

Domov>Sprožitve sodnega postopka>Kje in kako>Predložitev zadeve sodišču

Predložitev zadeve sodišču

Kaj storiti, ko ste ugotovili, katero sodišče v kateri državi članici je pristojno za obravnavanje zadeve?

Če želite predložiti zadevo sodišču, morate upoštevati določena nacionalna procesna pravila. Ta se razlikujejo glede na način predložitve zadeve sodišču, njihov bistveni namen pa je, da vam pomagajo predstaviti pomembna dejstva in pravna vprašanja dovolj jasno in popolno, da lahko sodišče oceni dopustnost in utemeljenost vašega zahtevka.

Načini predložitve zadeve sodišču se razlikujejo med državami članicami. Obstajajo tudi razlike znotraj države članice glede na naravo in okoliščine vloge ter vrsto sodišča. Pri predložitvi določenih vrst zadev nekaterim sodiščem boste morda morali izpolniti obrazec ali zbrati celoten spis zadeve. V nekaterih primerih lahko zadevo predložite ustno.

Te razlike se razlagajo z dejstvom, da se spori pred sodišči tudi zelo razlikujejo: njihovo reševanje je lahko bolj ali manj težavno. Zelo pomembno je zagotoviti, da nobena listina ne manjka, olajšati delo sodniku, nasprotni stranki omogočiti primerno obrambo in poskrbeti za nemoten potek celotnega postopka.

Za podrobnejše informacije o posamezni državi izberite ustrezno zastavico.

Če ste stranka v postopku in če niso vsa dejstva zadeve povezana z isto državo, preverite, katero pravo bo uporabilo sodišče pri odločanju.

Zadnja posodobitev: 17/11/2021

Stran vzdržuje Evropska komisija. Informacije na teh straneh ne izražajo nujno uradnega stališča Evropske komisije. Komisija ne sprejema nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki, vsebovanimi ali navedenimi v tem dokumentu. Pravila glede avtorskih pravic spletnih strani EU so navedena v pravnem obvestilu.

Kako postopati? - Belgija

1 Ali se moram obrniti na sodišče ali obstaja druga možnost?

V nekaterih primerih je bolje uporabiti „shemo alternativnega reševanja sporov“ (glej ustrezen tematski sklop).

2 Ali obstaja rok za vložitev tožbe pri sodišču?

Roki za vložitev zadeve pri sodišču so odvisni od posamezne zadeve. Na vprašanja o rokih lahko odgovori odvetnik ali služba za seznanjanje državljanov z dostopom do pravnega varstva.

3 Ali se moram obrniti na sodišče v tej državi članici?

Glej tematski sklop „Pristojnost“.

4 Če je tako, na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na moje prebivališče in prebivališče nasprotne stranke ali glede na druge vidike moje zadeve?

Glej tematski sklop „Pristojnost – Belgija“.

5 Na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na predmet tožbe in vrednost spornega predmeta?

Glej tematski sklop „Pristojnost – Belgija“.

6 Ali lahko tožbo vložim sam ali mora to storiti posrednik, na primer odvetnik?

V skladu s členom 728(1) belgijskega zakonika o sodiščih (*Gerechtelijk Wetboek*) morajo stranke pred sodiščem nastopati osebno ali za zastopanje pooblastiti odvetnika.

Razen v postopkih pred kasacijskim sodiščem (*Hof van Cassatie*) (člena 478 in 1080 zakonika o sodiščih) lahko torej stranke pred rednimi sodišči nastopajo osebno ter same predstavijo svojo izjavo in obrambo. Vendar lahko sodišče stranki to pravico odvzame, če meni, da ta zaradi svojega značaja ali neizkušenosti ne more ustrezno ali v celoti razpravljati o svoji zadevi (člen 758 zakonika o sodiščih).

Stranke, ki se odločijo, da zadeve pri sodišču ne bodo vložile osebno, lahko za to pooblastijo odvetnika.

V skladu z zakonikom o sodiščih je zastopanje strank pred sodišči načeloma pridržano odvetnikom. Člen 440 zakonika o sodiščih določa, da se prerogativi, povezani z monopolom za zastopanje, nanašajo na pravico do vlaganja vlog pri sodišču, nastopanja pred njim in zastopanja s strani tretje osebe. Člani odvetniške zbornice imajo tudi monopol za podpisovanje enostranskih vlog, razen če ni z zakonom določeno drugače (člen 1026(5) zakonika o sodiščih).

Na kasacijskem sodišču je zastopanje po odvetniku z nazivom odvetnik kasacijskega sodišča zakonsko predpisano. Ta zahteva ne velja za civilne stranke v kazenskih zadevah (člen 478 zakonika o sodiščih).

Vendar zakonodajca predvideva več izjem od načela iz člena 728 zakonika o sodiščih, ki določa, da lahko stranke ob začetku postopka in po tem pred sodiščem nastopajo osebno ali so zastopane po odvetniku (člen 728(1) in (2) zakonika o sodiščih).

Pravica do zastopanja stranke v postopku vključuje tudi pravico do začetka postopka.

Na mirovnem, gospodarskem in delovnem sodišču lahko stranke poleg odvetnikov zastopa tudi njihov zakonec ali krvni sorodnik ali sorodnik po svaštvu, ki ima pisno pooblastilo za zastopanje in ki ga sprejme sodišče (člen 728(2) zakonika o sodiščih).

Na delovnih sodiščih (člen 728(3) zakonika o sodiščih):

zaposlenega (delavca ali uslužbenca) zastopa predstavnik reprezentativne organizacije delavcev (predstavnik sindikata), ki ima pisno pooblastilo za zastopanje. Predstavnik sindikata lahko v imenu zaposlenega opravlja vsa dejanja, ki so del tega zastopanja, vlaga vloge pri sodišču ter prejema vsa pisanja v zvezi z obravnavo in reševanjem spora;

tudi samozaposlene osebe lahko v sporih v zvezi z njihovimi pravicami in obveznostmi zastopa predstavnik reprezentativne organizacije samozaposlenih oseb kot zastopnik samozaposlenih oseb oziroma zastopnik invalidnih oseb;

v sporih v zvezi z uporabo zakona z dne 7. avgusta 1974 o pravici do zagotovitve življenjskega minimuma in sporih v zvezi z uporabo sistemskega zakona z dne 8. julija 1976 o javnih centrih za socialno varstvo (*openbare centra voor maatschappelijk welzijn* – OCMW) lahko zainteresiranim strankam pomaga ali jih zastopa predstavnik družbene organizacije, ki zastopa interese ljudi, navedenih v zakonodaji.

Pravne osebe, kot so trgovske družbe, smejo nastopiti samo osebno (tj. prek pristojnih organov) ali pa jih zastopa odvetnik. Ne smejo pa uporabiti izjeme iz člena 728(2) zakonika o sodiščih, ki je podrobneje opisana v nadaljevanju.

Poleg navedenih izjem obstaja več izjem v zvezi s pravico do varstva in vzgoje ter odvzemanjem otrok.

Te se nanašajo zlasti na zadeve, vložene na podlagi:

Haaške konvencije z dne 25. oktobra 1980 o civilnopravnih vidikih mednarodnega protipravnega odvzema otrok, ki si prizadeva doseči vrnitev otroka ter zagotoviti pravico do skrbi za otroka ali pravico staršev do stikov z njim oziroma organiziranje uveljavljanja pravic staršev do stikov, zagotovljenih v drugi državi, in

Evropske konvencije z dne 20. maja 1980 o priznavanju in izvršitvi odločb o skrbništvu nad otroki in ponovnem vzpostavljanju skrbništva nad otroki.

V teh primerih lahko tožnika zastopa državno tožilstvo (člen 1322d zakonika o sodiščih), če je tožnik za to zaprosil osrednji organ.

Postopek za ugotovitev, ali lahko nekdo postopek začne sam ali pa je potrebna pomoč odvetnika, je bil na splošno opisan zgoraj. Razlikovati je treba tudi med načini vložitve tožbe pri sodišču.

Belgijsko pravo določa različne načine uvedbe postopka pred sodiščem. Tožba se lahko vloži s sodnim pozivom, prostovoljnim sodelovanjem v postopku, z vlogo *inter partes* ali enostransko vlogo (glej besedilo v nadaljevanju). Tožba je vložena z vložitvijo vloge, kar je pravni ukrep za varovanje pravic posameznika.

Načeloma je tožba vložena, ko sodni izvršitelj vroči obvestilo nasprotni stranki (člen 700 zakonika o sodiščih). Izjeme od tega splošnega načela so prostovoljno sodelovanje v postopku, vloga *inter partes* in enostranska vloga.

V spodnjih razpredelnicah je prikazano, kdo glede na način vložitve tožbe pri sodišču opravlja posamezna procesna dejanja in ali je potrebno zastopanje po odvetniku.

Nosilec procesnega dejanja glede na način vložitve tožbe pri sodišču:	
Način vložitve tožbe pri sodišču	Nosilec procesnega dejanja
Sodni poziv (členi 727 do vključno 730 zakonika o sodiščih)	Vložnik (ali njegov odvetnik) zaprosi sodnega izvršitelja, naj vroči sodni poziv.
Prostovoljno sodelovanje v postopku (člen 706 zakonika o sodiščih)	Stranke v sporu (ali njihovi odvetniki) se predstavijo sodišču.
Vloga <i>inter partes</i> (členi 1034a do vključno 1034e zakonika o sodiščih)	Vložnik (ali njegov odvetnik) vloži tožbo.
Enostranska vloga (členi 1025 do vključno 1034 zakonika o sodiščih)	Razen v izjemnih primerih, ki so izrecno določeni z zakonom, je za podpis in vložitev vloge obvezno posredovanje odvetnika (člen 1026(5) in člen 1027, prvi stavek, zakonika o sodiščih).
Zastopanje po odvetniku ali ne, glede na način vložitve tožbe pri sodišču:	
Način vložitve tožbe pri sodišču	Zastopanje po odvetniku
Sodni poziv (členi 727 do vključno 730 zakonika o sodiščih)	Možnost posredovanja, ki pa ni obvezno.
Prostovoljno sodelovanje v postopku (člen 706 zakonika o sodiščih)	Možnost posredovanja, ki pa ni obvezno.
Vloga <i>inter partes</i> (členi 1034a do vključno 1034e zakonika o sodiščih)	Možnost posredovanja, ki pa ni obvezno.
Enostranska vloga (členi 1025 do vključno 1034 zakonika o sodiščih)	Razen v izjemnih primerih, ki so izrecno določeni z zakonom, je za podpis in vložitev vloge obvezno posredovanje odvetnika (člen 1026(5) in člen 1027, prvi stavek, zakonika o sodiščih).

Vsebina tožbe, ki je odvisna od načina njene vložitve:

običajni način vložitve tožbe je vložitev s sodnim pozivom; posebnih omejitev glede predmeta ni.

Vloga *inter partes* (členi 1034a do vključno 1034e zakonika o sodiščih) je mogoče uporabiti v več primerih, določenih z zakonom. Najpomembnejše določbe o začetku postopka z vlogo *inter partes* so členi 704, 813, 1056(2), 1193a, 1239, 1253b, 1254, 1320, 1344a, 1371a in 1454, drugi stavek, zakonika o sodiščih ter členi 331, 331a in 340f civilnega zakonika (*Burgerlijk Wetboek*).

Ti členi se nanašajo zlasti na:

prostovoljno intervencijo;

pritožbo;

nekatero obliko prodaje nepremičnin;

preživnine (tožbe za dodelitev, zvišanje, znižanje ali ukinitve preživnine);

vloge v zvezi z zakupnimi/najemnimi pogodbami;

zaščito oseb;

tožbe v zvezi s pravicami in obveznostmi iz družinskih razmerij;

razvezo zakonske zveze;

predvidene stroške za rubeže.

Tožbe se vložijo z vlogo pri sodnem tajniku ali pošljejo s priporočeno pošiljko sodnemu tajništvu. Sodni tajnik stranke s sodnim pozivom pozove, naj se zglasijo pred sodiščem na dan, za katerega je sodnik določil narok.

Enostranska vloga (členi 1025 do vključno 1034 zakonika o sodiščih) se lahko uporabi samo v zadevah, posebej določenih v zakonodaji, zlasti v členih 584, 585, 588, 594, 606, 708, 1149, 1168, 1177, 1186 do vključno 1189, 1192 in 1195 zakonika o sodiščih. Prav tako jo je mogoče uporabiti v zadevah, v katerih kontradiktorni postopek ni mogoč, ker ni nasprotne stranke.

Enostranska vloga se zato uporablja večinoma za enostranske postopke, na primer v skrajni sili.

Enostransko vlogo mora podpisati odvetnik, razen če ni z zakonom določeno drugače, sicer je nična.

To pomeni, da je za vložitev tožbe v primeru enostranske vloge zastopanje po odvetniku načeloma obvezno.

Kadar se spor nanaša na predmet, ki je v pristojnosti teh sodišč, se lahko stranke za namene prostovoljnega sodelovanja v postopku odločijo za prostovoljno nastopanje pred naslednjimi sodišči:

sodiščem prve stopnje;

delovnim sodiščem;

gospodarskim sodiščem;

mirovnim sodiščem ali

sodiščem za prekrške, in sicer za civilne tožbe.

V primeru prostovoljnega sodelovanja v postopku stranke, ki zahtevajo odločitev, podpišejo izjavo na koncu zapisnika, ki ga sestavi sodišče.

Vsi pravnici postopki se lahko pred pristojnim sodiščem začnejo na ta časovno in stroškovno učinkovit način.

7 Kje moram vložiti tožbo: v sprejemni pisarni, vložišču sodišča ali pri kakšnem drugem upravnem uradu?

Vsakdo, ki želi vložiti tožbo pri sodišču, lahko stopi v stik s sprejemno pisarno ali sodnim tajništvom ustreznega sodišča.

Če je pisanje, s katerim se začne postopek, sodni poziv, sodni izvršitelj poskrbi za njegovo vročitev in zaprosi sodno tajništvo, naj ga uvrsti na seznam dokumentov v zvezi z naroki, in sicer po predložitvi izvirnika sodnega poziva ali, če je to primerno, njegove kopije (člen 718 zakonika o sodiščih). Sodno tajništvo vodi evidenco (seznam dokumentov v zvezi z naroki) za vse zadeve. Vpis na seznam dokumentov v zvezi z naroki je veljaven samo, če se izvede najpozneje dan pred datumom, določenim za narok, za katerega je bil vročen sodni poziv. Splošni seznam dokumentov v zvezi z naroki je javen (člen 719 zakonika o sodiščih). Toženci lahko torej preverijo, ali je bila zadeva, zaradi katere so bili pozvani na sodišče, uvrščena na splošni seznam dokumentov v zvezi z naroki.

V primeru prostovoljnega sodelovanja v postopku lahko stranke ali njihovi odvetniki sodno tajništvo zaprosijo, naj njihovo zadevo uvrsti na seznam dokumentov v zvezi z naroki.

Pri vlogah *inter partes* mora vložnik ali njegov odvetnik vložiti vlogo v sodnem tajništvu ali jo poslati sodnemu tajniku s priporočeno pošto s povratnico v toliko izvodih, kolikor je zainteresiranih strank (člen 1034d zakonika o sodiščih).

Pri enostranskih vlogah mora vlogo v dvojniku vložiti odvetnik pri sodišču, ki naj o njej odloča. Vloži se tudi v sodnem tajništvu (člen 1027 zakonika o sodiščih).

8 V katerem jeziku lahko vložim tožbo? Je to mogoče storiti ustno ali jo je treba vložiti v pisni obliki? Ali jo lahko pošljem po telefaksu ali elektronski pošti?

Glede uporabe jezikov je treba uporabiti zakon z dne 15. junija 1935 o uporabi jezikov v pravosodnih zadevah (*wet van 15 juni 1935 op het gebruik de talen in gerechtszaken*) (objavljen v Uradnem listu Belgije *Moniteur belge/Belgisch Staatsblad* z dne 22. junija 1935). Ta zakon ureja uporabo jezikov na belgijskih civilnih in gospodarskih sodiščih.

Načeloma je izbira jezika določena z lokacijo pristojnega sodišča. V skladu s členom 42 navedenega zakona obstajajo tri jezikovna območja, in sicer francosko, nizozemsko in nemško. Obstaja pa tudi dvojezično somestje Bruselj (francosko/nizozemsko), ki za namene uporabe zakona vključuje naslednje občine: Anderlecht, Auderghem, Berchem-Sainte-Agathe, Bruselj, Etterbeek, Evere, Forest, Ganshoren, Ixelles, Jette, Koekelberg, Molenbeek-Saint-Jean, Saint-Gilles, Saint-Josse-ten-Noode, Schaerbeek, Uccle, Watermael-Boitsfort, Woluwé-Saint-Lambert in Woluwé-Saint-Pierre.

V nekaterih okoliščinah se lahko zadeva vloži pri sodišču, ki uporablja drug jezik postopka. Pod nekaterimi pogoji se lahko, načeloma ob začetku postopka, zahteva sprememba jezika postopka.

Besedilo zahtevka: zahtevek, predložen s sodnim pozivom, z vlogo *inter partes* ali enostransko vlogo, mora biti v pisni obliki in v skladu z določenimi postopkovnimi zahtevami. Ko je zadeva vpisana na splošni seznam dokumentov v zvezi z naroki sodišča, sodni tajnik odpre spis postopka. Ta se pošlje sodišču, pri katerem je vložena tožba; kadar gre za pritožbo pri sodišču druge stopnje ali kasacijskem sodišču, se pošlje tudi v sodno tajništvo višjega sodišča.

Za zdaj še ni mogoče vložiti tožbe po telefaksu ali elektronski pošti.

9 Ali za vložitev tožb obstajajo posebni obrazci? Če ne obstajajo, kako je treba zadevo predložiti? Ali obstajajo elementi, ki jih mora tožba vsebovati?

Zakonodajca ne določa predhodno natisnjenih obrazcev za začetek postopkov. Vendar mora tožba vsebovati določene informacije; če niso navedene, je tožba po zakonu nična in neveljavna.

Sodni poziv, vloga *inter partes* in enostranska vloga morajo biti v skladu z določenimi zakonskimi zahtevami iz zakonika o sodiščih, sicer so nični in neveljavni. Elementi, ki morajo biti vključeni, se večinoma nanašajo na osebne podatke udeleženih strank, predmet vloge, določitev pristojnega sodišča in datum sodne obravnave.

Sodni poziv mora tako med drugim vsebovati naslednje podatke (člena 43 in 702 zakonika o sodiščih):

podpis sodnega izvršitelja;

priimek, imena in prebivališče vložnika ter, kjer je to ustrezno, vložnikovo matično številko občana ali matično številko podjetja;

priimek, imena in prebivališče vložnika; če nima stalnega prebivališča, sedanje prebivališče osebe, ki ji je vročen sodni poziv;

predmet zadeve in kratek povzetek utemeljitev tožbe;

sodišče, pri katerem je vložena tožba;

dan, mesec, leto in kraj, v katerem je bil sodni poziv vročen, in

podrobnosti o kraju, datumu in času sodne obravnave.

Vloga *inter partes* (člen 1034b zakonika o sodiščih) mora vsebovati:

dan, mesec in leto;

priimek, ime in prebivališče vložnika ter, kjer je to ustrezno, vložnikov naziv in matično številko občana ali matično številko podjetja;

priimek, ime, prebivališče in, kjer je to ustrezno, naziv osebe, ki ji je treba vročiti sodni poziv;

predmet zadeve in kratek povzetek utemeljitev tožbe;

sodišče, pri katerem je vložena tožba;

podpis vložnika ali njegovega odvetnika.

Enostranska vloga mora vsebovati naslednje podatke (člen 1026 zakonika o sodiščih):

dan, mesec in leto;

priimek, ime in prebivališče vložnika ter, kjer je to ustrezno, vložnikov naziv in matično številko občana ali matično številko podjetja;

predmet zadeve in kratek povzetek utemeljitev tožbe;

določitev pristojnega sodišča, ki bo obravnavalo tožbo;

podpis strankinega odvetnika, razen če ni z zakonom določeno drugače.

V primeru prostovoljnega sodelovanja v postopku prve stopnje (na sodišču prve stopnje, delovnem, gospodarskem, mirovnem sodišču ali sodišču za prekrške v zvezi s civilnimi tožbami) lahko stranke tožbo vložijo s skupno vlogo. To vlogo morajo na koncu podpisati in datirati, sicer je nična in neveljavna. Tožba se vloži pri sodnem tajniku ali pošlje s priporočeno pošiljko sodnemu tajništvu. Vložitev vloge pri sodnem tajniku ali njeno pošiljanje s priporočeno pošiljko se šteje za vročitev. Vloga se po plačilu takse za vpis zadeve na seznam, kjer je to ustrezno, vpiše na seznam dokumentov v zvezi z naroki. Na zahtevo strank ali ene od strank ali če sodišče meni, da je to potrebno, sodišče določi datum obravnave, ki se opravi v 15 dneh od vložitve vloge. Sodni tajnik nato z navadnim pismom povabi stranke in, kjer je ustrezno, njihove odvetnike k udeležbi na obravnavi, ki jo je določilo sodišče (člen 706 zakonika o sodiščih).

10 Ali bom moral plačati sodne takse? Če je tako, kdaj? Ali bom moral odvetnika plačati od same vložitve tožbe?

Dejansko je treba sodišču plačati stroške.

Vložnik mora ob vložitvi vloge plačati prispevek iz člena 4(2) zakona z dne 19. marca 2017 o vzpostavitvi proračunskega sklada za sekundarno pravno pomoč (*Wet van 19 maart 2017 tot instelling van een begrotingsfonds voor tweedelijnsrechtsbijstand*), ki trenutno znaša 20 EUR.

Stranke morajo med postopkom plačati nekatere stroške v zvezi s postopkom, ki so odvisni od postopkov, ki jih določi sodišče (preiskovalni ukrepi, nagrade in stroški izvedencev, potni stroški itd.).

Ob koncu postopka sodišče neuspeli stranki ali, če te ni, tožniku naloži plačilo takse za načrtovanje, katere višina se med posameznimi zadevami razlikuje. Zneski te takse so določeni v členu 2691 zakonika o taksah za registracijo in hipoteke ter sodnih taksah (*Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten*):

mirovna sodišča in sodišča za prekrške: taksa v višini 50 EUR;
sodišča prve stopnje in gospodarska sodišča: taksa v višini 165 EUR;
pritožbena sodišča: taksa v višini 400 EUR;
kasacijsko sodišče: taksa v višini 650 EUR.

Nekatere zadeve so oproščene takse za načrtovanje, zlasti tiste, ki spadajo v pristojnost delovnih sodišč, ter tiste, ki se nanašajo na stečaj in sodno reorganizacijo.

Poleg tega se stroški v dokončni odločbi načeloma naložijo neuspeli stranki, kjer je ustrezno po uradni dolžnosti, v skladu s členom 1017 zakonika o sodiščih. Te stroške je treba plačati ali povrniti nasprotni stranki. Stroški v zvezi s postopkom zajemajo (člen 1018 zakonika o sodiščih):

različne sodne takse in takse za registracijo ter kolkovine, ki so se plačevale pred razveljavitvijo zakonika o kolkovinah (*Wetboek der zegelrechten*);
stroške ter nagrade in plačila, povezane s sodnimi pisanji;
stroške izdaje sodbe;

stroške v zvezi z vsemi preiskovalnimi ukrepi, vključno s stroški za priče in nagradami za izvedence;

potne stroške in stroške namestitve sodnikov, sodnih tajnikov in strank, če jim je sodišče odredilo potovanje, ter stroške listin, če so bile te sestavljene samo za namene postopka;

zakonsko predpisan prispevek k stroškom zastopanja druge stranke, kot je določen v členu 1022;

nagrade, plačila in stroške mediatorja, imenovanega v skladu s členom 1734;

prispevek iz člena 4(2) zakona z dne 19. marca 2017 o vzpostavitvi proračunskega sklada za sekundarno pravno pomoč. Stroški in nagrade odvetnika kot taki niso vključeni v sodne stroške. O njih se dogovorita odvetnik in njegova stranka. Vsaka stranka torej plača stroške in nagrade svojega odvetnika.

Stranka, ki v pravdi ni uspela, je zavezana k plačilu zakonsko predpisanega zneska nasprotni stranki za stroške njenega pravnega zastopanja (člena 1018 in 1022 zakonika o sodiščih). To je pavšalni prispevek k stroškom in nagradam odvetnika stranke, ki je v pravdi uspela. Višina te nagrade ter način njenega izračuna in priznanja sta določena v kraljevem odloku z dne 26. oktobra 2007 (*koninklijk besluit van 26 oktober 2007*).

11 Ali lahko zahtevam pravno pomoč?

(Tematski sklop „Pravna pomoč“.)

12 Kdaj tožba velja za uradno vloženo? Ali me bodo organi obvestili o tem, ali je bila zadeva pravilno predložena?

Tožba je dejansko vložena, ko je vpisana na splošni seznam dokumentov v zvezi z naroki, kar velja tudi za prostovoljno sodelovanje v postopku.

Tožbe na podlagi vloge in v postopku za izdajo začasne odredbe se vpišejo na poseben seznam dokumentov v zvezi z naroki, ki potrjuje, da so bile vložene. Udeležene stranke ne prejmejo potrdila, lahko pa preverijo splošni seznam dokumentov v zvezi z naroki, da se prepričajo, ali je bila zadeva vpisana na seznam. Ko je tožba vpisana na seznam, mora sodišče o njej odločiti.

13 Ali bom prejel podrobne informacije o nadaljnjem poteku (npr. rokov za nadaljnja dejanja v postopku)?

Na splošno informacije o poteku postopka stranki zagotovi njen odvetnik, če jo zastopa odvetnik. Informacije je mogoče pridobiti tudi v sodnem tajništvu sodišča, pri katerem je tožba vložena. Sodni poziv vsebuje tudi informacije o datumu naroka in sodišču, pri katerem postopek poteka.

V prvi fazi so dane posebne informacije o prvem naroku.

V primeru sodnega poziva sodni izvršitelj obvesti vložnika o datumu prvega naroka, ki pomeni prvo fazo postopka.

V primeru vloge *inter partes* ali prostovoljnega sodelovanja v postopku stranke obvesti sodni tajnik.

V primeru enostranske vloge naroka ni. Vendar lahko sodni tajnik vložnika pozove na narok, če mu želi sodnik zastaviti kakršno koli vprašanje.

V drugi fazi je zadeva pripravljena za sojenje. Vsaki stranki je dan zakonsko določen rok (člen 747(1) zakonika o sodiščih) za predložitev dokumentov in ugotovitev (pisne utemeljitve in obrambne navedbe). Če ti roki niso upoštevani, se lahko v skladu s členom 747(2) zakonika o sodiščih izrečejo sankcije.

Ko je zadeva pripravljena za sojenje in uvodna procesna dejanja, stranke predlagajo, naj se določi datum glavne obravnave. Časovni okvir, v katerem je mogoče določiti dan glavne obravnave, je odvisen od delovne obremenitve sodišča in časa, ki ga lahko sodišče nameni za obravnavo zadeve. Zaradi postopkovnih vprašanj, ki se pojavijo v nekaterih zadevah (izvedenska mnenja, zaslišanje strank in prič itd.), je težko vnaprej določiti skupno trajanje postopka. Ne nazadnje je mogoče postopek tudi prekiniti, odložiti ali iz postopkovnih razlogov ustaviti.

Ob koncu obravnave so razprave končane, sodišče pa se posvetuje o zadevi. Načeloma mora sodišče v skladu s členom 770 zakonika o sodiščih odločbo razglasiti v enem mesecu po posvetovanju o zadevi.

Zadnja posodobitev: 23/12/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Kako postopati? - Bolgarija

1 Ali se moram obrniti na sodišče ali obstaja druga možnost?

Sodni postopek je eden od možnih načinov reševanja sporov.

Stranke lahko pred vložitvijo tožbe pri sodišču spor najprej poskusijo rešiti zunajsodno.

Če tega ne zmorejo same, lahko uporabijo mediacijo. Mediacija je prostovoljen in zaupen zunajsodni postopek reševanja sporov, v katerem mediator, ki je tretja oseba, strankam pomaga pri prizadevanjih za doseg sporazuma. Udeležba v postopku je prostovoljna, stranke pa lahko kadar koli odstopijo od mediacije.

Mediator deluje nepristransko in ne vsiljuje rešitve spora. V postopku mediacije se stranke o vseh zadevah dogovorijo sporazumno.

Razprave v zvezi s sporom so zaupne. Udeleženci, vključeni v mediacijo, ne smejo razkriti okoliščin, dejstev in dokumentov, s katerimi so se seznanili med postopkom.

Seznam mediatorjev, h katerim lahko stranke pristopijo, če želijo uporabiti mediacijo za rešitev spora zunaj sodišča, je na voljo na spletišču ministrstva za pravosodje. Številna sodišča so vzpostavila centre za reševanje sporov in mediacijo, ki sodelujejo z mediatorji na seznamu.

Kot alternativno zunajsodno pravno sredstvo je na voljo tudi arbitražna. Lahko se uporabi pri premoženjskih sporih, razen pri sporih v zvezi s stvarnimi pravicami ali posestjo nepremičnin, preživnino ali pravicami iz zaposlitve. Arbitražne storitve lahko zagotavlja stalni organ. Lahko pa se vzpostavi namenski postopek za rešitev določenega spora (*ad hoc* arbitražna). Arbitražna se izvede, če stranke v sporu sklenejo arbitražni sporazum. V njem se navede soglasje

strank, da v arbitražo predložijo vse spore ali nekatere od sporov, ki bi lahko ali so nastali med njimi v zvezi z določenim pogodbenim ali nepogodbenim razmerjem. Arbitražni sporazum je lahko v obliki arbitražne klavzule v drugi pogodbi ali ločenega sporazuma. Sklenjen mora biti v pisni obliki. Šteje se, da je v pisni obliki, če je naveden v dokumentu, ki ga podpišejo stranke, ali v obliki izmenjave pisem, teleksov, telegramov ali drugih komunikacijskih sredstev. Prav tako se šteje, da arbitražni sporazum obstaja, če je toženec pisno ali z izjavo, zapisano v zapisniku arbitražne obravnave, privolil, da se spor predloži v obravnavo arbitražnemu sodišču, ali kadar toženec sodeluje v arbitražnem postopku s tem, da predloži dupliko, dokaze ali nasprotno tožbo ali se udeleži arbitražne obravnave, ne da bi izpodbijal pristojnost arbitražnega sodišča.

Stranke v arbitražnem sporazumu navedejo arbitražno institucijo, ki ji želijo predložiti spor, ali določenega arbitra, ki ga želijo imenovati, in arbitražna pravila, za katera želijo, da se uporabijo pri reševanju spora. Postopek na arbitražnem sodišču običajno poteka v skladu s pravilnikom o arbitraži.

Za več informacij glej tudi [Pristojnost](#).

2 Ali obstaja rok za vložitev tožbe pri sodišču?

Roki za vložitev tožbe pri sodišču se razlikujejo glede na zadevo. Obstajajo različni prekluzivni roki (s katerimi preneha sama materialna pravica) ali zastaralni roki (s katerimi preneha le pravica do vložitev tožbe pri sodišču). Za več informacij glej [Procesni roki](#).

Za zagotovitev, da ne zamudite roka za vložitev tožbe, je priporočljivo, da se v vsakem posameznem primeru posvetujete z odvetnikom.

3 Ali se moram obrniti na sodišče v tej državi članici?

Glej [Pristojnost](#).

4 Če je tako, na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na moje prebivališče in prebivališče nasprotne stranke ali glede na druge vidike moje zadeve?

Splošno pravilo je, da se tožba vložijo pri sodišču, ki je pristojno na območju, na katerem ima toženec stalno prebivališče ali statutarni sedež.

Vendar obstajajo posebna pravila za nekatere vrste zahtevkov, odvisno od statusa stranke ali predmeta spora. In sicer:

Tožbe proti mladoletnikom ali osebam brez pravne in poslovne sposobnosti se vložijo pri sodišču, ki je pristojno na območju, na katerem ima stalno prebivališče pravni zastopnik stranke.

Tožbe proti osebam brez znanega naslova se vložijo pri sodišču, ki je pristojno na območju, na katerem ima stalno prebivališče odvetnik ali pravni zastopnik osebe, ali, če oseba nima odvetnika ali pravnega zastopnika, pri sodišču, ki je pristojno na območju, na katerem ima stalno prebivališče tožnik.

Tožbe proti pravnim osebam se vložijo pri sodišču, ki je pristojno na območju, na katerem ima pravna oseba statutarni sedež. Tožbe v zvezi s spori, ki izhajajo iz neposrednih razmerij z enotami ali podružnicami takih institucij ali oseb, se lahko vložijo tudi pri sodišču, ki je pristojno na območju, na katerem je enota ali podružnica.

Tožbe proti državi in vladnim institucijam, vključno z njihovimi oddelki in podružnicami, se vložijo pri sodišču, ki je pristojno na območju, na katerem so nastala pravna razmerja, iz katerih izhaja spor, razen tožb, ki se vložijo pri sodišču, ki je pristojno na območju, na katerem je nepremičnina ali kjer se izvrši oporoka. Če so pravna razmerja nastala v drugi državi, se tožba vložijo pri pristojnem sodišču v Sofiji.

Če se zahtevek nanaša na stvarne pravice na premoženju, delitev skupnega premoženja ali določitev meja ali ponovno vzpostavitev lastninskih pravic na nepremičnini, se tožba vložijo pri sodišču, ki je pristojno na območju, na katerem je premoženje. Tudi tožbe v zvezi z listinami, s katerimi se vzpostavljajo ali prenašajo stvarne pravice na nepremičninah, ter razveljavitvijo in razglasitvijo ničnosti listin v zvezi s stvarnimi pravicami na nepremičninah se vložijo pri sodišču, ki je pristojno na območju, na katerem je premoženje.

Tožbe v zvezi z dediščino, popolnim ali delnim umikom oporok, delitvijo dediščine ali razveljavitvijo prostovoljne delitve premoženja se vložijo pri sodišču, ki je pristojno na območju, na katerem se izvrši oporoka. Če je oporočitelj bolgarski državljan, vendar se oporoka izvrši v drugi državi, se lahko zahtevki iz odstavka 1 vložijo pri sodišču, ki je pristojno na območju, na katerem ima oporočitelj svoj zadnji stalni naslov v Bolgariji, ali pri sodišču, ki je pristojno na območju, na katerem je premoženje.

Tožbe v zvezi z denarnimi terjatvami, ki izhajajo iz pogodb, se lahko prav tako vložijo pri sodišču, ki je pristojno na območju, na katerem ima dolžnik trenutni naslov.

Tožbe v zvezi s preživnino se lahko prav tako vložijo pri sodišču, ki je pristojno na območju, na katerem ima tožnik stalni naslov.

Tožbe potrošnikov in tožbe proti njim se vložijo pri sodišču, ki je pristojno na območju, na katerem ima potrošnik trenutni naslov, ali, če nima trenutnega naslova, na območju, na katerem ima stalni naslov.

Delavci lahko vložijo tožbo proti svojemu delodajalcu tudi pri sodišču, ki je pristojno na območju, na katerem je njihov običajni kraj dela.

Če ste utrpeli protipravno povzročeno škodo, lahko vložite tožbo pri sodišču, ki je pristojno na območju, na katerem je škoda nastala.

Oškodovanec lahko odškodninsko tožbo v skladu z zakonikom o zavarovalništvu (*Kodeks za zastrahovanje*) proti zavarovatelju, jamstvenemu skladu in nacionalnemu uradu bolgarskih zavarovalnic za avtomobilsko zavarovanje vložijo pri sodišču, ki je pristojno na območju, na katerem je imel tožnik v času zavarovanega dogodka trenutni ali stalni naslov, statutarni sedež ali kraj zavarovanja. Tožba proti tožencem iz različnih sodnih okrajev ali v zvezi s premoženjem v drugih sodnih okrajih se vložijo pri sodišču, ki je pristojno v enem od teh okrajev, po izbiri tožnika.

Stranke ne morejo spremeniti sodne pristojnosti, ki je določena z zakonodajo. Vendar lahko stranke v premoženjskem sporu odstopijo od pravil o krajevni pristojnosti, če podpišejo sporazum, s katerim se pristojnost deluje določenemu sodišču. Ta določba se ne uporablja za sodišča, ki so pristojna na območju, na katerem je nepremičnina.

Pogodbe, ki vsebujejo klavzule o izbiri sodne pristojnosti v primeru sporov v zvezi z varstvom potrošnikov ali iz delovnega prava, so veljavne le, če so podpisane po nastanku spora.

5 Na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na predmet tožbe in vrednost spornega predmeta?

Splošna pravila za vložitev tožbe, odvisna od narave zadeve in vrednosti zahtevka, so ta:

Okrajno sodišče je pristojno za obravnavanje vseh civilnih zadev, razen zadev, za katere imajo začetno pristojnost okrožna sodišča. Okrožno sodišče je kot prvostopenjsko sodišče pristojno za:

tožbe za ugotavljanje ali izpodbijanje starševstva, prenehanje posvojitve, razglasitev osebe za pravno nesposobno ali umik take razglasitve nesposobnosti; tožbe, ki se nanašajo na lastninske in druge stvarne pravice v zvezi s premoženjem in katerih vrednost presega 50 000 BGN;

tožbe v zvezi s civilnimi in gospodarskimi zadevami, katerih vrednost presega 25 000 BGN, razen zahtevkov glede preživnine, zahtevkov iz delovnega prava ali za izterjavo neupravičenih odhodkov;

tožbe za razveljavitev vpisov v registre in razglasitev ničnosti javno evidentiranih okoliščin pod takimi vpisi, kadar to določa zakonodaja;

zahtevke, ne glede na njihovo vrednost, ki so združeni v en tožbeni zahtevek v pristojnosti okrožnega sodišča, če se bodo obravnavali v okviru istega postopka;

tožbe, o katerih odloča okrožno sodišče v skladu z drugimi zakoni.

6 Ali lahko tožbo vložim sam ali mora to storiti posrednik, na primer odvetnik?

Tožnik lahko tožbo vložijo osebno ali prek pooblaščenega zastopnika. Pooblaščenimi zastopniki strank so lahko:

odvetniki;

starši, otroci ali zakonec zadevne stranke;

pravni svetovalci ali drugi zaposleni s pravno izobrazbo v zadevni instituciji, podjetju, pravni osebi in samostojnem podjetniku; guvernerji okrožij, ki jih pooblasti minister za finance ali minister za regionalni razvoj in javna dela, če je zastopana stranka vlada, ter druge osebe, določene z zakonom.

Pooblastilo zastopniku se priloži vlogi.

7 Kje moram vložiti tožbo: v sprejemni pisarni, vložišču sodišča ali pri kakšnem drugem upravnem uradu?

Vloge se običajno vložijo v sodnem tajništvu in jih v delovnem času sodišča sprejme sodni uradnik. Vloge se lahko pošljejo tudi po pošti, naslovljene pa morajo biti na ustrezno sodišče.

8 V katerem jeziku lahko vložim tožbo? Je to mogoče storiti ustno ali jo je treba vložiti v pisni obliki? Ali jo lahko pošljem po telefaksu ali elektronski pošti?

Vloge morajo biti sestavljene v bolgarščini in se sodišču predložijo pisno. Pošljejo se lahko po pošti, ne smejo pa se pošiljati po telefaksu ali e-pošti. Zakonik o civilnem postopku (*Grazhdanski protsesualen kodeks*) določa, da morajo biti vsem dokumentom, ki jih stranke vložijo v tujem jeziku, priloženi prevodi v bolgarščino, ki so jih overile stranke.

9 Ali za vložitev tožb obstajajo posebni obrazci? Če ne obstajajo, kako je treba zadevo predložiti? Ali obstajajo elementi, ki jih mora tožba vsebovati?

Vloge je treba vložiti v pisni obliki. Za to ni posebnih obrazcev, razen vzorčne vloge za plačilni nalog in drugih dokumentov, ki jih odobri ministrstvo za pravosodje v povezavi s postopkom za izdajo plačilnega naloga na podlagi zakonika o civilnem postopku. Zakonik o civilnem postopku določa več minimalnih zahtev glede vlog, vendar točna oblika ni predpisana. V skladu z zakonikom o civilnem postopku mora vloga vsebovati: navedbo sodišča, ime in naslov tožnika in toženca, njihovih pravnih zastopnikov ali pooblaščenec, če je to ustrezno, tožnikovo osebno identifikacijsko številko, številko telefaksa in številko teleksa, če jo ima, vrednost zahtevka, kadar jo je mogoče oceniti, izjavo o okoliščinah, na katerih temelji vloga, predmet vloge in podpis vložnika. Tožnik mora v vlogi navesti, katera dokazila prilaga in katera dejstva namerava z njimi dokazati, ter predložiti vsa pisna dokazila, ki so mu na voljo. Vlogo mora podpisati tožnik ali njegov zastopnik. Če tožbo v imenu tožnika vložijo zastopnik, ji mora biti priloženo pooblastilo, iz katerega je razvidno, da je zastopnik pooblaščen za vložitev tožbe. Če tožnik vloge ne zna podpisati ali če tega ne zmore, jo podpiše pooblaščen oseb, ki navede, zakaj tožnik vloge ni mogel podpisati sam. Vloga se pri sodišču vložijo v toliko izvodih, kolikor je tožencev.

Vlogi je treba priložiti: pooblastilo, kadar vlogo vložijo pooblaščenec, dokument, iz katerega je razvidno plačilo sodnih taks in stroškov, če je to ustrezno, ter kopije vloge in njenih prilog, po eno za vsakega toženca.

10 Ali bom moral plačati sodne takse? Če je tako, kdaj? Ali bom moral odvetnika plačati od same vložitve tožbe?

Vložitev tožbe zahteva plačilo sodne takse, katere višina je odvisna od vrednosti zahtevka in stroškov postopka, razen če zakonodaja določa drugače. Kadar vrednosti zahtevka ni mogoče oceniti, višino sodne takse določi sodišče. Vrednost zahtevka navede tožnik. To je denarna ocena predmeta zadeve. Vrednost zahtevka lahko izpodbija toženec ali pa jo preverja sodišče na lastno pobudo, vendar najpozneje na prvi obravnavi. Če navedeni znesek ni realen, vrednost zahtevka določi sodišče.

Obstajata dve vrsti sodne takse: običajna in sorazmerna. Običajna taksa se določi na podlagi materialnih, tehničnih in upravnih stroškov postopka.

Sorazmerna taksa je odvisna od vrednosti zahtevka. Sodna taksa se plača ob predložitvi vloge za zaščitni ukrep ali pravno sredstvo in ob izdaji dokumenta, za katerega se plača taksa, v skladu s tarifo, ki jo odobri svet ministrov.

Sodna taksa se običajno plača z bančnim nakazilom na račun sodišča ob predložitvi vloge. Vsaka stranka mora sodišču vnaprej plačati stroške zahtevane storitve. Na zahtevo obeh strank ali na pobudo sodišča vse stroške plačata obe stranki ali ena od njiju, odvisno od okoliščin. Stroške, ki se plačajo, določi sodišče.

Sodnih taks in stroškov ni treba plačati: tožnikom, ki so delavci, zaposleni ali člani zadrug za vloge, ki izhajajo iz delovnih razmerij; v primeru preživninskih zahtevkov; v primeru tožb, ki jih vložijo tožilec; tožnikom v tožbah, s katerimi se zahteva odškodnina zaradi kaznivega dejanja, v zvezi s katerim je bila izdana pravnomočna obsodba, ali posebnim zastopnikom stranke, katere naslov ni znan, ki jih imenuje sodišče.

Plačilo sodne takse in stroškov se ne naloži fizičnim osebam, za katere sodišče ugotovi, da nimajo zadostnih sredstev. Sodišče v zvezi z zahtevo za oprostitev plačila upošteva dohodek osebe in njene družine, potrjeno premoženje, zakonski stan, zdravstveno stanje, zaposlitveni status, starost in druge okoliščine. V takih primerih se stroški pravde poravnajo iz za to namenjenih sredstev v proračunu sodišča. Sodna taksa se ne plača v primeru vloge za uvedbo stečajnega postopka, ki jo vložijo dolžnik. Plača se iz stečajne mase ob delitvi premoženja v skladu z zakonom o gospodarski dejavnosti (*Targovski zakon*).

Kadar se z vlogo v celoti ali delno uspe, sodišče tožencu odredi, naj tožniku plača del stroškov postopka, sorazmeren z uspešnostjo vloge (sodna taksa, nagrada odvetniku, izdatki v zvezi z udeležbo na naroku in zbiranjem dokazov). Če je bila tožniku odobrena brezplačna pravna pomoč, se tožencu odredi povračilo stroškov sorazmerno glede na uspeh del vloge. Če se zadeva opusti, je toženec upravičen do povračila stroškov, če sodišče vlogo zavrne, pa ima toženec pravico zahtevati plačilo stroškov sorazmerno glede na zavrjeni del vloge.

O nagradi odvetnika se dogovorita stranka in odvetnik; običajno se plača ob podpisu pogodbe za pravno zastopanje ali v skladu s plačilnimi pogoji. Za vložitev tožbe in med sodnim postopkom uporaba odvetnika ni obvezna.

11 Ali lahko zahtevam pravno pomoč?

Vsaka fizična oseba lahko zaprosi za brezplačno pravno pomoč, če izpolnjuje zakonske pogoje za to. Brezplačna pravna pomoč vključuje zagotavljanje brezplačnega pravnega svetovanja.

Prošnja za brezplačno pravno pomoč se vložijo pisno pri sodišču, pri katerem poteka postopek. Sodišče mora v sklepu o ugoditvi prošnji navesti vrsto in obseg brezplačne pravne pomoči, ki se odobri. Sklep o odobritvi brezplačne pravne pomoči velja od datuma, ko je bila prošnja vložena, razen če sodišče ne odloči drugače. Sklep se sprejme na zaprti seji, razen če sodniki menijo, da je treba zaradi razjasnitve vseh okoliščin stranko zaslišati. Zoper sklep o zavrnitvi brezplačne pravne pomoči se je mogoče pritožiti z vložitvijo zasebne pritožbe. Sklep, ki ga izda pritožbeno sodišče, je dokončen.

V civilnih in upravnih zadevah se brezplačna pravna pomoč odobri, kadar sodišče ali predsednik nacionalnega urada za pravno pomoč na podlagi dokazov, ki jih zagotovijo zadevni pristojni organi, ugotovi, da stranka nima sredstev za plačilo nagrade odvetniku. Sodišče pri tej ugotovitvi upošteva naslednje:

dohodek stranke ali njene družine;

premoženje in sredstva stranke, potrjene z izjavo;

zakonski stan stranke;

zdravstveno stanje stranke;

ali je stranka zaposlena;

starost stranke;

druge okoliščine.

Brezplačna pravna pomoč se ne zagotovi:

če zagotovitev brezplačne pravne pomoči ni utemeljena glede na korist, ki bi jo imela oseba, ki prosi zanjo;

če je zahtevek očitno neutemeljen, neupravičen ali nedopusten;

v zadevah v zvezi z gospodarskimi in davčnimi spori v skladu z zakonikom o davčno-zavarovalnem postopku (*Danachno-osiguritelni protsesualen kodeks*), razen če je stranka, ki prosi za brezplačno pravno pomoč, fizična oseba in upravičena do brezplačne pravne pomoči.

Brezplačna pravna pomoč preneha:

kadar se spremenijo okoliščine, zaradi katerih je bila brezplačna pravna pomoč odobrena;

ob smrti fizične osebe, ki ji je bila odobrena.

Sodišče po uradni dolžnosti ali na zahtevo stranke ali odvetnika, ki ga je postavilo sodišče, odredi popolno ali delno prenehanje odobrene brezplačne pravne pomoči od trenutka, ko se spremenijo okoliščine, zaradi katerih je bila brezplačna pravna pomoč odobrena.

Sodišče po uradni dolžnosti ali na zahtevo stranke ali odvetnika, ki ga je postavilo sodišče, odredi popolno ali delno razveljavitve brezplačne pravne pomoči, če se ugotovi, da okoliščine, v katerih je bila odobrena, delno ali v celoti niso obstajali.

Če se brezplačna pravna pomoč razveljavi, mora stranka plačati ali povrniti vse zneske, ki jih je bila neupravičeno oproščena, skupaj z nagrado odvetniku, ki ji ga je sodišče postavilo za zastopanje v postopku.

Odvetnik, ki ga je postavilo sodišče, še naprej opravlja svoje dolžnosti do začetka veljavnosti sklepa o prenehanju ali razveljavitvi brezplačne pravne pomoči, kadar je to potrebno za zaščito stranke pred škodljivimi pravnimi posledicami. Rok za vložitev pritožbe je prekinjen od datuma, ko sodišče izda odločbo o prenehanju ali razveljavitvi brezplačne pravne pomoči, do datuma začetka veljavnosti odločbe. Ko se ta čas izteče, rok za vložitev pritožbe začne znova teči.

12 Kdaj tožba velja za uradno vloženo? Ali me bodo organi obvestili o tem, ali je bila zadeva pravilno predložena?

Sodišče vloge in druga pisanja, prejeta po pošti, ter dokumente, osebno dostavljene v času uradnih ur sodišča, vnese v dnevnik vhodne pošte na dan prejema. Šteje se, da je tožba uradno vložena na dan, ko sodišče prejme vlogo. Če je vloga poslana po pošti ali če jo prejme napačno sodišče, se šteje, da je bila prejeta na dan oddaje na pošti ali na dan, ko jo je prejelo napačno sodišče. Sodišče preveri pravilnost vloge. Če vloga ni pravilna ali če niso priloženi vsi potrebni dokumenti, se tožnik pozove, naj v enem tednu odpravi pomanjkljivosti, hkrati pa se obvesti, ali je upravičen do brezplačne pravne pomoči. Če tožnikov naslov ni naveden in ga sodišče ne pozna, se sporočilo za en teden objavi na za to predvidenem mestu na sodišču. Če tožnik ne odpravi pomanjkljivosti pravočasno, se vloga z vsemi prilogami vrne. Če naslov tožnika ni znan, se vloga hrani v sodnem tajništvu, kjer je na voljo tožniku. Enako velja, kadar se pomanjkljivosti vloge ugotovijo med postopkom. Šteje se, da je tožba vložena na dan prejema spremenjene vloge.

Če sodišče ob pregledu vloge ugotovi, da ta ni dopustna, jo vrne.

Vrnitev vloge tožniku ne preprečuje ponovne vložitve vloge pri sodišču, vendar se v takem primeru šteje, da je tožba vložena na dan ponovne vložitve.

Pravosodni organi ne pošljejo posebnega dokumenta, ki potrjuje, da je bila zadeva pravilno vložena, temveč se izvedejo nekateri postopki, iz katerih je razvidno, da je tako. Toženec je pozvan, naj v opredeljenem roku predloži pisni odgovor, in obveščen, katere informacije mora ta odgovor vsebovati.

Toženec je obveščen tudi o posledicah, ki nastanejo, če odgovora ne predloži ali ne uveljavlja svojih pravic; prav tako je obveščen, ali je na voljo brezplačna pravna pomoč ter ali potrebuje tako pomoč in je upravičen do nje. Pisni odgovor toženca mora vsebovati: navedbo sodišča in številko zadeve, ime in naslov toženca in po potrebi njegovega pravnega zastopnika ali pooblaščenca, stališče toženca glede dopustnosti in utemeljenosti vloge, stališče toženca glede okoliščin, na katerih temelji vloga, nasprotno trditve zoper vlogo in okoliščine, na katerih temeljijo, ter podpis osebe, ki je vložila odgovor. Toženec mora v odgovoru na vlogo navesti, katere dokaze predlaga in katera dejstva namerava z njimi dokazati, ter predložiti vsa pisna dokazila, ki so mu na voljo. Odgovoru je treba priložiti pooblastilo, kadar odgovor vložijo pooblaščenec, ter izvode odgovora in njegovih prilog, po enega za vsakega tožnika. Če toženec v določenem roku ne predloži pisnega odgovora, ne navede stališča, ne vložijo ugovora, ne ugovarja resničnosti listine, predložene z vlogo, ne uveljavlja svojih pravic glede vložitve nasprotno vloge ali stranske vloge ali ne pozove tretje osebe, ki je upravičena posredovati v njegovem imenu, se s tem odreče možnosti, da to stori pozneje, razen če ne ukrepa iz razloga posebnih nepredvidenih okoliščin.

Sodišče po preverjanju pravilnosti in dopustnosti predloženih vlog odloči o nadaljnjem postopku glede tožbe ter odgovori na zahteve in ugovore strank glede vseh predobravnavnih vprašanj in dopustnosti dokazov. Odredi lahko tudi mediacijo ali druge načine prostovoljnega reševanja sporov.

Sodišče razpiše javno obravnavo zadeve, na katero povabi stranke. Sodni uradnik pošlje vabila strankam, ki se jim vroči izvod sodne odločbe.

V gospodarskih zadevah zakonik o civilnem postopku določa medsebojno izmenjavo dokumentov med nasprotnima strankama. Ko sodišče prejme odgovor, pošlje njegov izvod z vsemi prilogami tožniku, ki lahko v dveh tednih predloži dopolnilno vlogo. Tožnik lahko v dopolnilni vlogi dopolni in pojasni prvotno vlogo. Sodišče po prejemu dopolnilne vloge pošlje njen izvod z vsemi prilogami tožencu, ki lahko v dveh tednih predloži odgovor. Toženec mora v dopolnilnem odgovoru odgovoriti na dopolnilno vlogo.

Sodišče po preverjanju pravilnosti izmenjanih dokumentov in dopustnosti predloženih vlog, vključno z zneski ter drugimi zahtevki in ugovori strank, odloči glede morebitnih predobravnavnih vprašanj in dopustnosti dokazov. Razpiše tudi datum javne obravnave zadeve, na katero stranke povabi tako, da tožniku pošlje dopolnilni odgovor in svojo odločitev sporoči strankam. Sodišče lahko odredi mediacijo ali druge načine prostovoljnega reševanja sporov. Če so vsi dokazi predloženi z izmenjavo dokumentov in se stranke strinjajo, da udeležba na obravnavi ni potrebna, ter če stranke tako želijo, lahko sodišče zadevo obravnava brez navzočnosti javnosti, pri čemer strankam omogoči predložitev pisnih ugovorov in odgovorov.

Zakonik o civilnem postopku vsebuje posebne določbe glede nekaterih postopkovnih pravil za skrajšane postopke, postopke med zakoncema, zadeve glede osebnega stanja, pravno nesposobnost, sodno delitev premoženja, zaščito in ponovno vzpostavitev lastninskih pravic na premoženju, pogodbe, kolektivne tožbe in predloge za izdajo sklepa o izvršbi, preventivne postopke, vloge za izrek zaščitnih ukrepov in izvršilne postopke. V zakonu o gospodarski dejavnosti so določena posebna pravila glede postopkov v primeru insolventnosti in z njimi povezanih vlog.

13 Ali bom prejel podrobne informacije o nadaljnjem poteku (npr. rokih za nadaljnja dejanja v postopku)?

Kadar se javna obravnava razpiše na zaprti seji, sodišče stranke povabi na obravnavo zadeve. Če se obravnava preloži na javni obravnavi, stranke, ki so bile pravilno vabljene, ne prejmejo vabila na naslednjo obravnavo, če jim je bil datum sporočen na javni obravnavi. Vabilo se izda najpozneje en teden pred obravnavo. To pravilo se ne uporablja v izvršilnih postopkih. Vabilo vsebuje: naziv sodišča, ki ga je izdalo, ime in naslov vabljene osebe, navedbo zadeve in vloge, v kateri je oseba vabljena, kraj in čas obravnave in pravne posledice neudeležbe na obravnavi.

Sodišče strankam pošlje izvod vseh odločb, zoper katere je mogoče vložiti ločeno pritožbo.

Stranke prejmejo obvestilo o rokih, ki jih sodišče določi za izvedbo postopkov, ne pa tudi o zakonskih rokih, razen rokih za pritožbo zoper sodno odločbo.

Sodišče mora v vsaki sodni odločbi navesti organ, pri katerem je mogoče vložiti pritožbo, in rok za vložitev pritožbe.

Zadnja posodobitev: 23/09/2021

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvornika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Kako postopati? - Češka

1 Ali se moram obrniti na sodišče ali obstaja druga možnost?

Vsakdo ima pravico sodišče zaprositi za zaščito pravice, ki je bila ogrožena ali kršena. Vedno je priporočljivo, da se spor najprej poskuša rešiti sporazumno. Uporabijo se lahko tudi alternativni načini reševanja sporov. Na nekaterih področjih civilnega prava država strankam v zadevnem pravnem razmerju

omogoča, da pravni spor zaupajo drugemu zasebnemu organu. V Češki republiki to poteka prek arbitraže, ki je urejena z zakonom št. 216/1994 Zb. o arbitražnem postopku in izvrševanju arbitražnih odločb, kakor je bil spremenjen. Rezultat arbitražnega postopka je arbitražna odločba, ki je zavezujoča za obe strani v sporu in ima težo izvršilnega naslova. Mediacija v nekazenskih zadevah je urejena z zakonom št. 202/2012 Zb. o mediaciji in spremembi nekaterih zakonov (zakon o mediaciji). Za več podrobnosti glej „Alternativno reševanje sporov – Češka“.

Sporazumno reševanje spora je mogoče sodišču predlagati tudi po tem, ko mu je bila zadeva že predložena, kar je odvisno od narave zadeve (glej člene 67 do 69 in člen 99 zakona št. 99/1963 Zb., zakonik o civilnem postopku, kakor je bil spremenjen). Odobrena sodna poravnava ima enak učinek kot pravno močna sodna odločba. Je tudi naslov za izvršitev sodne odločbe (izvršbo). Odobrena sodna poravnava pomeni oviro za odločeno zadevo.

2 Ali obstaja rok za vložitev tožbe pri sodišču?

Roki se razlikujejo glede na posamezno zadevo, zaradi česar se je priporočljivo čim prej obrniti na pravnega svetovalca. Tožbo je treba pri pristojnem sodišču vložiti pred iztekom zastaralnega roka (tožba mora biti izročena sodišču v okviru zastaralnega roka).

V primeru zastaranja zaradi izteka zakonskega roka dolžnikova obveznost ne preneha, ampak oslabi. To pomeni, da je ni mogoče uveljavljati, če se dolžnik sklicuje na zastaranje. Zastaranje je na splošno urejeno v členih od 609 do 653 zakona št. 89/2012 Zb., civilni zakonik. Splošni zastaralni rok je tri leta in teče od dneva, ko je bilo pravico prvič mogoče uveljavljati. Dolžina posameznih posebnih zastaralnih rokov je odvisna od narave pravice, ki se uveljavlja.

3 Ali se moram obrniti na sodišče v tej državi članici?

Glej „Pristojnost – Češka“.

4 Če je tako, na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na moje prebivališče in prebivališče nasprotne stranke ali glede na druge vidike moje zadeve?

Pristojnost sodišč je določena s pravili o krajevni, stvarni in funkcionalni pristojnosti.

Krajevna pristojnost opredeljuje obseg pristojnosti posameznih sodišč iste vrste. Z njo je določeno, katero konkretno sodišče prve stopnje mora obravnavati določeno zadevo in odločiti o njej. Osnovna pravila o krajevni pristojnosti so določena v členih od 84 do 89a zakona št. 99/1963 Zb., zakonik o civilnem postopku, kakor je bil spremenjen. Vendar je treba upoštevati, da je lahko v nekaterih primerih krajevna pristojnost urejena z zakonodajo EU, ki se uporablja neposredno in ima prednost pred nacionalno zakonodajo (glej nekatere določbe Uredbe (ES) št. 44/2001 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah, ki ne ureja samo mednarodne pristojnosti, ampak tudi krajevno), kar pomeni, da se pravila o krajevni pristojnosti na podlagi češkega prava ne uporabljajo vedno.

Krajevno pristojno je splošno sodišče stranke, zoper katero je vložena tožba (toženec), razen če ni v zakonu določeno drugače. Splošno sodišče je vedno okrajno sodišče. Če je na prvi stopnji pristojno okrajno sodišče (glej vprašanje 2.1), je krajevno pristojno sodišče, na območju katerega je splošno (okrajno) sodišče stranke. Če je tožba vložena zoper več tožencev, je krajevno pristojno splošno sodišče katerega koli od njih.

Splošno sodišče fizične osebe je okrajno sodišče, na območju katerega ima ta oseba stalno prebivališče, če nima stalnega prebivališča, pa sodišče, na območju katerega začasno prebiva. Stalno prebivališče pomeni kraj, v katerem oseba živi z namenom, da tam ostane za stalno (takih krajev je lahko tudi več, in v takem primeru so splošno sodišče vsa taka sodišča).

Splošno sodišče fizične osebe, ki se ukvarja s poslovno dejavnostjo, je za zadeve, ki izhajajo iz poslovnih dejavnosti, okrajno sodišče, na območju katerega ima ta oseba sedež (sedež je naslov, vpisan v javni register); če nima sedeža, je to okrajno sodišče, na območju katerega ima stalno prebivališče, če nima stalnega prebivališča, pa okrajno sodišče, na območju katerega začasno prebiva.

Merilo za določitev splošnega sodišča pravne osebe je njen registrirani sedež (glej člena 136 in 137 zakona št. 89/2012 Zb., civilni zakonik).

Splošno sodišče stečajnega upravitelja med opravljanjem njegove funkcije je okrajno sodišče, na območju katerega ima registrirani sedež.

Posebna pravila se uporabljajo za splošno sodišče države (sodišče, na območju katerega ima organizacijska enota države, pristojna na podlagi posebne pravne ureditve, registrirani sedež, če pa krajevno pristojnega sodišča ni mogoče določiti tako, sodišče, na območju katerega so nastale okoliščine, ki so podlaga za pravico, ki se uveljavlja), občine (sodišče, na območju katerega je občina) in višje ozemeljske samoupravne enote (sodišče, na območju katerega imajo njeni upravni organi registrirane sedeže).

Če toženec, ki je državljan Češke republike, nima splošnega sodišča ali ga nima v Češki republiki, je pristojno sodišče, na območju katerega je imel zadnje znano stalno prebivališče v Češki republiki. Premoženske pravice se lahko zoper osebo, ki v Češki republiki nima drugega pristojnega sodišča, uveljavljajo pri sodišču, na območju katerega je njeno premoženje.

Tožba (vloga za začetek postopka) zoper tujo osebo se lahko vložijo tudi pri sodišču, na območju katerega je v Češki republiki njen obrat ali organizacijska enota njenega obrata.

S stvarno pristojnostjo je opredeljen obseg pristojnosti posameznih vrst sodišč, pri čemer se določi, katero sodišče bo obravnavalo zadevo na prvi stopnji. V civilnih sodnih postopkih so za postopek na prvi stopnji stvarno pristojna okrajna sodišča, razen če je z zakonom izrecno določena stvarna pristojnost okrajnih sodišč ali vrhovnega sodišča Češke republike.

S funkcionalno pristojnostjo je opredeljen obseg pristojnosti različnih vrst sodišč, ki so zaporedoma vključena v obravnavo iste zadeve, v primerih, ki vključujejo vložitev rednih in izrednih pravnih sredstev (povedano drugače, z njo je določeno, katero sodišče odloča o rednih in izrednih pravnih sredstvih).

5 Na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na predmet tožbe in vrednost spornega predmeta?

Kot je bilo navedeno zgoraj (glej odgovor na četrto vprašanje), so v civilnih sodnih postopkih za postopek na prvi stopnji stvarno pristojna predvsem okrajna sodišča.

Izjeme od tega načela so bile sprejete v korist okrajnih sodišč, ki obravnavajo in odločajo o zadevah, navedenih v določbah člena 9(2) zakona št. 99/1963 Zb., zakonik o civilnem postopku, kakor je bil spremenjen. To vključuje predvsem odločanje o zadevah, pri katerih je zaradi njihove narave potrebna določena stopnja specializacije, in zadevah, ki so dejansko in pravno bolj zapletene. Okrajna sodišča odločajo kot sodišča prve stopnje:

v sporih med delodajalcem in prejemnikom v zvezi z vzajemno poravnavo preplačil prejemkov iz pokojninskega zavarovanja, zdravstvenega zavarovanja, državne socialne podpore ter materialne pomoči v stiski ter v sporih v zvezi z vzajemno poravnavo regresnih zahtevkov, izplačanih zaradi pravice do prejemka iz zdravstvenega zavarovanja;

v sporih v zvezi z nezakonitostjo stavke ali izprtja;

v sporih, ki se nanašajo na tujo državo ali osebe, ki uživajo diplomatsko imuniteto in privilegije, če ti spori spadajo v pristojnost čeških sodišč;

v sporih v zvezi z razglasitvijo ničnosti odločbe arbitra o izpolnjevanju obveznosti iz kolektivne pogodbe;

v zadevah, ki izhajajo iz pravnih razmerij, povezanih z ustanavljanjem gospodarskih družb, splošno dobroteljskih družb, fundacij in skladov za dotacije, ter v sporih med gospodarskimi družbami, njihovimi partnerji ali člani ter v medsebojnih sporih med partnerji in člani, ki izhajajo iz njihove udeležbe v gospodarski družbi;

v sporih med gospodarskimi družbami, njihovimi partnerji ali člani in člani njihovih organov, določenih s statutom, ali likvidatorji glede razmerij, povezanih z opravljanjem funkcije članov organov, določenih s statutom, ali likvidacije;

v sporih, ki izhajajo iz avtorskega prava;

v sporih glede varstva pravic, ki so kršene ali ogrožene zaradi nelojalne konkurence ali nezakonitega omejevanja konkurence;

v zadevah v zvezi z varovanjem imena in ugleda pravne osebe;
v sporih v zvezi s finančnim zavarovanjem ter sporih v zvezi z menicami, zadolžnicami in naložbenimi instrumenti;
v sporih, ki izhajajo iz trgovanja na blagovni borzi;
v zadevah, ki se nanašajo na generalno skupščino združenja lastnikov, in sporih, ki izhajajo iz tega, razen v sporih v zvezi s prispevki članov združenja za upravljanje hiše in zemljišča, sporih v zvezi s predplačili za storitve in načinom razdelitve stroškov storitev;
v zadevah, ki se nanašajo na preoblikovanje podjetij in zadrug, vključno z vsemi postopki za odškodnine v skladu s posebnimi pravnimi predpisi;
v sporih v zvezi z nakupom in zakupom obrata ali njegovega dela;
v sporih v zvezi s pogodbami o gradnji, ki so javna naročila, ki presegajo prag, vključno z dobavami, potrebnimi za izvajanje takšnih pogodb;
v zadevah v zvezi s pravno odgovornostjo, če stranka ni ravnala kot dober gospodarstvenik oz. kot dober gospodar;
v sporih, ki izhajajo iz pravne ureditve skupin podjetij;
v sporih v zvezi z zavarovanjem terjatev upnikov, če se je zmanjšal osnovni kapital gospodarske družbe oz. če so se zmanjšali osnovni deleži članov zadruge.

Vrhovno sodišče Češke republike je pristojno na prvi in edini stopnji v postopku za priznanje tujih sodnih odločb v zakonskih sporih (to ne velja za priznavanje sodnih odločb iz drugih držav članic EU, če se uporablja Uredba Sveta (ES) št. 2201/2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1347/2000) ter v zadevah za ugotavljanje ali izpodbijanje starševstva v skladu s členom 51 in členom 55(1) zakona št. 91/2012 Zb. o mednarodnem zasebnem pravu.

6 Ali lahko tožbo vložim sam ali mora to storiti posrednik, na primer odvetnik?

V postopku na podlagi češkega civilnega prava ni splošne obveznosti zastopanja po odvetniku.

Pravna sposobnost

Vsakdo lahko kot stranka v sodnem postopku pred sodiščem samostojno opravlja procesna dejanja v okviru svoje poslovne sposobnosti (člen 20(1) zakona št. 99/1963 Zb., zakonik o civilnem postopku, kakor je bil spremenjen). Fizična oseba pridobi polno pravno sposobnost s polnoletnostjo. Polnoletnost doseže, ko dopolni osemnajst let. Pred dopolnitvijo te starosti lahko polnoletnost pridobi na podlagi odobrene prošnje za poslovno sposobnost (glej člen 37 zakona št. 89/2012 Zb., civilni zakonik) ali s sklenitvijo zakonske zveze. Če stranka v postopku nima polne pravne sposobnosti, mora v postopku imeti zastopnika. Polnoletna oseba z omejeno poslovno sposobnostjo ima prav tako omejeno pravno sposobnost.

Zastopanje se vzpostavi na podlagi zakona ali odločbe državnega organa (zakonsko zastopanje) ali na podlagi pooblastila za zastopanje. Vsakdo, ki se udeleži postopka kot zastopnik stranke, mora predložiti dokaze o takem zastopanju.

Fizično osebo, ki ne more samostojno nastopati pred sodiščem, mora zastopati njen zakoniti skrbnik ali varuh (člena 22 in 23 ter člen 29a zakona št. 99/1963 Zb., zakonik o civilnem postopku, kakor je bil spremenjen).

Stranko v postopku (ki je poslovno sposobna) lahko zastopa tudi oseba po njeni izbiri na podlagi pooblastila za zastopanje (členi 24 do 28a zakona št. 99/1963 Zb., zakonik o civilnem postopku, kakor je bil spremenjen).

7 Kje moram vložiti tožbo: v sprejemni pisarni, vložišču sodišča ali pri kakšnem drugem upravnem uradu?

Tožba (vloga za začetek postopka) se vložijo pri stvarno, krajevno in funkcionalno pristojnem sodišču. Naslove posameznih čeških sodišč je mogoče najti na [spletišču češkega ministrstva za pravosodje](#).

8 V katerem jeziku lahko vložim tožbo? Je to mogoče storiti ustno ali jo je treba vložiti v pisni obliki? Ali jo lahko pošljem po telefaksu ali elektronski pošti?

Vse stranke imajo v civilnih sodnih postopkih enak status in pravico do sodne obravnave v svojem maternem jeziku (glej člen 18 zakona št. 99/1963 Zb., zakonik o civilnem postopku, kakor je bil spremenjen). Pravica do sodne obravnave v maternem jeziku je omejena zgolj na ustne postopke in ne velja za pisne stike med sodiščem in strankami, zato je treba vlogo vložiti v češkem jeziku.

Vloga za začetek postopka se lahko vložijo pisno (glej člen 42 zakona št. 99/1963 Zb., zakonik o civilnem postopku, kakor je bil spremenjen), in sicer na papirju ali v elektronski obliki prek javnega podatkovnega omrežja ali po telefaksu. Po vložitvi pisne vloge, ki vsebuje predlog v zadevi v glavni stvari, po telefaksu ali v elektronski obliki je treba najpozneje v treh dneh predložiti izvornik ali pisno vlogo z enakim besedilom. Če je vložitev opravljena v elektronski obliki s kvalificiranim elektronskim podpisom (v skladu z zakonom št. 227/2000 Zb. o elektronskem podpisu, kakor je bil spremenjen) ali v elektronski obliki v skladu s posebnim pravnim predpisom (zakon št. 300/2008 Zb. o elektronskih dejanjih in odobrenih pretvorbah dokumentov), predložitev izvornikov ni potrebna.

Vloga za začetek postopka in predlog za sklep o izvršbi se lahko ustno na zapisnik vložita le (glej člen 14 zakona št. 292/2013 Zb., o posebnih sodnih postopkih, kakor je bil spremenjen) v postopku, ki se lahko začne tudi brez vloge, postopku za pridobitev dovoljenja za sklenitev zakonske zveze, postopku za zaščito pred nasiljem v družini, postopku za ugotovitev ali izpodbijanje starševstva ter postopku posvojitve. Vsako okrajno sodišče mora vlogo vnesti v zapisnik in jo nemudoma posredovati pristojnemu sodišču. Tovrstna vložitev ima enak učinek, kot če bi bila opravljena pri pristojnem sodišču.

9 Ali za vložitev tožb obstajajo posebni obrazci? Če ne obstajajo, kako je treba zadevo predložiti? Ali obstajajo elementi, ki jih mora tožba vsebovati?

Za vložitev tožbe (vloge za začetek postopka) ni predpisanih obrazcev. Tožba (vloga za začetek postopka) mora vsebovati splošne podatke (glej člen 42(4) zakona št. 99/1963 Zb., zakonik o civilnem postopku, kakor je bil spremenjen) in posebne podatke (glej člen 79(1) zakonika o civilnem postopku). Splošni podatki vključujejo navedbo sodišča, na katero je vloga naslovljena, in osebe, ki vloga tožbo. Iz tožbe, ki mora biti podpisana in datirana, morata biti tudi razvidna njen predmet in namen.

Posebni podatki vključujejo ime, priimek in naslov strank ali matično ali identifikacijsko številko strank (trgovsko ime ali ime in registrirani sedež pravne osebe, identifikacijsko številko, ime države in ustrezne organizacijske enote države, ki državo zastopa pred sodiščem) ter po potrebi njihovih zastopnikov, opis glavnih dejstev in opis dokazov, na katere se opira tožnik, ter jasno navedbo tožnikovega predloga.

Če vloga ne vsebuje vseh potrebnih podatkov ali če je nerazumljiva ali nejasna, sodišče stranko pozove, naj v določenem roku odpravi te pomanjkljivosti. Če stranka tega ne stori in se postopek zato ne more nadaljevati, sodišče zavrne vlogo za začetek postopka. Sodišče ne upošteva nobenih drugih vlog, dokler niso ustrezno popravljene ali dopolnjene (glej člen 43 zakona št. 99/1963 Zb., zakonik o civilnem postopku, kakor je bil spremenjen). Vlogo je treba vložiti v potrebnem številu izvodov za zagotovitev, da en izvod obdrži sodišče in da vsaka stranka po potrebi prejme en izvod (glej člen 42(4) zakona št. 99/1963 Zb., zakonik o civilnem postopku, kakor je bil spremenjen).

10 Ali bom moral plačati sodne takse? Če je tako, kdaj? Ali bom moral odvetnika plačati od same vložitve tožbe?

Sodne takse se zaračunajo za postopke pred sodišči v Češki republiki, za dejanja, navedena v taksni tarifi, ter za posamezna dejanja, ki jih opravijo sodišča, in dejanja, ki jih opravi sodna uprava. Višina teh taks je določena v zakonu št. 549/1991 Zb. o sodnih taksah, kakor je bil spremenjen. Sodne takse so določene bodisi kot fiksni znesek bodisi kot odstotek vrednosti predmeta sodnega postopka.

Številne zadeve (predvsem nesporne) so teh taks oproščene. Med zadevami, ki so „materialno oproščene“, so zadeve glede skrbništva, posvojitve ter preživninskih obveznosti med starši in otroki. Ti postopki so v celoti oproščeni taks.

Tožniki v postopkih za določitev plačevanja preživnine in odškodnine za škodo za zdravje, poškodbe pri delu in poklicne bolezni itd. so osebno oproščeni plačila takse. Če je tožnik v določenem postopku osebno oproščen plačila taks in sodišče ugotovi njegovemu zahtevku, mora takse plačati toženec.

Poleg tega je mogoče priznati tudi tako imenovane individualne oprostitev, ki se nanašajo na finančni in socialni položaj strank v postopku ter posebne okoliščine zadeve, ki se obravnava. Če je tožnik v finančni stiski zaradi dolgotrajne brezposelnosti, hude bolezni itd., lahko pri sodišču zaprosi za popolno ali delno oprostitve plačila taks. Ustrezno prošnjo je treba po možnosti priložiti prvotni tožbi. Sodišče pri odločanju o oprostitvi plačila taks upošteva tožnikovo celotno premoženje, finančne in socialne razmere, višino sodne takse, naravo vloženega zahtevka itd. Vendar to ne sme biti samovoljno ali očitno neuspešno uveljavljanje ali oviranje pravic. Glej tudi „Pravna pomoč – Češka“.

Taksa se plača ob vložitvi vloge za začetek postopka. Če se ne, sodišče stranko pozove, naj plača takso, in jo obvesti, da bo postopek ustavljen, če taksa v določenem roku ne bo plačana.

11 Ali lahko zahtevam pravno pomoč?

Glej „Pravna pomoč – Češka“.

12 Kdaj tožba velja za uradno vloženo? Ali me bodo organi obvestili o tem, ali je bila zadeva pravilno predložena?

Sodni postopek se začne na dan, ko sodišče prejme vlogo (glej člen 82 zakona št. 99/1963 Zb., zakonik o civilnem postopku, kakor je bil spremenjen) ali izda sklep o začetku postopka brez vloge (glej člen 13(2) zakona št. 292/2013 Zb. o posebnih sodnih postopkih, kakor je bil spremenjen). S tem ko sodišče prejme tožbo (vlogo za začetek postopka), se postopek začne, pri čemer sodišče ne izda posebnega potrdila, da se je postopek začel. Če je tožba (vloga za začetek postopka) vložena osebno v sodnem tajništvu sodišča, se to lahko potrdi z žigosanjem kopije tožbe.

Če vloga vsebuje pomanjkljivosti (ne vsebuje zahtevanih podatkov ali je nejasna ali nerazumljiva), sodišče stranko pozove, naj jih odpravi. Če te pomanjkljivosti niso odpravljene v roku, ki ga določi sodišče, in se postopek zato ne more nadaljevati, sodišče zavrne vlogo za začetek postopka in ustavi postopek.

13 Ali bom prejel podrobne informacije o nadaljnjem poteku (npr. rokih za nadaljnja dejanja v postopku)?

Ko se postopek začne, sodišče ukrepa brez nadaljnjih vlog, da bi se tako zagotovilo čimprejšnje obravnavanje zadeve in odločanje o njej (glej člen 100(1) zakona št. 99/1963 Zb., zakonik o civilnem postopku, kakor je bil spremenjen). Sodišče mora tožbo (vlogo za začetek postopka) vročiti osebno drugim strankam v postopku (glej člen 79(3) zakonika o civilnem postopku). Med postopkom stranke pouči o različnih pravicah in obveznostih, ki jih imajo. Če je treba opraviti posebno procesno dejanje, sodišče določi rok za njegovo izvedbo.

Stranke in njihovi zastopniki imajo pravico do vpogleda v sodni spis, razen v zapisnik o glasovanju, ter narediti izpiske iz njega in njegove kopije. Predsednik senata dovoli vsakomur, ki ima pravni interes ali veljavne razloge za to, vpogled v spis in pripravo izpiskov ali kopij, razen če gre za spis, za vsebino katerega je z zakonom določeno, da mora ostati tajna (glej člen 44 zakona št. 99/1963 Zb., zakonik o civilnem postopku, kakor je bil spremenjen).

Zadnja posodobitev: 27/09/2021

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Izvirna jezikovna različica te strani [de](#) je bila pred kratkim spremenjena. To jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

Kako postopati? - Nemčija

1 Ali se moram obrniti na sodišče ali obstaja druga možnost?

Alternativno reševanje sporov se lahko izkaže za smiselno. Glej informativni list „Mediacija“.

2 Ali obstaja rok za vložitev tožbe pri sodišču?

Za vložitev tožbe pred sodiščem ni določen procesni rok, pravice, ki izhajajo iz te tožbe, pa lahko zastarajo. Če je pravica zastarala in se nasprotna stranka sklicuje na to, se tožba zavrne. Roki so odvisni od materialnega in ne procesnega prava. Roki so različni za posamezne zadeve. Vprašanje rokov lahko pojasni pravni svetovalec.

3 Ali se moram obrniti na sodišče v tej državi članici?

Glej informativni list „Pristojnost“.

4 Če je tako, na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na moje prebivališče in prebivališče nasprotne stranke ali glede na druge vidike moje zadeve?

Glej informativni list „Pristojnost – Nemčija“.

5 Na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na predmet tožbe in vrednost spornega predmeta?

Glej informativni list „Pristojnost – Nemčija“.

6 Ali lahko tožbo vložim sam ali mora to storiti posrednik, na primer odvetnik?

Vprašanje, ali vas mora pri vložitvi tožbe zastopati odvetnik, je odvisno od tega, katero sodišče je pristojno za odločanje o zahtevku.

Pri deželnem sodišču (*Landgericht*) in višjem deželnem sodišču (*Oberlandesgerichten*) mora stranko zastopati odvetnik. Odvetnik se zahteva tudi v večini družinskih zadev (npr. razveza zakonske zveze, spori glede preživitve, premoženjski spori), za katere je pristojno okrajno sodišče (*Amtsgericht*).

V vseh drugih zadevah pred okrajnim sodiščem lahko tožbo vložite in postopke izvajate sami.

V poenostavljenem postopku za pridobitev izvršljivega plačilnega naloga za denarno terjatev (*Mahnverfahren*) je pristojno okrajno sodišče. Predlog za izdajo plačilnega naloga lahko torej pri sodišču vložite sami brez odvetnika.

Tožbo lahko brez odvetnika vložite tudi pri delovnem sodišču (*Arbeitsgericht*).

7 Kje moram vložiti tožbo: v sprejemni pisarni, vložišču sodišča ali pri kakšnem drugem upravnem uradu?

Načeloma je treba tožbo pri pristojnem sodišču vložiti pisno.

Vendar se lahko, če je za postopek pristojno okrajno sodišče, vloži tudi ustno na zapisnik v sodni pisarni sodišča (*Geschäftsstelle des Amtsgerichts*). Tožba se lahko na zapisnik vloži v sodni pisarni katerega koli okrajnega sodišča. Sodna pisarna nato zapisnik nemudoma pošlje zadevnemu sodišču.

Enako velja za tožbo pri delovnem sodišču. Tožba pri delovnem sodišču se lahko prav tako vloži na zapisnik v sodni pisarni delovnega sodišča.

8 V katerem jeziku lahko vložim tožbo? Je to mogoče storiti ustno ali jo je treba vložiti v pisni obliki? Ali jo lahko pošljem po telefaksu ali elektronski pošti?

Jezik sodišč je nemščina, zato mora biti tožba vložena v nemščini.

Praviloma je treba tožbo vložiti pisno. V postopku pred okrajnim ali delovnim sodiščem se lahko tožbe vložijo tudi ustno na zapisnik v sodni pisarni sodišča (glej vprašanje št. 7).

Tožba se lahko vloži tudi po telefaksu. Telefaks mora biti opremljen s podpisom stranke ali odvetnika, če stranko zastopa odvetnik. Razvidno mora biti, kdo je podpisal izvirnik in s tem prevzel odgovornost za tožbo.

Poleg tega se lahko tožba pošlje kot elektronski dokument prek varnega načina pošiljanja (*De-Mail*, tj. komunikacijska storitev nemške e-uprave, posebni elektronski poštni predali), če ima kvalificirani elektronski podpis, pa prek elektronskega poštnega predala sodišča in uprave. Prenos elektronskih dokumentov prek elektronske pošte ni mogoč.

9 Ali za vložitev tožb obstajajo posebni obrazci? Če ne obstajajo, kako je treba zadevo predložiti? Ali obstajajo elementi, ki jih mora tožba vsebovati?

Obstajajo standardizirani obrazci, ki jih je treba uporabiti v poenostavljenem postopku, tj. predlog za izdajo plačilnega naloga (*Mahnbescheid*) ali izvršilnega naslova (*Vollstreckungsbescheid*) v denarnih terjatvah. Uporaba teh obrazcev je obvezna. Če predlog ni vložen na ustreznem obrazcu v predpisanem roku, se zavrže kot nedopusten.

Standardizirani obrazci za tožbo ne obstajajo. Tožbeni zahtevek mora imeti določeno obliko in vsebino:

vsebovati mora pravilna imena in naslove strank ter njihovih pravnih zastopnikov. Navedeno mora biti tudi sodišče, ki je pristojno za tožbo;

v tožbi mora biti jasno navedeno, na kaj se nanaša in kaj naj bi sodišče dodelilo tožniku (tožbeni zahtevek);

predmet tožbe in dejstva, na katera tožnik opira svojo tožbo, morajo biti prav tako izčrpno in jasno opisani;

tožbeni zahtevek mora biti podpisan lastnoročno. Če tožnika zastopa odvetnik, se zahteva podpis pooblaščenega odvetnika ali njegovega zastopnika.

10 Ali bom moral plačati sodne takse? Če je tako, kdaj? Ali bom moral odvetnika plačati od same vložite tožbe?

Sodni stroški se zaračunajo za postopek pred sodišči, ki obravnavajo civilne in gospodarske zadeve. Ti sodni stroški so takse in stroški sodišča. Po vložitvi tožbenega zahtevka sodišče izda zahtevek za predplačilo sodnih stroškov (*Gerichtskostenvorschuss*), ki ustreza znesku zakonsko določenih sodnih taks.

Praviloma tožba nasprotni stranki ne bo vročena, dokler tožnik ne bo plačal predplačila sodnih stroškov.

Enako velja za postopek za izdajo plačilnega naloga.

Vnaprejšnje plačilo ni potrebno v postopku pred delovnim sodiščem.

Če stranko zastopa odvetnik, bo treba plačati tudi odvetniške nagrade. Načeloma nagrad odvetniku ni treba plačati do konca postopka ali do odločitve sodišča o stroških, vendar lahko odvetnik že pred vložitvijo tožbe zahteva predujem za svoje delo, ki ustreza znesku njegovih poznejših stroškov.

Stroške postopka, sodne stroške in odvetniške nagrade, vključno z že plačanimi stroški, na koncu nosi stranka, ki v postopku ne uspe.

11 Ali lahko zahtevam pravno pomoč?

Vsakdo, ki ne more plačati stroškov svoje tožbe, lahko zaprosi za pravno pomoč. Sodišče preveri, ali obstaja možnost uspeha tožbe, ali tožba ni zlonamerna in ali obstajajo finančne težave. Če sodišče odobri pravno pomoč, tožniku ni treba vnaprej plačati nobenih stroškov za vročitev tožbe.

12 Kdaj tožba velja za uradno vloženo? Ali me bodo organi obvestili o tem, ali je bila zadeva pravilno predložena?

Če tožba ne vsebuje napak in je bilo pri sodni blagajni poravnano predplačilo sodnih stroškov, se tožba nemudoma vroči nasprotni stranki. Tožba se šteje za vloženo, ko je vročena nasprotni stranki.

Če je tožba pomanjkljiva, bo sodišče tožniku omogočilo odpravo te pomanjkljivosti. Če pomanjkljivost ni odpravljena, bo sodišče tožbo zavrglo kot nedopustno.

13 Ali bom prejel podrobne informacije o nadaljnjem poteku (npr. rokov za nadaljnja dejanja v postopku)?

Predsedujoči sodnik bo ob vročitvi tožbe bodisi določil zgodnji datum za prvi narok bodisi odredil pisni predhodni postopek. Obe stranki bosta obveščeni o naroku ali dejstvu, da je bil odrejen pisni predhodni postopek. Sodišče lahko odredi, da se stranki naroka udeležita osebno.

Sodišče lahko v pripravah za narok stranki pozove, naj dopolnita ali pojasnita svoje pripravljalne spise, in določi roke za predložitev izjav o posebnih vprašanjih, ki jih je treba pojasniti. Sodišče lahko strankama v postopku ali tretjim osebam odredi predložitev dokumentov ali predmetov za ogled in pridobi informacije iz uradnih virov.

Stranki morata biti o vseh teh odredbah obveščeni.

Nacionalne jezikovne različice te spletne strani urejajo posamezne kontaktne točke Evropske pravosodne mreže. Previde je opravila služba Evropske komisije. Morebitne spremembe, ki jih v izvirnik vnese pristojni nacionalni organ, v prevodih morda še niso vidne. Evropska pravosodna mreža in Evropska komisija ne prevzemata nikakršne odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Več informacij o zakonodaji EU o avtorskih pravicah glede spletišč EU lahko najdete v našem pravnem obvestilu.

Zadnja posodobitev: 18/06/2021

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Kako postopati? - Estonija

1 Ali se moram obrniti na sodišče ali obstaja druga možnost?

Spore je mogoče reševati sodno ali zunajsodno.

Eden od zunajsodnih načinov reševanja sporov je **sprava**. Sprava je zunajsodni način prostovoljnega reševanja sporov, ki ga vodi neodvisen in nepristranski konciliator. Konciliator olajšuje komuniciranje med strankama pri iskanju rešitve spora. Spravna pogajanja so zaupna, konciliator pa sprave ne sme voditi na način, s katerim bi dajal vtis, da je pooblaščen za sprejemanje zavezujočih odločitev. Konciliator je lahko notar, odvetnik ali katera koli druga fizična oseba, ki jo imenujeta stranki v sporu in ima dovoljenje za delovanje prek pravne osebe (kot so konciliatorji pri zavarovalnem pravem organu prek estonskega zavarovalnega združenja (*Eesti Kindlustusseltside Liit*) in estonskega urada za zavarovanje avtomobilске odgovornosti (*Eesti Liikluskindlustuse Fond*)).

Spravni organ je subjekt, ki je del državne agencije ali agencije lokalne uprave, kot je odbor za avtorske pravice (*autoriõiguse komisjon*). Sporazum o poravnavi, dosežen na podlagi pravnega postopka, je izvršilni naslov pod zakonsko določenimi pogoji, če ga je za izvršljivega razglasilo sodišče, in se lahko predloži sodnemu izvršitelju v prisilno izvršitev. Če je konciliator notar ali odvetnik, lahko sporazum o poravnavi v zvezi s premoženjskim zahtevkom ali sporazum o poravnavi v zvezi z nepremoženjskim zahtevkom, če je mogoče v zvezi z nepremoženjskim zahtevkom doseči kompromisni dogovor, na zahtevo strank v pravnem postopku overi notar in se lahko takoj prisilno izvrši. V takem primeru ni treba, da sporazum o poravnavi za izvršljiv razglasi sodišče.

Sporazum o poravnavi, ki ga potrdi spravni organ, je za stranki zavezujoč in ni treba, da ga za izvršljivega razglasi sodišče. **Arbitraža** je drug način alternativnega reševanja sporov. Ker sestavo arbitražnega senata določita stranki sami, se lahko zaneseta na znanje, izkušnje in nepristranskost arbitrov.

Stranki imata tudi pravico izbrati jezik postopka, pravo, ki se bo uporabljalo, in postopkovna pravila. Arbitražno sodišče se lahko ustanovi za eno samo zadevo (*ad hoc*) ali trajno delovanje. Stalno arbitražno sodišče v Estoniji je arbitražno sodišče pri zbornici notarjev (*Notarite Koja vahekohus*). V Estoniji spore, ki nastanejo v okviru čezmejnega poslovanja, pogosto rešuje arbitražno sodišče pri [Estoni](#) **estonski gospodarski zbornici** (*Eesti Kaubandus-Tööstuskoja (EKTK) arbitraazikohus*). Sodba, ki jo izda stalno estonsko arbitražno sodišče, je izvršilni naslov, ne da bi jo moralo za izvršljivo razglasiti sodišče. Sodbe, ki jih izdajo druga arbitražna sodišča, vključno z arbitražnimi sodišči *ad hoc*, in arbitražna sodišča drugih držav, mora najprej za izvršljive razglasiti sodišče, da se lahko prisilno izvršijo. Poleg arbitraže in sprave obstajajo tudi odbori za zunajsodno reševanje nekaterih vrst sporov.

Na primer delovni spori se lahko najprej predložijo v reševanje [Estoni](#) **odboru za delovne spore (töövaidluskomisjon)**. To je neodvisni organ za reševanje posameznih delovnih sporov, na katerega se lahko obrnejo delojemalci in tudi delodajalci. Reševanje delovnih sporov v odboru za delovne spore je urejeno z [Estoni](#) **zakonom o reševanju delovnih sporov (individuaalse töövaidluse lahendamise seadus)**. Za reševanje sporov v odboru za delovne spore se sodne takse ne zaračunajo. Odbor za delovne spore lahko reši kakršen koli spor, ki izhaja iz delovnega razmerja. Pri uresničevanju pravice do predložitve zadeve odboru za delovne spore je treba upoštevati, da odbor obravnava finančne zahtevke, ki ne presegajo 10 000 EUR. Zahtevke nad 10 000 EUR mora obravnavati sodišče. V vlogi, predloženi odboru za delovne spore, je treba navesti okoliščine, ki so pomembne za spor. Tako je pri izpodbijanju odpusta treba navesti

datum odpusta in razlog zanj. V vlogi je treba opisati naravo nesoglasja med strankama, tj. česa delojemalec ali delodajalec po mnenju vložnika ni storil ali kaj je po njegovem mnenju storil v nasprotju z zakonom. Vlogi je treba priložiti dokaze, ki podpirajo v njej navedene zahtevke (npr. pogodbo o zaposlitvi, medsebojne dogovore ali korespondenco med delojemalcem in delodajalcem itd.), ali kakršna koli sklicevanja na druge dokaze ali priče. Če vložnik meni, da je treba na obravnavo povabiti pričo, mora v vlogi navesti njeno ime in naslov. Odločba odbora za delovne spore, ki je postala pravnomočna, je izvršilni naslov in se lahko predloži sodnemu izvršitelju v prisilno izvršitev. V nekaterih okoliščinah lahko odbor za delovne spore svojo odločbo razglasi za takoj izvršljivo. Če se stranka v sporu ne strinja z odločitvijo odbora za delovne spore, lahko pri okrajnem sodišču (*maakohus*) vloži tožbo za obravnavo istega spora iz delovnega razmerja, kar mora storiti v enem mesecu od dneva, ki sledi dnevu prejema prepisa odločbe. V tem primeru odločba odbora za delovne spore ne postane pravnomočna.

Zahtevke, ki izhajajo iz pogodbe med potrošnikom in trgovcem, lahko obravnava [odbor za potrošniške spore \(tarbijakaebuste komisjon\)](#). Obravnavanje potrošniških sporov je urejeno z [zakonom o varstvu potrošnikov \(tarbijakaitseadus\)](#). Odbor za potrošniške spore je pristojen za reševanje domačih in čezmejnih potrošniških sporov, ki izhajajo iz pogodb med potrošniki in trgovci ter jih začne potrošnik, če je ena od strank v sporu trgovec, ki ima sedež v Republiki Estoniji. Odbor je pristojen tudi za reševanje vseh sporov v zvezi s škodo, nastalo zaradi proizvoda z napako, če je škoda mogoče ugotoviti. Če je nastanek škode ugotovljen, vendar njenega natančnega zneska ni mogoče določiti, na primer pri nepremoženjski škodi ali škodi, ki bo nastala v prihodnosti, znesek odškodnine določi sodišče. Odbor ne rešuje sporov, povezanih z zagotavljanjem negospodarskih storitev splošnega pomena, izobraževalnih storitev, ki jih ponujajo pravne osebe javnega prava, ali zdravstvenih storitev, ki jih za paciente opravljajo zdravstveni delavci, da bi ocenili, ohranili ali obnovili njihovo zdravstveno stanje, vključno s predpisovanjem, izdajo in zagotavljanjem zdravil in medicinskih pripomočkov. Poleg tega odbor ne rešuje sporov v zvezi z zahtevki, ki izhajajo iz smrti, telesne poškodbe ali škode za zdravje, ali sporov, za katere je postopek reševanja predpisan z drugimi zakoni. Take spore rešujejo pristojne institucije ali sodišča (npr. poleg sodišč lahko spore, ki izhajajo iz stanovanjskih najemnih pogodb, rešujejo tudi odbori za najemniške spore). Ko potrošnik vloži vlogo, se ta obravnava, izid reševanja spora pa je strankama na voljo v 90 dneh od sprejema potrošnikove vloge v preučitev. Pri zapletenih sporih se lahko navedeni rok podaljša. Odločbo odbora za potrošniške spore je treba uresničiti v 30 dneh od njene objave na spletišču urada za varstvo potrošnikov (*Tarbijakaitseamet*), razen če ni z odločbo določeno drugače. Seznam trgovcev, ki niso upoštevali odločb odbora, je objavljen na spletišču urada za varstvo potrošnikov; vendar se odločba odbora ne more prisilno izvršiti, kar pomeni, da je ni mogoče v ta namen predložiti sodnemu izvršitelju. Trgovec, vključen na seznam, se s seznamom črta, ko po vključitvi na seznam upošteva odločbo odbora ali ko od njegove vključitve na seznam preteče več kot 12 mesecev. Če se stranki v sporu ne strinjata z odločbo odbora in je ne upoštevata, se lahko za rešitev istega spora obrneta na okrajno sodišče. Trgovec urad za varstvo potrošnikov pisno obvesti, da je bila odločba upoštevana ali da je bila zadeva predložena okrajnemu sodišču, pri čemer priloži kopijo tožbe, vložene pri okrajnem sodišču. Urad za varstvo potrošnikov lahko spor, ki ga je rešil, s soglasjem potrošnika in kot njegov zastopnik sam predloži v obravnavo okrajnemu sodišču, če trgovec ni upošteval odločbe in je spor pomemben za uporabo zakona ali druge zakonodaje ali za kolektivne interese potrošnikov.

Spore, ki izhajajo iz stanovanjskih najemnih pogodb, lahko obravnava **odbor za najemniške spore**. Obravnavanje najemniških sporov je urejeno z [zakonom o reševanju najemniških sporov \(üürivaidluse lahendamise seadus\)](#). Odbori za najemniške spore ne rešujejo sporov, ki vključujejo finančne zahtevke nad 3 200 EUR. Odbor za najemniške spore lahko ustanovi lokalna uprava, in sicer za reševanje najemniških sporov, ki nastanejo na njenem ozemlju. V Estoniji je bil odbor za najemniške spore ustanovljen samo v Talinu. V vlogi odboru za najemniške spore je treba navesti vložnikovo zahtevo in dejstva, na katerih temelji, priložiti pa ji je treba tudi najemno pogodbo in dokaze, ki potrjujejo navedbe v vlogi, ter druge pomembne listinske dokaze. Odločba odbora za najemniške spore, ki je postala pravnomočna, je izvršilni naslov in se lahko predloži sodnemu izvršitelju v prisilno izvršitev. Če se stranka v sporu ne strinja z odločitvijo odbora za najemniške spore, lahko isti najemniški spor v 20 dneh od prejema odločbe odbora predloži okrajnemu sodišču. V tem primeru odločba odbora za najemniške spore ne postane pravnomočna. Obravnavanje sporov v zgoraj navedenih odborih se ne šteje za obvezni pedsodni postopek, to pomeni, da lahko stranke, ki spora ne želijo ali ne morejo rešiti zunajsodno, svoj zahtevek predložijo sodišču. Istih zahtevkov ne moreta hkrati obravnavati sodišče in pristojni zunajsodni odbor.

2 Ali obstaja rok za vložitev tožbe pri sodišču?

Za zasebnopravna razmerja velja načelo zasebne avtonomije, kar pomeni, da se lahko upnik svobodno odloča, kdaj bo uveljavljal svojo terjatev zoper dolžnika. Če pa upnik svoje terjatve ni predložil v določenem času, se lahko dolžnik v interesu pravne jasnosti in stabilnosti prava sklicuje na zastaralni rok. Sodišče ali kateri koli drug organ za reševanje sporov uveljavlja zastaralni rok samo, če to zahteva oseba, ki mora izpolniti obveznost. Upnikova terjatev tako ne preneha ob izteku zastaralnega roka. Če pa je terjatev časovno omejena in se oseba, ki mora izpolniti obveznost, sklicuje na zastaralni rok, sodišče terjatve niti ne obravnava niti v zvezi z njo ne izda vsebinske sodbe.

Zastaralni rok za terjatve, ki izhajajo iz transakcij, je tri leta.

Zastaralni rok za terjatve, ki izhajajo iz transakcij, je deset let, če oseba, ki mora izpolniti obveznost, namerno ne izpolni svojih obveznosti.

Zastaralni rok za terjatve v zvezi s prenosom nepremičnine, obremenitvijo nepremičnine s stvarno pravico, prenosom ali ukinitvijo stvarne pravice ali spremembo vsebine stvarne pravice je deset let.

Zastaralni rok za terjatev na podlagi zakona je deset let od zapadlosti terjatve, če ni z zakonom določeno drugače.

Zastaralni rok za terjatev, ki izhaja iz nezakonito povzročene škode, je tri leta od trenutka, ko upravičenec izve ali bi moral izvedeti za škodo in za osebo, ki jo je dolžna poravnati.

Zastaralni rok za terjatev, ki izhaja iz neupravičene obogatitve, je tri leta od trenutka, ko upravičenec izve ali bi moral izvedeti za pridobitev terjatve, ki izhaja iz neupravičene obogatitve.

Zastaralni rok za terjatev za izpolnitev tekočih obveznosti, razen terjatev za izpolnitev preživninskih obveznosti do otroka, je za vsako posamezno obveznost tri leta, in to ne glede na pravno podlago za terjatev.

Zastaralni rok za terjatev za izpolnitev preživninskih obveznosti do otroka je za vsako posamezno obveznost deset let.

Zastaralni rok za restitucijske zahtevke, ki izhajajo iz lastninske pravice, in zahtevke na podlagi družinskega ali dednega prava je 30 let od zapadlosti zahtevka, če ni z zakonom določeno drugače.

Restitucijski zahtevek, ki izhaja iz lastninske pravice, zoper samovoljnega posestnika ne zastara.

Nekateri zahtevki, ki izhajajo iz zaposlitvenih razmerij, imajo zastaralni rok za predložitev sodišču. Na primer rok za vložitev zahtevka pri odboru za delovne spore ali sodišču za priznanje pravic, ki izhajajo iz delovnih razmerij, in varstvo kršenih pravic je štiri mesece. Tožba na sodišču ali vloga pri odboru za delovne spore za preklic odpovedi pogodbe o zaposlitvi se lahko vloži v 30 koledarskih dneh od prejema izjave o odpovedi; delojemalec lahko v 30 koledarskih dneh od prejema izjave o odpovedi vloži tožbo pri sodišču ali vlogo pri odboru za delovne spore za izpodbijanje odpovedi, ker da je v nasprotju z načelom dobre vere, razen če je delodajalec pogodbo odpovedal, ker je delojemalec kršil pogodbo o zaposlitvi; rok za uveljavljanje terjatev iz naslova plač je tri leta.

3 Ali se moram obrniti na sodišče v tej državi članici?

Okoliščine, v katerih lahko zadevo obravnava estonsko sodišče, so opredeljene z določbami v zvezi z mednarodno sodno pristojnostjo. Zadeva spada v pristojnost estonskega sodišča, če lahko estonsko sodišče zadevo obravnava v skladu z določbami o njegovi pristojnosti ali na podlagi sporazuma o sodni

pristojnosti, razen če ni z zakonom ali mednarodnim sporazumom določeno drugače. Mednarodna sodna pristojnost ni izključna sodna pristojnost, razen če ni drugače določeno z zakonom ali mednarodnim sporazumom. Določbe estonskega [zakonika o civilnem postopku \(tsiviilkohtumenetluse seadustik\)](#) v zvezi z mednarodno sodno pristojnostjo se uporabljajo samo, kolikor to ni sicer urejeno z mednarodnim sporazumom ali naslednjimi uredbami Evropske unije: (1) Uredbo (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah; (2) Uredbo Sveta (ES) št. 2201/2003 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 1347/2000; (3) Uredbo Sveta (ES) št. 4/2009 o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah; (4) Uredbo (EU) št. 650/2012 Evropskega parlamenta in Sveta o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju odločb in sprejemljivosti in izvrševanju javnih listin v dednih zadevah ter uvedbi evropskega potrdila o dedovanju; (5) Uredbo (EU) št. 655/2014 Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi postopka za evropski nalog za zamrznitev bančnih računov z namenom olajšanja čezmejnje izterjave dolgov v civilnih in gospodarskih zadevah.

4 Če je tako, na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na moje prebivališče in prebivališče nasprotne stranke ali glede na druge vidike moje zadeve?

Sodišče, pri katerem je mogoče vložiti tožbo zoper osebo in opraviti druga procesna dejanja v zvezi z osebo, je določeno s **splošno sodno pristojnostjo**, razen če je z zakonom določeno, da je treba tožbo vložiti ali dejanje opraviti pri drugem sodišču.

Fakultativna sodna pristojnost določa sodišče, ki ima splošno sodno pristojnost, poleg tega pa je mogoče pri njem vložiti tožbe zoper osebo in opraviti še druga procesna dejanja v zvezi z osebo.

Izključna pristojnost določa edino sodišče, na katero se je mogoče obrniti za odločanje o civilni zadevi. Pristojnost v nepravdnih zadevah je izključna, razen če je drugače določeno z zakonom.

V okviru splošne pristojnosti se tožba zoper fizično osebo vložijo pri sodišču, pristojnem za kraj njenega stalnega prebivališča, tožba zoper pravno osebo pa se vložijo pri sodišču, pristojnem za kraj njenega sedeža. Če kraj stalnega prebivališča fizične osebe ni znan, se lahko tožba zoper zadevno osebo vložijo pri sodišču, pristojnem za kraj njenega zadnjega znanega stalnega prebivališča.

Če v skladu s splošnimi določbami zadeva ne spada v pristojnost estonskega sodišča ali pristojnosti ni mogoče ugotoviti in če ni z mednarodnim sporazumom ali zakonom določeno drugače, o zadevi odloča okrajno sodišče v Harjuju (*Harju Maakohus*), če:

je treba v skladu z mednarodnim sporazumom o zadevi odločati v Republiki Estoniji;

je vložnik državljan Republike Estonije ali ima stalno prebivališče v Estoniji in svojih pravic ne more braniti v tuji državi ali ni mogoče pričakovati, da bi to storil; je zadeva iz drugega razloga v veliki meri povezana z Estonijo in vložnik svojih pravic ne more braniti v tuji državi ali ni mogoče pričakovati, da bo to storil. Okrajno sodišče v Harjuju zadevo obravnava tudi, če ta spada v pristojnost estonskega sodišča, vendar ni mogoče določiti, katero estonsko sodišče je pristojno v zadevi. To velja tudi, če je bilo dogovorjeno, da je pristojno estonsko sodišče, vendar ni bilo določeno, katero.

V okviru izključne (obvezne) pristojnosti se pri sodišču, pristojnem za kraj, kjer stoji nepremičnina, vložijo tožbe, katerih predmet je:

zahtevek, povezan s priznanjem obstoja lastninske pravice, omejene stvarne pravice ali drugega stvarnega bremena v zvezi z nepremičnino, priznanje neobstoja takih pravic ali bremen ali zahtevek, povezan z drugimi pravicami na nepremičnini;

določitev mej ali razdelitev nepremičnine;

zaščita posesti nad nepremičnino;

zahtevek na podlagi premoženjske pravice, ki izhaja iz lastništva stanovanja;

zahtevek, povezan s prisilno izvršitvijo v zvezi z nepremičnino;

zahtevek, ki izhaja iz najemne pogodbe ali pogodbe o poslovnem najemu nepremičnine ali druge pogodbe za uporabo nepremičnine na podlagi obligacijskega prava, ali zahtevek, ki izhaja iz veljavnosti takih pogodb.

Tožba v zvezi s služnostjo, bremenom ali predkupno pravico v zvezi s premoženjem se vložijo pri sodišču, na območju pristojnosti katerega je premoženje.

V okviru izključne (obvezne) pristojnosti se tožba za razveljavitve nepoštenega standardnega pogoja ali prenehanje in umik predlaganega pogoja s strani osebe, ki predlaga uporabo pogoja, vložijo pri sodišču, pristojnem za kraj poslovanja toženca, ali če tega ni, pri sodišču, pristojnem za kraj njegovega stalnega prebivališča ali sedeža. Če toženec nima kraja poslovanja, stalnega prebivališča ali sedeža v Estoniji, se tožba vložijo pri sodišču, na območju krajevne pristojnosti katerega se je standardni pogoj uporabljal.

Tožba pravne osebe za preklic odločbe organa ali razglasitev njene ničnosti in neveljavnosti se v okviru izključne pristojnosti vložijo pri sodišču, pristojnem za kraj sedeža pravne osebe.

Estonsko sodišče lahko obravnava zakonski spor, če:

je vsaj eden od zakoncev državljan Republike Estonije ali je bil njen državljan ob sklenitvi zakonske zveze;

imata oba zakonca stalno prebivališče v Estoniji;

ima eden od zakoncev stalno prebivališče v Estoniji, razen če je jasno, da sodba ne bi bila priznana v državi, katere državljanstvo ima eden od zakoncev.

V okviru izključne pristojnosti se tožba v zakonskem sporu, ki naj bi jo obravnavalo estonsko sodišče, vložijo pri sodišču, pristojnem za kraj skupnega stalnega prebivališča zakoncev, če tega ni, pa pri sodišču, pristojnem za kraj stalnega prebivališča toženca. Če toženec nima stalnega prebivališča v Estoniji, se tožba vložijo pri sodišču, pristojnem za kraj stalnega prebivališča skupnega mladoletnega otroka strank, če stranki nimata skupnega mladoletnega otroka, pa pri sodišču, pristojnem za kraj stalnega prebivališča tožnika.

Če je bilo vzpostavljeno skrbništvo nad premoženjem odsotne osebe, ker je ta oseba pogrešana, če je bil imenovan skrbnik osebe, ker ima ta omejeno pravno sposobnost, ali če oseba prestaja zaporno kazen, se lahko tožba za razvezo zoper tako osebo vložijo tudi pri sodišču, pristojnem za kraj stalnega prebivališča tožnika.

Estonsko sodišče lahko obravnava zadevo v zvezi z razmerji med starši in otroki, če je vsaj ena od strank državljan Republike Estonije ali ima vsaj ena od strank stalno prebivališče v Estoniji. Tožba v zvezi z razmerji med starši in otroki, ki naj bi jo obravnavalo estonsko sodišče, se v okviru izključne pristojnosti vložijo pri sodišču, pristojnem za kraj stalnega prebivališča otroka. Če otrok nima stalnega prebivališča v Estoniji, se tožba vložijo pri sodišču, pristojnem za kraj stalnega prebivališča toženca. Če toženec nima stalnega prebivališča v Estoniji, se tožba vložijo pri sodišču, pristojnem za kraj stalnega prebivališča tožnika. Enako velja za preživninske zadeve.

V okviru fakultativne pristojnosti se lahko tožba, ki vključuje premoženjski zahtevek, zoper fizično osebo vložijo tudi pri sodišču, pristojnem za kraj njenega začasnega prebivališča, če oseba tam prebiva dlje časa zaradi zaposlitve ali delovnega razmerja, študija ali drugega takega razloga. Tožba v zvezi z gospodarskimi ali poklicnimi dejavnostmi toženca se lahko vložijo tudi pri sodišču v kraju poslovanja.

Pravna oseba, ki temelji na članstvu, vključno z družbo, oziroma njen član, partner ali delničar lahko v okviru fakultativne pristojnosti vložijo tožbo, ki izhaja iz takega članstva ali lastništva, zoper člana, partnerja ali delničarja pravne osebe tudi pri sodišču, pristojnem za kraj sedeža pravne osebe.

Če ima oseba stalno prebivališče ali sedež v drugi državi, se lahko tožba, ki vključuje premoženjski zahtevek, zoper tako osebo v okviru fakultativne pristojnosti vložijo tudi pri sodišču, na območju pristojnosti katerega je premoženje, povezano z zahtevkom, ali pri sodišču, na območju pristojnosti katerega je

drugo premoženje osebe. Če je neko premoženje vpisano v javni register, se lahko taka tožba vložijo pri sodišču, pristojnem za kraj registra, v katerega je premoženje vpisano. Če je premoženje terjatev na podlagi obligacijskega prava, se lahko taka tožba vložijo pri sodišču, pristojnem za kraj stalnega prebivališča ali sedeža dolžnika. Če je terjatev zavarovana s predmetom, se lahko tožba vložijo tudi pri sodišču, na območju pristojnosti katerega je predmet. Tožba za izterjavo terjatve, zavarovane s hipoteko ali povezane z bremenom na premoženju, ali druga taka tožba, ki vključuje podobno terjatev, se lahko vložijo tudi pri sodišču, na območju pristojnosti katerega je nepremičnina, če je dolžnik lastnik registrirane nepremičnine, ki je zavarovana s hipoteko ali obremenjena.

Tožba zoper lastnika stanovanja, ki izhaja iz pravnega razmerja v zvezi z lastništvom premoženja, se lahko v okviru fakultativne pristojnosti vložijo tudi pri sodišču, na območju pristojnosti katerega je zadevno stanovanje.

Tožba, ki izhaja iz pogodbe, ali tožba za razglasitev ničnosti pogodbe se lahko v okviru fakultativne pristojnosti vložijo tudi pri sodišču, na območju pristojnosti katerega naj bi se izpolnila zadevna pogodbeno obveznost.

Potrošnik lahko v okviru fakultativne pristojnosti tožbo, ki izhaja iz pogodbe ali razmerja, določenih v členih 35, 46 ali 52, odstavku 4 člena 208, členu 379 ali 402, odstavku 4 člena 635 ali členih 709, 734 ali 866 [zakona o obligacijskem pravu \(võlaõigusseadus\)](#), ali tožbo, ki izhaja iz katere koli druge pogodbe, sklenjene s podjetjem, ki ima sedež ali kraj poslovanja v Estoniji, vložijo tudi pri sodišču, pristojnem za kraj svojega stalnega prebivališča. To ne velja za tožbe, ki izhajajo iz prevoznih pogodb.

Imetnik police, upravičenec ali druga oseba, ki lahko na podlagi zavarovalne pogodbe od zavarovalca zahteva izpolnitev pogodbe, lahko v okviru fakultativne pristojnosti zoper zavarovalca vložijo tožbo, ki izhaja iz zavarovalne pogodbe, tudi pri sodišču, pristojnem za kraj stalnega prebivališča ali sedeža osebe. V primeru zavarovanja odgovornosti ali zavarovanja zgradbe, nepremičnine ali premičnega premoženja skupaj z zgradbo ali nepremičnino se lahko tožba zoper zavarovalca v okviru fakultativne pristojnosti vložijo tudi pri sodišču, na območju pristojnosti katerega se je dejanje ali dogodek, ki je povzročil škodo, zgodil ali kjer je bila povzročena škoda.

Delojemalec lahko v okviru fakultativne pristojnosti vložijo tožbo, ki izhaja iz njegove pogodbe o zaposlitvi, tudi pri sodišču, pristojnem za kraj njegovega stalnega prebivališča ali kraj opravljanja dela.

Odškodninska tožba zaradi nezakonito povzročene škode se lahko v okviru fakultativne pristojnosti vložijo tudi pri sodišču, na območju pristojnosti katerega se je dejanje ali dogodek, ki je povzročil škodo, zgodil ali na območju pristojnosti katerega je kraj, kjer je bila škoda povzročena.

Tožba, katere predmet je ustanovitev dedne pravice, zahtevek pravnega naslednika zoper prilastitelja zapuščine, zahtevek, ki izhaja iz pogodbe o vililu ali dedovanju, ali zahtevek za nujni delež ali razdelitev zapuščine, se lahko v okviru fakultativne pristojnosti vložijo tudi pri sodišču, na območju pristojnosti katerega je imel pokojnik ob smrti stalno prebivališče. Če je bil pokojnik državljan Republike Estonije, vendar ob smrti ni imel stalnega prebivališča v Estoniji, se lahko taka tožba vložijo tudi pri sodišču, na območju pristojnosti katerega je imel pokojnik zadnje stalno prebivališče v Estoniji. Če pokojnik ni imel stalnega prebivališča v Estoniji, se lahko tožba vložijo pri okrajnem sodišču v Harjuju.

Tožba zoper več tožencev se lahko vložijo pri sodišču, pristojnem za kraj stalnega prebivališča ali sedeža enega od sotožencev, po izbiri tožnika.

Če je mogoče zoper enega toženca na podlagi istih okoliščin vložiti več tožb, se lahko vse tožbe vložijo pri sodišču, pri katerem bi bilo mogoče vložiti tožbo v zvezi z enim zahtevkom ali nekaterimi zahtevki, ki izhajajo iz istega dejstva.

Nasprotni zahtevek se lahko vložijo pri sodišču, pri katerem je bila vložena tožba, če nasprotni zahtevek ne spada v okvir izključne pristojnosti. To velja tudi, če bi bilo treba v skladu s splošnimi določbami nasprotni zahtevek vložiti pri sodišču druge države.

Tožba tretje osebe s samostojnim zahtevkom se lahko vložijo pri sodišču, ki obravnava glavno zadevo.

Tožba v zvezi s stečajnim postopkom ali stečajno maso zoper stečajnika, stečajnega upravitelja ali člana stečajnega odbora, vključno s tožbo za izključitev premoženja iz stečajne mase, se lahko vložijo tudi pri sodišču, ki je razglasilo stečaj. Tožba za sprejem terjatve se lahko vložijo tudi pri sodišču, ki je razglasilo stečaj.

Stečajnik lahko tožbo v zvezi s stečajno maso, vključno s tožbo za vračilo, vložijo tudi pri sodišču, ki je razglasilo stečaj.

Če vlagate tožbo pri drugem sodišču, kot je sodišče splošne pristojnosti za toženca, morate sodišču to utemeljiti.

Če bi lahko zadeva hkrati spadala na pristojnost več estonskih sodišč, ima vložnik pravico izbrati sodišče, pri katerem vložijo tožbo. V takem primeru zadevo obravnava sodišče, ki je prvo prejelo tožbo.

5 Na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na predmet tožbe in vrednost spornega predmeta?

V Estoniji sodna pristojnost ni odvisna od narave zadeve ali vrednosti spora.

6 Ali lahko tožbo vložim sam ali mora to storiti posrednik, na primer odvetnik?

Razen če ni z zakonom določeno drugače, so lahko stranke (tožnik, toženec, tretja stranka) v postopku udeležene osebno ali prek zastopnika s popolno poslovno sposobnostjo v civilnem postopku. Stranki v postopku zaradi osebne udeležbe v postopku ni odvzeta pravica do zastopnika ali svetovalca v zadevi. Popolna poslovna sposobnost v civilnem postopku pomeni sposobnost osebe, da na sodišču s svojimi dejanji uresničuje procesne pravice v civilnem postopku in opravlja procesne obveznosti v civilnem postopku. Oseba, stara najmanj 18 let, ima popolno poslovno sposobnost. Osebe z omejeno poslovno sposobnostjo prav tako nimajo popolne poslovne sposobnosti v civilnem postopku, razen če se omejitev popolne poslovne sposobnosti odrasle osebe ne nanaša na uresničevanje procesnih pravic in izpolnjevanje procesnih obveznosti v civilnem postopku. Mladoletna oseba, stara najmanj 15 let, ima pravico sodelovati v postopku skupaj s svojim pravnim zastopnikom.

Pogodbeni zastopnik na sodišču je lahko odvetnik ali katera koli druga oseba, ki ima najmanj državno priznani magisterij iz prava, ustrezno izobrazbo v smislu odstavka 22 člena 28 [zakona Republike Estonije o izobraževanju \(Eesti Vabariigi haridusseadus\)](#) ali ustrezno izobrazbo iz tujine.

Pravno osebo na sodišču zastopa član njenega upravnega odbora ali organa, ki nadomešča upravni odbor (pravni zastopnik), razen če je z zakonom ali statutom pravne osebe določena skupna pravica do zastopanja. Član upravnega odbora lahko za obravnavanje zadeve na sodišču pooblasti pogodbenega zastopnika. Obstoj takega zastopnika ne vpliva na sodelovanje pravnega zastopnika, tj. člana upravnega odbora pravne osebe v sodnem postopku.

Če se tako zahteva z zakonom, zastopnika osebi določi sodišče.

7 Kje moram vložiti tožbo: v sprejemni pisarni, vložiti pri sodišču ali pri kakšnem drugem upravnem uradu?

V tožbi je treba navesti ime sodišča, ki naj bi mu bil zahtevek predložen. Tožba se lahko vložijo tudi elektronsko prek portala, dostopnega na spletnem naslovu <https://www.e-toimik.ee/>, in sicer s prijavo v okolje na podlagi osebne izkaznice. Tožba se lahko elektronsko vložijo tudi [po telefaksu ali s pošiljanjem na za to predvideni elektronski naslov](#). Če želite tožbo pri sodišču vložiti osebno, jo morati oddati v pisarni ustreznega sodišča.

8 V katerem jeziku lahko vložim tožbo? Je to mogoče storiti ustno ali jo je treba vložiti v pisni obliki? Ali jo lahko pošljem po telefaksu ali elektronski pošti?

Postopki pred sodišči in upravni posli na sodiščih se vodijo v estonščini. Tožbo je treba vložiti v pisni obliki, in sicer v estonščini. Ko se tožba vložijo pri sodišču, mora biti podpisana; če se vložijo prek portala, dostopnega na spletnem naslovu <https://www.e-toimik.ee/>, s prijavo na podlagi osebne izkaznice, se lahko podpiše digitalno, s takim podpisom pa se lahko pošlje tudi po elektronski pošti. Tožba se lahko po faksu ali elektronski pošti pošlje brez digitalnega podpisa le, če se podpisana tožba čim prej vložijo pri sodišču.

9 Ali za vložitev tožb obstajajo posebni obrazci? Če ne obstajajo, kako je treba zadevo predložiti? Ali obstajajo elementi, ki jih mora tožba vsebovati?

Za tožbe ni določen standardni obrazec. V tožbah morajo biti navedeni:

imena, naslovi in kontaktni podatki udeležencev v postopku in morebitnih zastopnikov;

ime sodišča;

jasno izraženi zahtevek tožnika (predmet tožbe);

dejstva, ki so podlaga tožbe (razlog za tožbo);

dokazi za okoliščine, ki so razlog za tožbo, in posebno sklicevanje na dejstva, ki jih želi tožnik dokazati s posameznim dokazom;

izjava, ali se tožnik strinja z obravnavo zadeve v pisnem postopku oziroma ali želi, da se za zadevo izvede sodna obravnava;

vrednost tožbe, razen če je cilj tožbe prejeti plačilo določenega denarnega zneska;

seznam prilog k tožbi;

podpis ali – za elektronsko predloženi dokument – digitalni podpis udeleženca v postopku ali njegovega zastopnika.

Če tožnik želi, da se tožba obravnava v listinskem postopku, mora to navesti v tožbi.

Če tožnika v postopku zastopa zastopnik, je treba v tožbi navesti tudi podatke o zastopniku. Če tožnik želi, da mu med postopkom pomaga prevajalec ali tolmač, mora to navesti v tožbi in po možnosti navesti podatke o tolmaču ali prevajalcu.

Če vlagate tožbo pri drugem sodišču, kot je sodišče splošne pristojnosti za toženca, morate sodišču to utemeljiti.

Poleg zgoraj navedenih informacij je treba v tožbah za razvezo zakonske zveze navesti tudi imena in rojstne datume skupnih vzdrževanih otrok zakoncev, osebo, ki preživlja in vzgaja otroke, osebo, pri kateri otroci živijo, ter predlog glede starševskih pravic in vzgoje otrok po razvezi zakonske zveze.

Če je tožnik ali toženec pravna oseba, vpisana v javni register, je treba tožbi priložiti prepis registrske kartice, izpisek iz registra ali potrdilo o vpisu v register, razen če lahko sodišče te informacije samo preveri v registru. V primeru drugih pravnih oseb je treba predložiti druge dokaze v zvezi z njihovim obstojem in pravno sposobnostjo.

10 Ali bom moral plačati sodne takse? Če je tako, kdaj? Ali bom moral odvetnika plačati od same vložitve tožbe?

Za preizkus zahtevka, pritožbe ali tožbe se zaračuna državna taksa. Tarife državnih taks so bodisi odvisne od vrednosti civilne zadeve (v [Prilogi 1 k](#)

[zakonu o državnih taksah \(riigilõivuseadus\)](#)) bodisi so določene kot točno določeni zneski glede na vrsto zahtevka. Državna taksa se ne zaračuna za obravnavo vloge za pravno pomoč, če je vložen zahtevek za nadomestilo plač ali preživnino in v drugih zadevah, določenih z zakonom o državnih taksah.

Državna taksa se plača, preden se zahteva izvedba dejanja. Dokler ni plačana državna taksa, se tožba ne pošlje tožencu oziroma se ne izvedejo drugi postopki na podlagi dejanja, za katero se zaračuna državna taksa. Če državna taksa ni plačana v celoti, sodišče vložniku dodeli rok, do katerega mora plačati celotni znesek. Če državna taksa ni plačana do roka, se tožba ne sprejme v preizkus. Če je znesek državne takse, plačane za zahtevek, sprejet v preizkus, nižji od zneska, predpisanega z zakonom, sodišče zahteva plačilo državne takse v znesku, predpisanem z zakonom. Če tožnik ne plača državne takse do roka, ki ga je določilo sodišče, sodišče ne obravnava tožbe v ustreznem obsegu zahtevka.

Ob plačilu državne takse mora biti dejanje, za katero se taksa plačuje, navedeno v dokumentu o plačilu. Če se državna taksa plačuje za drugo osebo, se navede tudi ime zadevne osebe. Če po vložitvi tožbe sodišče zahteva plačilo dodatne državne takse, mora biti ob plačilu državne takse prek kreditne institucije navedena tudi referenčna številka, ki jo je določilo sodišče.

Plačilo nujnih in razumnih stroškov pogodbenega zastopnika se običajno naloži stranki, zoper katero je sodba izdana. Za dodelitev nadomestila za stroške pogodbenega zastopnika ni treba predložiti dokazil o plačilu takih stroškov; za prejem nadomestila zadostuje račun, izdan za zagotovitev pravnih storitev.

Plačilo, ki ga prejme pogodbeni zastopnik, preden sodišče razdeli in določi sodne stroške, z zakonikom o civilnem postopku ni urejeno; o tem se morata v pogodbi o pravnih storitvah dogovoriti ponudnik pravnih storitev in oseba, ki naj bi jo zastopal.

11 Ali lahko zahtevam pravno pomoč?

Pravna pomoč se odobri udeležencu v postopku, ki je fizična oseba in ki ima ob vložitvi prošnje za pravno pomoč stalno prebivališče v Republiki Estoniji ali drugi državi članici EU ali ki ima državljanstvo Republike Estonije ali druge države članice EU. Stalno prebivališče se ugotavlja na podlagi člena 62 Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta. Drugim udeležencem v postopku, ki so fizične osebe, se pravna pomoč odobri le, če je to predvideno v mednarodnem sporazumu.

Pravna pomoč se odobri osebi, ki zaprosi zanjo, če:

oseba, ki zaprosi za pravno pomoč, zaradi svojega finančnega položaja ne more plačati stroškov postopka ali jih lahko plača samo delno ali v obrokih, in če obstaja zadosten razlog za mnenje, da bo predlagani postopek uspešen.

Za udeležbo v postopku se domneva, da bo uspešna, če so v tožbi, za vložitev katere je zaprošena pravna pomoč, pravno prepričljivo predstavljeni razlogi in če tožba temelji na dejstvih. Pri presoji uspešnosti udeležbe v postopku se upošteva tudi pomen zadeve za osebo, ki zaprosi za pravno pomoč.

Fizični osebi se pravna pomoč ne dodeli, če:

(1) stroški postopka domnevno ne presegajo dvakratnika povprečnega mesečnega dohodka osebe, ki prosi za pravno pomoč, izračunanega na podlagi povprečnega mesečnega dohodka v zadnjih štirih mesecih pred vložitvijo prošnje, od katerega se odštejejo morebitni davki in plačila v obvezno zavarovanje, zneski, namenjeni izpolnjevanju preživninskih obveznosti na podlagi zakona, ter razumni stanovanjski stroški in stroški prevoza;

(2) oseba, ki prosi za pravno pomoč, lahko krije stroške postopka iz obstoječega premoženja, ki ga je mogoče brez večjih težav prodati in zoper katero je mogoče po zakonu uveljavljati denarno terjatev.

Kar zadeva pravne osebe, imajo pravico zaprositi za pravno pomoč, da bi dosegli svoje cilje, samo neprofitna združenja ali fundacije, vključene na seznam neprofitnih združenj ali fundacij, upravičenih do spodbud v okviru davka na dohodek, ali njim enakovredna združenja ali fundacije, ki imajo sedež v Estoniji ali drugi državi članici EU, če prosilci dokažejo, da prosijo za pravno pomoč na področju varstva okolja ali varstva potrošnikov ali v katerem drugem prevladujočem javnem interesu, da se prepreči morebitno škodovanje zakonsko zaščitenim pravicam velikega števila ljudi, in če zanje ni mogoče domnevati, da bodo krili stroške iz svojih sredstev, ali če lahko take stroške plačajo samo delno ali v obrokih. Pravna pomoč, za katero lahko zaprosijo druge estonske pravne osebe zasebnega prava, je popolna ali delna oprostitvev plačila državne takse za vložitev pritožbe. Drugim tujim pravnim osebam se pravna pomoč odobri le na podlagi mednarodnega sporazuma.

12 Kdaj tožba velja za uradno vloženo? Ali me bodo organi obvestili o tem, ali je bila zadeva pravilno predložena?

Tožba se šteje za vloženo, ko prispe na sodišče. To velja samo, če je bila tožba vročena tožencu pozneje. Če sodišče zavrne sprejetje tožbe v obravnavo, je tožencu ne vroči. Če tožba izpolnjuje zakonske zahteve, sodišče izda sklep in tožbo sprejme v obravnavo. Če tožba ne izpolnjuje zahtev, sodišče tožniku dodeli rok, do katerega jo mora popraviti. Sodišče izda sklep o sprejetju tožbe v obravnavo, o zavrnitvi tožbe ali dodelitvi roka za popravek v razumnem času. Sodišče tožnika obvesti o sprejetju tožbe v obravnavo.

13 Ali bom prejel podrobne informacije o nadaljnjem poteku (npr. rokih za nadaljnja dejanja v postopku)?

Sodišče udeleženca obvešča o poteku postopka z upravnimi sklepi. Rok, v katerem mora toženec odgovoriti, določi z upravnim sklepom, s katerim toženca tudi obvesti o sprejetju tožbe v obravnavo.

Zadnja posodobitev: 02/10/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in

gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Kako postopati? - Irska

1 Ali se moram obrniti na sodišče ali obstaja druga možnost?

Predložitev zadeve sodišču je pogosto zadnja možnost, ko drugi poskusi za rešitev spora spodletijo. Namesto predložitve zadeve sodišču se lahko uporabijo postopki alternativnega reševanja sporov. (Glej informativni list o alternativnem reševanju sporov.)

2 Ali obstaja rok za vložitev tožbe pri sodišču?

Roki za vložitev tožbe pri sodišču se razlikujejo glede na zadevo. To vprašanje rokov lahko pojasni pravni svetovalec ali [informacijski urad za državljane](#) v zvezi z dostopom do pravnega varstva.

3 Ali se moram obrniti na sodišče v tej državi članici?

Glej informativni list „Pristojnost sodišč“.

4 Če je tako, na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na moje prebivališče in prebivališče nasprotne stranke ali glede na druge vidike moje zadeve?

Pri nižjih sodiščih (tj. okrožnih in okrajnih (*Circuit Courts* in *District Courts*)) se ustrezno sodišče, pri katerem je treba vložiti zahtevek, določi glede na kraj, v katerem toženec ali eden od tožencev običajno prebiva ali opravlja poklic ali dejavnost. V večini pogodbenih zadev je ustrezno okrajno ali okrožno sodišče tisto, na območju katerega je bila pogodba domnevno sklenjena, v odškodninskih zadevah tisto, na območju katerega je bilo škodno dejanje domnevno storjeno, v družinskih postopkih tisto, na območju katerega prebiva tožnik, v zadevah v zvezi z najemom ali pravico do nepremičnega premoženja pa tisto, na območju katerega so prostori ali zemljišča, ki so predmet takega postopka.

Za dodatne podrobnosti o pristojnosti sodišč glej informativni list „Pristojnost sodišč“.

Na spletišču [sodne službe Irske](#) (*Courts Service of Ireland*) so na voljo informacije o strukturi sodišč. Na njem je za informiranje javnosti objavljena tudi knjižica *Explaining the Courts* (Pojasnila o sodiščih). Več informacij o sistemu sodišč je na voljo tudi pri [odboru za informiranje državljanov](#) (*Citizens Information Board*).

5 Na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na predmet tožbe in vrednost spornega predmeta?

Ustrezno sodišče, pri katerem je treba vložiti zahtevek, je odvisno od narave (pogodba, odškodnina itd.) in vrednosti zahtevka.

Za dodatne podrobnosti glej informativni list „Pristojnost sodišč“.

6 Ali lahko tožbo vložim sam ali mora to storiti posrednik, na primer odvetnik?

Posrednik ni vedno nujen, zanj se odločite sami, bo pa njegova vključitev odvisna od zapletenosti vaše zadeve. Če se odločite za posrednika, morate uporabiti pravnega svetovalca (*solicitor*). Organ, ki akreditira in ureja poklic pravnega svetovalca, je [pravniška zbornica](#) (*The Law Society*).

7 Kje moram vložiti tožbo: v sprejemni pisarni, vložišču sodišča ali pri kakšnem drugem upravnem uradu?

Tožbo je treba vložiti v ustreznem uradu sodne službe, odvisno od višine odškodnine, ki jo zahtevate (za več podrobnosti o ustreznem sodišču glej informativni list „Pristojnost sodišč“). Uradi sodne službe delujejo po vsej Irski, podrobnosti v zvezi z naslovi in delovnim časom pa so na voljo na spletišču [sodne službe](#).

8 V katerem jeziku lahko vložim tožbo? Je to mogoče storiti ustno ali jo je treba vložiti v pisni obliki? Ali jo lahko pošljem po telefaksu ali elektronski pošti?

Na Irskem je mogoče tožbo vložiti v angleščini ali irščini. Tožba mora biti na posebnem obrazcu, ki je posebej značilen za jurisdikcijo, v kateri se vlaga zahtevek. Tožbe ni mogoče poslati po telefaksu ali elektronski pošti, ampak jo je treba vložiti osebno v ustreznem uradu sodne službe. Tožbe ni mogoče vložiti ustno.

9 Ali za vložitev tožb obstajajo posebni obrazci? Če ne obstajajo, kako je treba zadevo predložiti? Ali obstajajo elementi, ki jih mora tožba vsebovati?

Za vložitev tožb obstajajo posebni obrazci, od katerih je mogoče številne prenesti s spletišča [sodne službe](#), preostali pa so na voljo v [poslovnih sodiščih](#). Na teh obrazcih je navedeno, katere elemente mora vsebovati tožba. Za nekatere nasvete je mogoče zaprositi uradnike v sodni službi, vendar lahko ti dajo le procesne informacije, ne smejo pa svetovati o vsebini zahtevka ali priporočiti, kako ga obravnavati.

10 Ali bom moral plačati sodne takse? Če je tako, kdaj? Ali bom moral odvetnika plačati od same vložitve tožbe?

Sodne stroške, znane kot sodne takse, je treba plačati pri večini tožb. Takse je treba plačati ob vložitvi tožbe v ustreznem uradu sodne službe. Podrobnosti o različnih taksah so na voljo na spletišču [sodne službe](#). Plačila za pravnega svetovalca, če ga boste uporabili, se razlikujejo in ne spadajo v pristojnost sodne službe. Če boste najeli pravnega svetovalca, vas bo ta seznanil z višino takse, ki bo zaračunana, in s tem, kdaj jo je treba plačati.

11 Ali lahko zahtevam pravno pomoč?

Glej informativni list „Pravna pomoč“.

12 Kdaj tožba velja za uradno vloženo? Ali me bodo organi obvestili o tem, ali je bila zadeva pravilno predložena?

Tožba je uradno vložena, ko urad sodne službe izda obvestilo o zahtevku. Obvestilo o zahtevku se ne sme izdati, dokler ni vročeno drugi stranki, kar je odvisno od jurisdikcije, v kateri vložite zahtevek. Na sodišču za spore majhne vrednosti vaše obvestilo o zahtevku drugi stranki pošlje sodni tajnik. Na drugih sodiščih morate obvestilo o zahtevku vročiti sami ali za to najeti posrednika. To lahko izveste pri uradu sodne službe, pri katerem ste se odločili vložiti svoj zahtevek. Uradniki sodne službe vas bodo obvestili, ali ste izpolnili vse procesne zahteve za vložitev zahtevka, vendar je sodnik tisti, ki odloča, ali je vaša zadeva pravilno predložena.

13 Ali bom prejel podrobne informacije o nadaljnjem poteku (npr. rokih za nadaljnja dejanja v postopku)?

V [poslovniku](#) vsakega sodišča so določeni roki, te informacije pa lahko preverite tudi pri uradu sodne službe, pri katerem vlagate svoj zahtevek.

Zadnja posodobitev: 17/12/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Kako postopati? - Grčija

1 Ali se moram obrniti na sodišče ali obstaja druga možnost?

Dejansko bo morda ustrezno uporabiti „alternativne načine reševanja sporov“. Glej ustrezno temo.

2 Ali obstaja rok za vložitev tožbe pri sodišču?

Za vložitev tožbe pri sodišču veljajo različni zastaralni roki, ki so odvisni od zadeve. Podrobne informacije o zastaralnih rokih za vložitev tožbe pri sodišču lahko zagotovi pravni svetovalec ali urad za svetovanje državljanom.

3 Ali se moram obrniti na sodišče v tej državi članici?

Glej informativni list „Pristojnost“.

4 Če je tako, na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na moje prebivališče in prebivališče nasprotne stranke ali glede na druge vidike moje zadeve?

Glej „Pristojnost – Grčija“.

5 Na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na predmet tožbe in vrednost spornega predmeta?

Glej „Pristojnost – Grčija“.

Postopek za vložitev tožbe.

6 Ali lahko tožbo vložim sam ali mora to storiti posrednik, na primer odvetnik?

Tožbo mora vložiti odvetnik, razen v naslednjih primerih: (1) v zadevah pred okrožnim civilnim sodiščem (*Irinodikio*); (2) za izdajo začasnih ukrepov; (3) za preprečitev neposredne nevarnosti (člen 94(2) zakonika o civilnem postopku) in (4) v postopkih s področja delovnega prava, ki potekajo na sodišču prve stopnje s sodnikom posameznikom (*Monomelos Protodikio*) ali okrožnem civilnem sodišču (člen 665(1) zakonika o civilnem postopku). Praviloma mora torej biti prisoten pravni zastopnik. V nekaterih postopkih, na primer za izdajo začasnih ukrepov, v manjših sporih in delovnih sporih, lahko stranke procesna dejanja opravljajo samostojno.

7 Kje moram vložiti tožbo: v sprejemni pisarni, vložišču sodišča ali pri kakšnem drugem upravnem uradu?

Za začetek sodnega postopka je treba tožbo vložiti v sodnem tajništvu pristojnega sodišča. Za pripravo tožbe mora zadevna oseba stopiti v stik z odvetnikom, in ta jo vloži v sodnem tajništvu pristojnega sodišča.

8 V katerem jeziku lahko vložim tožbo? Je to mogoče storiti ustno ali jo je treba vložiti v pisni obliki? Ali jo lahko pošljem po telefaksu ali elektronski pošti?

(a) Tožba mora biti sestavljena le v grščini.

(b) Splošno pravilo je, da mora biti v pisni obliki. Ustno se lahko vloži pri okrožnem civilnem sodišču, če v kraju, kjer ima sodišče sedež, ni imenovanih odvetnikov ali lokalnih nelicenciranih pravnih svetovalcev (*dikolavoi*). V takem primeru je treba sestaviti zapisnik (členi 111, 115 in 215(2) zakonika o civilnem postopku).

(c) Tožba se lahko vloži tudi elektronsko, če je podpisana z naprednim elektronskim podpisom (člen 117(2) in člen 119(4) zakonika o civilnem postopku, predsedniški odlok št. 25/2012).

9 Ali za vložitev tožb obstajajo posebni obrazci? Če ne obstajajo, kako je treba zadevo predložiti? Ali obstajajo elementi, ki jih mora tožba vsebovati?

Posebni obrazci za vložitev tožb ni. Dokumentacija vključuje tožbo, kadar je to potrebno (to ni obvezno za okrožna civilna sodišča in ukrepe zavarovanja) in kadar stranka v zadevi predloži pisne dokaze.

10 Ali bom moral plačati sodne takse? Če je tako, kdaj? Ali bom moral odvetnika plačati od same vložitve tožbe?

Sodni stroški se plačujejo tako: stranka v zadevi mora kriti ustrezne stroške in takse. Tožnik mora torej ob vložitvi tožbe plačati kolkovino, sodno kolkovino in pristojbine za različne sklade (na primer odvetniški sklad (TN), sklad za socialno varstvo odvetnikov v Atenah (TPDA)). Čas in način plačila nagrade za odvetnika se dogovorita s stranko v zadevi.

11 Ali lahko zahtevam pravno pomoč?

Da, lahko, pod pogoji iz členov od 194 do 204 zakonika o civilnem postopku (če zadevna oseba ne more plačati sodnih stroškov, ne da bi ogrozila svoje preživetje in preživetje svoje družine). Potrebni so naslednji dokumenti: (1) potrdilo župana ali predsednika skupnosti, v kateri tožnik živi, v zvezi z njegovim poklicnim, finančnim in družinskim položajem ter (2) potrdilo vodje davčnega urada v kraju, kjer tožnik živi, v zvezi s tem, ali je v zadnjih treh letih oddal davčno napoved za odmero dohodnine ali drugega neposrednega davka, in v zvezi s pravilnostjo davčne napovedi.

Nadaljnji koraki v zvezi s tožbo.

12 Kdaj tožba velja za uradno vloženo? Ali me bodo organi obvestili o tem, ali je bila zadeva pravilno predložena?

Tožba se šteje za vloženo, ko je vložena v sodnem tajništvu sodišča, na katero je naslovljena, in je izvod tožbe vročen tožencu (člen 215 zakonika o civilnem postopku). Vložitev tožbe se potrdi s sestavo in predložitvijo poročila. Po vložitvi tožbe pri pristojnem sodišču se sestavi akt o vložitvi in določi datum obravnave, da se tožniku zagotovijo podrobnosti o vložitvi.

13 Ali bom prejel podrobne informacije o nadaljnjem poteku (npr. rokih za nadaljnja dejanja v postopku)?

Sodno tajništvo pristojnega sodišča določi datum obravnave, stranka v zadevi pa je pozvana na vsako naslednje zasedanje sodišča ali vsako dejanje, ki se izvede med postopkom. Vsaka stranka v zadevi ima pravico pospešiti obravnavo. Napotke daje tudi pooblaščen odvetnik.

Nazadnje, kar zadeva vsa vprašanja, je na sodišču druge stopnje, tj. pritožbenem sodišču, obvezna navzočnost odvetnika, tudi če na zgoraj navedenih sodiščih prve stopnje navzočnost pravnega zastopnika v posameznih zadevah ni bila obvezna (prvo vprašanje). Seveda to velja tudi za zadeve, vložene pri vrhovnem civilnem in kazenskem sodišču Helenske republike (*Arios Pagos*).

Zadnja posodobitev: 24/04/2018

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Kako postopati? - Španija

1 Ali se moram obrniti na sodišče ali obstaja druga možnost?

Spore je mogoče reševati brez sodnega postopka, na primer z mediacijo – glej [Mediacija v državah EU - Španija](#).

Stranke lahko za mediacijo zaprosijo tudi po začetku sodnega postopka.

2 Ali obstaja rok za vložitev tožbe pri sodišču?

Roki za vložitev tožbe pri sodišču se razlikujejo glede na zadevo. Vprašanje rokov ali zastaralnih rokov je pravno zapleteno, zato se je priporočljivo posvetovati z odvetnikom ali pravno službo, ki zagotavlja informacije o dostopu do sodnega varstva.

Praviloma in zgolj informativno:

zastaralni rok za tožbe za uveljavljanje pogodbenih dolgov je pet let;

zastaralni rok za tožbe za uveljavljanje nepogodbene odškodnine je eno leto.

3 Ali se moram obrniti na sodišče v tej državi članici?

Če se odločite za reševanje spora na sodišču, se morate obrniti na sodišče v tej državi članici.

4 Če je tako, na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na moje prebivališče in prebivališče nasprotne stranke ali glede na druge vidike moje zadeve?

Glej pravila o pristojnosti v informativnem listu [Katero sodišče je pristojno - Španija](#).

5 Na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na predmet tožbe in vrednost spornega predmeta?

Glej pravila o pristojnosti v informativnem listu [Katero sodišče je pristojno - Španija](#).

6 Ali lahko tožbo vložim sam ali mora to storiti posrednik, na primer odvetnik?

Praviloma za vložitev tožbe pri sodišču v Španiji potrebujete:

procesnega pooblaščenca (*procurador*) in

odvetnika, ki bo za vas deloval na sodišču.

Ti pravni strokovnjaki niso potrebni v naslednjih zadevah:

kadar zahtevani znesek ne presega 2 000 EUR;

za vložitev vloge v okviru posebnega hitrega postopka, znanega kot „postopek za izdajo plačilnega naloga“ (*monitorio*), če predložite listinske dokaze o dolgu. Pri tem višina zahtevka ni omejena;

za vložitev predloga za nujne ukrepe pred začetkom postopka. To zajema začasne ukrepe v postopku za razveljavitev zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti ali razvezo zakonske zveze. Ukrepi so namenjeni obravnavanju najnujnejših osebnih in finančnih potreb zakoncev in njihovih otrok, kadar namerava eden od zakoncev začeti postopek za razveljavitev zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti ali razvezo zakonske zveze (posredovanje teh strokovnjakov bo potrebno pri vseh nadaljnjih pisanjih in ukrepih).

7 Kje moram vložiti tožbo: v sprejemni pisarni, vložišču sodišča ali pri kakšnem drugem upravnem uradu?

Tožbe je treba vložiti v sodnem tajništvu krajevno pristojnega sodišča. Tožbo bo obravnaval:

sodni tajnik, pristojen za sodno tajništvo in splošne skupne službe, ali

sodni referent, imenovan za delovanje pod nadzorom in odgovornostjo sodnega tajnika.

Sodni tajniki in sodni referenti, ki jih imenujejo prvi, so edini, ki lahko potrdijo datum in čas, ko so bili vloženi zahtevki, vloge za začetek postopka in katere koli druge listine, za katere veljajo obvezni roki.

Civilnih ali gospodarskih zahtevkov ni mogoče vložiti pri nobenem drugem javnem organu, niti pri sodišču za skrbništvo.

8 V katerem jeziku lahko vložim tožbo? Je to mogoče storiti ustno ali jo je treba vložiti v pisni obliki? Ali jo lahko pošljem po telefaksu ali elektronski pošti?

Načeloma je treba v sodnih postopkih uporabljati španščino. V avtonomnih skupnostih, ki imajo svoj jezik (Katalonija, Valencia, Balearski otoki, Galicija in Baskija), se lahko uporablja tudi njihov jezik.

Vsi drugi, ki sodelujejo v postopku, lahko v pisanjih in ustnih navedbah uporabljajo bodisi španščino bodisi jezik avtonomne skupnosti, v kateri poteka postopek. Če oseba ne razume jezika avtonomne skupnosti, sodišče imenuje tolmača za tolmačenje v španščino, kadar tako določa zakon ali na zahtevo osebe, ki zatrjuje kršitev pravice do obrambe. Če katera koli druga oseba, ki ni stranka v postopku, priča v drugem jeziku, ker ne govori španskega jezika ali jezika avtonomne skupnosti, je za zagotovitev tolmača odgovorna stranka, ki predlaga to pričanje.

Postopek se mora vedno začeti pisno s tako imenovanim „zahtevkom“ (*demanda*), kar je enostavno za zadeve v vrednosti pod 2 000 EUR. Vsebovati mora naslednje informacije:

tožnikove osebne podatke in naslov ter osebne podatke in naslov nasprotne stranke, če so znani, ter

kaj natančno tožnik zahteva od nasprotne stranke.

Osebe, ki jih ne zastopa procesni pooblaščenec, se lahko odločijo, ali bodo s sodiščem komunicirale elektronsko ali ne. Svojo odločitev lahko kadar koli spremenijo.

Vsi pravni strokovnjaki morajo uporabljati elektronske ali telematske sisteme sodišč za vložitev prvotne vloge in nadaljnjih zahtevkov ter drugih listin za zagotovitev verodostojnosti predloženih dokumentov in zanesljivega dokaza, da so bili dokumenti v celoti poslani in prejeti, ter datuma njihovega pošiljanja in prejetja.

S sodišči morajo elektronsko komunicirati tudi naslednje organizacije in posamezniki:

pravna oseba;

subjekti, ki niso pravne osebe;

strokovnjaki, ki delajo na področjih, za katera se zahteva vpis v register poklicne organizacije, za vse formalnosti in dejanja, ki jih izvajajo s sodno službo v okviru svoje poklicne dejavnosti;

notarji in registrarji;

pooblaščenca zainteresirane strani, ki morajo s sodno službo komunicirati po elektronski poti; ter

uradniki javne uprave za vsa dejanja in ukrepe, ki jih izvajajo zaradi svojega položaja.

9 Ali za vložitev tožb obstajajo posebni obrazci? Če ne obstajajo, kako je treba zadevo predložiti? Ali obstajajo elementi, ki jih mora tožba vsebovati?

Obstajajo standardni obrazci in tiskovine za vložitev zahtevkov za zneske, ki ne presegajo 2 000 EUR, in finančne zahtevke, vložene v okviru posebnega postopka, znanega kot „postopek za izdajo plačilnega naloga“. Znesek, ki se lahko zahteva v postopku za izdajo plačilnega naloga, ni omejen, vendar pa je treba predložiti listinske dokaze o dolgu.

Ti obrazci so (skupaj z navodili za uporabnike) na voljo na spletnih naslovih:

 [Juicio-Verbal](#) (za majhne zahtevke)

 [Juicio Monitorio](#) (za posebni postopek)

Javnosti so na voljo tudi v sodnih tajništvih in osrednjih službah za vsako sodno okrožje.

Za zahtevke, ki ne presegajo 2 000 EUR, je to zelo preprost dokument. Vsebovati mora le tožnikove osebne podatke, osebne podatke nasprotne stranke, če so znani, in natančen opis tožnikove zahteve.

Za zahtevke, ki presegajo 2 000 EUR, je dokument bolj zapleten in ga mora sestaviti odvetnik, saj mora vključevati tudi opis dejstev zadeve, pravne razloge za zahtevek ter urejen seznam, iz katerega so jasno razvidni listine in drugi predloženi dokazi.

V obeh primerih morajo biti prvotnemu zahtevku priloženi vsi listinski dokazi v podporo zahtevku ter vsa poročila izvedenskih prič ali drugi dokazi, povezani z zadevo. Praviloma teh listin ni mogoče predložiti pozneje, razen v zelo posebnih primerih.

10 Ali bom moral plačati sodne takse? Če je tako, kdaj? Ali bom moral odvetnika plačati od same vložitve tožbe?

Fizičnim osebam ni treba plačati takse.

Pravne osebe (družbe, fundacije, združenja) morajo plačati takso za vložitev zahtevka pri civilnih, gospodarskih ali upravnih sodiščih in za vložitev pritožbe zoper sodno odločbo, ki jo je izdalo socialno sodišče. Na kazenskih sodiščih taks ni. Več informacij je na voljo na spletnem naslovu:

 [Tasas judiciales](#) (sodne takse)

V avtonomni skupnosti Katalonija morajo takso plačati pravne osebe (fizične osebe pa ne):

 [Comunidad Autónoma de Cataluña. Tasa](#) (avtonomna skupnost Katalonija. Takse)

Standardne tarife za odvetniške nagrade ne obstajajo. Višina nagrade in način plačila se določita v dogovoru s stranko.

Obstaja pa standardna tarifa za nagrade, ki jih zaračunajo procesni pooblaščenca:

 [Arancel Procuradores](#) (standardna tarifa)

Pravni strokovnjaki običajno zahtevajo predujem za kritje začetnih stroškov, ki se potem odšteje od skupne nagrade. Postopek je razdeljen v faze. Pravni strokovnjaki lahko od svojih strank zahtevajo, naj na začetku vsake faze plačajo ustrezni delež skupne nagrade.

Običajno plačilo celotne nagrade zahtevajo šele, ko je zadeva končana.

11 Ali lahko zahtevam pravno pomoč?

Osebe, ki lahko dokažejo, da nimajo sredstev za sodni postopek, so upravičene do pravne pomoči.

Justicia Gratuita (pravna pomoč, ministrstvo za pravosodje)

Njihova sredstva se ocenijo na podlagi tako imenovanega kazalnika IPREM (večnamenski javni kazalnik prihodkov).

Za fizično osebo se šteje, da nima sredstev za sodni postopek, kadar njen letni dohodek gospodinjstva iz vseh virov znaša največ:

dvakratnik kazalnika IPREM, ki velja ob vložitvi vloge, za fizične osebe, ki niso del družinske enote;

dvainpolkratnik kazalnika IPREM, ki velja ob vložitvi zahteve, če so zadevne osebe del katere koli vrste družinske enote z manj kot štirimi člani;

trikratnik kazalnika IPREM za fizične osebe, ki so del družinske enote, v kateri so najmanj štiri osebe.

Letni kazalnik IPREM za leto 2021 je 6 778,80 EUR (dvanajst obrokov).

Do pravne pomoči so lahko upravičene tudi nekatere nepridobitne organizacije.

12 Kdaj tožba velja za uradno vloženo? Ali me bodo organi obvestili o tem, ali je bila zadeva pravilno predložena?

Tožba se šteje za uradno vloženo od datuma, ko je bila predložena sodnemu tajništvu in je bil po potrditvi, da zadeva spada v pristojnost sodišča, izdan sklep o dopustitvi postopka v zvezi z zahtevkom.

O odločitvi sodišča, da zahtevek sprejme v postopek, in vseh nadaljnjih odločitvah boste obveščeni prek svojega procesnega pooblaščenca, če ga imate. Če procesni pooblaščenec ni potreben, boste obveščeni neposredno s priporočeno pošto s povratnico, poslano na naslov, naveden v zahtevku.

Če zahtevek vsebuje napako, zaradi katere ga ni mogoče vzeti v postopek, sodišče določi rok, v katerem jo je treba odpraviti. Če napake ni mogoče odpraviti, sodni tajnik sodišča obvesti sodnika, ta pa odloči o dopustitvi ali zavrnjenju zahtevka.

13 Ali bom prejel podrobne informacije o nadaljnjem poteku (npr. rokih za nadaljnja dejanja v postopku)?

Stranke bodo nemudoma obveščene o vseh fazah postopka ali dogodkih v postopku, bodisi neposredno bodisi prek svojega procesnega pooblaščenca, če ga imajo.

Praviloma ni določenega urnika za obravnavo zahtevka, vendar pa je treba upoštevati nekatere roke.

Zadnja posodobitev: 29/11/2021

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Izvirna jezikovna različica te strani je bila pred kratkim spremenjena. To

jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

Opozarjamo, da so že na voljo naslednje jezikovne različice.

Kako postopati? - Francija

1 Ali se moram obrniti na sodišče ali obstaja druga možnost?

Morda je dejansko bolje uporabiti alternativne načine reševanja sporov. Glej to [temo](#).

2 Ali obstaja rok za vložitev tožbe pri sodišču?

Zastaralni roki so odvisni od posameznega primera. Vprašanje zastaralnih rokov lahko razjasni pravni svetovalec ali urad za pomoč državljanom pri predložitvi zadev sodišču.

3 Ali se moram obrniti na sodišče v tej državi članici?

Glej temo „[Pristojnost](#)“.

4 Če je tako, na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na moje prebivališče in prebivališče nasprotne stranke ali glede na druge vidike moje zadeve?

Glej temo „[Pristojnost](#)“.

5 Na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na predmet tožbe in vrednost spornega predmeta?

Glej temo „[Pristojnost](#)“.

6 Ali lahko tožbo vložim sam ali mora to storiti posrednik, na primer odvetnik?

V nekaterih primerih se je treba obrniti na sodnega izvršitelja, kadar je treba postopek začeti s sodnim pozivom, ki ga stranka, ki zadevo predloži sodišču, izroči nasprotni stranki. Ta sodni poziv se namreč lahko vroči samo po sodnem izvršitelju. Tako je v zadevah pred okrožnim sodiščem, razen kar zadeva postopke, v katerih zastopanje po odvetniku ni obvezno. Opozoriti je treba, da je za izdajo začasnih odredb nujna predložitev zadeve sodišču na podlagi sodnega poziva. Postopek za razvezo zakonske zveze, v katerem je obvezno zastopanje po odvetniku, se začne z vložitvijo tožbe.

Sodniku za mladoletnike zadevo predloži eden od staršev, skrbnik ali mladoletnik sam z navadnim zahtevkom.

Pred sodnikom za izvršbe je sodni poziv obvezen, razen v postopkih za izvršbo odločb, ki se nanašajo na izgon.

Pred okrajnim sodiščem sodni poziv ni obvezen za vložitev tožb, katerih vrednost ne presega 4 000 EUR, in v postopku za izdajo plačilnega naloga v zvezi s pogodbenimi ali zakonsko določenimi terjatvami v določenem znesku.

Pred gospodarskim sodiščem se postopek za izdajo plačilnega naloga, ki ga je mogoče na sodišču začeti z vložitvijo navadnega zahtevka, nanaša na terjatve, ki izhajajo iz pogodbe, menice, zadolžnice ali listine o prenosu. V drugih zadevah se postopek začne s sodnim pozivom.

Na delovnem sodišču (Conseil de prud'hommes) se lahko zahtevek vloži s priporočenim pismom ali pisno ali ustno neposredno v tajništvo sodišča.

Sodišču za kmetijska zemljišča se zadeva predloži s priporočenim pismom s povratnico, naslovljenim na tajništvo tega sodišča, razen v zadevah, v katerih je treba zahtevek objaviti v nepremičninskem registru in v katerih je obvezen akt izvršitelja.

Socialnemu sodišču se lahko zadeva predloži šele po predhodnem postopku pri komisiji za sporazumno reševanje sporov. Postopek se začne z vložitvijo dopisa ali izjave v tajništvo sodišča.

Stranki lahko zadevo predložita sodišču tudi prek skupnega zahtevka, s katerim sodniku predložita svoje zahteve. Ta zahtevek se vloži v tajništvo sodišča.

Načeloma je pred okrožnim sodiščem zastopanje po odvetniku obvezno, razen v zadevah, ki se nanašajo na poslovni najem, začasne odredbe, iztek ali odvzem roditeljske pravice in ugotovitev zapustitve. Pred sodnikom za družinske zadeve zastopanje po odvetniku ni obvezno v zvezi s prenosom roditeljske pravice, postopki po razvezi zakonske zveze, roditeljsko pravico, določitvijo prispevka k stroškom zakonske zveze in prežिवninsko obveznostjo.

Pred gospodarskim sodiščem, okrajnim sodiščem, sodnikom za izvršbe, sodnikom za mladoletnike, socialnim sodiščem, delovnim sodiščem in sodiščem za kmetijska zemljišča zastopanje po odvetniku ni obvezno.

7 Kje moram vložiti tožbo: v sprejemni pisarni, vložišču sodišča ali pri kakšnem drugem upravnem uradu?

Za kakršne koli informacije se je treba obrniti na sprejemno pisarno posameznega sodišča. Poleg tega je brezplačno pravno svetovanje na voljo na večini sodišč, v centrih za pravno pomoč in na sedežih občin.

Za vložitev zahtevka pri sodišču se je treba obrniti na tajništvo sodišča.

8 V katerem jeziku lahko vložim tožbo? Je to mogoče storiti ustno ali jo je treba vložiti v pisni obliki? Ali jo lahko pošljem po telefaksu ali elektronski pošti?

Edini sprejemljivi jezik je francoščina. Stranki lahko na obravnavi pomaga tolmač, po drugi strani pa sodniku ni treba uporabiti tolmača, če pozna jezik, v katerem se stranka izraža.

Tožba je praviloma pisna. Vendar jo je na delovnem sodišču in v okviru postopka izjave v tajništvu okrajnega sodišča mogoče vložiti tudi ustno, sodno tajništvo pa jo nato evidentira.

Postopek pred delovnim sodiščem se lahko začne tudi tako, da se stranki prostovoljno zglasita v spravnem uradu.

V skladu s trenutno veljavnimi predpisi predložitev zadeve civilnemu sodišču po telefaksu ali elektronski pošti ni mogoča.

9 Ali za vložitev tožb obstajajo posebni obrazci? Če ne obstajajo, kako je treba zadevo predložiti? Ali obstajajo elementi, ki jih mora tožba vsebovati?

Edini postopek, pri katerem obstaja obrazec za predložitev zadeve sodišču, je izjava v sodnem tajništvu okrajnega sodišča. V drugih postopkih mora tožba vsebovati podatke o tožniku in nasprotni stranki ter vse listine, ki zadevajo predmet spora in jih je treba, odvisno od primera, predložiti v tajništvu ob začetku postopka ali sodniku na obravnavi.

10 Ali bom moral plačati sodne takse? Če je tako, kdaj? Ali bom moral odvetnika plačati od same vložitve tožbe?

Praviloma za procesna dejanja državi ni treba plačati nobenih taks, razen na gospodarskih sodiščih, kjer se zaračunajo sodne takse.

Vendar je od sprejetja odloka 2011-1202 z dne 28. septembra 2011 o taksah za nadomestilo zagovornikom na pritožbenih sodiščih in prispevku za pravno pomoč ob vložitvi tožbe treba plačati prispevek v višini 35 EUR. V sodnem tajništvu se lahko plača z bančno kartico.

V primeru pritožbe je treba prišteti še znesek 150 EUR, ki ga morata poravnati obe stranki in se nameni za nadomestilo zagovornikom, katerih poklic je od 1. januarja 2012, datuma, od katerega njihovo posredovanje ni več obvezno, združen s poklicem odvetnika.

Stroški predstavljajo izdatke za vodenje postopka. Med drugim vključujejo nadomestila pričam, nagrade izvedencem ter stroške sodnih izvršiteljev in odvetnikov poleg njihovih honorarjev. Nekateri stroški se lahko plačajo ob začetku postopka ali med postopkom. Sodnik ob koncu postopka plačilo stroškov praviloma naloži stranki, ki ni uspela, razen če je ta upravičena do pravne pomoči.

Honorarji odvetnika se določijo v dogovoru s stranko. Odvetnik lahko zahteva predujem, to je znesek, ki ga mora njegova stranka plačati vnaprej ali med zastopanjem kot predplačilo.

11 Ali lahko zahtevam pravno pomoč?

Lahko, če sredstva prosilca za pravno pomoč ne presegajo zgornje meje za upravičenost, ki se vsako leto določi znova (929 EUR v letu 2012 za popolno pravno pomoč in 1 393 EUR za delno pravno pomoč). Pragovi se lahko spremenijo glede na družinske razmere tožeče stranke (glej temo „Pravna pomoč – Francija“).

12 Kdaj tožba velja za uradno vloženo? Ali me bodo organi obvestili o tem, ali je bila zadeva pravilno predložena?

Zadeva se predloži sodišču:

v postopkih, v katerih je obvezno vabilo na sodišče, s predložitvijo izvoda vabila v tajništvu sodišča;

v drugih postopkih z vložitvijo ali evidentiranjem tožbe v tajništvu sodišča.

Vložnik ne prejme nobene potrditve glede veljavnosti njegove predložitve.

13 Ali bom prejel podrobne informacije o nadaljnjem poteku (npr. rokih za nadaljnja dejanja v postopku)?

Vse informacije o stanju postopka in datumu, ki je bil določen za obravnavo, je mogoče dobiti v tajništvu sodišča.

Sorodne povezave

[Spletišče ministrstva za pravosodje](#)

Zadnja posodobitev: 19/06/2018

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Izvirna jezikovna različica te strani je bila pred kratkim spremenjena. To

jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

Kako postopati? - Hrvaška

1 Ali se moram obrniti na sodišče ali obstaja druga možnost?

Stranke lahko spor rešujejo na sodišču, obstajajo pa tudi izvensodni načini reševanja sporov. Na Hrvaškem taki načini vključujejo arbitražo, mediacijo in sodne postopke v širšem smislu za dosego sodne poravnave.

Mediacija v civilnih, gospodarskih, delovnih in drugih sporih glede pravic, s katerimi lahko stranke svobodno razpolagajo, je urejena z zakonom o mediaciji (Zakon o mirenju) (Narodne novine (NN; Uradni list Republike Hrvaške), št. 18/11). Mediacija (latinsko *mediare* = posredovati) je vsak postopek ne glede na uporabljeno ime (mirenje, medijacija, posredovanje, concilijacija), v katerem poskušajo stranke sporazumno rešiti svoj spor, tj. doseči sporazum, ki je sprejemljiv za vse strani ter je v skladu z njihovimi potrebami in interesi, pri tem pa jim pomaga tretja nepristranska oseba – en ali več mediatorjev (posrednik, medijator, concilijator), ki strankam pomagajo doseči poravnavo, nimajo pa pristojnosti, da jim naložijo zavezujočo rešitev. Mediacija se izvaja na način, za katerega so se stranke dogovorile, za sam postopek mediacije pa so značilni njegova neobvezna narava, avtonomija, prostovoljnost in soglasje strank, neformalnost in zaupnost postopka ter enakost strank v postopku.

Po drugi strani je arbitraža (ali izbrano suđenje) sojenje pred arbitražnim sodiščem ne glede na to, ali njegovo delovanje zagotavlja pravna oseba ali organ pravne osebe, ki organizira in zagotavlja delovanje arbitražnih sodišč. Arbitraža je prostovoljen, hiter, učinkovit in nejavnen način reševanja sporov, pri katerem se lahko stranke dogovorijo, kdo bo sodil, če bi prišlo do spora, o kraju arbitraže, veljavnem materialnem in procesnem pravu ter jeziku ali jezikih, v katerih bo potekala arbitraža. Odločba arbitražnega sodišča o dejstvih zadeve ima enako moč kot pravnomočna sodna odločba.

Zakon o pravdnem postopku („*Narodne novine*“, št. 53/91, 91/92, 112/99, 129/00, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07,84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 25/13, 89/14 in 70/19; v nadaljnjem besedilu: ZPP) določa, da lahko sodišče ob upoštevanju vseh okoliščin, zlasti interesa strank in tretjih oseb v razmerju do strank ter trajnost njihovih razmerij in njihove medsebojne povezanosti, na obravnavi ali zunaj obravnave z odločbo strankama naroči, naj v osmih dneh predlagata postopek mediacije, oziroma jima z odločbo predlaga rešitev spora z mediacijo. Sodišče med pripravljalnimi narokom stranki obvesti tudi o možnosti, da spor rešita s sodno poravnavo ali mediacijo, in jima obrazloži ti dve možnosti.

V nekaterih primerih (vložitev tožbe proti Republiki Hrvaški) mora oseba, ki namerava vložiti tako tožbo, pred njeno vložitvijo pri državnem tožilstvu, ki je krajevno in stvarno pristojno za zastopanje pred sodiščem, pri katerem bo vložena tožba proti Republiki Hrvaški, vložiti zahtevo za sporazumno rešitev spora, razen v primerih, v katerih je s posebnimi predpisi določen rok za vložitev tožbe. Zahteva za sporazumno rešitev spora mora vsebovati vse informacije, ki jih mora vsebovati tožba.

2 Ali obstaja rok za vložitev tožbe pri sodišču?

Roki za vložitev tožbe pri sodišču so odvisni od vrste in pravne narave zahtevka. Tako je na primer za sodno varstvo pravic iz delovnega razmerja določen petnajstdnevni rok, v katerem mora delavec pri pristojnem sodišču vložiti tožbo za zaščito kršene pravice, pri čemer je moral pred tem zahtevo za zaščito svojih pravic predložiti svojemu delodajalcu, razen v primeru zahtevka delavca za odškodnino ali drugega denarnega zahtevka, ki izhaja iz delovnega razmerja.

3 Ali se moram obrniti na sodišče v tej državi članici?

Da. Na Hrvaškem sodišča v pravnih postopkih odločajo v mejah svoje stvarne pristojnosti, določene z zakonom, sodno oblast pa izvajajo redna in specializirana sodišča ter vrhovno sodišče Republike Hrvaške. Redna sodišča so občinska in županijska sodišča.

Sodišča splošne pristojnosti so občinska sodišča in županijska sodišča. Specializirana sodišča so gospodarska sodišča, upravna sodišča, sodišča za prekrške, Visoko gospodarsko sodišče Republike Hrvaške, Visoko upravno sodišče Republike Hrvaške in Visoko sodišče Republike Hrvaške za prekrške. Najvišje sodišče v Republiki Hrvaški je vrhovno sodišče Republike Hrvaške (Vrhovni sud Republike Hrvatske).

Z zakonom se lahko glede na stvarno pristojnost ali za nekatera pravna področja ustanovijo tudi druga redna in specializirana sodišča.

4 Če je tako, na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na moje prebivališče in prebivališče nasprotnne stranke ali glede na druge vidike moje zadeve?

Splošno pravilo je, da je pristojno sodišče, ki je splošno krajevno pristojno za toženca, tj. sodišče, na območju katerega ima toženec stalno prebivališče. Če toženec nima stalnega prebivališča v Republiki Hrvaški, je splošno krajevno pristojno sodišče, na območju katerega ima toženec začasno prebivališče.

Če ima toženec poleg stalnega tudi začasno prebivališče v katerem koli drugem kraju in je glede na okoliščine mogoče predpostavljati, da bo tam prebival daljši čas, je splošno krajevno pristojno tudi sodišče v kraju začasnega prebivališča toženca.

Za sojenja v sporih zoper hrvaškega državljanca, ki ima stalno prebivališče v tujini, kamor ga je na delo napolil nacionalni organ ali pravna oseba, je splošno krajevno pristojno sodišče, na območju katerega je zadnje stalno prebivališče toženca v Republiki Hrvaški.

V sporu z mednarodnim elementom je sodišče v Republiki Hrvaški pristojno za sojenje, kadar je njegova pristojnost izrecno določena z zakonom ali mednarodno pogodbo. Če z zakonom ali mednarodno pogodbo ni izrecno določeno, da je za določeno vrsto spora pristojno hrvaško sodišče, je hrvaško sodišče pristojno za sojenje, kadar njegova pristojnost izhaja iz zakonskih določb v zvezi s krajevno pristojnostjo sodišč na Hrvaškem.

5 Na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na predmet tožbe in vrednost spornega predmeta?

To je odvisno od vrste spora in določb ZPP, ki urejajo vprašanja krajevne in stvarne pristojnosti.

Vrednost predmeta spora ni posebno merilo, ki bi vplivalo na krajevno in/ali stvarno pristojnost sodišč na Hrvaškem.

6 Ali lahko tožbo vložim sam ali mora to storiti posrednik, na primer odvetnik?

Glede na sedanjo organizacijo pravnega postopka, kot je določena z ZPP, lahko vsaka stranka – fizična ali pravna oseba – svobodno izbere, ali se bo v postopku zastopala sama ali pa bo vzela pooblaščenca, običajno odvetnika, razen če ni z ZPP določeno drugače.

Vendar pa je z določbami člena 91 ZPP pravica strank, da se zastopajo same, bistveno omejena: če v sporih v zvezi s premoženjskopravnimi zahtevki vrednost predmeta spora presega 50 000 HRK, so lahko pooblaščenca pravnih oseb samo osebe, ki so opravile pravosodni izpit.

Z določbami člena 91.a ZPP je tudi določeno, da lahko stranka vloži predlog za dopustnost revizije ali revizijo prek svojega pooblaščenca, tj. odvetnika, ali da lahko izjemoma predlog za dopustnost revizije ali revizijo vloži sama, če ima opravljen pravosodni izpit, oziroma da lahko predlog za dopustnost revizije ali revizijo v njenem imenu vloži oseba, ki je v skladu z ZPP ali katerim koli drugim zakonom pooblaščenca, da jo zastopa v tej funkciji, čeprav ni odvetnik, vendar pa ima opravljen pravosodni izpit.

7 Kje moram vložiti tožbo: v sprejemni pisarni, vložišču sodišča ali pri kakšnem drugem upravnem uradu?

Pravdni postopek se začne z vložitvijo tožbe pri pristojnem sodišču, pri čemer se lahko tožba vloži neposredno v sprejemni pisarni sodišča, po pošti ali brzojavno.

8 V katerem jeziku lahko vložim tožbo? Je to mogoče storiti ustno ali jo je treba vložiti v pisni obliki? Ali jo lahko pošljem po telefaksu ali elektronski pošti?

Pravdni postopek poteka v hrvaškem jeziku. Uporablja se latinica, razen če ni bila na posameznih sodiščih z zakonom uvedena uporaba katerega drugega jezika ali pisave.

Stranke in drugi udeleženci v postopku pri sodišču vlagajo tožbe, pritožbe in druge vloge v hrvaškem jeziku in latinici.

Tožba se lahko vloži neposredno v sprejemni pisarni sodišča, po pošti ali brzojavno (telegrafski), čeprav se v praksi najpogosteje vloži bodisi neposredno v sprejemni pisarni sodišča bodisi po pošti.

V zakonu o pravnem postopku je predvidena možnost, da se vloge vložijo v elektronski obliki. Tako vložena pisanja morajo biti podpisana z naprednim elektronskim podpisom v skladu s posebnimi predpisi.

9 Ali za vložitev tožb obstajajo posebni obrazci? Če ne obstajajo, kako je treba zadevo predložiti? Ali obstajajo elementi, ki jih mora tožba vsebovati?

Obrazci se uporabljajo samo za evropski postopek v sporih majhne vrednosti. Dodatne podrobnosti o tem so na voljo v informativnem listu „Spori majhne vrednosti – Hrvaška“.

Z zakonom o pravnem postopku je določeno, kaj mora tožba vsebovati, in sicer: določen zahtevek glede glavne stvari in stranskih terjatev, dejstva, na katera tožnik opira zahtevek, dokaze, s katerimi se ta dejstva ugotavljajo, in druge podatke, ki jih mora vsebovati vsaka vloga (člen 106 ZPP).

Vsaka vloga, vključno s tožbo, mora vsebovati naslednje: navedbo sodišča, ime, stalno ali začasno prebivališče strank ter njihovih morebitnih zakonitih zastopnikov in pooblaščenec, osebno identifikacijsko številko vložnika, predmet spora, vsebino izjave in podpis vložnika.

Stranka ali njen zastopnik se podpišeta na koncu vloge.

Če izjava vsebuje kakšno zahtevo, mora stranka v vlogi navesti dejstva, na katera jo opira, in po potrebi dokaze.

Sodišče vzame tožbo v postopek tudi, če tožnik ni navedel pravne podlage tožbenega zahtevka; če pa jo je navedel, sodišče nanjo ni vezano.

10 Ali bom moral plačati sodne takse? Če je tako, kdaj? Ali bom moral odvetnika plačati od same vložitve tožbe?

Stranke morajo plačati sodne takse, ki so urejene z zakonom o sodnih taksah (Zakon o sudskim pristojbama) (NN, št. 74/95, 57/96, 137/02, 125/11, 112/12, 157/13, 110/15; v nadaljnjem besedilu: ZST).

Sodne takse, predpisane z ZST, mora plačati oseba, na zahtevo ali v interesu katere se opravijo dejanja, predpisana z zakonom.

Razen če ni v ZST določeno drugače, je treba sodne takse plačati:

za vloge (tožbe, pravna sredstva, predloge za izvršbo itd.): ob vložitvi vloge; za vloge, dane na zapisnik, ob dokončanju zapisnika;

za odgovore na tožbo: po pravnomočnem zaključku postopka, pri čemer se takse za vsako stranko določijo sorazmerno glede na njen uspeh v zadevi;

za sodne prepise: ko se prepis zahteva;

za sodne odločbe: ko je stranki ali njenemu zastopniku vročen izvod odločbe;

za sklepe o dedovanju: ko postanejo pravnomočni;

v postopku prisilne poravnave, stečaja in likvidacije: ob izdaji odločbe o glavni delitvi ali izdaji sklepa o odobritvi prisilne poravnave;

za druga dejanja: ko se dejanje zahteva oziroma ko sodišče začne postopek.

Splošno pravilo v zvezi s plačilom stroškov pravnega postopka je, da mora stranka, ki v celoti izgubi pravdo, kriti stroške nasprotnne stranke in njenega posrednika, nastale zaradi vodenja postopka. Intervenient na strani stranke, ki je izgubila tožbo, mora povrniti stroške, nastale zaradi njegovih dejanj.

Stroški zastopanja po odvetniku ter nagrade in povračila stroškov odvetnika so urejeni z zakonom o odvetništvu (Zakon o odvetništvu) (NN, št. 9/94, 117/08 prevod, 50/09, 75/09 in 18/11; v nadaljnjem besedilu: ZO).

Odvetnik je upravičen do nagrade za svoje delo in povračila stroškov v zvezi z opravljenim delom v skladu s tarifo, ki jo določi odvetniška zbornica in potrdi minister za pravosodje, odvetnik pa mora stranki po opravljeni storitvi izstaviti račun. V primeru odpovedi ali preklica pooblastila za zastopanje mora odvetnik račun izstaviti v 30 dneh od dneva odpovedi ali preklica pooblastila za zastopanje.

V premoženjskopравnih zadevah se lahko odvetniki s stranko dogovorijo o nagradi za svoje delo, ki je sorazmerna z uspehom v postopku oziroma pravnih dejanjih, ki jih bodo opravili v imenu stranke, in je v skladu z uradno tarifo. Tak dogovor je veljaven le, če je sklenjen v pisni obliki.

V premoženjskopравnih zadevah lahko torej stranke svoj odnos z odvetnikom uredijo v pisnem dogovoru.

11 Ali lahko zahtevam pravno pomoč?

Če stranka potrebuje strokovno pravno pomoč, lahko za pravni nasvet prosi odvetnike, ki so na Hrvaškem v skladu s členom 3 ZO pooblašeni za vse oblike pravne pomoči, zlasti pravno svetovanje, sestavljanje tožb, pritožb, predlogov, zahtev, prošenj, izrednih pravnih sredstev in drugih vlog ter zastopanje strank. Poleg tega imajo stranke možnost pridobitve brezplačne pravne pomoči. Z zakonom o brezplačni pravni pomoči (Zakon o brezplačni pravni pomoči) (*Narodne novine*, št. 143/13 in 98/19) je namreč določena možnost odobritve brezplačne pravne pomoči državljanom, ki si je sami ne morejo zagotoviti, vendar jo potrebujejo. Informacije o shemi brezplačne pravne pomoči v Republiki Hrvaški so na voljo na spletni strani: <https://pravosudje.gov.hr/besplatna-pravna-pomoc/6184>.

12 Kdaj tožba velja za uradno vloženo? Ali me bodo organi obvestili o tem, ali je bila zadeva pravilno predložena?

Pravdni postopek se začne z vložitvijo tožbe, pravda pa začne teči z vročitvijo tožbe tožencu.

Po prejemu tožbe se opravijo priprave za glavno obravnavo.

Te priprave med drugim vključujejo predhodni preizkus tožbe. Če tožba ni razumljiva ali ne vsebuje vsega, kar je potrebno, da bi jo bilo mogoče vzeti v postopek, sodišče vložniku odredi, naj vlogo popravi oziroma dopolni v skladu z danimi navodili, in mu vlogo vrne zaradi popravka ali dopolnitve.

13 Ali bom prejel podrobne informacije o nadaljnjem poteku (npr. rokih za nadaljnja dejanja v postopku)?

Stranke, njihove pooblaščenke in zastopnike o stanju zadeve obvešča uslužbenec sodne pisarne na podlagi podatkov v registru in spisu.

Informacije so omejene na podatke o fazi postopka in sodnikih posameznikih, predsednikih senata, članih senata in sodnih svetovalcih, ki jim je dodeljena zadeva.

Pri zagotavljanju informacij je prepovedano dajati izjave o pravilnosti posameznih sodnih dejanj in verjetnem izidu postopka.

Informacije se lahko dajejo po telefonu, elektronski pošti in v pisni obliki.

Stranke lahko prek interneta vpogledajo v podatke o fazi postopka in sodnikih posameznikih, predsednikih senata, članih senata in sodnih svetovalcih, ki jim je dodeljena zadeva, če je za obravnavano zadevo na voljo storitev javnega dostopa do osnovnih podatkov o sodnih zadevah (Javni pristup osnovnim podacima o sudskim predmetima – usluga e-Predmet).

Roki za prihod na sodišče in druga dejanja, ki jih opravijo stranke ali sodišče, so določeni z ZPP.

Nadaljnje informacije o rokih in vrstah rokov so na voljo v informativnem listu „Procesni roki – Hrvaška“.

Zadnja posodobitev: 30/09/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Kako postopati? - Italija

1 Ali se moram obrniti na sodišče ali obstaja druga možnost?

Italijanski pravni sistem vam zagotavlja dostop do sodišča kot splošno pot za varstvo vaših pravic.

Vendar morate v nekaterih zadevah spor najprej poskušati rešiti z mediacijo, pri kateri vam pomaga odvetnik, tožbo pri sodišču pa lahko vložite le, če mediacija ne uspe. Take zadeve so spori glede stanovanjskih zadev, stvarnih pravic, delitve premoženja, dedovanja, družinskih pogodb, najema ali zakupa, posojil za uporabo, najema poslovnih prostorov, odškodninskih zahtevkov zaradi zdravniške malomarnosti, obrekovanja v tisku ali drugih medijih ter spori v zvezi z zavarovalnimi, bančnimi in finančnimi pogodbami.

Druga možnost je arbitražna, pri kateri v sporu odloči zasebni arbiter, ki ga imenujeta stranki v sporu. O uporabi arbitraže namesto sodnega postopka se dogovorita zadevni stranki.

2 Ali obstaja rok za vložitev tožbe pri sodišču?

Roki so odvisni od vrste zahtevka. Običajni rok je deset let, vendar so pri nekaterih zahtevkih roki krajši (členi 2934–2961 civilnega zakonika).

3 Ali se moram obrniti na sodišče v tej državi članici?

Za pridobitev pravnomočne odločbe v sporu morate zadevo predložiti sodišču. Za določitev pristojnega sodišča morate upoštevati vrsto spora ter nacionalna pravila in pravila EU o sodni pristojnosti.

4 Če je tako, na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na moje prebivališče in prebivališče nasprotne stranke ali glede na druge vidike moje zadeve?

Osnovno pravilo je, da je pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča toženca; to je pravilo krajevne pristojnosti, ki določa tako imenovano redno sodišče za fizične osebe (*foro generale delle persone fisiche*). Glede na vrednost spora ali posebnosti zadeve se boste morali obrniti na posebno sodišče na zadevnem območju (mirovni sodnik (*giudice di pace*) ali splošno sodišče (*tribunale*), na katerem odloča sodnik posameznik ali senat) ali na sodišče, ki ne spada med redna sodišča za fizične osebe (tako imenovana obvezna krajevna pristojnost (*competenza per territorio inderogabile*)).

Glej informativni list „Pristojnost“.

5 Na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na predmet tožbe in vrednost spornega predmeta?

Tožbe v zvezi s premoženjskim premoženjem v vrednosti do 5 000 EUR je treba vložiti pri mirovnem sodniku (*giudice di pace*). Mirovni sodnik je pristojen tudi za tožbe v vrednosti do 20 000 EUR, če se nanašajo na nadomestilo za škodo, povzročeno s prometom vozil in plovil. Tožbe, v katerih je znesek višji, obravnava splošno sodišče (*tribunale*), na katerem odloča sodnik posameznik. Nekatere zadeve se ne glede na njihovo vrednost dodelijo v obravnavo mirovnemu sodniku (tretji odstavek člena 7 zakonika o civilnem postopku), splošnemu sodišču, na katerem odloča sodnik posameznik (člen 409 zakonika o civilnem postopku), ali splošnemu sodišču, ki odloča v senatu (člen 50a zakonika o civilnem postopku).

Glej informativni list „Pristojnost“.

6 Ali lahko tožbo vložim sam ali mora to storiti posrednik, na primer odvetnik?

Praviloma vas bo moral zastopati odvetnik: strokovno zastopanje je obvezno (*obbligo di difesa tecnica*). To pravilo ne velja za spore majhne vrednosti (zahtevki v vrednosti 1 100 EUR ali manj, vloženi pri mirovnem sodniku) ali če ste sami usposobljeni odvetnik (člen 86 zakonika o civilnem postopku).

7 Kje moram vložiti tožbo: v sprejemni pisarni, vložišču sodišča ali pri kakšnem drugem upravnem uradu?

Tožba se pošlje drugi stranki in vložiti v sodni pisarni pristojnega sodišča.

8 V katerem jeziku lahko vložim tožbo? Je to mogoče storiti ustno ali jo je treba vložiti v pisni obliki? Ali jo lahko pošljem po telefaksu ali elektronski pošti?

Tožba se lahko vloži ustno samo pri zahtevkih, ki jih obravnava mirovni sodnik (člen 316 zakonika o civilnem postopku). V vseh drugih primerih mora biti pisna in sestavljena v italijanskem jeziku. Tožbe ni mogoče poslati po telefaksu ali elektronski pošti.

9 Ali za vložitev tožb obstajajo posebni obrazci? Če ne obstajajo, kako je treba zadevo predložiti? Ali obstajajo elementi, ki jih mora tožba vsebovati?

Posebni obrazci niso določeni. V tožbi je treba navesti podatke o strankah, sodišču, predmetu spora in vrsti tožbe.

10 Ali bom moral plačati sodne takse? Če je tako, kdaj? Ali bom moral odvetnika plačati od same vložitve tožbe?

Državi boste morali plačati takso, ki je odvisna od zahtevanega zneska. Takso morate plačati ob vložitvi tožbe (enotna taksa na podlagi konsolidiranega zakona o pravnih stroških, predsedniški odlok št. 115/2002).

Znesek in čas plačila odvetniške nagrade bosta odvisna od neposrednega dogovora z vašim odvetnikom.

11 Ali lahko zahtevam pravno pomoč?

Za pravno pomoč lahko zaprosijo italijanski in tuji državljani, če izpolnjujejo zakonite zahteve glede osebnega dohodka (konsolidirani zakon o pravnih stroških, predsedniški odlok št. 115/2002).

12 Kdaj tožba velja za uradno vloženo? Ali me bodo organi obvestili o tem, ali je bila zadeva pravilno predložena?

Tožba se šteje za vloženo:

ko je vročena tožencu v primeru tožbe, ki se neposredno vroči drugi stranki (*atto di citazione*),

ko je vložena v sodni pisarni sodišča v primeru tožbe, ki se vloži pri sodišču (*ricorso*).

Sodišče ne bo preverjalo, ali je bila tožba pravilno vložena, dokler ne bo razpisana obravnava, na kateri se lahko zasllišita obe stranki.

13 Ali bom prejel podrobne informacije o nadaljnjem poteku (npr. rokih za nadaljnja dejanja v postopku)?

Rok za vstop v pravdo in druga dejanja, ki jih morata izvesti stranki ali sodišče, je določen v zakoniku o civilnem postopku. Sodišče ta pravila uporablja za posamezne faze postopka ali pa določi splošni raspored za postopek (člen 81a odloka o izvajanju zakonika o civilnem postopku).

Sorodne priloge

[Predložitev zadeve sodišču: členi zakonika o civilnem postopku](#) (84 Kb)

Zadnja posodobitev: 29/01/2021

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Kako postopati? - Ciper

1 Ali se moram obrniti na sodišče ali obstaja druga možnost?

Obstajajo druge možnosti, ki vključujejo reševanje spora z zunajsodno poravnavo, arbitražo ali mediacijo iz zakona 159(I)/2012 o nekaterih vidikih mediacije v civilnih zadevah.

2 Ali obstaja rok za vložitev tožbe pri sodišču?

Da. V skladu z zakonom o zastaranju 66(I)/2012 tožbe ni več mogoče vložiti, če je od datuma nastanka podlage za zahtevek preteklo deset (10) let, razen če ni z zakonom določeno drugače, kot velja v naslednjih primerih.

Če se zahtevek nanaša na civilnopravne kršitve, pogodbe, menice, čeke, zadolžnice itd., tožbe ni več mogoče vložiti po preteku šestih (6) let od datuma nastanka podlage za zahtevek.

Če se zahtevek nanaša na odškodnino zaradi malomarnosti, nadlegovanja ali kršitve institucionalne dolžnosti, tožbe ni več mogoče vložiti po preteku treh (3) let od datuma nastanka podlage za zahtevek. Sodišče lahko ta rok podaljša v dveh (2) letih od datuma izteka, če se zahtevek nanaša na odškodnino za telesno poškodbo in/ali smrt, povzročeno s prekrškom.

Rok za vložitev tožbe v zvezi s premoženjem pokojne osebe (ne glede na delež v tem premoženju), volilom ali veljavnostjo oporoke se izteče osem (8) let po datumu smrti.

Rok za vložitev tožbe v zvezi s hipoteko ali zastavno pravico se izteče dvanajst (12) let po datumu nastanka podlage za tožbo.

Če se tožba nanaša na sodbo sodišča, je ni več mogoče vložiti po preteku petnajstih (15) let od pravnomočnosti sodbe.

3 Ali se moram obrniti na sodišče v tej državi članici?

Če je podlaga za tožbo ali izvršljivo pravico nastala v Republiki Ciper ali na ozemlju, ki se šteje za ozemlje Republike Ciper, ali če je podlaga za tožbo taka, da bi lahko bilo pristojno sodišče Republike Ciper, se boste morali obrniti na sodišče Republike Ciper.

4 Če je tako, na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na moje prebivališče in prebivališče nasprotne stranke ali glede na druge vidike moje zadeve?

V primeru **civilnopravnega spora** boste morali zadevo predložiti okrožnemu sodišču v okrožju, kjer:

je podlaga za tožbo nastala v celoti ali delno;

je ob vložitvi tožbe živel ali delal toženec ali kateri koli od tožencev;

je ozemlje suverene cone, če so vse stranke v zadevi ciprski državljani in je podlaga za tožbo v celoti ali delno nastala na ozemlju suverene cone ali če toženec (ali kateri koli od tožencev) živi ali dela na ozemlju te cone;

je ozemlje suverene cone, če je podlaga za tožbo v celoti ali delno nastala na ozemlju suverene cone zaradi uporabe motornega vozila s strani osebe, ki je bila ali bi morala biti zavarovana na podlagi člena 3 zakona o zavarovanju avtomobilske odgovornosti;

je ozemlje suverene cone, če je podlaga za tožbo v celoti ali delno nastala na ozemlju suverene cone zaradi nezgode ali poklicne bolezni delavca, do katere je prišlo med njegovo zaposlitvijo in ki vključuje odgovornost delodajalca, za katero je bil ali bi moral biti zavarovan na podlagi člena 4 zakona o zavarovanju avtomobilske odgovornosti;

je nepremičnina, ki je predmet tožbe glede razdelitve ali prodaje nepremičnine ali katere koli druge zadeve v zvezi s to nepremičnino.

V primeru **delovnega spora**, ki vključuje zahtevek za odškodnino, enako znesku plač do dveh let, boste morali zadevo predložiti **delovnemu sodišču** v okrožju, kjer je spor nastal, ali, če tega ni, v okrožju, kjer ima tožnik običajno ali stalno prebivališče. V nasprotnem primeru se boste morali obrniti na pristojno okrožno sodišče.

Za **spor v zvezi z najemom nepremičnine** bo pristojno **sodišče za nadzor nad najemninami** v okrožju, kjer je nepremičnina.

V primeru **družinskega spora** (npr. razveza zakonske zveze, premoženjskopravni spori itd.) se boste morali obrniti na **družinsko sodišče**, tj. družinsko sodišče v okrožju, kjer ena od strank v zadevi živi ali dela, ali v primeru spora glede mladoletnega otroka na družinsko sodišče v okrožju, kjer živi mladoletni otrok ali toženec.

5 Na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na predmet tožbe in vrednost spornega predmeta?

Glej odgovor na vprašanje 4 zgoraj.

6 Ali lahko tožbo vložim sam ali mora to storiti posrednik, na primer odvetnik?

Tožbo lahko vložite sami. Zakon ne zahteva, da mora osebo zastopati odvetnik ali drug posrednik (razen v primeru mladoletnih ali poslovno nesposobnih oseb, kot je opredeljeno v zadevni zakonodaji).

7 Kje moram vložiti tožbo: v sprejemni pisarni, vložišču sodišča ali pri kakšnem drugem upravnem uradu?

Sodne listine, potrebne za začetek postopka (obvestilo o vložitvi tožbe, tožba itd.), je treba vložiti v sodnem tajništvu pristojnega sodišča.

8 V katerem jeziku lahko vložim tožbo? Je to mogoče storiti ustno ali jo je treba vložiti v pisni obliki? Ali jo lahko pošljem po telefaksu ali elektronski pošti?

Tožba mora biti vedno pisna in sestavljena v grškem jeziku. Tožbe (ali druge vloge v postopku), vložene po elektronski pošti ali telefaksu, **ne** bodo sprejete.

9 Ali za vložitev tožb obstajajo posebni obrazci? Če ne obstajajo, kako je treba zadevo predložiti? Ali obstajajo elementi, ki jih mora tožba vsebovati?

Obvestilo o vložitvi tožbe mora biti sestavljeno v skladu z obrazcem 1 iz pravil o civilnem postopku v primeru splošnega potrjenega obvestila o vložitvi tožbe ali v skladu z obrazcem 2 v primeru posebnega potrjenega obvestila o vložitvi tožbe.

10 Ali bom moral plačati sodne takse? Če je tako, kdaj? Ali bom moral odvetnika plačati od same vložitve tožbe?

Da, plačati boste morali sodno takso. Takso je treba plačati po vpisu dokumenta v register, za katerega je treba plačati takso.

Morebitno vnaprejšnje plačilo odvetniku je odvisno od vašega dogovora z njim.

11 Ali lahko zahtevam pravno pomoč?

Da, v postopku pred družinskim sodiščem ali v postopku, ki se nanaša na čezmejne spore, prosilce za azil, begunce ali državljane tretjih držav, ki nezakonito prebivajo v državi, če je prošnja za pravno pomoč odobrena.

12 Kdaj tožba velja za uradno vloženo? Ali me bodo organi obvestili o tem, ali je bila zadeva pravilno predložena?

Od vpisa tožbe v register. V primeru neveljavnega ali prepozne vpisa v register ali kakršne koli druge težave v zvezi z vpisom tožbe v register boste od pristojnega sodnega tajništva prejeli povratne informacije.

13 Ali bom prejel podrobne informacije o nadaljnjem poteku (npr. rokih za nadaljnja dejanja v postopku)?

Informacije o poteku postopka in nastopu pred sodiščem bodo na voljo pozneje.

Zadnja posodobitev: 13/09/2021

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Kako postopati? - Latvija

1 Ali se moram obrniti na sodišče ali obstaja druga možnost?

V Latviji se lahko oseba obrne na sodišče ali na arbitražno sodišče, če sta se stranki dogovorili in sklenili arbitražni sporazum (razen v nekaterih sporih, pri katerih arbitražna ni mogoča).

2 Ali obstaja rok za vložitev tožbe pri sodišču?

Roki za vložitev tožb pri sodišču se razlikujejo glede na posamezno zadevo. Vprašanja v zvezi z roki lahko pojasni odvetnik ali javna informacijska agencija. V [civilnem pravu](#) so določeni različni roki. Odvisni so lahko od predmeta in okoliščin zadeve, določiti pa jih je treba za vsako zadevo posebej ob upoštevanju naslednjega.

Družinsko pravo

Tožbe, ki izhajajo iz zaroke, je treba vložiti v enem letu od preklica zaroke ali dneva, ko ena od strank odstopi od zaroke, ali če je zaročenka noseča, od dneva rojstva otroka, če je bila takrat zaroka že preklicana ali je ena od strank odstopila od nje.

Tožbe, ki izhajajo iz premoženjskih razmerij med zakoncema, je treba vložiti v enem letu od transakcije, ki jo je sklenil drugi zakonec.

Mož otrokove matere lahko izpodbija domnevo očetovstva v dveh letih od dneva, ko odkrije, da otrok ni njegov. Otrokova mati ima enako pravico do izpodbijanja domneve očetovstva. Otrok lahko domnevo očetovstva izpodbija v dveh letih od dopolnitve polnoletnosti.

Tožbe, ki izhajajo iz priznanja očetovstva, je treba vložiti v dveh letih od seznanitve stranke z okoliščinami, ki izključujejo očetovstvo, ali od otrokove dopolnitve polnoletnosti, če tožbo vložijo otroci.

Tožbe, ki izhajajo iz razmerij med skrbnikom in mladoletnim otrokom, je treba vložiti v enem letu od otrokove dopolnitve polnoletnosti ali nastanka drugih okoliščin, določenih z zakonom.

Premoženjsko pravo

Tožbe zaradi motenja ali odvzema posesti je treba vložiti v enem letu od trenutka, ko se stranka seznanila z motenjem ali odvzemom.

Tožbe zoper osebo, ki ima v posesti premoženje in ki ga lahko pridobi s priposestvanjem, je treba vložiti v desetih letih od trenutka, ko se druga stranka seznanila s posestjo.

Tožbe, ki jih vložijo novi lastniki in izhajajo iz povečanj zaradi naravnih procesov, je treba vložiti v dveh letih.

Obligacijsko pravo

Pravice na podlagi obligacijskega prava zastarajo, če jih upravičena oseba ustrezno ne uresniči v roku, določenem z zakonom.

Tožbe, ki izhajajo iz pravic na podlagi obligacijskega prava in za katere z zakonom ni določen krajši rok, je treba vložiti v desetih letih; vse take pravice, za katere z zakonom ni določen krajši rok, zastarajo, če jih upravičena oseba ne uresniči v desetih letih, razen nekaterih pravic, ki ne morejo zastarati.

Pravica zahtevati razveljavitev pogodbe o nakupu zaradi prevelike izgube zastara, če tožba ni vložena v enem letu od sklenitve pogodbe.

Tožbe v zvezi z izgubami, ki nastanejo zaradi izlivanja, odvrženja ali padanja, je treba vložiti v enem letu.

Poslovne zadeve

Tožbe, ki izhajajo iz trgovskega posla, je treba vložiti v treh letih, razen če je z zakonom določen drug zastaralni rok.

Tožbe, ki izhajajo iz pogodbe o trgovskem zastopanju, je treba vložiti v štirih letih od konca koledarskega leta, v katerem je terjatev nastala.

Tožbe zoper samostojnega podjetnika, ki izhajajo iz njegovega poslovnega ravnanja, je treba vložiti v treh letih od njegovega izbrisa iz poslovnega registra, razen če za terjatev velja krajši zastaralni rok.

Tožbe, ki izhajajo iz prepovedi, naložene družbeniku partnerstva, zaradi katere ta družbenik ne sme brez soglasja preostalih družbenikov sklepati poslov na istem področju poslovanja kot partnerstvo ali biti družbenik s polno odgovornostjo v drugem partnerstvu, dejavnem na istem področju poslovanja, je treba vložiti v treh mesecih od dneva, ko se drugi družbeniki seznanijo s kršitvijo prepovedi konkurence, vendar ne več kot pet let od trenutka, ko je bila kršitev storjena.

Tožbe zoper družbenika partnerstva, ki izhajajo iz obveznosti partnerstva, je treba vložiti v treh letih od dneva, ko je prenehanje partnerstva vpisano v register, razen če za terjatev zoper partnerstvo velja krajši zastaralni rok.

Tožbe zoper ustanovitelje družbe v zvezi z obveznostmi, ki jih je družba prevzela pred svojo ustanovitvijo, je treba vložiti v treh letih od dneva vpisa družbe v poslovni register.

Tožbe zoper ustanovitelje v zvezi s posebnimi izgubami, nastalimi družbi in tretjim osebam med ustanovitvijo družbe, je treba vložiti v petih letih od dneva vpisa družbe v poslovni register. Ta rok velja tudi za osebe, ki so omogočile nastanek takih izgub.

Tožbe, ki izhajajo iz pravic upnika zoper družbo, ki zadoščenja za svojo terjatev ne more dobiti od družbe in se obrne na zakonsko odgovorne osebe (ustanovitelje, tretje osebe itd.), je treba vložiti v petih letih od nastanka navedene terjatve.

Tožbe, ki izhajajo iz kršitve prepovedi konkurence, naložene članom upravnega odbora družbe, je treba vložiti v petih letih od dneva kršitve.

Tožbe, ki izhajajo iz izgub, povzročenih med reorganizacijo družbe družbi, njenim članom ali njenim upnikom, je treba vložiti v petih letih od dneva začetka veljavnosti reorganizacije.

Tožbe zoper špediterja je treba vložiti v treh letih.

Tožbe zoper špediterja v zvezi s tovorom, razen če je špediter ravnal v slabi veri ali dopustil hudo malomarnost, in tožbe zoper imetnika skladišča, razen če je imetnik skladišča ravnal v slabi veri ali dopustil hudo malomarnost, je treba vložiti v enem letu.

3 Ali se moram obrniti na sodišče v tej državi članici?

Glej informativni list „Pristojnost sodišč“.

4 Če je tako, na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na moje prebivališče in prebivališče nasprotne stranke ali glede na druge vidike moje zadeve?

Glej informativni list „Pristojnost sodišč – Latvija“.

5 Na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na predmet tožbe in vrednost spornega predmeta?

Glej informativni list „Pristojnost sodišč – Latvija“.

6 Ali lahko tožbo vložim sam ali mora to storiti posrednik, na primer odvetnik?

Tožbo lahko vloži tožnik sam ali pooblaščen oseba. Pooblastilo se lahko priloži tožbi. Zastopanje po odvetniku ali drugem pravnem svetovalcu ni obvezno.

7 Kje moram vložiti tožbo: v sprejemni pisarni, vložišču sodišča ali pri kakšnem drugem upravnem uradu?

Tožbo je treba vložiti pri pristojnem sodišču prve stopnje.

Tožbo mora v sodnem tajništvu (*kanceleja*) sodišča vložiti tožnik ali pooblaščen oseba. Tožbe se lahko pošljejo tudi po pošti, naslovljene pa morajo biti na ustrezno sodišče.

Tožbe med uradnimi urami sprejema uslužbenec, ki ga imenuje predsednik sodišča – običajno je to pomočnik predsednika sodišča ali uslužbenec v tajništvu.

8 V katerem jeziku lahko vložim tožbo? Je to mogoče storiti ustno ali jo je treba vložiti v pisni obliki? Ali jo lahko pošljem po telefaksu ali elektronski pošti?

V skladu z zakonom o *civilnem postopku* (*Civilprocesa likums*) morajo stranke vse listine v tujem jeziku predložiti s prevodom v uradni jezik, tj. latvijski, ki mora biti overjen v skladu z določenimi postopki. Prevoda ni treba priložiti oseb, ki je oproščena plačila sodnih stroškov.

Sodišče lahko dopusti, da se nekatera procesna dejanja opravijo v drugem jeziku, če to zahteva stranka in se vse stranke strinjajo s tem. Zapisnik obravnave in odločbe sodišča se sestavijo v latvijskem jeziku.

Tožba se vloži z vložljivo pisne vloge pri sodišču. Vlogo lahko vloži tožnik osebno ali oseba, ki jo pooblasti tožnik, lahko se pošlje po pošti, vendar ne po telefaksu ali elektronski pošti.

Dodati je treba, da se lahko listine, podpisane z varnim elektronskim podpisom, uporabijo za vložitev vseh vlog, razen če je z zakonom določen poseben postopek za začetek postopka. Elektronski dokumenti niso dopustni za nekatere vrste pogodb v zvezi z nepremičninami, družinskim in dednim pravom ter nekatere vrste garancijskih pogodb.

9 Ali za vložitev tožb obstajajo posebni obrazci? Če ne obstajajo, kako je treba zadevo predložiti? Ali obstajajo elementi, ki jih mora tožba vsebovati?

Tožba mora biti v pisni obliki. Za večino zahtevkov ni predpisanega obrazca. Posebni obrazci obstajajo za spore majhne vrednosti (*maza apmēra prasības*, poglavje 30.3 zakona o civilnem postopku), izvršitev obveznosti na podlagi obvestila sodišča (*saistību piespiedu izpildīšana brīdinājuma kārtībā*, poglavje 50.1 zakona o civilnem postopku) in predloge za začasno zaščito pred nasiljem (*pagaidu aizsardzība pret vardarbību*, poglavje 30.5 zakona o civilnem postopku).

Kadar ni predpisanega obrazca, so minimalne informacije in podatki, ki jih je treba navesti v tožbi, določeni v zakonu o civilnem postopku. V skladu z zakonom o civilnem postopku mora tožba vsebovati naslednje:

ime sodišča, pri katerem je vložena;

ime, priimek in osebno identifikacijsko številko tožnika ter njegovo prijavljeno stalno prebivališče, če tega ni pa dejansko prebivališče; v primeru pravne osebe ime, številko vpisa v register in sedež; če se tožnik strinja z elektronsko komunikacijo s sodiščem in je zajet s seznamom oseb/subjektov v skladu s členom 56(23) zakona o civilnem postopku, je treba navesti tudi e-naslov in v primeru, da je registriran v spletnem sistemu za korespondenco s sodiščem, sklic na registracijo. Tožnik lahko za korespondenco s sodiščem navede tudi drug naslov;

ime, priimek, osebno identifikacijsko številko toženca ali zainteresirane strani, kraj, v katerem ima prijavljeno stalno prebivališče, in kateri koli prijavljeni dodatni naslov, če tega ni, pa kraj, v katerem ima dejansko prebivališče; v primeru pravne osebe ime, številko vpisa v register in sedež. Toženčevo osebno identifikacijsko številko ali številko vpisa v register je treba navesti, če je znana;

ime, priimek, osebno identifikacijsko številko in naslov za korespondenco s sodiščem zastopnika tožnika, če tožbo vloži zastopnik, v primeru pravne osebe pa ime, številko vpisa v register in sedež; če se tožnikov zastopnik, ki ima prijavljeno prebivališče ali naslov za korespondenco v Latviji, strinja z elektronsko komunikacijo s sodiščem, je treba navesti tudi e-naslov in v primeru, da je registriran v spletnem sistemu za korespondenco s sodiščem, sklic na registracijo.

Če prijavljeno prebivališče ali naslov za korespondenco tožnikovega zastopnika ni v Latviji, je treba navesti tudi njegov e-naslov ali sklic na njegovo registracijo v spletnem sistemu za korespondenco s sodiščem. Če tožnika zastopa odvetnik, je treba navesti tudi e-naslov odvetniške pisarne;

ime kreditne institucije in številko računa, na katerega se nakažeta izterjani znesek in povračilo pravnih stroškov;

predmet zahtevka;

znesek terjatve, če jo je mogoče ovrednotiti v denarju, skupaj z načinom izračuna zneska za izterjavo ali spornega zneska;

dejstva, na katera tožnik opira zahtevek, in dokaze v podporo takim dejstvom;

pravno podlago zahtevka;

poročila o poskusih mediacije pred vložitvijo tožbe pred sodiščem, če obstajajo;

terjatve tožnika;

seznam listin, priloženih tožbi;

datum tožbe in kakršne koli druge informacije, ki bi lahko bile pomembne. Tožnik lahko navede svojo telefonsko številko, če se strinja s telefonsko komunikacijo s sodiščem.

Z zakonom o civilnem postopku se zahtevajo dodatne informacije za določene vrste tožb (npr. za razvezo zakonske zveze) in posebne vrste postopkov (npr. potrditev ali razveljavitev posvojitve, zavarovanje dediščine in skrbništvo).

Tožbo mora podpisati tožnik ali njegov zastopnik ali tožnik skupaj z zastopnikom, če tako zahteva sodišče, razen če je z zakonom določeno drugače. Če tožnika zastopa zastopnik, je treba tožbi priložiti pooblastilo za zastopanje (*pilnvara*) ali drugo listino, ki potrjuje pravico zastopnika do vložitve tožbe.

Tožbo je treba pri sodišču vložiti v toliko izvodih, kolikor je v zadevi tožencev in tretjih oseb.

V skladu z določbami zakonodaje Evropske unije in mednarodnimi konvencijami je treba zahtevke za preživnino vložiti na obrazcih, določenih z ustrežno zakonodajo, predloži ali pošlje pa se jih lahko prek latvijskih osrednjih organov, ki so imenovani za namene sodelovanja.

Tožbi morajo biti priložene tudi listine, ki potrjujejo:

plačilo državnih taks (*valsts nodevas*) in drugih sodnih stroškov v skladu s postopki, določenimi z zakonom, in v ustreznih zneskih;

da so bili izvedeni postopki za predhodno izvensodno preiskavo zadeve, če se taka preiskava zahteva z zakonom;

dejstva, na katerih temelji zahtevke.

Na [portalu latvijskih sodišč](#) so v rubriki *E-Pakalpojumi* („e-storitve“), [E-veidlapas](#) („e-predloge“), na voljo različne predloge za procesne listine. Predloge se lahko prenesejo in izpolnijo ter predložijo v tiskani obliki.

10 Ali bom moral plačati sodne takse? Če je tako, kdaj? Ali bom moral odvetnika plačati od same vložite tožbe?

Sodne stroške je treba plačati pred vložitvijo tožbe (državna taksa (*valsts nodeva*), sodna taksa (*kancelejas nodeva*) in stroški v zvezi z obravnavo zadeve (*ar lietas izskatīšanū saistītē izdevumi*)); to je mogoče storiti na banki. Če sodišče razsodi v prid stranke, neuspeli stranki naloži plačilo vseh sodnih stroškov, ki jih je imela stranka, ki je uspela v sporu. Če je zahtevku delno ugodeno, se sodni stroški sorazmerno razdelijo. Če tožnik odstopi od tožbe ali zadeva ostane nerešena, mora tožnik tožencu povrniti sodne stroške (razen v primerih, določenih z zakonom, v katerih je zahtevke povezan z izdajo potrdila, določenega v Uredbi (ES) št. 1896/2006 Evropskega parlamenta in Sveta). V takem primeru toženec ne povrne sodnih stroškov, ki jih je plačal tožnik, če pa tožnik odstopi od tožbe, ker je toženec prostovoljno poravnal terjatev po vložitvi tožbe, lahko sodišče na tožnikovo zahtevo tožencu odredi, naj plača sodne stroške tožnika.

Prav tako so stroški vodenja zadeve (odvetniške nagrade, stroški udeležbe na obravnava in stroški, povezani z zbiranjem dokazov) naloženi tožencu v korist tožnika, če je zahtevku tožnika ugodeno v celoti ali delno ali če tožnik odstopi od tožbe, ker je toženec prostovoljno poravnal terjatev po vložitvi tožbe.

Če je tožba zavrnjena, sodišče odredi tožniku, naj tožencu povrne sodne stroške, povezane z njegovo obrambo.

O nagradah za odvetnika ali pravnega svetovalca se dogovorita stranka in odvetnik ali pravni svetovalec.

11 Ali lahko zahtevam pravno pomoč?

Glej informativni list „[Pravna pomoč](#)“.

12 Kdaj tožba velja za uradno vloženo? Ali me bodo organi obvestili o tem, ali je bila zadeva pravilno predložena?

Listine, ki jih sodišče prejme po pošti ali jih stranke vložijo osebno med uradnimi urami, se na dan prejema vpišejo v register prejete korespondence. Tožba se šteje za vloženo na dan, ko je prejeta. Rok za vsa procesna dejanja pri sodišču se izteče, ko sodišče konča delo. Če tožba, pritožba ali druga poštna pošiljka v sprejemno pisarno prispe do 24.00 zadnjega dne dopustnega roka, se šteje, da je bila vložena v roku.

Če tožba ni sestavljena pravilno ali če niso predložene vse potrebne listine, sodnik sprejme obrazloženo odločbo, da o tožbi ne bo odločal. Določi se rok za odpravo pomanjkljivosti in se skupaj z izvodom navedene odločbe pošlje tožniku. Ta rok ne sme biti krajši od 20 dni od datuma, ko je bila odločba poslana.

Če tožnik odpravi pomanjkljivosti v določenem roku, se šteje, da je bila tožba vložena na datum, ko jo je sodišče prvič prejelo. Če ne odpravi pomanjkljivosti v določenem roku, se šteje, da tožba ni bila vložena, in se vrne tožniku. Dejstvo, da je bila tožba vrnjena, tožniku ne preprečuje, da bi jo znova vložil pri sodišču.

Posebno potrdilo, da je tožba pravilno vložena: če je tožba sestavljena pravilno in so ji priložene vse potrebne listine, sodnik v sedmih dneh od prejetja tožbe sprejme odločbo o sprejetju tožbe in začetku postopka.

Ob začetku postopka se tožba in kopije listin, priloženih tožbi, pošljejo tožencu z navedbo roka, v katerem mora predložiti pisne pripombe. Ko sodnik prejme pripombe, kopijo pripomb pošlje tožniku in zainteresiranim tretjim osebam. Sodnik lahko tožnika pozove, naj predloži pripombe na pripombe. Po prejetju pripomb ali izteku roka za predložitev pripomb določi datum za sodno obravnavo. Sodni tajnik pošlje strankam poziv na sodno obravnavo. Če se o zadevi odloča s pisnim postopkom, se datum za obravnavo ne določi in se strankam ne pošlje poziv na obravnavo.

13 Ali bom prejel podrobne informacije o nadaljnjem poteku (npr. rokih za nadaljnja dejanja v postopku)?

Stranke v zadevi prejmejo poziv na sodišče, v katerem so obveščene o času in kraju sodne obravnave ali drugega procesnega dejanja. Poziv na sodišče se pošlje na naslov, kjer ima oseba prijavljeno stalno prebivališče, vendar lahko oseba navede tudi drug naslov za korespondenco s sodiščem.

Če toženec nima prijavljenega stalnega prebivališča v Latviji in tožniku iz objektivnih razlogov ni uspelo ugotoviti toženčevega kraja prebivališča zunaj Latvije, lahko sodišče na utemeljen predlog tožnika uporabi postopke za izsleditev toženčevega naslova, ki so določeni v mednarodnih sporazumih, ki zavezujejo Latvijo, ali v zakonodaji Evropske unije.

Če toženčevega naslova ni mogoče izslediti s postopki, ki so določeni v mednarodnih sporazumih, ki zavezujejo Latvijo, ali v zakonodaji Evropske unije, ali če se izkaže, da listin tožencu ni mogoče poslati na naslov, ki ga je ugotovil tožnik, ali če se izkaže, da listin tožencu ni mogoče poslati v skladu s postopki, določenimi v zakonodaji Evropske unije, ali postopki, določenimi v mednarodnih sporazumih, ki zavezujejo Latvijo, ali postopki, določenimi v zakonu o civilnem postopku za mednarodno sodelovanje v civilnih postopkih, se toženec, ki nima prijavljenega stalnega prebivališča v Latviji, na sodišče pozove z obvestilom, objavljenim v [uradnem listu Latvijas Vēstnesis](#).

Na [portalu latvijskih sodišč](#) je mogoče v rubrikah *E-Pakalpojumi* („e-storitve“) in [Tiesvedības gaita](#) („potek pravnih postopkov“) na podlagi številke zadeve ali poziva dobiti informacije o poteku pravnega postopka.

Zadnja posodobitev: 16/04/2021

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Kako postopati? - Litva

1 Ali se moram obrniti na sodišče ali obstaja druga možnost?

Zakoni Republike Litve določajo več možnosti za alternativno reševanje sporov. Leta 2012 je v Litvi začel veljati prenovljeni zakon o trgovinski arbitraži (*Komercinio arbitražo įstatymas*). Uporablja se za arbitražne postopke na ozemlju Republike Litve, in sicer ne glede na državljanstvo ali narodnost strank v sporu ter ne glede na to, ali gre za fizične ali pravne osebe, ali je arbitražni postopek organiziral stalni arbitražni organ ali pa poteka *ad hoc*. Arbitraža je enakovredna alternativa državnim sodiščem. Omogoča hitro in ugodno rešitev večine poslovnih sporov, tako da se namesto sodnikom predložijo neodvisnim, verodostojnim in uglednim posameznikom, sprejemljivim za obe stranki. Stranke v arbitražnem postopku se lahko svobodneje dogovorijo o pravilih, ki urejajo arbitražni postopek. Arbitražno sodišče lahko zaseda v katerem koli kraju, ki je prikladen za stranke v sporu, ter svobodno izbere jezik postopka, obliko odločitve itd. Elektronski arbitražni sporazumi so priznani kot zapisani sporazumi.

Leta 2008 je bil sprejet zakon o spravi mediaciji v civilnih postopkih (*Civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo įstatymas*). Spravna mediacija v civilnih postopkih (ki se imenuje tudi mediacija) je postopek sporazumnega reševanja sporov, v katerega je vključena nepristranska tretja oseba kot spravi posrednik (mediator). Zakon določa, da se lahko mediacija uporablja za reševanje civilnih sporov (na primer sporov v zvezi z družinskimi in drugimi zadevami), ki jih lahko obravnava sodišče v civilnem postopku. Stranke lahko to možnost uporabijo za rešitev spora pred njegovo predložitvijo sodišču

(izvensodna mediacija) in po začetku sodnega postopka (sodna mediacija). Opozoriti je treba, da se z začetkom mediacije prekine zastaralni rok za vložitev tožbe. Tudi če stranke spora ne rešijo sporazumno, tako še vedno ohranijo pravico do vložitve pravnega sredstva pri sodišču. Sodna mediacija je brezplačna. Poleg tega ob odločitvi za reševanje spora v civilni zadevi s sodno mediacijo v primerjavi s pravnim postopkom prihranite veliko časa in truda pa tudi denarja, saj se v primeru sporazumnega dogovora, sprejetega v postopku mediacije, povrne 75 % plačane sodne takse. Pri reševanju spora s sodno mediacijo je zagotovljena zaupnost. Vsaka stranka lahko brez navedbe razlogov odstopi od sodne mediacije.

Za izvensodno reševanje sporov, ki izhajajo iz potrošniških pogodb, se uporablja zakon o varstvu potrošnikov (*Vartotojų teisių apsaugos įstatymas*), ki je začel veljati leta 2007, določa pa alternativo sodnemu postopku, vključno z njenimi postopkovnimi pravili in institucionalno ureditvijo. Organi, ki v Litvi sodelujejo pri alternativnem reševanju sporov, so državna služba za varstvo potrošnikov (*Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba*), regulativni organ za komunikacije (*Ryšių reguliavimo tarnyba*) in drugi organi, ki se ukvarjajo z reševanjem sporov v posameznih panogah (regulativni organ za komunikacije obravnava spore na področju elektronskih komunikacij ter poštinih in kurirskih storitev, banka Litve (*Lietuvos bankas*) obravnava potrošniške spore s ponudniki finančnih storitev itd.). Potrošniki lahko med alternativnim reševanjem sporov uporabljajo pravno pomoč, vendar se njeni stroški ne povrnejo. Država zagotovi primarno in sekundarno pravno pomoč tistim potrošnikom, ki izpolnjujejo v zakonodaji določena merila. Vloga, predložena organu za alternativno reševanje sporov, običajno nima odločilnega učinka na zastaralni rok. Glede na razmeroma dolge roke za rešitev potrošniških sporov in nekatere kratke zastaralne roke za vložitev tožbe tako obstaja resno tveganje za prekoračitev zastaralnega roka.

2 Ali obstaja rok za vložitev tožbe pri sodišču?

Splošni zastaralni rok je deset let.

Za nekatere vrste tožb so v litovski zakonodaji določeni krajši zastaralni roki.

Krajši enomesečni zastaralni rok velja za tožbe zaradi rezultatov postopkov za oddajo javnega naročila.

Krajši trimesečni zastaralni rok velja za tožbe za razglasitev ničnosti sklepov organov pravne osebe.

Krajši šestmesečni zastaralni rok velja za:

tožbe v zvezi z izvršbo zaradi neizpolnitve obveznosti (denarna kazen, zamudne obresti);

tožbe v zvezi z napakami na prodanem blagu.

Krajši šestmesečni zastaralni rok velja za tožbe, ki izhajajo iz razmerij med prevoznimi podjetji in njihovimi strankami v zvezi s pošiljkami, odpremljenimi iz Litve, medtem ko za pošiljke, odpremljene v tujini, velja enoletni zastaralni rok.

Krajši enoletni zastaralni rok velja za zavarovalne zahtevke.

Krajši triletni zastaralni rok velja za odškodninske tožbe, vključno z odškodninskimi tožbami zaradi neustrezne kakovosti proizvodov.

Krajši petletni zastaralni rok velja za terjatve za obresti in druga redna plačila.

Za tožbe v zvezi s pomanjkljivo opravljenim delom veljajo krajši zastaralni roki.

Za tožbe, povezane s prevozom tovora, potnikov in prtljage, veljajo zastaralni roki, določeni v zakonikih (zakonih), ki veljajo za posamezne vrste prevoza.

3 Ali se moram obrniti na sodišče v tej državi članici?

Za spor, povezan s pogodbenimi obveznostmi, se uporablja pravo, ki ga sporazumno izberejo zadevne stranke; če stranke izberejo pravo Republike Litve, lahko svoje zakonite interese branijo pred litovskimi sodišči. Tak dogovor strank se lahko zapiše v pogodbi ali določi v skladu z dejanskimi okoliščinami zadeve. Stranke se lahko dogovorijo, da se bo za celotno pogodbo ali nekatere njene dele uporabljalo pravo neke države. Kadar se odločijo, da bi se moralo za pogodbo uporabljati pravo tuje države, se to ne more uporabiti kot razlog za odstopanje od obveznih pravil, ki se uporabljajo v Republiki Litvi ali kateri koli drugi državi ter jih z dogovorom med strankami ni mogoče spremeniti ali od njih odstopiti.

Če stranke ne izberejo prava, ki se uporablja za pogodbo, se uporablja pravo države, s katero so pogodbene obveznosti najtesneje povezane. Domneva se, da je pogodbeni obveznost najtesneje povezana z državo, na ozemlju katere:

ima stranka, ki jo zavezuje obveznost, ki je za pogodbo najbolj značilna, stalno prebivališče ali osrednjo upravo. Če je obveznost tesneje povezana s pravom države, v kateri se izvaja dejavnost stranke, za katero velja obveznost, se uporablja pravo tiste države;

je nepremično premoženje, če je predmet pogodbe pravica do nepremičnega premoženja ali pravica do njegove uporabe;

je bila glavna poslovna enota ob sklenitvi pogodbe o prevozu, če je država glavne poslovne enote prevoznika ista kot država, v kateri je bil tovor natovorjen, ali na ozemlju katere je registrirani sedež pošiljatelja ali z ozemlja katere je bil tovor odpremljen.

Za arbitražne sporazume se uporablja isto pravo kot za glavno pogodbo. Če glavna pogodba ni veljavna, se uporablja pravo kraja, v katerem je bil sklenjen arbitražni sporazum; če tega ni mogoče opredeliti, se uporablja pravo države arbitraže.

Za pravice in obveznosti strank, ki izhajajo iz škode, se po izbiri prizadete stranke uporablja bodisi pravo države, v kateri je bilo zadevno dejanje storjeno ali v kateri obstajajo katere koli druge okoliščine, zaradi katerih je nastala škoda, bodisi pravo države, v kateri je škoda nastala.

Pravna ureditev, ki se uporablja za skupno premoženje zakoncev, se določi s pravom države, v kateri imata zakonca stalno prebivališče. Če ga imata v različnih državah, se uporablja pravo države, katere državljan sta oba zakonca. Če sta zakonca državljana različnih držav in nikoli nista imela skupnega stalnega prebivališča, se uporablja pravo države, v kateri je bila sklenjena zakonska zveza. Pravna ureditev, ki se uporablja za skupno premoženje zakoncev, opredeljeno s pogodbo, je pravo države, ki sta ga zakonca izbrala v pogodbi. V tem primeru lahko izbereta pravo države, v kateri imata ali bosta imela stalno prebivališče, pravo države, v kateri je bila sklenjena zakonska zveza, ali pravo države, državljan katere je eden od zakoncev. Sporazum zakoncev glede prava, ki se uporablja za premoženje, velja, če je skladen z zahtevami prava izbrane države ali prava države, v kateri je bil sporazum sklenjen.

4 Če je tako, na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na moje prebivališče in prebivališče nasprotne stranke ali glede na druge vidike moje zadeve?

Pravila o pristojnosti so določena v členih 29 in 30 zakonika o civilnem postopku (*Civilinio proceso kodeksas*). Tožba se lahko vložijo pri sodišču v kraju stalnega prebivališča toženca. Tožbo zoper pravno osebo je treba vložiti glede na kraj registriranega sedeža pravne osebe, kot je naveden v registru pravnih oseb. Če je toženec država ali občina, je treba tožbo vložiti glede na kraj registriranega sedeža organa, ki zastopa državo ali občino.

Tožba zoper toženca, katerega stalno prebivališče ni znano, se lahko vložijo glede na kraj njegovega premoženja ali kraj njegovega zadnjega znanega stalnega prebivališča. Tožba zoper toženca, ki nima stalnega prebivališča v Republiki Litvi, se lahko vložijo glede na kraj njegovega premoženja ali kraj njegovega zadnjega znanega stalnega prebivališča v Republiki Litvi. Tožba v zvezi z dejavnostmi podružnice pravne osebe se lahko vložijo tudi glede na registrirani sedež podružnice.

Tožba za dodelitev preživnine in tožba na ugotovitev očetovstva se lahko vložita tudi glede na tožnikov kraj stalnega prebivališča. Odškodninska tožba zaradi škode, povzročene zdravju osebe, vključno s smrtjo, se lahko vložijo glede na tožnikov kraj stalnega prebivališča ali kraj, v katerem je bila škoda povzročena. Odškodninska tožba zaradi škode, povzročene na premoženju osebe, se lahko vložijo glede na tožnikov kraj stalnega prebivališča (registrirani sedež) ali kraj, v katerem je bila škoda povzročena.

Tožba v zvezi s sporazumom/pogodbo, v kateri je opredeljen kraj izvedbe, se lahko vložijo tudi glede na kraj izvedbe, naveden v sporazumu/pogodbi.

Tožba v zvezi z delovanjem osebe v funkciji skrbnika ali upravitelja premoženja se lahko vložijo tudi glede na kraj stalnega prebivališča (registrirani sedež) skrbnika ali upravitelja premoženja.

Tožba v zvezi s potrošniškimi pogodbami se lahko vložijo tudi glede na kraj stalnega prebivališča potrošnika.

Tožnik ima pravico izbirati med več sodišči, pristojnimi za zadevo.

Tožbe v zvezi s stvarnimi pravicami na nepremičnem premoženju, uporabo nepremičnega premoženja, razen zahtevkov za prodajo skupnega premoženja zakoncev v zadevah za razvezo zakonske zveze, in preklicem rubeža nepremičnega premoženja spadajo v pristojnost sodišča v kraju, kjer je nepremično premoženje ali njegov glavni del.

Terjatve upnikov v zapuščinskem postopku, vložene, preden so dediči sprejeli dediščino, spadajo v pristojnost sodišča v kraju dediščine ali njenega glavnega dela.

5 Na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na predmet tožbe in vrednost spornega predmeta?

Vse civilne zadeve obravnavajo okrožna sodišča kot sodišča prve stopnje, razen zadev, ki jih obravnavajo regionalna sodišča ali regionalno sodišče v Vilni.

Regionalna sodišča kot sodišča prve stopnje obravnavajo naslednje civilne zadeve:

od 4. aprila 2013 zadeve, v katerih zahtev presega 150 000 LTL, razen zadev v zvezi z družinskimi in delovnimi razmerji ter zadev v zvezi z odškodnino za nepremoženjsko škodo;

zadeve v zvezi s pravnimi nepremoženjskimi avtorskimi razmerji;

zadeve v zvezi s pravnimi razmerji v civilnih javnih razpisih;

zadeve v zvezi s stečajem ali prestrukturiranjem, razen zadev v zvezi s stečajem fizičnih oseb;

zadeve, v katerih je ena od strank tuja država;

zadeve, ki temeljijo na zahtevkih v zvezi s prisilno prodajo delnic (deležev, pravic);

zadeve, ki temeljijo na zahtevkih v zvezi s preiskavo dejavnosti pravne osebe;

zadeve v zvezi z nadomestilom za premoženjsko in nepremoženjsko škodo, nastalo zaradi kršitve določenih pravic pacientov;

druge civilne zadeve, ki jih morajo v skladu s posebnimi zakoni kot sodišča prve stopnje obravnavati regionalna sodišča.

Naslednje zadeve kot sodišče prve stopnje obravnava izključno regionalno sodišče v Vilni:

zadeve v zvezi s spori, kot so navedeni v [zakonu o patentih \(Lietuvos Respublikos patentų įstatymas\)](#);

zadeve v zvezi s spori, kot so navedeni v zakonu o blagovnih znamkah (*Lietuvos Respublikos prekių ženklų įstatymas*);

zadeve v zvezi s posvojitvijo litovskega državljana, ki prebiva v Republiki Litvi, za katero zaprosijo državljani drugih držav;

druge civilne zadeve, ki v skladu s posebnimi zakoni spadajo v izključno pristojnost regionalnega sodišča v Vilni kot sodišča prve stopnje.

6 Ali lahko tožbo vložim sam ali mora to storiti posrednik, na primer odvetnik?

Osebe lahko tožbo vložijo same ali po zastopnikih. Če oseba sodeluje na obravnavi, zaradi tega ne izgubi pravice do zastopnika v postopku. Udeležba zastopnika na sodni obravnavi v imenu osebe, ki jo zastopa, se šteje za ustrezno, razen če se zdi sodišču nujno, da se obravnava udeleži zastopana oseba. Odvetnik je nujen v postopkih v zadevah, opredeljenih v zakoniku o civilnem postopku in [civilnem zakoniku \(Civilinis kodeksas\)](#). Če na primer sodišče obravnava zadevo, v katero je vključena oseba, ki ji je bila odvzeta poslovna sposobnost, mora zadevno osebo zastopati odvetnik.

7 Kje moram vložiti tožbo: v sprejemni pisarni, vložišču sodišča ali pri kakšnem drugem upravnem uradu?

Osebe, ki želijo sodišču predložiti dokumente ali jih pridobiti od njega, se morajo obrniti na sodno tajništvo, to pa pojasni postopek predložitve, pridobitve ali vračila dokumentov. [Kontaktne točke sodišč](#)

Odkar je 1. julija 2013 začel delovati portal za elektronske storitve e.teismas.lt, je mogoče [prek spleta](#) vložiti dokumentacijo o zadevi, spremljati napredovanje postopka, plačati sodno takso in dobiti druge storitve.

Za zagotovitev doslednosti pri obravnavi zadev je v resoluciji določeno, da je treba od 1. januarja 2014 elektronsko obravnavati tudi zadeve, ki so jih elektronsko obravnavala sodišča nižje stopnje in so bile prenesene na prizivno sodišče in kasacijsko sodišče.

8 V katerem jeziku lahko vložim tožbo? Je to mogoče storiti ustno ali jo je treba vložiti v pisni obliki? Ali jo lahko pošljem po telefaksu ali elektronski pošti?

Osebe, ki sodelujejo v zadevi, morajo predložiti izvornike procesnih pisanj. Poleg tega mora sodišče prejeti zadostno število izvodov natisnjenih procesnih pisanj: po en izvod za vsako nasprotno stranko (v zadevah, v katerih je več tožencev ali tožnikov, po en izvod za vsakega od njih, če pa je bil za prejemanje procesnih pisanj, povezanih z zadevo, imenovan zastopnik ali pooblaščenec, samo en izvod za zadevnega zastopnika ali pooblaščenca) in tretje stranke, razen kadar je procesno pisanje vloženo z elektronskimi komunikacijskimi sredstvi. Če procesna pisanja vsebujejo priloge, je treba priložiti toliko izvodov teh prilog, kolikor je izvodov procesnih pisanj, razen če se vložijo z elektronskimi komunikacijskimi sredstvi ali če je sodišče odobrilo, da prilog strankam ni treba predložiti, ker jih je veliko.

Vsa procesna pisanja in priloge k njim morajo biti sodišču predloženi v državnem jeziku. Kadar stranke v postopku, ki jim je treba vročiti procesna pisanja, ne govorijo državnega jezika, mora sodišče prejeti prevode takih pisanj v jezik, ki ga razumejo. Kadar morajo biti predložena pisanja prevedena v tuji jezik, morajo stranke zagotoviti ustrezno overjene prevode.

Tožbo je mogoče elektronsko vložiti prek portala litovskih sodišč za elektronske storitve <https://e.teismas.lt/en/public/home/>, do katerega je mogoče dostopati prek spletišča nacionalne sodne uprave (*Teismų administracija*): <http://www.teismai.lt/en/>.

9 Ali za vložitev tožb obstajajo posebni obrazci? Če ne obstajajo, kako je treba zadevo predložiti? Ali obstajajo elementi, ki jih mora tožba vsebovati?

Elektronski obrazec tožbe je mogoče izpolniti na portalu litovskih sodišč za elektronske storitve <https://e.teismas.lt/en/public/home/>.

Vsaka tožba, vložena pri sodišču, mora izpolnjevati splošne zahteve, ki veljajo glede vsebine procesnih pisanj (člen 111 zakonika o civilnem postopku).

Procesna pisanja morajo biti pri sodišču vložena pisno. Na vsakem procesnem pisanju stranke v postopku morajo biti navedeni:

ime sodišča, pri katerem se vlaga procesno pisanje;

procesni položaj, imena, priimki, osebne identifikacijske številke (če so znane) in kraji stalnega prebivališča strank v postopku; drugi naslovi drugih strank v postopku za vročanje procesnih pisanj, ki jih vložnik pozna; kadar so stranke v postopku ali ena od njih pravna oseba, polno ime, registrirani sedež in vsi morebitni drugi naslovi drugih strank v postopku za vročanje procesnih pisanj, ki jih vložnik pozna, oznake, številke tekočih računov (če so znane) in podrobnosti o kreditnih institucijah (če so znane);

metoda, ki se uporabi za vročanje procesnih pisanj stranki, in poštni naslov za pošiljanje, če to ni naslov stalnega prebivališča ali sedeža;

narava in predmet procesnega pisanja;

okolščine, ki utemeljujejo predmet procesnega pisanja, in vsi dokazi, ki potrjujejo zadevne okoliščine;

vloženemu procesnemu pisanju je treba priložiti morebitne priloge;

podpis osebe, ki vlaga procesno pisanje, in datum, ko je bilo to sestavljeno.

Oseba v postopku, ki procesno pisanje utemeljuje na podlagi pravila za razlago, ki ga je sprejelo mednarodno sodišče ali sodišče tuje države, mora predložiti kopijo sodnega sklepa, s katerim je bilo določeno zadevno pravilo, in ustrezno overjen prevod sklepa v državni jezik.

Procesno pisanje, ki ga pri sodišču vložijo zastopniki, mora vsebovati informacije o zastopniku, opredeljene v zgornjih točkah 2 in 3, priložiti pa mu je treba dokument, ki potrjuje zastopnikove pravice in obveznosti, če tak dokument še ni bil vložen ali če se je obdobje veljavnosti pooblastila, vključenega v spis, izteklo.

Oseba, ki jo je pooblastila stranka v postopku, ki ne more podpisati procesnega pisanja, mora to pisanje podpisati v imenu stranke v postopku in pri tem navesti razlog, zakaj stranka ne more sama podpisati predloženega pisanja.

Člen 135 zakonika o civilnem postopku določa, da mora tožbeni zahtevek vsebovati naslednje informacije:

višino zahtevka, kadar mora biti vrednost navedena v zahtevku;

okolščine, na katerih tožnik utemeljuje svoj zahtevek (dejanski razlogi za zahtevek);

dokaze, ki potrjujejo okoliščine, kot jih je navedel tožnik, kraje stalnega prebivališča prič in kraj drugih dokazov;

kaj tožnik zahteva (predmet tožbenega zahtevka);

mnenje tožnika glede možnosti izdaje zamudne sodbe, če ni odgovora na zahtevek ali predhodno procesno pisanje;

ali se bo zadeva vodila prek odvetnika. Če se bo, je treba navesti njegovo ime, priimek in službeni naslov;

mnenje tožnika glede možnosti sklenitve dogovora o poravnavi, če tožnik želi predložiti tako mnenje.

Tožbenemu zahtevku je treba priložiti dokumente ali druge dokaze, na katere tožnik opira svoje zahtevke, potrdilo o plačilu sodne takse in morebitne zahteve za izvedbo dokazov, ki jih tožnik ne more predložiti, ter razloge za to.

10 Ali bom moral plačati sodne takse? Če je tako, kdaj? Ali bom moral odvetnika plačati od same vložitve tožbe?

Tožbenemu zahtevku je treba priložiti vse dokumente, ki podpirajo zahtevke v njem, in potrdilo o plačilu sodne takse. Sodna taksa za nederarne zahtevke znaša 100 LTL. V premoženjskih sporih je sodna taksa določena kot delež zahtevanega zneska, opredeljen v posebnih zakonih: 3 % in vsaj 50 LTL za zahtevke do 100 000 LTL; 3 000 LTL plus 2 % zahtevanega zneska za zahtevke nad 100 000 LTL in do 300 000 LTL ter 7 000 LTL plus 1 % zahtevanega zneska za zahtevke nad 300 000 LTL. Skupna sodna taksa v premoženjskih sporih ne sme presežati 30 000 LTL.

V posebnih zakonih so določene zadeve, v katerih so tožniki oproščeni plačila sodne takse. Poleg tega lahko sodišče odobri delno oprostitev plačila ali odložitev plačila takse do sprejetja odločitve, pri čemer se upošteva finančni položaj osebe. Kakršen koli zahtevek za oprostitev plačila ali njegovo odložitev je treba utemeljiti in mu priložiti dokazilo o slabem finančnem položaju osebe.

V listinskih postopkih znaša sodna taksa polovico takse, ki se plača za zahtevek, vendar ne manj kot 20 LTL.

Za ločena pravna sredstva se sodna taksa ne plača, razen za ločena pravna sredstva za uporabo začasnih ukrepov, za katera se plača sodna taksa v višini 100 LTL.

Kadar se procesna pisanja ali priloge k takim pisanjem pri sodišču vlagajo izključno z elektronskimi komunikacijskimi sredstvi, znaša taksa 75 % sodne takse, ki se plača za zadevno procesno pisanje, oziroma najmanj 10 LTL.

Stranka se mora o zagotavljanju pravnih storitev s svojim odvetnikom, odvetniki ali poklicnim združenjem odvetnikov dogovoriti s podpisom sporazuma. Za opravljene pravne storitve mora plačati dogovorjeno nagrado. Stranke se lahko glede časa plačila dogovorijo, kakor želijo.

11 Ali lahko zahtevam pravno pomoč?

Z zakonom o pravni pomoči, ki jo zagotavlja država (*Lietuvos Respublikos Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymas*), je zajamčeno zagotavljanje primarne in sekundarne pravne pomoči v skladu z določenimi ureditvami.

Primarna pravna pomoč se zagotavlja državljanom Republike Litve in drugih držav članic EU, osebam, ki zakonito prebivajo v Republiki Litvi ali drugih državah članicah EU, ter osebam, upravičenim do take pomoči na podlagi mednarodnih sporazumov, katerih pogodbenica je Republika Litva. Primarno pomoč je treba zagotoviti takoj. Kadar to ni mogoče, se pošlje uradno obvestilo o tem, kdaj bo zagotovljena, kar ne sme biti pozneje kot pet dni po datumu prošnje za pomoč. Občinski uradniki in uslužbenci, odvetniki ali specialisti pri javnih agencijah, s katerimi je občina sklenila pogodbo, osebno svetujejo o izvensodni poravnavi spora, zagotovijo informacije o pravnem sistemu, zakonih in drugi zakonodaji ter pomagajo pripraviti osnutek dogovora o poravnavi ali izpolniti prošnjo za sekundarno pomoč. Primarna pravna pomoč se lahko zavrne, če zahtevek prosilca očitno ni utemeljen, če se je prosilec že udeležil obsežnega posvetovanja o istem vprašanju, če je jasno, da lahko oseba dobi odvetnikov nasvet brez pravne pomoči, ki jo država zagotavlja v skladu z zakonom, ali pa se prošnja ne nanaša na pravice in pravne interese prosilca, razen v primerih zastopanja, opredeljenih v zakonu.

Sekundarna pravna pomoč se lahko dodeli istim prejemnikom, vendar je njena zagotovitev odvisna tudi od višine njihovega skupnega dohodka.

Zagotovi se lahko vsaki osebi s stalnim prebivališčem v Republiki Litvi, katere premoženje in letni dohodek ne presežata stopenj za upravičenost, ki jih vlada določi v zvezi z zagotavljanjem pravne pomoči. Premoženje in dohodek sta razvrščena v stopnji I in II: za stopnjo I država krije vse stroške sekundarne pravne pomoči, za stopnjo II pa 50 % takih stroškov (preostalih 50 % mora nositi zadevna oseba).

Do brezplačne sekundarne pravne pomoči ne glede na svoje premoženje ali letni dohodek so upravičene naslednje osebe: osumljeni, obdolženi ali obsojeni v kazenskih zadevah, v katerih je sodelovanje zagovornika obvezno; žrtve v zadevah, povezanih z odškodnino za škodo, povzročeno s kaznivim dejanjem, vključno z zadevami, v katerih je treba odškodnino določiti v kazenski zadevi; prejemniki socialnih prejemkov; osebe v nastanitvenih ustanovah za oskrbo; osebe, ki jim je priznana huda invalidnost ali nezmožnost za delo; osebe, ki so dosegle upokojitveno starost in se jim je priznala visoka stopnja posebnih potreb; skrbniki takih oseb, kadar se pravna pomoč zahteva za zastopanje in varstvo pravic in interesov oseb v njihovem skrbništvu; osebe, ki priskrbijo dokaz (nalog za rubež premoženja itd.), da iz objektivnih razlogov ne morejo uporabljati svojega premoženja in sredstev, zaradi česar njihovo premoženje in letni dohodek, s katerim bi lahko razpolagali po lastni želji, ne presežata stopnje za upravičenost, ki jo je vlada določila v zvezi z zagotovitvijo sekundarne pravne pomoči; osebe, ki trpijo zaradi hude duševne bolezni, kadar sta sporna njihova prisilna hospitalizacija ali zdravljenje; skrbniki takih oseb, kadar se pravna pomoč zahteva za zastopanje in varstvo pravic in interesov oseb v njihovem skrbništvu; dolžniki, kadar se vlaga terjatev zoper njihovo zadnje stalno prebivališče, v katerem trenutno živijo; starši ali drugi zakoniti zastopniki mladoletnika, kadar je sporna premostitev otroka; mladoletniki, ki niso poročeni ali ki jim sodišče ni podelilo polne poslovne sposobnosti in v zadevah, opredeljenih v posebnih zakonih, v svojem imenu začnejo postopek; osebe, ki predlagajo razglasitev svoje poslovne nesposobnosti v zadevah v zvezi z razglasitvijo fizične osebe za poslovno nesposobno; osebe, ki želijo prijaviti rojstvo, in druge zadeve, določene v mednarodnih sporazumih, katerih pogodbenica je Republika Litva.

12 Kdaj tožba velja za uradno vloženo? Ali me bodo organi obvestili o tem, ali je bila zadeva pravilno predložena?

O dopustnosti odloči sodišče s sprejetjem sklepa. Ta postopek se šteje za začetek civilne zadeve. Če obstajajo pomanjkljivosti in jih oseba, ki je udeležena v zadevi ali je vložila zahtevek/procesno pisanje, odpravi v skladu z zahtevami sodišča in roki, se šteje, da je bil zahtevek/pisanje vložen na datum njegove izročitve sodišču. V nasprotnem primeru se šteje, da ni bil vložen, in se na ukaz sodnika skupaj s prilogami vrne vložniku najpozneje pet delovnih dni po roku za odpravo pomanjkljivosti.

Tožnik lahko zahtevek umakne, dokler sodišče ne pošlje izvoda zahtevka tožencu. Pozneje se lahko zahtevek umakne le, če se toženec strinja in se zahtevek umakne, preden o njem odloči sodišče prve stopnje.

13 Ali bom prejel podrobne informacije o nadaljnjem poteku (npr. rokih za nadaljnja dejanja v postopku)?

Stranke v postopku so o času in kraju sodne obravnave ali posameznih procesnih ukrepih obveščene v pozivu na sodišče ali obvestilu sodišča. Urnik sodnih obravnjav je na voljo tudi na spletu prek informacijskega sistema litovskih sodišč, do katerega je mogoče dostopati na spletišču nacionalne sodne uprave. <http://liteko.teismai.lt/tvarkarasciai/>

Zadnja posodobitev: 21/10/2019

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Izvirna jezikovna različica te strani [fr](#) je bila pred kratkim spremenjena. To jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

Opozarjamo, da so že na voljo naslednje jezikovne različice.

Kako postopati? - Luksemburg

1 Ali se moram obrniti na sodišče ali obstaja druga možnost?

Mediacija je postopek alternativnega reševanja sporov, s katerim se je v določenih primerih mogoče izogniti predložitvi zadeve sodišču.

2 Ali obstaja rok za vložitev tožbe pri sodišču?

Roki za vložitev tožb pri sodišču so odvisni od posamezne zadeve.

3 Ali se moram obrniti na sodišče v tej državi članici?

Glej „Pristojnost sodišč – Luksemburg“.

4 Če je tako, na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na moje prebivališče in prebivališče nasprotnne stranke ali glede na druge vidike moje zadeve?

Glej „Pristojnost sodišč – Luksemburg“.

5 Na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na predmet tožbe in vrednost spornega predmeta?

Glej „Pristojnost sodišč – Luksemburg“.

6 Ali lahko tožbo vložim sam ali mora to storiti posrednik, na primer odvetnik?

Odgovor na to vprašanje je odvisen od vrednosti in predmeta spora.

Čeprav zakon določa nekatere izjeme, na splošno velja naslednje:

če je vrednost spora nižja od ali enaka 10 000 EUR, zadevo praviloma obravnavajo mirovna sodišča (*justices de paix*). Obravnave na teh sodiščih se lahko udeležite osebno ali pa vas zastopa odvetnik ali druga oseba, ki ste jo za to izrecno pooblastili (*mandat*);

če vrednost spora presega 10 000 EUR, zadevo navadno obravnava okrožno sodišče (*tribunal d'arrondissement*). Pred tem sodiščem vas mora zastopati odvetnik pred sodiščem (*avocat à la cour*), razen v postopku za izdajo začasnih odredb in postopkih na področju gospodarskega prava, v katerih vam lahko pomaga ali vas zastopa odvetnik ali pa se obravnave udeležite sami. Pred pritožbenim sodiščem, ki je del vrhovnega sodišča (*cour supérieure de justice*), vas mora zastopati odvetnik pred sodiščem;

v nekaterih zadevah so ne glede na vrednost spora, tudi če ta presega 10 000 EUR, pristojna mirovna sodišča, med drugim v sporih med najemodajalcem in najemnikom ter pri preživitinskih zahtevkih (*pensions alimentaires*), razen če se ti navezujejo na zahtevek za razvezo zakonske zveze ali prenehanje življenjske skupnosti. Načeloma se zahtevek na mirovnem sodišču vložijo s pozivom (*citation*), ki ga nasprotni stranki vroči sodni izvršitelj (*huissier de justice*). V tem primeru mora začetni procesni akt izpolnjevati nekatere formalne zahteve, s katerimi se zlasti zagotovi spoštovanje pravice do obrambe. V nekaterih primerih lahko stranke same vložijo tožbo, brez posredovanja sodnega izvršitelja, in sicer s pisno vlogo (*requête*), ki jo naslovijo na mirovno sodišče (gre za poenostavljeni postopek, ki je cenejši od postopka pred okrožnim sodiščem). Stranke se lahko v obeh primerih obravnave na sodiščih udeležijo osebno ali pa jih zastopa odvetnik ali druga oseba, ki so jo za to izrecno pooblastile (*mandat*).

7 Kje moram vložiti tožbo: v sprejemni pisarni, vložišču sodišča ali pri kakšnem drugem upravnem uradu?

Odgovor na to vprašanje je odvisen od tega, v katero od zgoraj navedenih kategorij spada vaša zadeva.

Če je vrednost spora nižja od ali enaka 10 000 EUR, se lahko stranke obrnejo na krajevno pristojno mirovno sodišče bodisi neposredno s pisnim zahtevkom (*requête*) ali posredno s pozivom (*citation*), ki ga vroči sodni izvršitelj. Zahtevki se dejansko vložijo pri glavnem sodnem tajniku (*greffier en chef*).

Če vrednost spora presega 10 000 EUR, morajo stranke praviloma najeti odvetnika, ki bo poskrbel, da bo sodni izvršitelj v imenu njegove stranke nasprotni stranki vročil sodni poziv (*assignation*). Odvetnik bo vlogo za začetek postopka vložil pri krajevno pristojnem okrožnem sodišču ali vrhovnem sodišču.

8 V katerem jeziku lahko vložim tožbo? Je to mogoče storiti ustno ali jo je treba vložiti v pisni obliki? Ali jo lahko pošljem po telefaksu ali elektronski pošti?

Uporablja se lahko francoski, nemški ali luksemburški jezik, čeprav za nekatere vrste zadev veljajo posebne določbe.

Tožba se začne z vročitvijo sodnega poziva (*assignation* ali *citation*), razen v zadevah, v katerih zadostuje vložitev vloge, za katero ni določena obličnost, pri sodišču (*requête*). Sodne zahtevke je treba predložiti v pisni obliki, razen nekaterih redkih izjem v posebnih zadevah pred mirovnimi sodišči. Dokumenti, poslani po telefaksu ali elektronski pošti, niso sprejemljivi.

9 Ali za vložitev tožb obstajajo posebni obrazci? Če ne obstajajo, kako je treba zadevo predložiti? Ali obstajajo elementi, ki jih mora tožba vsebovati?

V nekaterih zadevah (npr. predlogi za izdajo plačilnega naloga za denarne dolgove ali neplačane račune) se izpolnijo posebni obrazci. Praviloma morajo sodni pozivi na mirovno sodišče, zahtevki in sodni pozivi na okrožno sodišče ter pritožbe, vložene pri višjih sodiščih, vsebovati nekatere informacije in biti sestavljeni v predpisani obliki, drugače se štejejo za neveljavne. Vnaprej pripravljenih obrazcev za to ni.

Obstajajo tudi obrazci vlog na podlagi zakonodaje Unije. Med njimi so vloge za izdajo evropskih plačilnih nalogov na podlagi Uredbe (ES) št. 1896/2006 in vloge na podlagi evropskega postopka v sporih majhne vrednosti na podlagi Uredbe (ES) št. 861/2007.

10 Ali bom moral plačati sodne takse? Če je tako, kdaj? Ali bom moral odvetnika plačati od same vložitve tožbe?

Stroški postopka se praviloma plačajo po koncu sodnega postopka. Sodišče lahko tudi odloči, da mora stranka, ki ni uspela, plačati nadomestilo za odvetniške stroške (*indemnité de procédure*) uspeli stranki, če sodnik oceni, da ne bi bilo pravično, če bi morala uspela stranka nositi vse stroške, ki so ji s tem nastali. Sodišče lahko eni ali več strankam v postopku naloži tudi plačilo varščine ali predujma (npr. če bi sodišče zaprosilo za izvedensko mnenje).

Nagrade, ki jih odvetnikom plačajo stranke, so stvar dogovora med njimi. V praksi se po navadi odvetniku plača predujem za nagrado.

11 Ali lahko zahtevam pravno pomoč?

Glej „[Pravna pomoč](#) – Luksemburg“.

12 Kdaj tožba velja za uradno vloženo? Ali me bodo organi obvestili o tem, ali je bila zadeva pravilno predložena?

Če tožnik pred sodiščem nastopi sam in je to dovoljeno z zakonom, ga bo sodišče obveščalo o teku postopka v njegovi zadevi.

Če postopek v imenu stranke začne (ali mora začeti) njen odvetnik, bo sodišče o poteku postopka obveščalo odvetnika kot pravnega zastopnika stranke. Odvetnik lahko svojo stranko pouči o časovnem poteku dejanj, če so podrobnosti o tem na voljo ali jih je mogoče predvideti.

13 Ali bom prejel podrobne informacije o nadaljnjem poteku (npr. rokih za nadaljnja dejanja v postopku)?

Glej odgovor na prejšnje vprašanje.

V okviru pisnih postopkov je rok za nastop pred sodiščem praviloma določen z zakonom. Roke lahko določi tudi sodišče, zlasti če želi osebno zaslišati katero od strank ali tretjo osebo. Zakonsko določeni roki se razlikujejo glede na sodišče in glede na to, ali tožena stranka prebiva v Luksemburgu ali v tujini. Pri ustnih postopkih mora tožnik načeloma toženi stranki sporočiti točen datum, ko mora biti ta prisotna na obravnavi.

Sorodne povezave

<http://www.legilux.lu/>

Zadnja posodobitev: 13/05/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Kako postopati? - Madžarska

1 Ali se moram obrniti na sodišče ali obstaja druga možnost?

Zapadle terjatve je mogoče izvršiti tudi s plačilnim nalogom, medtem ko se lahko nekateri zahtevki, določeni z zakonom, izvršijo samo s plačilnim nalogom.

Take izvensodne postopke vodijo notarji. Glej temo [Postopek za plačilni nalog](#).

Postopki alternativnega reševanja sporov so na Madžarskem na voljo. Glej temo [Alternativno reševanje sporov](#).

2 Ali obstaja rok za vložitev tožbe pri sodišču?

Morebitni roki za vložitev tožb pri sodišču in oblika rokov se razlikujejo glede na zadevo. Pri premoženjskih zahtevkih na primer ni niti roka za vložitev tožbe niti zastaralnega roka. Nasprotno pa za vložitev odškodninske tožbe za nepogodbeno odgovornost ni roka, vendar za tako tožbo velja splošni zastaralni rok (pet let), ki ga sodišče upošteva v postopku, če se nasprotna stranka nanj sklicuje. Pri drugih zahtevkih so roki za vložitev tožbe določeni z zakonom.

O rokih se je zato priporočljivo posvetovati z odvetnikom, pravnim svetovalcem ali uradom za pomoč državljanom.

3 Ali se moram obrniti na sodišče v tej državi članici?

Vprašanje pristojnosti, na podlagi katerega se določi država članica, katere sodišča so pristojna v različnih vrstah zadev s tujim elementom, je podrobno urejeno s pravom Evropske unije, zadevnimi mednarodnimi konvencijami in madžarskimi predpisi na področju mednarodnega zasebnega prava.

Ustrezna zakonodaja EU, ki se na splošno uporablja v gospodarskih in civilnih zadevah, vključuje [Uredbo \(EU\) št. 1215/2012](#) in [Uredbo \(EU\) št. 853/2003](#) (objavljeno s Sklepom št. 2009/430/ES), v zakonskih sporih in sporih v zvezi s starševsko odgovornostjo [Uredbo \(ES\) št. 2201/2003](#), v preživninskih zadevah pa [Uredbo \(ES\) št. 4/2009](#).

Če se ne uporabljajo niti zakonodaja EU niti dvo- ali večstranske konvencije, katerih pogodbenica je Madžarska, se pristojnost določi na podlagi določb [zakona XXVIII o mednarodnem zasebnem pravu iz leta 2017](#).

4 Če je tako, na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na moje prebivališče in prebivališče nasprotne stranke ali glede na druge vidike moje zadeve?

Glej temo [Pristojnost sodišč – Madžarska](#).

5 Na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na predmet tožbe in vrednost spornega predmeta?

Glej temo [Pristojnost sodišč – Madžarska](#).

6 Ali lahko tožbo vložim sam ali mora to storiti posrednik, na primer odvetnik?

Osebno ali po zastopniku lahko tožbo vloži vsaka oseba, ki:

- ima na podlagi pravil civilnega prava polno poslovno sposobnost;
- je polnoletna in ima omejeno poslovno sposobnost, vendar ta poslovna sposobnost na podlagi pravil civilnega prava ni omejena v zvezi s predmetom zadeve in procesnimi dejanji v zadevi, ali
- ima na podlagi pravil civilnega prava pravico do veljavnega dajanja navodil v zvezi s predmetom zadeve.

Pravni zastopnik nastopa v imenu stranke v zadevi, če:

- stranka v zadevi ni poslovno sposobna;
- je bil za stranko imenovan pravni zastopnik, ne da bi to vplivalo na njeno poslovno sposobnost, razen če stranka nastopa osebno ali po zastopniku, ali
- stranka ni fizična oseba.

Na podlagi [zakona CXXX o zakoniku o civilnem postopku iz leta 2016](#) je zastopanje po pravnem zastopniku v sodnem postopku obvezno. V skladu z zakonikom o civilnem postopku so iz osnovnega pravila o obveznem pravnem zastopanju izvzeti zadeve na prvi stopnji pri okrožnem sodišču in delovnopравни postopki, za katere so pristojna upravna in delovna sodišča; v takih primerih pravno zastopanje ni obvezno, če ni z zakonom določeno drugače.

V zakoniku o civilnem postopku je podrobno določeno tudi, kdo lahko nastopa kot pravni zastopnik. Pravni zastopniki strank so navadno odvetniki in odvetniške pisarne. Kjer je pravno zastopanje obvezno, lahko brez pravnega zastopnika v lastni zadevi nastopa oseba, ki je opravila pravosodni izpit, če ni z zakonom določeno drugače.

V zadevah, v katerih zastopanje po pravnem zastopniku ni obvezno, lahko tožbo vloži pooblaščen zastopnik (npr. odvetnik), ki ga imenuje stranka ali njen pravni zastopnik. Pravila o tem, kdo je lahko in kdo ne more biti pooblaščen zastopnik, so določena v zakoniku o civilnem postopku.

7 Kje moram vložiti tožbo: v sprejemni pisarni, vložišču sodišča ali pri kakšnem drugem upravnem uradu?

Tožbo je treba vložiti neposredno pri sodišču, ki je krajevno in stvarno pristojno za obravnavanje zadeve. Na podlagi zakonika o civilnem postopku lahko stranke, ki nimajo pravnega zastopnika, v zadevi, ki se obravnava pri okrožnem sodišču, ali delovnopravnem postopku pri upravnem in delovnem sodišču tožbo med določenimi uradnimi urami vložijo ustno na zapisnik, kar se evidentira na ustreznem obrazcu pri sodišču, ki je pristojno glede na njihovo stalno prebivališče, statutarni sedež ali kraj dela, ali pri sodišču, ki je stvarno pristojno za obravnavanje zadeve.

8 V katerem jeziku lahko vložim tožbo? Je to mogoče storiti ustno ali jo je treba vložiti v pisni obliki? Ali jo lahko pošljem po telefaksu ali elektronski pošti?

Uradni jezik sodnih postopkov je madžarščina. Če ni z zakonom, zavezujočim pravnim aktom Evropske unije ali mednarodno konvencijo določeno drugače, morajo biti predložitve, naslovljene na sodišče, vložene v madžarščini, v madžarščini pa se vročijo tudi akti in odločitve sodišča. Vsaka oseba ima pravico, da v sodnem postopku uporablja svoj materni jezik, pa tudi svoj regionalni ali manjšinski jezik, kadar je to določeno v mednarodnih konvencijah.

Madžarska je s podpisom Evropske listine o regionalnih ali manjšinskih jezikih prevzela obveznost, da v zvezi s hrvaščino, nemščino, romunščino, slovaščino, slovenščino, romščino in bojaščino omogoči:

stranki, ki osebno nastopi pred sodiščem, da uporablja svoj regionalni ali manjšinski jezik, ne da bi za to morala plačati dodatne stroške, predložitve listin in dokazov v regionalnem ali manjšinskem jeziku, po potrebi ob pomoči tolmačev in prevajalcev.

Sodišče imenuje tolmača, tolmača za znakovni jezik ali prevajalca, če je to nujno za spoštovanje pravice stranke do uporabe jezika ali drugače nujno na podlagi določbe zakonika o civilnem postopku o uporabi jezika.

Tožbo je treba pisno vložiti pri sodišču, pri katerem se bo začel postopek. Če je obvezno ali izbrano elektronsko komuniciranje, je treba tožbo vložiti elektronsko na zakonsko določen način. Če komuniciranje poteka v papirni obliki, je treba tožbo vložiti po pošti ali osebno (med uradnimi urami v upravni pisarni ali kadar koli med delovnim časom z oddajo v nabiralnik pri vходу sodišča), medtem ko lahko stranke brez pravnega zastopnika v zadevi, ki se obravnava pri okrožnem sodišču, ali delovnopravnem postopku pri upravnem in delovnem sodišču tožbo med določenimi uradnimi urami vložijo ustno na zapisnik, kar se evidentira na standardnem obrazcu pri sodišču, ki je pristojno glede na njihovo stalno prebivališče, statutarni sedež ali kraj dela, ali pri sodišču, ki je stvarno pristojno za obravnavanje zadeve.

Po telefaksu tožb ni mogoče vložiti.

Za informacije v zvezi z možnostjo elektronske vložitve glej temo [Avtomatizirana obdelava](#).

9 Ali za vložitev tožb obstajajo posebni obrazci? Če ne obstajajo, kako je treba zadevo predložiti? Ali obstajajo elementi, ki jih mora tožba vsebovati?

Tožbo je treba vložiti s tožbenim zahtevkom, tj. pisno vlogo, v kateri je navedena zahteva. Zahteve glede elementov tožbenega zahtevka in listin, ki jih je treba priložiti tožbenemu zahtevku, so podrobno opredeljene v zakoniku o civilnem postopku.

Stranka, ki nima pravnega zastopnika, v zadevi, ki se obravnava pri okrožnem sodišču, ali delovnopravnem postopku pri upravnem in delovnem sodišču mora tožbo vložiti na obrazcu, določenem v ta namen. To je taki stranki, ki nima pravnega zastopnika, v veliko pomoč pri njeni zahtevi, saj so na obrazcu navedene obvezne informacije, ki jih je treba vključiti v tožbo, na obrazcu pa so navedene tudi priloge, ki jih je treba priložiti. Obrazci so objavljeni na [osrednjem spletišču sodišč](#).

V primeru komunikacij v papirni obliki je treba tožbo in priloge k njej predložiti v enem izvodu več, kot je strank v postopku. Če ima več strank skupnega zastopnika (zastopnika), bodo skupaj prejele en izvod.

Za informacije o elektronski vložitvi tožbe glej temo [Avtomatizirana obdelava](#).

10 Ali bom moral plačati sodne takse? Če je tako, kdaj? Ali bom moral odvetnika plačati od same vložitve tožbe?

V civilnem postopku je plačilo sodnih taks obvezno. Znesek sodnih taks v posameznem postopku je določen v [zakonu XCIII o dajatvah iz leta 1990](#).

Stranka, ki začne postopek, mora plačati takse ob vložitvi tožbe, razen če je treba odločitev o plačilu taks sprejeti pozneje. V takem primeru takso plača oseba, ki ji to naloži sodišče.

Sodišče, pri katerem se začne civilni postopek, zavrže tožbo brez zahteve po dodatnih informacijah, če vložnik ni plačal zneska stroškov postopka, ki je sorazmeren znesku zahtevka, navedenega v tožbenem zahtevku, ali pavšalnega zneska, določenega z zakonom, niti ni predložil prošnje za pravno pomoč ali navedel pravne pomoči, ki temelji na zakonu.

Stranki je mogoče odobriti pravno pomoč, da se ji pomaga uveljavljati pravice med sojenjem.

Če ni z zakonom določeno drugače, je stranka upravičena do osebne pravne pomoči (*személyes költségmentesség*) in osebne oprostitve plačila predujma za stroške postopka (*személyes költségfeljegyzési jog*) na podlagi zahteve, ki jo stranka vloži na podlagi svojega dohodka in finančnega položaja, medtem ko se osebna oprostitve plačila sodnih taks (*személyes illetékmentesség*) na podlagi same osebe odobri po uradni dolžnosti. Stranki se pravna pomoč za posamezen primer (*tárgyi költségekdevzmény*) dodeli zaradi predmeta zadeve, medtem ko se znižanje takse (*mérsékelt illeték*) odobri po uradni dolžnosti, če se med zadevo pojavijo posebna dejanja.

Oprostitev plačila sodnih taks pomeni, ali da je oseba, ki mora plačati sodne takse, oproščena plačila ali da je oprostitve odobrena zaradi predmeta zadeve. Osebna oprostitve plačila sodnih taks pomeni, da je stranka oproščena plačila predujma in kritja teh taks, če ni z zakonom določeno drugače. Z oprostitvijo plačila sodnih taks se osebi ne oprosti plačilo taks, ki niso bile plačane med postopkom izvršitve. Zakon o dajatvah določa pravne subjekte, ki se jim lahko odobri osebna oprostitve plačila sodnih taks. To so med drugim državni in občinski organi, institucije, ki se financirajo iz proračuna, in cerkve.

Če je oprostitve odobrena zaradi predmeta zadeve, sta plačila sodnih taks oproščeni obe stranki, ne glede na njun dohodek ali finančni položaj. Oprostitev zaradi predmeta zadeve se odobri na primer pri pritožbah zoper sklepe o pravni pomoči, nasprotnih zahtevkih, vloženi v postopku razveze zakonske zveze, in zahtevah za popravke, prilagoditve ali dopolnitve sklepov.

Stranke so ne glede na dohodek ali finančni položaj oproščene plačila predujma za sodne takse zaradi predmeta zadeve (*tárgyi illetékfeljegyzési jog*) na primer v postopku, ki se nanaša na civilnopravno varstvo oseb, ali pri odškodninskih zahtevkih za škodo, nastalo med izvajanjem javne oblasti. Vsaka oseba, ki je tako oproščena plačila predujma za sodne takse zaradi predmeta zadeve, je oproščena plačila predujma za sodne takse. V takem primeru stroške postopka po koncu postopka plača stranka, ki ji to naloži sodišče.

Stranka je oproščena plačila dela taks, če ji je odobreno znižanje taks. Znižanje taks je oblika pravne pomoči, ki se od ostalih bistveno razlikuje po tem, da se odobri, ko se med postopkom pojavijo nekatera dejanja, pri čemer zanjo ni treba vložiti prošnje in ne temelji na osebnih okoliščinah stranke ali predmetu zadeve.

Ugodnost v obliki oprostitve plačila predujma za sodne takse je del pravne pomoči in hkrati oprostitve plačila predujma za stroške postopka. Pravna pomoč se lahko odobri tudi glede na konkretno osebo ali glede na predmet zadeve. Vrste zadev, v katerih se lahko pravna pomoč odobri zaradi predmeta zadeve, in merila za odobritev osebne pravne pomoči so določeni z zakonom. Primer zadeve, v kateri se lahko zaradi predmeta zadeve odobri oprostitve plačila stroškov postopka, je postopek v zvezi s skrbništvom.

Tudi oprostitve plačila predujma za stroške postopka se lahko odobri glede na osebo ali glede na predmet zadeve. Stranke so plačila predujma za stroške postopka v posameznih primerih oproščene na primer v postopku urejanja razmerja med starši in otroki ali postopku v zvezi s starševsko odgovornostjo.

V skladu z [zakonom o odvetništvu](#) se je mogoče o imenovanju odvetnika svobodno dogovoriti, da se naročijo dejavnosti odvetnika, razen če je z zakonom o odvetništvu ali civilnim zakonikom določeno drugače, zato se lahko stranki v okviru meja, določenih v zakonu o odvetništvu, svobodno dogovorita o nagradi za odvetnika. Pravna pomoč vključuje oprostitve plačila nagrade za odvetnika ali oprostitve plačila predujma za tako nagrado. Zagovornika postavi služba za pravno pomoč.

11 Ali lahko zahtevam pravno pomoč?

Osebna pravna pomoč ali pravna pomoč v posameznem primeru se lahko stranki odobri, da se ji pomaga uveljavljati pravice med sojenjem. Fizična oseba je upravičena do osebne pravne pomoči na podlagi prošnje, ki temelji na njenem dohodku in finančnem položaju, in pravne pomoči v posameznem primeru, ki se po uradni dolžnosti dodeli zaradi predmeta postopka. Če se stranki odobri pravna pomoč, je oproščena plačila predujma za sodne takse in vse stroške, ki nastanejo med postopkom, ter plačila vseh neplačanih taks, če ni z zakonom določeno drugače, poleg tega pa je oproščena tudi plačila vseh stroškov, ki jih je nanjo naslovila država, in predplačila za stroške postopka.

Merila v zvezi z dohodkom in finančnim položajem, ki jih mora stranka izpolnjevati, da se ji odobri osebna pravna pomoč, so določena z zakonom, enako pa velja za primere, v katerih se lahko pravna pomoč odobri zaradi predmeta zadeve.

Državljanom Evropske unije in državljanom tretjih držav, ki zakonito prebivajo na ozemlju države članice, se lahko osebna pravna pomoč in osebna oprostitve plačila predujma za stroške postopka odobrita v skladu s pogoji, ki veljajo za madžarske državljane, medtem ko se lahko drugim tujim državljanom navedeno odobri na podlagi mednarodnih pogodb.

Pravna pomoč vključuje potne stroške za potovanje državljanov Evropske unije in državljanov tretjih držav, ki zakonito prebivajo na ozemlju države članice, na zaslišanje, če je navzočnost stranke na zaslišanju po zakonu obvezna.

Če pravo tuje države madžarski stranki pred tujim sodiščem zagotavlja višjo raven ugodnosti, kot je oprostitvev plačila predujma za stroške postopka v posamezni zadevi, je treba ta ugodnejša pravila uporabiti med zaslišanjem tuje stranke v pravnem postopku pred madžarskim sodiščem.

Glej tudi temo [Pravna pomoč](#).

12 Kdaj tožba velja za uradno vloženo? Ali me bodo organi obvestili o tem, ali je bila zadeva pravilno predložena?

Praviloma se tožba uradno šteje za vloženo, ko tožbeni zahtevek prispe na sodišče in ga sodna pisarna evidentira. Če je komuniciranje elektronsko, se mora praviloma za tožbo šteti, da je bila vložena, ko informacijski sistem pošlje potrdilo o prejemu.

Vprašanje, kdaj se tožba uradno šteje za vloženo, je še zlasti pomembno v zadevah, v katerih je predpisan rok za vložitev tožbe. Taki roki se razlikujejo glede na čas trajanja in pogoje, pod katerimi se tožbe štejejo za pravočasno vložene.

V zvezi s procesnimi roki je v zakoniku o civilnem postopku navedeno, da posledice zaradi zamujenega roka ne nastopijo, če se vloga pošlje sodišču s priporočeno pošto najpozneje na zadnji dan roka. Če je komuniciranje med postopkom elektronsko, posledice zaradi zamujenega roka, določenega v dnevih, delovnih dnevih, mesecih ali letih, ne nastopijo, če se vloga pošlje sodišču elektronsko v skladu z zahtevami IT najpozneje na zadnji dan roka. Če zakon ne določa drugače, to pravilo ne velja pri izračunu zakonitega roka za vložitev tožb. Tožbe se štejejo za pravočasno vložene, če prispejo na sodišče najpozneje na zadnji dan roka, določenega za vložitev tožb.

Tožbe, vložene po roku, sodišče zavrže. Sodišče vložniku vroči sklep o zavrženju tožbe in toženo stranko uradno obvesti o sprejetem ukrepu. Vložnik lahko vloži posebno pritožbo zoper navedeni sklep.

O tem, kdaj se tožba uradno šteje za pravočasno vloženo, se je zato priporočljivo posvetovati s pravnim svetovalcem, odvetnikom ali uradom za pomoč državljanom.

Če lahko stranka, ki nima pravnega zastopnika, v zadevi, ki se obravnava pri okrožnem sodišču, ali delovnopravnem postopku pri upravnem in delovnem sodišču tožbo med določenimi uradnimi urami vloži ustno na zapisnik pri sodišču, ki je pristojno glede na njeno stalno prebivališče, statutarni sedež ali kraj dela, ali sodišču, ki je stvarno pristojno za obravnavanje zadeve, ji predstavnik sodišča zagotovi ustrezna navodila in jo pozove, naj brez zamud odpravi morebitne pomanjkljivosti. Sodišče sicer strank ne obvesti o samem začetku postopka. Po prejemu tožbenega zahtevka prouči, ali ta vsebuje vse predpisane elemente.

Če je tožbeni zahtevek ustrezen za sprožitev postopka, sodišče toženi stranki vroči izvod tožbe in jo hkrati pozove, naj v 45 dneh po prejemu vloži nasprotni zahtevek. Tožena stranka vstopi v postopek z vložitvijo nasprotnega zahtevka.

Sodišče obravnava začetek postopka po prejemu pisnega nasprotnega zahtevka zoper tožbo na način, ki je opredeljen v zakoniku o civilnem postopku, glede na okoliščine zadeve, nato pa konča začetno fazo in določi datum za meritorno obravnavo.

Za informacije v zvezi z možnostjo elektronske vložitve in ustrezno potrditvijo glej tudi temo [Avtomatizirana obdelava](#).

13 Ali bom prejel podrobne informacije o nadaljnjem poteku (npr. rokih za nadaljnja dejanja v postopku)?

Sodišče po prejemu tožbenega zahtevka ravna, kot je opisano v oddelku 12. Glede na okoliščine zadeve lahko stranka prejme dodatne informacije med dodatnimi pisnimi predložitvami, če so bile te naročene, ali na predobravnavnem naroku in meritorni obravnavi, odvisno od individualnih značilnosti postopka. Zadnja posodobitev: 14/10/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Kako postopati? - Malta

1 Ali se moram obrniti na sodišče ali obstaja druga možnost?

Da, na Malti se morate za predložitev zadeve zglasiti na sodišču. Zagovornik (odvetnik) ali pravni zastopnik pri sodišču vloži vlogo in plača ustrezno takso.

Če je treba zadevo predložiti višjemu sodišču, mora vložnik tožbe zapriseči.

2 Ali obstaja rok za vložitev tožbe pri sodišču?

Ne, zadeva se lahko sodišču predloži kadar koli. Vendar ima nasprotna stranka pravico, da se na kateri koli stopnji sodnega postopka sklicuje na zastaranje.

3 Ali se moram obrniti na sodišče v tej državi članici?

Tožnik mora biti med obravnavami navzoč v sodni dvorani. V njegovi odsotnosti ga zastopa odvetnik ali pravni zastopnik. Če stranke ni na Malti, se na Malti imenuje pooblaščenec, da se lahko sodni postopek nadaljuje v odsotnosti stranke.

4 Če je tako, na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na moje prebivališče in prebivališče nasprotna stranke ali glede na druge vidike moje zadeve?

Čeprav ima Malta samo eno sodno stavbo, je ta razdeljena na več različnih sodišč, in sicer glede na predmet zadeve, vrednost tožnikovega zahtevka in kraj njegovega stalnega prebivališča. Različna sodišča na Malti so navedena v nadaljevanju:

(a) civilno sodišče (oddelek za družinske zadeve) (*Qorti Ċivili (Sezzjoni tal-Familja)*) – obravnava vse zahtevke v zvezi z družino, kot so postopek za prenehanje življenjske skupnosti, razveza zakonske zveze, preživninske zadeve, ugotavljanje očetovstva in razveljavitev zakonske zveze;

(b) mirovno sodišče (oddelek za družinske zadeve za otok Gozo) (*Qorti tal-Maġistrati (Għawdex Sezzjoni Familja)*) – kot v točki (a) zgoraj, le da se pri tem sodišču vložijo tožbe zoper osebe, ki prebivajo na otoku Gozo ali imajo tam stalno prebivališče;

(c) prvi senat civilnega sodišča (ustavnosodna pristojnost) (*Prim' Awla tal-Qorti Ċivili (sede Kostituzzjonali)*) – obravnava ustavnopravne zadeve;

(d) mirovno sodišče (Malta) (*Qorti tal-Maġistrati (Malta)*) – obravnava in odloča v izključno civilnih zadevah v zvezi z vsemi zahtevki, ki ne presegajo 15 000 EUR, zoper osebe, ki prebivajo na otoku Malta ali imajo tam stalno prebivališče, in drugimi zahtevki, določenimi v malteškem pravu;

(e) mirovno sodišče za otok Gozo (nižja pristojnost za otok Gozo) (*Qorti tal-Maġistrati (Għawdex Inferjuri)*) – kot v točki (d) zgoraj, le da se na to sodišče obrnejo osebe, ki želijo vložiti tožbo zoper osebo, ki prebiva na otoku Gozo ali ima tam stalno prebivališče. Ima tudi pristojnosti nepravdnega oddelka civilnega sodišča;

(f) prvi senat civilnega sodišča (*Prim' Awla tal-Qorti Ċivili*) – obravnava in odloča v izključno civilnih zadevah v zvezi z vsemi zahtevki, ki presegajo 15 000 EUR, ter zadevah (ne glede na vrednost zahtevka), ki se nanašajo na nepremičnine ali služnosti, stvarna bremena ali druge pravice na nepremičninah, vključno z morebitnimi zahtevki za prisilno razlastitev ali deložacijo iz nepremičnin, v mestu ali na podeželju, ki jih imajo v najemu ali v njih prebivajo osebe s stalnim ali običajnim prebivališčem na območju krajevne pristojnosti tega sodišča;

(g) mirovno sodišče (otok Gozo) (višja pristojnost) (splošni oddelek) (*Qorti tal-Maġistrati (Għawdex Sezzjoni Superjuri Ġenerali)*) – kot v točki (f), le da se na to sodišče obrnejo osebe, ki želijo vložiti tožbo zoper osebo, ki prebiva na otoku Gozo ali ima tam stalno prebivališče;

(h) prvi senat civilnega sodišča za nepravdne zadeve (*Prim' Awla tal-Qorti Ċivili, Ġurisdizzjoni Volontarja*) – to sodišče obravnava nepravdne zadeve, kot so odprtje tajnih oporok, skrbništvo in posvojitvev. Poleg tega to sodišče odobri ali dovoli sklenitev pogodb. Dovolj tudi sprejetje določb, ki se lahko po zakonu sprejmejo samo na podlagi predhodne odobritve ali dovoljenja.

Poleg navedenih sodišč deluje tudi več razzodišč. Razzodišče za spore majhne vrednosti (*Tribunal ta' Talbiet iż-Żgħir*) (ki obravnava in odloča o vseh denarnih zahtevkih, ki ne presegajo 5 000 EUR), razzodišče za upravne spore (*Tribunal ta' Revizzjoni Amministrattiva*) in delovno sodišče (*Tribunal Industrijali*)

). Na Malti deluje tudi center za arbitražo (*Ċentru tal-Arbitraġġ*), ki zagotavlja arbitražne storitve. Malteško pravo določa, da morajo stranke v nekaterih okoliščinah nujno izvesti arbitražo (obvezna arbitraža). Z obvezno arbitražo se rešujejo spori v zvezi z etažno lastnino in prometom motornih vozil. Vsa navedena sodišča so sodišča prve stopnje in hkrati redna sodišča. Zoper odločbe teh sodišč je zato mogoče vložiti pritožbo pri pritožbenem sodišču (*Qorti tal-Appell*). Pritožbe zoper odločbe razsodišč za spore majhne vrednosti, centra za arbitražo ali mirovnih sodišč je treba vložiti pri pritožbenem sodišču v okviru njegove nižje pristojnosti (odloča sodnik posameznik). Pritožbe zoper odločbe prvega senata civilnega sodišča je treba vložiti pri pritožbenem sodišču v okviru njegove višje pristojnosti (odloča senat treh sodnikov). Pritožbe zoper odločbe prvega senata civilnega sodišča (ustavnosodna pristojnost) je treba vložiti pri ustavnem sodišču (*Qorti Kostituzzjonali*), pritožbe zoper odločbe mirovnega sodišča (otok Gozo) v okviru nižje in višje pristojnosti pa se na Malti vedno vložijo pri pritožbenem sodišču.

5 Na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na predmet tožbe in vrednost spornega predmeta?

Glej odgovor na vprašanje 4.

6 Ali lahko tožbo vložim sam ali mora to storiti posrednik, na primer odvetnik?

Za vložitev tožbe pri nižjih sodiščih je nujno zastopanje po odvetniku ali pravnem zastopniku. Če se tožba vložijo pri višjih sodiščih, je obvezno zastopanje po obeh, odvetniku in pravnem zastopniku.

7 Kje moram vložiti tožbo: v sprejemni pisarni, vložišču sodišča ali pri kakšnem drugem upravnem uradu?

V tajništvo sodišča.

8 V katerem jeziku lahko vložim tožbo? Je to mogoče storiti ustno ali jo je treba vložiti v pisni obliki? Ali jo lahko pošljem po telefaksu ali elektronski pošti?

Tožba mora biti sestavljena v malteškem jeziku. Vložiti jo je treba pisno, in sicer jo mora odvetnik ali pravni zastopnik vložiti osebno.

Če je ena od strank tuji državljan, je mogoče vložiti tudi zahtevek za izvedbo postopka v angleščini.

Na Malti tožbe ni mogoče vložiti po elektronski pošti ali telefaksu.

9 Ali za vložitev tožb obstajajo posebni obrazci? Če ne obstajajo, kako je treba zadevo predložiti? Ali obstajajo elementi, ki jih mora tožba vsebovati?

Ob predložitvi zadeve centru za arbitražo ali razsodišču za spore majhne vrednosti je treba izpolniti zahtevane obrazce. Za vložitev tožbe pri mirovnem sodišču ali prvem senatu civilnega sodišča pa obrazcev ni. Če se tožba vložijo pri prvem senatu civilnega sodišča, mora vloga nujno vsebovati:

(a) v ločenih in oštevilčenih odstavkih jasno in nedvoumno navedbo predmeta spora, da se poudari zahtevek in navede, katera dejstva je tožnik osebno poznal;

(b) razlog za zahtevek;

(c) zahtevek ali zahtevke, ki morajo biti oštevilčeni, in

(d) v vsaki zapriseženi tožbi mora biti neposredno pod naslovom sodišča razločno in čitljivo navedeno naslednje obvestilo:

„Prejemnik te zaprisežene tožbe, vložene zoper njega, mora v dvajsetih (20) dneh po njeni vročitvi, tj. datumu prejema, vložiti zapriseženi odgovor na tožbo. Če v predpisanem roku v skladu z zakonom ne bo vložen pisni zapriseženi odgovor na tožbo, bo sodišče v zadevi razsodilo na podlagi zakona. Zato je v interesu prejemnika te zaprisežene tožbe, da se nemudoma posvetuje z odvetnikom, da bo lahko med obravnavo zadeve podal svoja stališča.“

(e) taka dokumentacija, kot je potrebna v podporo zahtevku, se predloži skupaj z zapriseženo tožbo;

(f) zaprisežena tožba se potrdi s prisego pred tajnikom sodišča ali pravnim zastopnikom, imenovanim za pooblaščenca za vodenje podaje prisega, in sicer na podlagi odloka o pooblaščencah za vodenje podaje prisega (poglavje 79);

(g) tožnik skupaj z izjavo navede tudi imena prič, ki jih namerava poklicati, pri čemer za vsako od njih navede dejstva in dokaze, ki jih namerava dokazati z njihovo izpovedbo;

(h) tožba se vroči tožencu.

10 Ali bom moral plačati sodne takse? Če je tako, kdaj? Ali bom moral odvetnika plačati od same vložitve tožbe?

Da, ob vložitvi tožbe je treba plačati ustrezno takso. Znesek takse je odvisen od vrste zadeve in/ali vrednosti zahtevka.

11 Ali lahko zahtevam pravno pomoč?

Da, osebe brez sredstev lahko zaprosijo za pravno pomoč. Prošnja za pravno pomoč se vložijo pri prvem senatu civilnega sodišča. Za pravno pomoč je mogoče zaprositi tudi ustno pri odvetnikih, ki ponujajo brezplačno pravno pomoč. Za dodelitev pravne pomoči morajo biti izpolnjena nekatera merila, in sicer mora prosilec pred tajnikom sodišča prisesti, če zaprosi ustno, pa pred odvetnikom za brezplačno pravno pomoč:

(a) da meni, da ima upravičene razloge za začetek postopka ali obrambo, nadaljevanje postopka ali za to, da je stranka v postopku;

(b) da razen predmeta spora nima nobenega premoženja, katerega neto vrednost bi bila 6 988,12 EUR, pri čemer niso vključene vsakodnevne življenjske potrebščine, za katere se upravičeno šteje, da jih prosilec in njegova družina nujno potrebujejo, ter da njegovi letni dohodki ne presega nacionalne minimalne plače, ki je določena za osebe, stare 18 let ali več.

12 Kdaj tožba velja za uradno vloženo? Ali me bodo organi obvestili o tem, ali je bila zadeva pravilno predložena?

Po vložitvi tožbe sodišče določi narok za obravnavo. Tožnika in toženca obvesti o datumu prve obravnave (vabilo na narok). Ali je bil v neki zadevi že razpisan narok ali ne, je mogoče preveriti tudi na [spletišču](#) sodišč. Stranke ne prejmejo nobenega potrdila o tem, ali je bila tožba vložena pravilno ali ne, opozoriti pa je treba, da tajnik sodišča ne bo sprejel zaprisežene tožbe, ki ne vsebuje navedb iz odgovora na vprašanje 9.

13 Ali bom prejel podrobne informacije o nadaljnjem poteku (npr. rokov za nadaljnja dejanja v postopku)?

Tožniku se vroči vabilo na narok. Datum za naslednji narok se razpiše med tekočo obravnavo. Nekatere informacije o zadevi so na voljo na [spletišču](#) sodišč.

Zadnja posodobitev: 05/03/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Kako postopati? - Nizozemska

1 Ali se moram obrniti na sodišče ali obstaja druga možnost?

Ne, za rešitev spora se ni treba vedno obrniti na sodišče. V nekaterih primerih je mogoče uporabiti alternativne oblike reševanja sporov, kot sta mediacija in arbitraža.

2 Ali obstaja rok za vložitev tožbe pri sodišču?

Da, v številnih primerih obstaja, vendar se roki za vložitev tožbe pri sodišču razlikujejo od primera do primera, zato ni mogoč splošen odgovor na to vprašanje. Z vprašanji se je najbolje obrniti na odvetnika ali [urad za pravne informacije in pomoč](#) (*Juridisch loket*).

3 Ali se moram obrniti na sodišče v tej državi članici?

Praviloma toženca pozove sodišče države članice, v kateri ima stalno prebivališče.

4 Če je tako, na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na moje prebivališče in prebivališče nasprotna stranke ali glede na druge vidike moje zadeve?

Razen če ni z zakonom določeno drugače, morate zadevo predložiti okrožnemu sodišču v kraju stalnega prebivališča toženca. Če kraj stalnega prebivališča toženca na Nizozemskem ni znan, je pristojno tudi sodišče v kraju, kjer ta oseba dejansko biva. Ugotoviti boste torej morali, na katerem naslovu in v kateri nizozemski občini živi toženec. Ko boste imeli ta podatek, lahko s pomočjo [zakona o sodni klasifikaciji](#) (*Wet op de rechterlijke indeling*) ugotovite, v katero sodno okrožje spada kraj stalnega prebivališča ali bivanja toženca. Na podlagi tega se lahko določi, kateremu okrožnemu sodišču je treba predložiti zadevo.

5 Na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na predmet tožbe in vrednost spornega predmeta?

Za odgovor na to vprašanje glejte odgovor na prejšnje vprašanje. Dodatne informacije o tem, kateremu sodišču je treba predložiti zadevo, so na voljo na spletišču [De Rechtspraak](#), na katerem je pojasnjen nizozemski sodni sistem.

6 Ali lahko tožbo vložim sam ali mora to storiti posrednik, na primer odvetnik?

Na Nizozemskem velja pravno načelo, da mora stranke v civilnih in gospodarskih zadevah zastopati odvetnik. Pri tem ni važno, ali gre za postopek, ki se začne s sodnim pozivom, postopek, ki se začne z vlogo, ali skrajšani postopek, postopek za izdajo začasne odredbe ali na primer postopek za izdajo zamudne sodbe.

Izjema velja samo za zahtevke do vrednosti 25 000 EUR ali zahtevke nedoločene vrednosti, pri katerih je jasno, da njihova vrednost ne presega 25 000 EUR. V takih primerih je pristojno kantonsko sodišče (*kantonrechter*), stranke pa se lahko v sodnem postopku zastopajo same in jim torej ni treba najeti odvetnika. Kantonsko sodišče obravnava tudi zadeve s področja delovnega prava, najemnin, prodaje oz. nakupa potrošniškega blaga in potrošniških kreditov. V teh zadevah višina zahtevka ni pomembna. Kantonsko sodišče poleg tega obravnava zadeve v zvezi s skrbništvom (npr. ob delnem ali polnem odvzemu poslovne sposobnosti) ter odpovedjo ali sprejemom dediščine.

Več informacij o tem, ali morate najeti odvetnika ali ne, najdete [tukaj](#).

7 Kje moram vložiti tožbo: v sprejemni pisarni, vložišču sodišča ali pri kakšnem drugem upravnem uradu?

Pisne listine, s katerimi se lahko začne postopek, je treba poslati sodnemu tajništvu pristojnega sodišča. Pri tem je treba upoštevati razliko med postopkom, ki se začne s sodnim pozivom, in postopkom, ki se začne z vlogo. V postopku, ki se začne s sodnim pozivom, se sodni poziv najprej vroči tožencu, nato pa vloži v sodnem tajništvu. Obe dejanji mora opraviti sodni izvršitelj. Nato postopek poteka prek seznama obravnave (seznam zadev, ki se obravnavajo na zasedanju). V postopku, ki se začne z vlogo, se vloga vloži neposredno v sodnem tajništvu, preostali del postopka pa prav tako poteka prek sodnega tajništva pristojnega sodišča. Glej tudi „Vročitev pisanj“.

8 V katerem jeziku lahko vložim tožbo? Je to mogoče storiti ustno ali jo je treba vložiti v pisni obliki? Ali jo lahko pošljem po telefaksu ali elektronski pošti?

Na Nizozemskem je uradni jezik sodnega postopka nizozemščina. To pomeni, da morata biti sodni poziv ali (pisna) vloga, s katero se začne postopek, sestavljena v nizozemščini. Izjema velja za procesna pisanja v zadevah pred sodišči v provinci Frizija, ki so lahko sestavljena v frizijščini.

Pisanja se lahko v sodnem tajništvu sodišča vložijo tudi po telefaksu. Za pisanja, poslana po telefaksu, ki jih sodno tajništvo prejme do 24.00 ure zadnjega dne roka, se šteje, da so bila predložena v roku. Pri tem velja izjema: če bodo po telefaksu poslane vloge v družinskih zadevah, ne bodo sprejete. Pisanj ni mogoče predložiti po elektronski pošti.

9 Ali za vložitev tožb obstajajo posebni obrazci? Če ne obstajajo, kako je treba zadevo predložiti? Ali obstajajo elementi, ki jih mora tožba vsebovati?

Postopek, ki se začne s sodnim pozivom

V postopku, ki se začne s sodnim pozivom, se sodni poziv najprej vroči tožencu, nato pa vloži v sodnem tajništvu. Sodni poziv mora vključevati ime tožnika, predmet zahtevka, ime toženca, razloge za zahtevek in dokazila, s katerimi tožnik utemeljuje zahtevek. V pozivu sta navedena tudi datum obravnave in sodišče, ki bo obravnavalo zadevo.

Spis mora vsebovati naslednje dokumente:

izvirni sodni poziv – če je potrebno: spremenjeni poziv na podlagi člena 117 zakonika o civilnem postopku (*Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering*);

če je treba sodni poziv vročiti v tujini, izvirne dokumente, ki dokazujejo, da je bilo to pravilno storjeno;

dokazilo o subvencionirani pravni pomoči, ali izjavo o dohodkih, ali kopijo prošnje za subvencionirano pravno pomoč ali izjave o dohodkih;

dokazilo o izbiri stalnega prebivališča toženca;

dokazno gradivo (listine), ki bo uporabljeno v postopku;

obvestilo o tem, ali je pred postopkom potekala mediacija, v spodaj navedenih primerih pa je treba predložiti tudi kopije naslednjih dokumentov:

če je vložen zahtevek za povračilo stroškov rubeža, kopijo dokumentov o rubežu;

v zadevah napotitve odločbo o napotitvi in dokumente, ki se nanašajo na napotitev;

če je treba sodni poziv objaviti ali prevesti v tuji jezik, dokumente, ki dokazujejo, da je bilo to storjeno.

Postopek, ki se začne z vlogo

V postopku, ki se začne z vlogo, se vloga vloži neposredno v sodnem tajništvu, preostali del postopka pa prav tako poteka prek sodnega tajništva pristojnega sodišča.

Spis mora vsebovati naslednje podatke:

imena, priimek, kraj stalnega prebivališča, ali če na Nizozemskem ni kraja stalnega prebivališča, kraj, v katerem tožnik dejansko biva, ter

ime, naslov, kraj stalnega prebivališča, ali če na Nizozemskem ni kraja stalnega prebivališča, kraj, v katerem vsak toženec in vsaka zainteresirana stranka dejansko biva, če je tožniku znan, ter

jasen opis vloge in razlogov, na katerih temelji, vključno z razlogi za krajevno pristojnost sodišča, ter

ime in telefonsko številko odvetnika, dodeljenega zadevi;

v zapuščinski zadevi morata biti v vlogi navedena tudi zadnje prebivališče zapustnika ali razlog, zakaj te informacije ni mogoče navesti.

Če se stranka v sodnem pozivu, pisni izjavi ali aktu sklicuje na neko listino, mora priložiti njeno kopijo.

10 Ali bom moral plačati sodne takse? Če je tako, kdaj? Ali bom moral odvetnika plačati od same vložitve tožbe?

Sodne takse je treba plačati ob vložitvi tožbe. Njihova višina je odvisna od narave spora in vrednosti predmeta spora. V praksi bo vaš odvetnik ta znesek pogosto plačal vnaprej in vam ga zaračunal naknadno. Če je treba med postopkom pozvati izvedenca (na primer revizorja, izvedenca za medicino ali tehniko), sodišče na koncu stroške naloži neuspehi stranki, razen če odloči drugače (na primer v družinskih zadevah, v katerih stroške običajno nosi stranka, ki jih je povzročila). Enako velja za stroške prič ali drugih oblik dokazov.

Odvetniki zaračunajo nagrado za svoje delo, ki temelji na urni postavki, razen če je stranka upravičena do subvencionirane pravne pomoči (glej tudi odgovor na vprašanje 11). Nagrade odvetnikov na Nizozemskem praviloma niso fiksno določene. Priporočljivo je, da se o tem pravočasno pozanimate pri odvetniku, ki vas zastopa, ali pri [nizozemski odvetniški zbornici](#) (*Nederlandse Orde van Advocaten*). Večina odvetnikov zahteva predujem, med postopkom prijavlja stroške svojega dela in nato izda končni račun.

11 Ali lahko zahtevam pravno pomoč?

Na Nizozemskem obstaja možnost subvencionirane pravne pomoči. V nekaterih primerih lahko zaprosite za prispevek za kritje stroškov pravnega svetovanja in pravne pomoči v postopku. Če ne morete plačati vseh stroškov odvetnika, ste lahko pod nekaterimi pogoji upravičeni do prispevka za kritje stroškov pravne pomoči. Svet za pravno pomoč (*Raad voor Rechtsbijstand*) v tem primeru plača del stroškov odvetnika, vi pa plačate prispevek, ki se določi glede na

vaš materialni položaj. Prošnjo vložijo odvetnik pri svetu za pravno pomoč. Več informacij o subvencionirani pravni pomoči je na voljo na spletišču [sveta za pravno pomoč](#).

12 Kdaj tožba velja za uradno vloženo? Ali me bodo organi obvestili o tem, ali je bila zadeva pravilno predložena?

V postopku, ki se začne s sodnim pozivom, se šteje, da postopek teče od trenutka, ko je sodni izvršitelj vročil poziv tožencu. Tožnik mora predložiti sodni poziv sodnemu tajništvu najpozneje zadnji dan, ko je sodno tajništvo odprto, pred datumom obravnave, navedenem v pozivu (načrtovani datum za obravnavo). Če sodni poziv ni predložen sodnemu tajništvu do prej navedenega roka, se zadeva izbriše iz seznama obravnave, razen če ni v dveh tednih od datuma obravnave, določenega v pozivu, izdan veljavni spremenjeni sodni poziv.

V postopku, ki se začne z vlogo, postopek teče od datuma, ko je vloga vložena v sodnem tajništvu.

Na splošno se ne pošlje potrdilo, da je bila zadeva pravilno predložena. V zadevah, ki se začnejo s sodnim pozivom, bo imel tožnik v primeru pomanjkljivega poziva v nekaterih primerih možnost odpraviti pomanjkljivost. Enako velja za postopek, ki se začne z vlogo. Vendar sodno tajništvo ni dolžno ponuditi te možnosti.

13 Ali bom prejel podrobne informacije o nadaljnjem poteku (npr. rokih za nadaljnja dejanja v postopku)?

Sodno tajništvo v trenutku vložitve tožbe ne more zagotoviti natančnih informacij glede časovnega razporeda postopka. Seveda boste obveščeni o tem, kdaj bo vaša zadeva obravnavana. Obe stranki bosta prejeli vabilo na obravnavo, v katerem bosta navedena čas in kraj obravnave.

Zadnja posodobitev: 17/11/2021

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Kako postopati? - Avstrija

1 Ali se moram obrniti na sodišče ali obstaja druga možnost?

Preden se obrnete na sodišče, bi bilo morda bolje uporabiti alternativno reševanje sporov.

2 Ali obstaja rok za vložitev tožbe pri sodišču?

Roki so različni za posamezne zadeve. Z njimi bi morali biti seznanjeni v okviru pravnega svetovanja.

3 Ali se moram obrniti na sodišče v tej državi članici?

Glej informativni list „Pristojnost – Avstrija“.

4 Če je tako, na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na moje prebivališče in prebivališče nasprotne stranke ali glede na druge vidike moje zadeve?

Glej informativni list „Pristojnost – Avstrija“.

5 Na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na predmet tožbe in vrednost spornega predmeta?

Glej informativni list „Pristojnost – Avstrija“.

6 Ali lahko tožbo vložim sam ali mora to storiti posrednik, na primer odvetnik?

V civilnih in gospodarskih zadevah, o katerih morajo odločiti sodišča, mora tožbe, vložene pri okrožnih sodiščih (*Bezirksgerichte*), ki so praviloma pristojna za spore, katerih vrednost ne presega 15 000 EUR, podpisati odvetnik, če vrednost spornega predmeta presega 5 000 EUR. Obveznost uporabe odvetnika ne velja za tožbe, ki morajo biti ne glede na vrednost spornega predmeta (tj. tudi če presega 15 000 EUR) vložene pri okrožnem sodišču. To so predvsem spori med zakoncema ali registriranima partnerjema ali med družinskimi člani, spori o mejah zemljišč, spori zaradi motenja posesti, spori o nepremičninah, spori o pogodbenih razmerjih med ladjarji, prevozniki in gostinci ter njihovimi naročniki, potniki ali gosti, pa tudi spori glede napak in pomanjkljivosti pri živini itd. Obveznost uporabe odvetnika prav tako ne velja za zahtevke v nepravdnih postopkih (gre za civilni sodni postopek, ki je prožnejši in manj formalen kot pravdni postopek v skladu z zakonikom o civilnem postopku). To so predvsem nepravdni postopki med zakoncema ali registriranima partnerjema oziroma glede razmerij med starši in otroki, glede pravic poslovno nesposobnih oseb, zapuščinskih zadev, glede zemljiške knjige in poslovnega registra, nepravdni postopki glede stanovanjske pravice itd.

Če pravno zastopanje pred okrožnimi sodišči ni obvezno, lahko kdor koli pri sodišču vložijo pisno tožbo ali vlogo za začetek postopka.

V civilnih in gospodarskih zadevah, ki jih je treba predložiti sodiščem, mora tožbe, vložene pri deželnih sodiščih (*Landesgerichte*), običajno vedno podpisati odvetnik. Deželna sodišča so pristojna za vse tožbe, za katere niso pristojna okrožna sodišča, ne glede na vrednost spornega predmeta. To so na primer spori, ki se nanašajo na pravo industrijske lastnine, neloyalno konkurenco in opustitvene tožbe, ki jih vložijo združenja za varstvo potrošnikov.

Odvetnik ni potreben pri zahtevkih s področja delovnega ali socialnega prava (postopek na podlagi zakona o delovnih in socialnih sodiščih – ASGG), ki se vložijo pri deželnih sodiščih. To velja zlasti za zahtevke delojemalcev zoper delodajalce, ki izhajajo iz pogodbe o zaposlitvi.

7 Kje moram vložiti tožbo: v sprejemni pisarni, vložišču sodišča ali pri kakšnem drugem upravnem uradu?

Pisne tožbe je treba poslati na poštni naslov sodišča. Če želi katera od strank tožbo na sodišče vložiti sama, jo lahko odda na vložišču sodišča oziroma jo vrže v morebitni temu namenjeni nabiralnik.

Če odvetnik ni potreben in stranke ne zastopa odvetnik, se lahko zahtevke vložijo tudi ustno, in sicer v poslovnem času (*Amtstag*) okrožnega sodišča, ki je pristojno za zadevni postopek, ali na okrožnem sodišču, pristojnem v kraju prebivališča stranke.

8 V katerem jeziku lahko vložim tožbo? Je to mogoče storiti ustno ali jo je treba vložiti v pisni obliki? Ali jo lahko pošljem po telefaksu ali elektronski pošti?

Uradni jezik vseh sodišč je nemščina. Nekatera sodišča dopuščajo tudi uporabo gradiščanske hrvaščine, madžarščine ali slovenščine kot uradnih jezikov manjšinskih jezikovnih skupin.

Tožbe ali vloge za začetek postopka je treba vložiti v pisni obliki in jih lastnoročno podpisati. Če ni potrebno zastopanje odvetnika in stranke odvetnik ne zastopa, se lahko tožbe ali vloge vložijo tudi ustno na zapisnik pri pristojnem okrožnem sodišču, kot je pojasnjeno pod vprašanjem 7 zgoraj. Tožbe se lahko vložijo elektronsko prek zaprtega sistema avstrijske platforme za e-pravosodje (ERV), za kar se je treba registrirati (to je finančno smiselno le za osebe, ki vlagajo veliko tožb pri avstrijskih sodiščih). Vložitev prek elektronske pošte ni dopustna in je po izteku roka ni mogoče popraviti. Vložitev prek telefaksa ne izpolnjuje formalnih zahtev iz zakonika o civilnem postopku. Vendar je mogoče prek telefaksa vloženo tožbo ali vlogo pozneje popraviti z naknadno predložitvijo izvirnika, tako da se vložitev šteje za pravočasno.

Od začetka leta 2013 se lahko vloge in priloge vložijo pri sodiščih in tožilstvih v elektronski obliki z uporabo funkcije državljanske kartice (čipna kartica ali podpis z mobilnim telefonom) s spletnimi obrazci, ki so na voljo na spletni strani *Elektronische Eingaben an Gerichte und Staatsanwaltschaften* (www.eingaben.justiz.gv.at).

9 Ali za vložitev tožb obstajajo posebni obrazci? Če ne obstajajo, kako je treba zadevo predložiti? Ali obstajajo elementi, ki jih mora tožba vsebovati?

Edini obvezni obrazci, ki so na voljo, so za vloge za pogojne plačilne naloge (*Mahnklagen*). Vse tožbe za plačilo v višini do 75 000 EUR je treba vložiti v obliki predloga za izdajo plačilnega naloga v okviru postopka za izdajo plačilnega naloga (*Mahnverfahren*). Ustrezne obrazce je mogoče dobiti pri sodišču ali natisniti s spletišča zveznega ministrstva za pravosodje (<http://www.justiz.gv.at>).

Obrazci, katerih uporaba ni obvezna, so na voljo tudi za pridobitev sodne odločbe o prenehanju najemne pogodbe za stanovanje ali pogodbe o zakupu enega ali več poslovnih prostorov.

Načeloma se lahko vsaki tožbi priložijo kakršni koli dokumenti v podporo (dokazi) (vložiti jih je treba v enakem številu izvodov kot samo tožbo, glej vprašanje 12). Tožbi se lahko priložijo kakršni koli pisni dogovori o sodni pristojnosti ali domačem sodišču (dogovori o pristojnosti). Enako velja za pisne dogovore o kraju izpolnitve pogodbe, če se želi tožnik sklicevati na to pristojnost, in drugih posebnih dejstvih, upoštevni za pristojnost, ali posebnih postopkih (na primer postopek za izvršitev plačila menice).

10 Ali bom moral plačati sodne takse? Če je tako, kdaj? Ali bom moral odvetnika plačati od same vložite tožbe?

Sodne takse se plačajo ob vložitvi civilne tožbe pri sodišču. Namenjene so kritju splošnih stroškov postopka na prvi stopnji. Njihova višina je običajno odvisna od vrednosti spornega predmeta. Plačati jih je treba ob vložitvi tožbe (osebno na sodišču z gotovino ali kreditno ali debetno kartico; ali z bančnim nakazilom na račun sodišča s sklicem „sodne takse“ in imeni strank).

Način plačila odvetniških nagrad je odvisen od posameznega dogovora; enako velja za višino teh nagrad (razen če je bilo plačilo določeno v skladu z zakonom o odvetniških tarifah (*Rechtsanwaltstarifgesetz*) ali splošnimi merili za nagrade). Povračilo stroškov je mogoče od nasprotne stranke zahtevati šele, ko je izdana pravnomočna sodba, in je odvisno od tega, kako uspešna je bila tožba.

11 Ali lahko zahtevam pravno pomoč?

Pravna pomoč se dodeli osebam, ki ne morejo plačati stroškov postopka, ne da bi bilo zaradi tega ogroženo njihovo preživljanje. Prošnja za pravno pomoč se lahko vloži ustno ali pisno pri sodišču, pred katerim poteka ali bo potekal postopek. Če je sedež tega sodišča zunaj okrožja okrožnega sodišča, v katerem ima oseba stalno ali začasno prebivališče, se lahko prošnja vloži ustno na zapisnik pri okrožnem sodišču v kraju njenega kraja stalnega prebivališča.

Če so finančni in vsebinski pogoji izpolnjeni, je mogoče že pred vložitvijo tožbe zaprositi za pravno pomoč za vložitev tožbe in/ali celotni nadaljnji postopek. Dodatne informacije o pravni pomoči so na voljo pod razdelkom *Bürgerservice* na spletišču zveznega ministrstva za pravosodje (<http://www.justiz.gv.at>). S spletišča se lahko prenesejo tudi obrazci za prošnje, ki vsebujejo dodatne informacije in nasvete.

12 Kdaj tožba velja za uradno vloženo? Ali me bodo organi obvestili o tem, ali je bila zadeva pravilno predložena?

Tožba se šteje za vloženo, ko jo prejme (vsaj teoretično) pristojno sodišče. Tožba se šteje za pravilno vloženo, če ni razlogov, da bi jo sodišče takoj zavrnilo ali odredilo postopek za odpravo napak (z drugimi besedami, če se izkaže, da jo je mogoče obravnavati v skladu s postopkovnimi pravili). Pisne tožbe je treba vložiti v toliko izvodih, kolikor je strank v postopku (en izvod za vsako nasprotno stranko in en izvod za sodišče). Če tožba vsebuje formalne in/ali vsebinske napake, bo sodišče verjetno izdalo navodila za njihovo odpravo. V teh navodilih bodo navedene posledice neodprave napak v predpisanem roku. Potrdilo o prejemu tožbe se običajno izda samo na zahtevo, razen če je bila tožba vložena prek avstrijske platforme za e-pravosodje, pri čemer je potrdilo samodejno.

13 Ali bom prejel podrobne informacije o nadaljnjem poteku (npr. rokih za nadaljnja dejanja v postopku)?

V postopku za izdajo plačilnega naloga (*Mahnverfahren*) obrazec tožbe že vsebuje vlogo za izvršljivi izvod plačilnega naloga. Tožnik torej samodejno prejme bodisi izvršljivi izvod plačilnega naloga (izvršilni naslov – *Exekutionstitel*) bodisi kopijo ali obvestilo o kakršnem koli ugovoru, ki ga je pravočasno vložila nasprotna stranka, običajno skupaj s pozivom na ustno obravnavo (s katerim se začne redni postopek). Za poziv v postopku pred okrožnimi sodišči za zdaj še ni določenega minimalnega roka, v postopku pred deželnimi sodišči pa je rok najmanj tri tedne.

V postopku za pridobitev sodne odločbe o prenehanju najemne pogodbe za stanovanje ali pogodbe o zakupu poslovnih prostorov mora najemodajalec posebej zaprositi za izvršljivi izvod odločbe o prenehanju. Če oseba, katere najemna ali zakupna pogodba je bila odpovedana, pravočasno (v štirih tednih) vloži ugovor, najemodajalec po uradni dolžnosti prejme obvestilo (običajno s pozivom na obravnavo).

Razen v posebnih postopkih, kot so postopki za pridobitev naloga za plačilo dolga, plačilo menice ali prenehanje najemne ali zakupne pogodbe, pristojno okrožno sodišče tožbo po prejetju (in končanem postopku za odpravo napak) običajno po uradni dolžnosti vroči tožencu, skupaj s pozivom na obravnavo, in hkrati tožniku pošlje poziv na obravnavo. V zadevah pred deželnimi sodišči je toženec ob vročitvi tožbe po uradni dolžnosti pozvan, naj vloži pisni odgovor na tožbo (in opozorjen, da ga mora podpisati odvetnik). Če toženec odgovora na tožbo ne vloži pravočasno, se na tožnikovo zahtevo izda zamudna sodba; v nasprotnem primeru se postopek ustavi. Če je odgovor na tožbo vložen pravočasno, tožnik prejme kopijo tega odgovora, pogosto skupaj s pozivom na obravnavo.

Stranke lahko informacije o natančnem poteku postopka, ki ga je sodišče že določilo, ali trenutnem stanju postopka pridobijo neposredno (v kateri koli fazi postopka), tako da med uradnimi urami telefonirajo pristojnemu oddelku sodišča (sodni pisarni – *Kanzler*) in navedejo opravilno številko.

Na pripravljalnem naroku (prvi narok za ustno obravnavo) se s strankami, ki morajo navadno biti osebno navzoče na naroku, razen če je njihov zastopnik dovolj seznanjen z dejstvi, obravnavata nadaljnji časovni raspored in potek postopka, ki ju potem določi sodišče. Ta raspored se vključuje v zapisnik v obliki urnika zadeve, strankam (ali njihovim zastopnikom) pa se pošlje kopija tega zapisnika. Stranke je treba obvestiti o spremembah urnika zadeve in, če je to ustrezno, se je treba ob priliki tudi z njimi pogovoriti o teh spremembah.

Zadnja posodobitev: 11/03/2021

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Kako postopati? - Poljska

1 Ali se moram obrniti na sodišče ali obstaja druga možnost?

Alternativa predložitvi zadeve sodišču je postopek mediacije. Mediacija je izvensodni (sporazumni) način reševanja sporov s sodelovanjem neodvisne in usposobljene osebe ali institucije (mediatorja). Postopek mediacije je prostovoljen (stranka v sporu lahko kadar koli prekliče soglasje za mediacijo in odstopi od mediacije) in zaupen (udeleženci ne smejo razkriti informacij, s katerimi se seznanijo med mediacijo), mediatorji pa so nepristranski in neodvisni (ne postavijo se na nobeno stran in načeloma ne predlagajo rešitve spora).

2 Ali obstaja rok za vložitev tožbe pri sodišču?

Na splošno se lahko tožba pri sodišču vloži kadar koli, razen če ni s posebnimi predpisi določen rok za vložitev tožbe. Vendar stranka, ki tožbo vloži po izteku zastaralnega roka za vložitev zahtevka, tvega, da bo izgubila pravdo, če nasprotna stranka trdi, da je tožba zastarala.

V poljskem pravu se uporabljajo prekluzivni roki (*terminy zawite*). Posebna narava prekluzivnega roka pomeni, da če upravičena stranka določenega dejanja ne opravi v prekluzivnem roku, njena pravica do izvedbe zadevnega dejanja ugasne. Zakonik o civilnem postopku (ZCP, *Kodeks postępowania cywilnego*) ne vsebuje splošne določbe o prekluzivnih rokih, vendar pa so ti roki navedeni v predpisih, ki se nanašajo na posebne primere.

Ugasnitev pravice zaradi izteka prekluzivnega roka je zavezujoča za stranke v pravnem razmerju, sodišče ali drug organ, ki proučuje zadevo. Organ to upošteva po uradni dolžnosti in ne na zahtevo stranke ali na podlagi vložene ugovora. Prekluzivni rok se lahko obnovi le izjemoma, če za njegovo neupoštevanje ni kriva stranka.

3 Ali se moram obrniti na sodišče v tej državi članici?

Da bi ugotovili, ali je sodišče na ozemlju določene države članice pristojno za obravnavo posamezne zadeve, je treba določiti pristojnost zadevnega sodišča.

Splošna pristojnost rednih sodišč na Poljskem za obravnavanje civilnih zadev na ozemlju Poljske se imenuje nacionalna pristojnost in je urejena z ZCP. Zadeve, ki jih je treba obravnavati, spadajo v nacionalno pristojnost, če ima toženec stalno ali običajno prebivališče ali registrirani sedež na Poljskem. Poleg tega imajo poljska sodišča nacionalno pristojnost v naslednjih zadevah:

v zvezi z zakonsko zvezo (nacionalna pristojnost je izključna, če sta oba zakonca poljska državljana ter imata stalno in običajno prebivališče na Poljskem);
v zvezi z razmerjem med starši in otroki (nacionalna pristojnost je izključna, če so vse stranke poljski državljanji ter imajo stalno in običajno prebivališče na Poljskem);

v zvezi s preživnino in ugotavljanjem starševstva za otroka (spadajo v nacionalno pristojnost, če je tožnik upravičena stranka, ki ima stalno ali običajno prebivališče na Poljskem);

v zvezi z delovnim pravom (zadeve, v katerih je tožnik delavec, spadajo v nacionalno pristojnost, če se delo običajno opravlja, se je opravljalo ali ga je bilo treba opraviti na Poljskem);

v zvezi z zavarovanjem (zadeve v zvezi z zavarovalnim razmerjem, vložene zoper zavarovalca, spadajo v nacionalno pristojnost, če ima tožnik stalno prebivališče na Poljskem ali če obstaja drug element, iz katerega izhaja krajevna pristojnost sodišč na Poljskem);

v zvezi s potrošniki (zadeve, v katerih je potrošnik tožnik, spadajo v nacionalno pristojnost, če ima potrošnik stalno ali običajno prebivališče na Poljskem in je potrebne ukrepe za sklenitev pogodbe izvedel na Poljskem; v takih primerih se druga stranka pogodbe s potrošnikom obravnava kot subjekt s stalnim prebivališčem ali registriranim sedežem na Poljskem, če ima na Poljskem podjetje ali podružnico, pogodba s potrošnikom pa je bila sklenjena kot del dejavnosti navedenega podjetja ali podružnice).

Poljska sodišča imajo tudi izključno nacionalno pristojnost za: zadeve v zvezi s stvarnimi pravicami na nepremičninah in posestjo nepremičnine na Poljskem; zadeve v zvezi z najemom ali zakupom (*najem* ali *dzierzawa*) in drugimi razmerji, ki vključujejo uporabo takih nepremičnin (razen za zadeve v zvezi z najemnino in drugimi terjatvami, povezanimi z uporabo ali koriščenjem nepremičnine); druge zadeve, pri katerih se odločba sodišča nanaša na stvarne pravice, posest ali uporabo nepremičnine na Poljskem;

zadeve za prenehanje pravne osebe ali organizacijske enote, ki ni pravna oseba, in razveljavitev ali razglasitev ničnosti sklepov njenih upravnih organov, če ima pravna oseba ali organizacijska enota, ki ni pravna oseba, registrirani sedež na Poljskem.

Če v nacionalno pristojnost spada tožba v postopku v glavni stvari, v to pristojnost spada tudi nasprotna tožba.

Stranke v določenem pravnem razmerju se lahko pisno dogovorijo, da bodo za spore v zvezi s premoženjskimi pravicami, ki izhajajo ali bi lahko izhajali iz navedenega razmerja, pristojna poljska sodišča.

Sodišče v vsaki fazi zadeve po uradni dolžnosti prouči morebitni neobstoj nacionalne pristojnosti.

Če ugotovi neobstoj nacionalne pristojnosti, zahtevek ali vlogo zavrže.

Neobstoj nacionalne pristojnosti je razlog za neveljavnost postopka.

4 Če je tako, na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na moje prebivališče in prebivališče nasprotne stranke ali glede na druge vidike moje zadeve?

Da bi ugotovili, katero okrajno (*sąd rejonowy*) ali okrožno sodišče (*sąd okręgowy*) je pristojno za obravnavo zadeve, je treba upoštevati krajevno pristojnost sodišča. V poljskem pravu se razlikuje med splošno, alternativno in izključno krajevno pristojnostjo.

a. Splošna krajevna pristojnost

Praviloma je treba tožbo vložiti pri sodišču prve stopnje, ki je krajevno pristojno za toženčevo stalno prebivališče (v skladu s civilnim zakonikom je stalno prebivališče fizične osebe mesto/kraj, v katerem oseba prebiva z namenom, da tam ostane za stalno). Če toženec nima stalnega prebivališča na Poljskem, se krajevna pristojnost določi glede na njegov kraj bivanja, če ta kraj ni znan ali ni na Poljskem, pa glede na toženčevo zadnje stalno prebivališče na Poljskem. Tožbo zoper državno zakladnico je treba vložiti pri sodišču, ki je pristojno na območju registriranega sedeža organizacijske enote, ki jo zahtevek zadeva. Tožbo zoper pravno osebo ali drug subjekt, ki ni fizična oseba, je treba vložiti pri sodišču, ki je pristojno na območju registriranega sedeža zadevnega subjekta.

b. Alternativna krajevna pristojnost

Na podlagi predpisov o alternativni krajevni pristojnosti lahko tožniki – po svoji presoji – tožbo vložijo bodisi pri sodišču splošne pristojnosti bodisi pri drugem sodišču, ki je v zakonodaji opredeljeno kot pristojno sodišče. V poljskem civilnem postopku je alternativna krajevna pristojnost predvidena v zadevah, ki se nanašajo na: preživninski zahtevek in zahtevek za ugotavljanje starševstva za otroka; premoženjski zahtevek zoper podjetnika; spore na podlagi pogodb; odškodninski zahtevek; plačilo zneska, ki ga je treba plačati za vodenje zadeve (nagrada za odvetnika); zahtevek na podlagi najema ali zakupa (*najem* ali *dzierzawa*) nepremičnine; menico ali ček.

Tožba za preživninski zahtevek in ugotavljanje starševstva za otroka ter s tem povezane zahtevke se lahko vložijo glede na stalno prebivališče upravičenca. Tožba za premoženjski zahtevek zoper podjetnika se lahko vložijo pri sodišču, ki je pristojno na območju sedeža ali podružnice zadevnega subjekta, če je zahtevek povezan z dejavnostmi sedeža ali podružnice. Tožba za sklenitev pogodbe, določitev njene vsebine, spremembo pogodbe in ugotovitev njenega obstoja, njeno izpolnitev, odpoved ali razveljavitev ter odškodnino zaradi neizpolnitve ali nepravilnega izvajanja pogodbe se lahko vložijo pri sodišču, ki je pristojno na območju kraja izpolnitve pogodbe. V primeru dvomov je treba kraj izpolnitve pogodbe potrditi z dokumentom. Tožba za odškodninski zahtevek se lahko vložijo pri sodišču, na območju krajevne pristojnosti katerega se je zgodil dogodek, ki je povzročil škodo. Tožba za plačilo zneska, ki ga je treba plačati za vodenje zadeve, se lahko vložijo pri sodišču, ki je pristojno na območju kraja, kjer je pooblaščenec vodil zadevo. Tožba za zahtevek na podlagi najema ali zakupa nepremičnine (*najem* ali *dzierzawa*) se lahko vložijo pri sodišču, ki je pristojno na območju kraja, v katerem je nepremičnina. Tožba zoper stranko, obvezano na podlagi zadolžnice ali čeka, se lahko vložijo pri sodišču, ki je pristojno na območju kraja plačila. Več strank, obvezanih na podlagi zadolžnice ali čeka, je mogoče tožiti skupaj pred sodiščem, ki je pristojno na območju kraja plačila, ali sodiščem splošne pristojnosti za akceptanta ali izdajatelja zadolžnice ali čeka.

c. Izključna krajevna pristojnost

Določbe o izključni krajevni pristojnosti so obvezne. V nekaterih kategorijah zadev izključujejo možnost vložitve tožbe pri sodišču splošne pristojnosti in tudi pri sodišču alternativne pristojnosti ter možnost predložitve zadeve v reševanje drugemu sodišču na podlagi dogovora o pristojnosti sodišča. V primeru izključne pristojnosti je med sodišči iste stopnje za obravnavo določene zadeve pristojno samo eno sodišče. To je lahko posebno okrajno ali okrožno sodišče, odvisno od vrste zadeve.

Tožba glede lastništva ali drugih stvarnih pravic na nepremičninah ter posesti nepremičnine se lahko vložijo le pri sodišču, ki je pristojno na območju kraja nepremičnine. Če je predmet spora služnostna pravica na nepremičnini, se pristojnost določi glede na kraj obremenjene nepremičnine. Zgoraj navedena pristojnost zajema osebne zahtevke v zvezi s stvarnimi pravicami in pravicami, ki se uveljavljajo skupaj s temi zahtevki zoper istega toženca. Tožba v zvezi z dediščino, nujnim deležem, volili, navodili ali drugimi oporočnimi razpolaganji se lahko vložijo le pri sodišču, ki je pristojno na območju zadnjega običajnega prebivališča oporočitelja, in če običajnega prebivališča oporočitelja na Poljskem ni mogoče določiti, pri sodišču, ki je pristojno na območju kraja dediščine ali njenega dela. Tožba v zvezi s članstvom v zadrugi, partnerstvu, podjetju ali združenju se lahko vložijo le pri sodišču, ki je pristojno na območju registriranega sedeža. Tožba v zvezi z zakonsko zvezo se lahko vložijo le pri sodišču, na območju krajevne pristojnosti katerega sta zakonca imela zadnje stalno

prebivališče, če vsaj eden od njiju še vedno stalno ali običajno prebiva na tem območju pristojnosti. Če take podlage ni, je izključno pristojno sodišče na območju stalnega prebivališča toženca, če tudi take podlage ni, pa sodišče na območju stalnega prebivališča tožnika. Tožba v zvezi z razmerjem med starši in otroki ter med posvojiteljem in posvojencem se lahko vložijo le pri sodišču, ki je pristojno na območju stalnega prebivališča tožnika, če ni razlogov za vložitev tožbe na podlagi določb o splošni pristojnosti.

Če je upravičena pristojnost več sodišč ali če je tožba vložena proti več strankam, za katere so v skladu z zakonodajo o splošni pristojnosti pristojna različna sodišča, pa lahko tožnik izbira med navedenimi sodišči. Enako velja, če je nepremičnina, katere lokacija je podlaga za določitev pristojnosti sodišča, na območjih pristojnosti več sodišč. Če pristojno sodišče zaradi neke ovire ne more obravnavati zadeve ali izvesti drugih ukrepov, njegovo nadrejeno sodišče na seji za zaprtimi vrati določi drugo sodišče. Če v skladu z določbami ZCP krajevne pristojnosti ni mogoče določiti na podlagi okoliščin zadeve, vrhovno sodišče (*Sąd Najwyższy*) na seji za zaprtimi vrati določi sodišče, pri katerem je treba vložiti tožbo. Stranke se lahko pisno dogovorijo, da bodo že obstoječi spor ali spore, ki bi lahko v prihodnosti nastali iz opredeljenega pravnega razmerja, predložile sodišču prve stopnje, ki v skladu z zakonom ni krajevno pristojno. Navedeno sodišče bo potem imelo izključno pristojnost, razen če se bodo stranke dogovorile drugače ali če bo tožnik vložil zahtevek v elektronskem postopku za plačilni nalog (*elektroniczne postępowanie upominawcze*, EPU). Stranke lahko s pisnim dogovorom tudi omejijo tožnikovo pravico do izbire med več sodišči, pristojnimi za take spore, ne morejo pa spremeniti izključne pristojnosti.

5 Na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na predmet tožbe in vrednost spornega predmeta?

Stvarna pristojnost rednih sodišč (*sądy powszechne*) Republike Poljske je urejena z določbami zakonika o civilnem postopku.

V civilnem postopku so sodišča prve stopnje okrajna sodišča in okrožna sodišča, sodišča druge stopnje pa so okrožna sodišča in pritožbena sodišča (*sądy apelacyjne*).

Civilne zadeve na prvi stopnji praviloma obravnavajo okrajna sodišča, razen če ni pristojnost dodeljena okrožnim sodiščem. Okrožna sodišča so na prvi stopnji pristojna za:

nepremoženjske pravice (in premoženjske zahtevke, ki se uveljavljajo skupaj s temi pravicami), razen za zadeve za ugotavljanje ali izpodbijanje starševstva za otroka, zadeve za razveljavitev priznanja očetovstva in razveljavitev odločbe o posvojitvi;

varstvo avtorskih pravic in sorodnih pravic ter zadeve v zvezi z izumi, uporabnimi modeli, industrijskimi modeli, blagovnimi znamkami, geografskimi označbami in topografijami integriranih vezij ter zadeve za varstvo drugih pravic na nematerialnih dobrinah;

zahtevke na podlagi zakona o tisku;

premoženjske pravice, kadar vrednost predmeta spora presega 75 000 PLN (razen za preživitvene zadeve, zadeve zaradi kršitve posesti, zadeve za določitev razdelitve premoženja zakoncev, za uskladitev vsebine zemljiške knjige z dejanskim pravnim stanjem in zadeve, obravnavane v elektronskem postopku za plačilni nalog);

izdajo sodne odločbe namesto sklepa o delitvi zadruga;

razglasitev ničnosti, razveljavitev ali ugotovitev neobstoja sklepov upravnih organov pravnih oseb ali organizacijskih enot, ki niso pravne osebe, vendar jim je bila z zakonom podeljena pravna osebnost;

preprečevanje nelojalne konkurence in boj proti njej;

odškodnino za škodo, povzročeno z izdajo nezakonite pravnomočne sodne odločbe.

6 Ali lahko tožbo vložim sam ali mora to storiti posrednik, na primer odvetnik?

Načeloma lahko stranke in njihovi upravni organi ali zakoniti zastopniki v civilnih postopkih pred sodiščem procesna dejanja opravljajo osebno ali prek pooblaščenec.

Vendar je z ZCP v nekaterih primerih določeno obvezno zastopanje po odvetniku. V postopkih pred vrhovnim sodiščem mora stranke zastopati odvetnik (*adwokat*) ali pravni svetovalec (*radca prawny*). V zadevah v zvezi z industrijsko lastnino jih mora zastopati tudi patentni zastopnik. Zahteva glede zastopanja velja tudi za procesna dejanja, povezana s postopkom pred vrhovnim sodiščem in izvedena pred sodiščem nižje stopnje. Zahteva glede zastopanja se ne uporablja, če se postopek nanaša na prošnjo za oprostitev plačila sodnih taks, postavitev odvetnika ali pravnega svetovalca ali če je stranka, njen upravni organ ali zakoniti zastopnik ali pooblaščenec sodnik, tožilec, notar ali profesor prava ali habilitiran doktor pravnih znanosti (*doktor habilitowany nauk prawnych*), pa tudi če je stranka, njen upravni organ ali zakoniti zastopnik odvetnik, pravni svetovalec ali svetovalec generalnega državnega pravobranilstva (*Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa*).

7 Kje moram vložiti tožbo: v sprejemni pisarni, vložišču sodišča ali pri kakšnem drugem upravnem uradu?

Tožbo je treba vložiti pri pristojnem sodišču.

8 V katerem jeziku lahko vložim tožbo? Je to mogoče storiti ustno ali jo je treba vložiti v pisni obliki? Ali jo lahko pošljem po telefaksu ali elektronski pošti?

Procesne vloge je treba sodišču predložiti v poljščini ali s priloženim prevodom v poljščino. Tožbeni zahtevek mora biti v pisni obliki. Izjema velja za položaj (na področju delovnega prava in prava socialne varnosti),

v katerem lahko delavec ali zavarovanec, ki deluje brez odvetnika ali pravnega svetovalca, tožbo, vsebino pravnega sredstva in druge procesne vloge ustno poda na zapisnik pri pristojnem sodišču.

V elektronskem postopku za plačilni nalog se lahko procesna vloga vložijo tudi prek sistema za prenos podatkov.

9 Ali za vložitev tožb obstajajo posebni obrazci? Če ne obstajajo, kako je treba zadevo predložiti? Ali obstajajo elementi, ki jih mora tožba vsebovati?

Tožbeni zahtevek je treba na uradnih obrazcih vložiti le, če je tako določeno s posebno določbo. Obveznost vložitve tožbenega zahtevka na uradnem obrazcu obstaja v dveh primerih: kadar je tožnik ponudnik storitev ali prodajalec in terjatve uveljavlja na podlagi pogodbe o določenem predmetu (zagotavljanje poštnih in telekomunikacijskih storitev; množični prevoz oseb in prtljage; dobava električne energije, zemeljskega plina in kurilnega olja; oskrba z vodo in odstranjevanje odpadkov; odlaganje odpadkov in dobava toplotne energije) ter v skrajšanem postopku (*postępowanie uproszczone*).

Tožbeni zahtevek mora biti v pisni obliki. Izjema od tega pravila so postopki na področju delovnega prava in prava socialne varnosti, v katerih lahko delavec ali zavarovanec, ki deluje brez odvetnika ali pravnega svetovalca, tožbo poda ustno na zapisnik pri pristojnem sodišču.

Tožbeni zahtevek mora vključevati:

ime sodišča, pri katerem je vložen; imena strank, njihovih zakonitih zastopnikov in pooblaščenec;

opredelitev vrste vloge;

navedbo vrednosti predmeta spora ali vrednosti predmeta pritožbe, če je stvarna pristojnost sodišča, višina takse ali dopustnost pravnega sredstva odvisna od te vrednosti in opredeljeni denarni znesek ni predmet zadeve;

opredelitev predmeta spora;

stalno prebivališče ali registrirani sedež in naslov strank, njihovih zakonitih zastopnikov in pooblaščenec;

tožnikovo številko iz splošnega elektronskega sistema registra prebivalstva (PESEL) ali davčno identifikacijsko številko (NIP), če je tožnik fizična oseba, ki mora imeti tako številko ali jo ima, ne da bi jo moral imeti, ali tožnikovo številko iz nacionalnega sodnega registra (KRS), če ta ne obstaja, pa tožnikovo številko iz drugega ustreznega registra ali evidence, ali če tožnik ni fizična oseba in mu ni treba biti vpisan v ustreznem register ali evidenco, vendar pa mora imeti številko NIP, tožnikovo številko NIP;

podlago za vlogo ali izjavo in dokaze v podporo navedenim okoliščinam;
natančno opredelitev zahtevka, v zadevah v zvezi s premoženjskimi pravicami pa tudi navedbo vrednosti predmeta spora, razen če je predmet spora opredeljen denarni znesek;
opredelitev dneva zapadlosti zahtevka v primerih, ko se zahteva nalog za plačilo;
opis dejanskih okoliščin, ki utemeljujejo zahtevek in po potrebi tudi pristojnost sodišča;
navedbo, ali so stranke spor poskušale rešiti z mediacijo ali drugim izvensodnim načinom reševanja sporov, in če tega niso poskušale, navedbo razlogov za to;
podpis stranke ali njenega zakonitega zastopnika ali pooblaščenca;
seznam prilog.

Tožbenemu zahtevku je treba priložiti naslednje dokumente:

pooblastilo za zastopanje ali njegovo overjeno kopijo (če tožbeni zahtevek vložijo pooblaščenec);
izvode tožbenega zahtevka in njegovih prilog, ki jih je treba vročiti osebno, udeleženi v postopku, in če izvorniki prilog niso bili predloženi sodišču, en izvod vsake za sodni spis (v elektronskem postopku za plačilni nalog je treba zahtevku, vložnemu prek sistema za prenos podatkov, priložiti elektronsko overjene izvode prilog).

Poleg tega lahko tožbeni zahtevek vključuje: predloge za ukrepe zavarovanja, razglasitev takojšnje izvršljivosti sodne odločbe in obravnavo zadeve v odsotnosti tožnika; vloge za pripravo obravnave (zlasti vloge za vabilo prič in sodnih izvedencev, ki jih navede tožnik, k udeležbi na obravnavi; za izvedbo oglada; za odreditev tožencu, naj za obravnavo predloži dokument, s katerim razpolaga in ki je potreben za obravnavo dokazov, ali predmet oglada; za predložitev dokazov, ki jih imajo druga sodišča, uradi ali tretje osebe, za obravnavo).

10 Ali bom moral plačati sodne takse? Če je tako, kdaj? Ali bom moral odvetnika plačati od same vložitve tožbe?

Sodni postopki načeloma povzročijo stroške. Sodni stroški vključujejo takse in izdatke.

Obveznost plačila sodnih stroškov nosi stranka, ki pri sodišču vložijo procesno vlogo (vključno s tožbenim zahtevkom), za katero je treba plačati takso ali ki povzroči izdatke. Če ustreza taksa ni plačana, sodišče pozove stranko, naj jo plača v enem tednu, sicer bo procesna vloga vrnjena (če procesno vlogo vložijo stranka s stalnim prebivališčem ali registriranim sedežem v tujini, ki na Poljskem nima zastopnika, je rok za plačilo najmanj en mesec). Če taksa ni plačana v roku, sodišče procesno vlogo vrne stranki. Vrnjena procesna vloga nima nobenih učinkov, ki so na podlagi zakona povezani z vložitvijo procesne vloge pri sodišču.

Če je s posebno določbo določeno, da se lahko procesna vloga vložijo le prek sistema za prenos podatkov (postopek EPU), se taksa plača ob vložitvi procesne vloge.

Procesno vlogo, ki jo vložijo odvetnik, pravni svetovalec ali patentni zastopnik (če je zanjo taksa določena v fiksnem ali sorazmernem znesku, izračunanem na podlagi vrednosti predmeta spora, ki ga je navedla stranka), za katero taksa ni bila ustrezno plačana, sodišče vrne stranki, ne da bi jo pozvalo k plačilu takse (člen 1302 ZCP). Stranka lahko ustrezno takso plača v enem tednu. Če je taksa v zahtevanem znesku plačana, ima procesna vloga pravne učinke od datuma, ko je bila prvotno vložena. Tak učinek ne nastopi, če je procesna vloga znova vrnjena iz istega razloga.

Vprašanja v zvezi z nagradami za odvetnika ali pravnega svetovalca (kot je plačilni rok) je treba urediti v dogovoru, sklenjenem med stranko in pooblaščenecem.

11 Ali lahko zahtevam pravno pomoč?

Za pravno pomoč – postavitve sodnega pooblaščenca za vodenje zadeve (*pełnomocnik z urzędu*) – lahko zaprosijo fizične in pravne osebe.

Fizične osebe lahko zaprosijo za postavitve odvetnika ali pravnega svetovalca, če predložijo izjavo, iz katere je razvidno, da ne bodo mogle plačati nagrade za odvetnika ali pravnega svetovalca, ne da bi se same ali njihove družine znašle v stiski.

Pravne osebe (ali druge organizacijske enote, ki lahko na podlagi zakona nastopajo kot stranke v postopku) lahko zaprosijo za postavitve odvetnika ali pravnega svetovalca, če dokažejo, da nimajo zadostnih sredstev za plačilo nagrade za odvetnika ali pravnega svetovalca.

Sodišče ugotovi prošnji, če meni, da je sodelovanje odvetnika ali pravnega svetovalca v zadevi potrebno.

Vprašanje oprostive stroškov in postavitve sodnega pooblaščenca v čezmejnih sporih ureja zakon z dne 17. decembra 2004 o pravici do pravne pomoči v postopkih civilnega prava, ki potekajo v državah članicah Evropske unije, in pravici do pravne pomoči za mirno rešitev spora pred uvedbo postopka.

12 Kdaj tožba velja za uradno vloženo? Ali me bodo organi obvestili o tem, ali je bila zadeva pravilno predložena?

Tožba je pri sodišču vložena ob vložitvi tožbenega zahtevka. ZCP ne predvideva izdaje potrdila, da je bila zadeva pri sodišču pravilno vložena.

13 Ali bom prejel podrobne informacije o nadaljnjem poteku (npr. rokih za nadaljnja dejanja v postopku)?

Informacije o načrtovanih ali izvedenih ukrepih v zadevi je mogoče dobiti pri uradu za stranke (*Biuro Obsługi Interesanta*, BOI) pri pristojnem sodišču.

Informacije o datumih naslednjih zasedanj sodišča lahko dobite, če pokličete številko urada za stranke, navedeno na spletišču sodišča, in navedete opravilno številko zadeve.

Zadnja posodobitev: 12/10/2020

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvornika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Izvirna jezikovna različica te strani [\[pt\]](#) je bila pred kratkim spremenjena. To jezikovno različico trenutno prevajajo naši prevajalci.

Kako postopati? - Portugalska

1 Ali se moram obrniti na sodišče ali obstaja druga možnost?

Odgovor na to vprašanje je odvisen od vsakega posameznega primera.

Ker ni mogoče napovedati vseh težav, ki bi se lahko pojavile, se morate za nasvete obrniti na strokovnjaka s tega področja.

Če za to nimate finančnih sredstev, lahko zaprosite za pravno pomoč (glej spodnji informativni list o „pravni pomoči“).

Upravičena je lahko uporaba alternativnega reševanja sporov, odvisno od posebnosti zadeve (glej spodnji informativni list o „alternativnem reševanju sporov“).

2 Ali obstaja rok za vložitev tožbe pri sodišču?

Rok, v katerem lahko vložite tožbo za rešitev določenega spora, se razlikuje glede na posamezne primere.

Tudi to vprašanje je treba pojasniti ob pomoči pravnega strokovnjaka, kot je navedeno v odgovoru na prejšnje vprašanje.

3 Ali se moram obrniti na sodišče v tej državi članici?

Brez poseganja v pravila iz predpisov Skupnosti in drugih mednarodnih instrumentov so portugalska sodišča mednarodno pristojna:

(a) kadar je mogoče tožbo vložiti pri portugalskem sodišču v skladu s pravili o portugalski krajevni pristojnosti iz portugalske zakonodaje;

(b) kadar se je dejansko stanje, ki je podlaga za tožbo, ali katero koli dejstvo, povezano z njim, zgodilo na portugalskem ozemlju;

(c) kadar se lahko zatrjevana pravica uveljavlja le s predlagano tožbo na portugalskem ozemlju ali kadar ima tožnik precejšnje težave v zvezi z vložitvijo tožbe v tujini, ker obstaja pomembna osebna ali stvarna povezava med predmetom spora in portugalskim pravnim sistemom.

Portugalska sodišča imajo izključno pristojnost:

- (a) v zvezi s pravicami na nepremičninah in najemom nepremičnin na portugalskem ozemlju, vendar so v zvezi z najemom nepremičnin za začasno zasebno uporabo za največ šest zaporednih mesecev pristojna tudi sodišča države članice, v kateri ima toženec prebivališče, če je najemnik fizična oseba ter če imata najemodajalec in najemnik prebivališče v isti državi članici;
- (b) v zvezi z veljavnostjo ustanovitve ali prenehanja družb ali drugih pravnih oseb s sedežem na Portugalskem ter v zvezi z veljavnostjo odločitev, ki jih sprejmejo njihovi organi; portugalsko sodišče za določitev tega sedeža uporablja svoja pravila mednarodnega zasebnega prava;
- (c) v zvezi z veljavnostjo vpisov v javne evidence, ki se vodijo na Portugalskem;
- (d) v zvezi s prisilno izvršbo na nepremičnini na portugalskem ozemlju;
- (e) v zvezi z insolventnostjo ali reorganizacijo oseb s prebivališčem na Portugalskem ali pravnih oseb ali družb s sedežem na portugalskem ozemlju.

4 Če je tako, na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na moje prebivališče in prebivališče nasprotne stranke ali glede na druge vidike moje zadeve?

Kraj premoženja

Tožbe v zvezi s stvarnimi ali osebnimi pravicami na nepremičninah, delitvijo skupnega premoženja, prisilno izselitvijo, prednostno pravico in prisilno izvršbo ter tožbe za okrepitev, nadomestitev, zmanjšanje ali izbris hipotek je treba vložiti pri sodišču v kraju, kjer je zadevno premoženje.

Tožbe za okrepitev, nadomestitev, zmanjšanje ali izbris hipotek na ladjah ali zrakoplovih pa je treba vložiti pri sodišču v kraju, kjer je zadevni predmet registriran. Če se hipoteka nanaša na premičnine, registrirane v več okrožjih, se lahko tožnik odloči za katero koli od njih.

Če se tožba nanaša na skupino premičnin, ki pripadajo isti osebi in so namenjene enotni uporabi, ali nepremično in premično premoženje ali nepremičnine v različnih okrožjih, jo bo obravnavalo sodišču v kraju, kjer so nepremičnine najvišje vrednosti, ki bo določena na podlagi obdavčljive vrednosti premoženja. Če je nepremičnina, ki je predmet tožbe, v več kot enem sodnem okrožju, se lahko tožba vложи pri sodišču v katerem koli od teh okrožij.

Pristojnost v zvezi z izpolnitvijo obveznosti

Tožba za izpolnitev obveznosti, odškodnino zaradi neizpolnitve ali nepopolne izpolnitve obveznosti ali prenehanje pogodbe zaradi neizpolnjevanja obveznosti se vložijo pri sodišču v kraju prebivališča toženca. Upnik lahko izbere sodišče v kraju, kjer bi morala biti obveznost izpolnjena, če je toženec pravna oseba ali če je prebivališče upnika na metropolitanskem območju Lizbone ali Porta in ima tudi toženec prebivališče na istem metropolitanskem območju.

Če se tožba nanaša na ugotovitev civilne odgovornosti zaradi protipravnega dejanja ali tveganja, je pristojno sodišče v kraju, kjer se je dogodek zgodil.

Razveza zakonske zveze in prenehanje življenjske skupnosti

Za tožbe za razvezo zakonske zveze, prenehanje življenjske skupnosti in delitev premoženja je pristojno sodišče v kraju stalnega ali običajnega prebivališča tožnika.

Tožbe za plačilo nagrad

Če se tožba nanaša na plačilo nagrad za zastopnike na sodišču ali izvedence in izterjavo predplačil, plačanih stranki, je pristojno sodišče v kraju, kjer je bila storitev opravljena, zadevi pa je treba združiti.

Vendar če je bila tožba vložena pri pritožbenem ali vrhovnem sodišču, se tožba za plačilo nagrad vložijo pri okrožnem sodišču v kraju prebivališča dolžnika.

Ureditev in razdelitev generalne havarije

Sodišče pristanišča, v katerem je bil dostavljen ali bi moral biti dostavljen tovar ladje, ki je utrpela velike izgube, je pristojno za ureditev in razdelitev stroškov teh izgub.

Odškodnina zaradi trčenja ladij

Odškodninska tožba zaradi trčenja ladij se lahko vložijo pri sodišču v kraju, kjer se je nesreča zgodila, sodišču v kraju prebivališča lastnika ladje, ki je povzročila trčenje, sodišču v kraju, ki mu ladja pripada, sodišču v kraju, kjer je bila ladja najdena, ali sodišču v kraju prvega pristanišča postanka poškodovane ladje.

Stroški za reševanje ali pomoč ladjam

Plačilo, dolgovano za reševanje ali pomoč ladjam, se lahko zahteva pri sodišču v kraju nastanka dejanskega stanja, sodišču v kraju prebivališča lastnika rešenih predmetov ali sodišču v kraju, ki mu rešena ladja pripada ali kjer se nahaja.

Tožbo za razglasitev ladje, ki je bila pridobljena brezplačno ali za plačilo, za prosto prednostnih pravic je treba vložiti pri sodišču v kraju pristanišča, kjer je bila ladja zasidrana v času pridobitve.

Preventivni postopki in predhodni ukrepi

V zvezi s preventivnimi postopki in ukrepi pred vložitvijo tožbe je treba upoštevati naslednje:

- (a) rubež in zaseg premoženja se lahko predlagata bodisi pri sodišču, pri katerem je treba vložiti ustrezno tožbo, bodisi pri sodišču v kraju, kjer je premoženje, ali pri sodišču v katerem koli od zadevnih okrožij, če je premoženje v več okrožjih;
- (b) za prepoved novogradnje je pristojno sodišče v kraju, kjer naj bi delo potekalo;
- (c) za druge preventivne postopke je pristojno sodišče, pri katerem je treba vložiti ustrezno tožbo;
- (d) predhodne ukrepe za predložitev dokazov je treba predlagati pri sodišču v kraju, kjer naj bi se izvedli.

Spis v zvezi z zgoraj navedenimi dejanji in ukrepi je treba priložiti spisu za glavno tožbo, tako da ga je mogoče po potrebi poslati sodišču, pri katerem je navedena tožba vložena.

Vročitev obvestil se zahteva pri sodišču v kraju stalnega prebivališča osebe, ki ji je treba vročiti obvestilo.

Splošna pravila

Splošno pravilo portugalskega civilnega procesnega prava v zvezi s krajevno pristojnostjo je, da vse zadeve, ki niso izrecno določene, obravnava sodišče v kraju prebivališča toženca.

Vendar če toženec nima običajnega ali stalnega prebivališča ali če je odsoten, se tožba vložijo pri sodišču v kraju prebivališča tožnika, vendar je treba zahtevek za začasno ali stalno skrbništvo nad premoženjem odsotnega toženca vložiti pri sodišču v kraju zadnjega prebivališča toženca na Portugalskem.

Če ima toženec stalno ali običajno prebivališče v tujini, zadevo obravnava sodišče v kraju, kjer je toženec prisoten; če to ni na portugalskem ozemlju, bo zadevo obravnavalo sodišče v kraju prebivališča tožnika, če pa ima ta prebivališče v tujini, je pristojno sodišče v Lizboni.

Splošna pravila za pravne osebe in družbe

Če je toženec država, se sodišče v kraju prebivališča toženca nadomesti s sodiščem v kraju prebivališča tožnika.

Če je toženec druga pravna oseba ali družba, bo zadevo obravnavalo sodišče v kraju, kjer je sedež ali glavna uprava podružnice, agencije, hčerinske družbe ali zastopstva, odvisno od tega, ali je tožba vložena zoper matično družbo ali enega od teh subjektov, vendar se lahko tožba zoper tuje pravne osebe ali družbe, ki imajo podružnico, agencijo, hčerinsko družbo ali zastopstvo na Portugalskem, vložijo pri sodišču v kraju tega subjekta, čeprav je tožba vložena zoper matično družbo.

Več tožencev in prekrivajoči se zahtevki

Če je v isti zadevi več tožencev, mora vse obravnavati sodišče v kraju, kjer jih prebiva največ; če isto število tožencev prebiva v različnih krajih, lahko tožnik izbere katerega koli od njih.

Če ima tožnik več zahtevkov, ki jih morajo obravnavati sodišča različnih krajevnih pristojnosti, lahko za vložitev tožbe izbere katero koli od njih, razen če je pristojnost za presojo enega od zahtevkov odvisna od določene zveze, ki sodišču omogoča, da na lastno pobudo ugotovi neobstoj pristojnosti; v takem primeru je treba tožbo vložiti pri navedenem sodišču.

Če pa ima več zahtevkov, med katerimi obstaja razmerje odvisnosti ali podrejenosti, je treba tožbo vložiti pri sodišču, ki je pristojno za obravnavo glavnega zahtevka.

Splošna pravila o pristojnosti v zvezi z izvršbo

Razen v posebnih primerih, zajetih z drugimi določbami, je za izvršbo pristojno sodišče v kraju, kjer prebiva dolжник, čeprav lahko upnik izbere sodišče v kraju, kjer bi morala biti obveznost izpolnjena, če je dolжник pravna oseba ali če je prebivališče upnika na metropolitanskem območju Lizbone ali Porta in ima dolжник prebivališče na istem metropolitanskem območju.

Vendar če se izvršba nanaša na izročitev določenega predmeta ali izterjavo dolga s stvarnim jamstvom, je pristojno sodišče v kraju, kjer je predmet, ali sodišče v kraju, kjer so predmeti, ki so uporabljeni kot jamstvo.

Če je treba tožbo za izvršbo vložiti pri sodišču v kraju prebivališča dolžnika in ta nima prebivališča na Portugalskem, vendar ima tam premoženje, je pristojno sodišče v kraju, kjer je to premoženje.

V primerih prekrivanja izvršb, ki jih morajo obravnavati sodišča različnih krajevnih pristojnosti, je pristojno sodišče v kraju stalnega prebivališča dolžnika.

Izvršba na podlagi sodne odločbe

Za izvršbo odločbe, ki jo izda portugalsko sodišče, se predlog za izvršbo vložijo med postopkom, v katerem je bila izdana, izvršba pa se vpiše v zapisnik sodišča in se obravnava neodvisno, razen če je zoper odločbo vložena pritožba, pri čemer se zadeva prenese.

Če je v skladu z zakonom o organizaciji pravosodja za izvršbo pristojen specializirani izvršilni oddelek, je treba temu oddelku nujno poslati kopijo sodne odločbe, ki je podlaga za izvršbo, in spremne dokumente.

Če so odločbo izdali arbitri v arbitraži, ki je potekala na Portugalskem, je za izvršbo pristojno okrožno sodišče v kraju, kjer je potekala arbitraža.

Izvršba sodne odločbe višjih sodišč

Če je bila tožba vložena pri pritožbenem sodišču ali vrhovnem sodišču, je pristojno sodišče v kraju prebivališča dolžnika.

Izvršba na podlagi tuje sodne odločbe

Za izvršbo na podlagi tuje sodne odločbe je pristojno sodišče v kraju prebivališča dolžnika.

Pristojnost sodišča v zvezi z incidenčnimi vprašanji

Sodišče, pristojno za tožbo, je pristojno tudi za odločanje o incidenčnih vprašanjih, ki se pojavijo v njej, in vprašanjih, ki jih toženec postavi pri svoji obrambi.

Pristojnost za vprašanja v zvezi z nasprotnimi tožbami

Sodišče, izbrano za vložitev tožbe, je pristojno za vprašanja, ki izhajajo iz nasprotne tožbe, če je zanje pristojno na podlagi državljanstva, predmeta in hierarhije; če ni, je oseba, zoper katero je vložena nasprotna tožba, oproščena tega postopka.

Zasebni dogovori in dodelitev pristojnosti

Stranki se lahko dogovorita, katero sodišče je pristojno za reševanje določenega spora ali sporov, ki lahko izhajajo iz določenega pravnega razmerja, če je sporno razmerje povezano z več kot enim pravnim sistemom. Dogovorjena določitev pristojnosti lahko vključuje dodelitev izključne pristojnosti portugalskim sodiščem ali zgolj določitev alternativne pristojnosti portugalskih sodišč, kadar ta obstaja, če se domneva, da je ta v primeru dvoma izključna.

Izbira sodišča je veljavna le, če so izpolnjene vse naslednje zahteve:

- (a) povezana je s sporom glede pravic, ki so na voljo;
- (b) dopušča jo imenovano sodišče;
- (c) upravičena je z resnim interesom obeh strank ali ene od njiju, če to ne pomeni resnih nevednosti za drugo stranko;
- (d) ne vključuje zadev, ki spadajo v izključno pristojnost portugalskih sodišč;
- (e) je rezultat dogovora, ki je pisen ali potrjen pisno ter v katerem je izrecno navedeno pristojno sodišče.

Za dogovor se šteje, da je pisen, kadar je zapisan v dokumentu, ki ga podpišeta stranki, ali kadar izhaja iz izmenjave dopisov, teleksov, telegramov ali drugih sredstev komuniciranja, ki pomenijo pisni dokaz, ne glede na to, ali taki dokumenti neposredno vsebujejo dogovor ali pa vsebujejo klavzulo, ki se sklicuje na drug dokument, ki vsebuje dogovor.

Zaščita otrok in mladih v nevarnosti

V zvezi s pristojnostjo za mladoletnike je za izvajanje ukrepov za spodbujanje pravic in zaščite otrok odgovoren odbor za varstvo ali sodišče v kraju, kjer ima otrok ali mladostnik prebivališče v času prejetja obvestila o položaju ali začetka sodnega postopka.

Če stalno prebivališče otroka ali mladostnika ni znano ali ga ni mogoče določiti, je pristojen odbor za varstvo ali sodišče v kraju, kjer se otrok ali mladostnik nahaja.

Ne glede na navedeno bo odbor za varstvo ali sodišče v kraju, kjer se otrok ali mladostnik nahaja, sprejelo ukrepe, ki se štejejo za nujne za njihovo takojšnjo zaščito.

Če otrok ali mladostnik po izvedenih ukrepih spremeni prebivališče za več kot tri mesece, se zadeva preda odboru za varstvo ali sodišču v kraju novega stalnega prebivališča.

Spremembe dejanskega stanja, ki se zgodijo po začetku postopka, niso pomembne, razen v zgornjem primeru.

Ne glede na pravila o krajevni pristojnosti se lahko, kadar se nevarnost hkrati nanaša na več kot enega otroka ali mladostnika, vložijo ena sama tožba, če pa so bili uvedeni ločeni postopki, se lahko vsi ti združijo s prvotno tožbo, če je to upravičeno zaradi družinskih razmerij ali posebnih tveganjih okoliščin.

Če so bili za istega otroka ali mladostnika uvedeni zaporedni ukrepi varstva, vzgojno-izobraževalni ukrepi ali civilni preventivni ukrepi za mladoletnike, je treba to navesti v spisu v zadevi, da bi jih lahko upošteval sodnik, ki odloča o prvotni tožbi.

Vzgojno-izobraževalni ukrepi

Za presojo dejstev in uporabe vzgojno-izobraževalnih ukrepov je pristojno sodišče v kraju prebivališča mladoletnika v času uvedbe postopka. Če je prebivališče mladoletnika neznan, je pristojno sodišče v kraju prebivališča nosilca starševske odgovornosti. Če imata nosilca starševske odgovornosti

različna kraja prebivališča, je pristojno sodišče v kraju prebivališča skrbnika, ki mu je bil mladoletnik dodeljen, v primeru skupnega skrbništva pa sodišče v kraju prebivališča skrbnika, s katerim mladoletnik prebiva. V drugih primerih je pristojno sodišče v kraju, kjer se izvaja skrbništvo, ali če to ni določeno, sodišče v kraju, kjer se otrok nahaja.

Spremembe, ki se zgodijo po začetku postopka, niso pomembne.

Sodišče v kraju, kjer se izvaja skrbništvo, in v kraju, kjer se mladoletnik nahaja, sta pristojni za sprejetje nujnih ukrepov.

5 Na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na predmet tožbe in vrednost spornega predmeta?

V zvezi s tem glej informativna lista „Pravosodni sistemi“ in „Pristojnost“.

6 Ali lahko tožbo vložim sam ali mora to storiti posrednik, na primer odvetnik?

Če zastopanje odvetnika ni obvezno, se lahko stranke zastopajo same ali pa jih zastopajo odvetniki pripravniki ali pravni zastopniki (*solicitadores*).

Zastopanje odvetnika je obvezno:

(a) v zadevah, ki spadajo v pristojnost sodišč, za katere veljajo zgornje meje in pri katerih je dopustna redna pritožba;

(b) v zadevah, pri katerih je pritožba vedno dopustna ne glede na vrednost spornega predmeta;

(c) v pritožbah in zadevah, vloženih pri višjih sodiščih.

Tudi če je zastopanje odvetnika obvezno, lahko odvetniki pripravniki, pravni zastopniki in stranke sami vložijo zahtevke, v katerih se ne sprožijo pravna vprašanja.

V zadevah, v katerih stranke, čeprav ni obvezno imenovati odvetnika, niso določile pravnega zastopnika, priče zasliši sodnik, ki bo postopek tudi prilagodil posebnim okoliščinam.

Stranke mora v izvršilnem postopku, katerega vrednost presega mejo, ki velja za sodišče prve stopnje, zastopati odvetnik, odvetnik pripravnik ali pravni zastopnik, odvetnik pa jih mora zastopati v postopku, katerega vrednost presega mejo, ki velja za pritožbeno sodišče, ali v postopku, katerega vrednost je enaka ali nižja, vendar višja od meje, ki velja za sodišče prve stopnje, če to vključuje kakršen koli postopek, ki poteka v skladu s pogoji deklaratornega postopka.

7 Kje moram vložiti tožbo: v sprejemni pisarni, vložišču sodišča ali pri kakšnem drugem upravnem uradu?

V zadevah, v katerih pravni zastopnik ni potreben in stranka nima posrednika, se lahko zgoraj navedeni procesni dokumenti sodišču predložijo na enega od naslednjih načinov:

(a) vložijo se v sodni pisarni, pri čemer se kot veljavni datum upošteva datum dostave dokumenta;

(b) pošljejo se s priporočeno pošto, pri čemer se kot veljavni datum upošteva datum, ko je dokument poslan s priporočeno pošto;

(c) pošljejo se po telefaksu ali elektronski pošti, pri čemer se kot veljavni datum upošteva datum, ko je dokument poslan.

Glej tudi informativni list „Avtomatizirana obdelava“.

8 V katerem jeziku lahko vložim tožbo? Je to mogoče storiti ustno ali jo je treba vložiti v pisni obliki? Ali jo lahko pošljem po telefaksu ali elektronski pošti?

V vseh sodnih dokumentih se uporablja portugalščina.

Če mora na portugalskih sodiščih pričati tuji državljan, ki ne govori portugalščine, mu bo po potrebi postavljen zapriseženi tolmač, da se poenostavi komunikacija.

Za dokumente, napisane v tujem jeziku, ki jih je treba prevesti, bo sodišče na lastno pobudo ali na zahtevo ene od strank osebi, ki jih je predložila, odredilo, naj priloži prevod.

Tožba pri mirovnih sodiščih se lahko vloži ustno. V vseh drugih postopkih mora biti vložena pisno.

Procesni dokumenti, ki jih morajo stranke predložiti pisno, se sodišču predložijo elektronsko prek računalniškega sistema Citius na spletnem naslovu <http://citius.tribunaisnet.mj.pt/> v skladu s postopki in navodili v njem, pri čemer se kot veljavni datum upošteva datum, ko je dokument poslan.

Stranka, ki na ta način predloži dokaze, mora vlogo in kakršne koli spremene dokumente predložiti elektronsko, izvirmikov pa ji ni treba podpisati, razen če tako odloči sodišče v skladu s procesnim pravom.

Če se v zadevi ne zahteva pravno zastopanje in stranka nima posrednika, glej odgovor na prejšnje vprašanje.

V zvezi s postopkom za izdajo plačilnega naloga glej ustrezni informativni list.

Glej tudi informativni list „Avtomatizirana obdelava“.

9 Ali za vložitev tožb obstajajo posebni obrazci? Če ne obstajajo, kako je treba zadevo predložiti? Ali obstajajo elementi, ki jih mora tožba vsebovati?

Obstajajo posebni obrazci za vloge za izdajo odredbe, za izvršilni postopek in za začetek postopka pri mirovnem sodišču, če se tožnik v zadnjem primeru ni odločil vložiti tožbe ustno.

Glej informativne liste „Postopek za plačilni nalog“, „Izvršba sodb“ in „Alternativno reševanje sporov“.

Ugotovitvena tožba se predloži sodišču z začetno vlogo, v kateri mora tožnik:

navesti sodišče in oddelek, pri katerem je tožba vložena, ter opredeliti stranke z navedbo njihovih imen, prebivališča ali sedeža ter, kjer je to mogoče,

matične in davčne številke, poklica in delovnega mesta;

navesti službeni naslov svojega pravnega zastopnika;

navesti vrsto tožbe;

navesti glavna dejstva, na katerih temelji tožba, in pravne razloge, ki so podlaga za tožbo;

oblikovati zahtevek;

navesti znesek zahtevka;

imenovati sodnega izvršitelja, ki je odgovoren za vročitev poziva, ali pravnega zastopnika, ki je odgovoren za njegovo uveljavljanje.

Tožnik mora na koncu vloge predložiti seznam prič in zahtevati druge dokaze.

K vlogi je treba priložiti dokazilo o predhodnem plačilu sodnih taks ali upravičenosti do pravne pomoči namesto plačila sodnih taks.

Sodna pisarna bo zavrnila začetno vlogo in pisno navedla razloge za zavrnitev v katerih koli od naslednjih okoliščin:

če nima naslova ali je naslovljena na drugo sodišče, oddelek istega sodišča ali organ;

če v njej niso opredeljene stranke in navedene podrobnosti, ki jih mora vsebovati (imena, prebivališče ali sedež ter, kjer je to mogoče, matična in davčna številka, delovno mesto in poklic);

če v njej ni naveden službeni naslov pravnega zastopnika;

če v njej ni navedena vrsta tožbe;

če v njej ni naveden znesek zahtevka;

če ne vsebuje dokazila o predhodnem plačilu sodnih taks ali odobritvi pravne pomoči, razen v primeru zakonsko določenega nujnega poziva;

če ni podpisana;

če ni sestavljena v portugalskem jeziku;

če uporabljeni papir ni v skladu z zakonskimi zahtevami.

10 Ali bom moral plačati sodne takse? Če je tako, kdaj? Ali bom moral odvetnika plačati od same vložitve tožbe?

Stroški sodnih postopkov zajemajo sodne takse, stroške in stroške stranke.

Sodne takse

Sodne takse ustrezajo zneskom, ki jih mora v zadevi plačati vsaka stranka, ter se določijo glede na vrednost in zapletenost zadeve na podlagi [uredbe o stroških sodnih postopkov](#).

Sodne takse plača samo stranka, ki vloži vlogo, ne glede na to, ali to stori kot tožnik ali toženec, upnik ali dolžnik, vložnik zahtevka ali nasprotna stranka, pritožnik ali nasprotna stranka v pritožbi, v skladu z uredbo o stroških sodnih postopkov.

Sodne takse je treba plačati pred vložitvijo procesnega dokumenta, za katerega se zahteva plačilo takse (začetna vloga ali zahteva, ugovor itd.), razen če je stranka ali tožba oproščena plačila ali je stranka oproščena predhodnega plačila.

V primeru nasprotno tožbe ali glavne intervencije je treba dodatno sodno takso plačati samo, če vložnik nasprotno tožbe vloži zahtevek, ki je ločen od zahtevka tožnika.

Zahtevek se ne šteje za ločen, kadar želi stranka v svojo korist doseči enak pravni učinek, kot ga predlaga tožnik, ali če želi stranka pridobiti zgolj odškodnino.

Če se v eni vlogi združi več strank, mora celotno sodno takso plačati stranka, ki je navedena kot prva stranka v prvotni vlogi, nasprotni tožbi ali zahtevi, brez poseganja v pravico do vračila od združenih strank.

Če se različne stranke združijo v več kot eni vlogi, je vsak tožnik, vložnik nasprotno tožbe, upnik ali vložnik zahtevka odgovoren za plačilo ustrezne sodne takse, katere vrednost je določena v uredbi o stroških sodnih postopkov.

Za tožbe, ki jih vložijo gospodarske družbe, ki so v preteklem letu vložile 200 ali več tožb, postopkov ali izvršb pri katerem koli sodišču, se sodne takse določijo v skladu z uredbo o stroških sodnih postopkov.

Za odreditev plačila sodnih taks se tožbe in preventivni postopki štejejo za še posebno zapletene, kadar:

- (a) vsebujejo dolgovezne navedbe ali zahtevke;
- (b) se nanašajo na zelo strokovna pravna vprašanja ali zelo specifične tehnične zadeve ali zahtevajo kombinirano analizo pravnih vprašanj iz zelo različnih okvirov ali
- (c) zahtevajo zaslišanje velikega števila prič, analizo zapletenih dokazov ali različne dolgotrajne ukrepe za pridobitev dokazov.

Na splošno se prva ali edina sodna taksa plača do datuma predložitve dokumentov. Če se plačilo izvede elektronsko, ga je treba dokazati z elektronskimi potrdili, kot je določeno z zakonom. Če je opravljeno na papirju, mora vložnik zagotoviti dokazilo o plačilu.

Drugi obrok sodne takse je treba plačati v desetih dneh od obvestila o končni obravnavi, vložnik pa mora predložiti dokazilo o plačilu ali dokazilo o dokončanju takega plačila v istem roku.

Stroški

Vsi izdatki, nastali zaradi postopka, so stroški ne glede na to, ali njihovo plačilo zahtevajo stranke ali pa ga odredi sodnik.

Razen kot je določeno v predpisih o dostopu do prava, vsaka stranka plača stroške, ki jih je imela in ki so nastali med postopkom.

Za stroške je odgovorna stranka, ki je zahtevala ukrep, ali stranka, ki ga izkoristi, če je bil izveden po uradni dolžnosti.

Stroški stranke

Stroški stranke vključujejo znesek, ki ga je vsaka stranka porabila za zadevo in do povračila katerega je upravičena na podlagi razlogov, ki jih je sodišče ugotovilo zoper nasprotno stranko. Stroški se določijo v okviru odločbe sodišča.

Plačilo stroškov stranke, ki ga odredi sodišče, vključuje sodne takse, ki jih je plačala stranka, ki je v postopku uspela, sorazmerno z njenim uspehom, stroške, ki so dejansko nastali stranki, plačilo sodnemu izvršitelju in stroške, ki jih je imel, nagrade pravnih zastopnikov in nastale stroške v skladu s podrobno obrazložitvijo, kot je navedeno v uredbi.

Če bi lahko tožnik uporabil alternativno reševanje sporov, vendar se odloči za sodni postopek, mora svoje stroške nositi sam ne glede na izid postopka, razen če je nasprotna stranka onemogočila uporabo alternativnega reševanja sporov.

Nekatere zadeve so po zakonu oproščene plačila stroškov, enako velja za nekatere stranke.

Ker sodne takse ustrezajo znesku, ki ga je treba plačati zaradi želje vsake stranke, da vstopi v pravdo, je lahko vsaka oseba, za katero se lahko šteje, da je vključena v tožbo (tožnik, toženec, upnik, dolžnik, vložnik zahtevka, nasprotna stranka, pritožnik ali nasprotna stranka v pritožbi), na splošno zavezana plačilu sodnih taks, ker plačilo ustreza zagotovitvi storitve, ne glede na to, ali je stranka v postopku uspela ali ne. Stranke, ki v postopku uspejo, so upravičene do povračila sodnih taks na podlagi predpisov o stroških.

Nagrade

Nagrade določi sodišče, ki mora za to upoštevati pomen opravljenih storitev, težavnost in nujnost zadeve, stopnjo intelektualne ustvarjalnosti pri opravljanju strokovnega dela, dosežene rezultate, čas, ki je bil potreben, prevzeto odgovornost in druge strokovne naloge.

11 Ali lahko zahtevam pravno pomoč?

Da, lahko, če izpolnujete pogoje za odobritev pravne pomoči (glej informativni list „Pravna pomoč“).

12 Kdaj tožba velja za uradno vloženo? Ali me bodo organi obvestili o tem, ali je bila zadeva pravilno predložena?

Glej odgovora na vprašanji 7 in 8.

Sodni uradnik za sprejem vlog ob prejetju vloge preveri, ali so izpolnjene formalne zahteve. Podrobnejši in temeljitejši pregled opravi sodnik v poznejših fazah postopka.

Stranke so vedno obveščene o takih odločitvah.

13 Ali bom prejel podrobne informacije o nadaljnjem poteku (npr. rokih za nadaljnja dejanja v postopku)?

Sodiščem po zakonu ni treba zagotoviti takih informacij. Vendar imajo zdaj pravni zastopniki možnost, da si prek sistema CITIUS, pobude ministrstva za pravosodje za digitalizacijo sodnih postopkov, ogledajo zadeve iz svojih pisarn.

Odvetniki, sodniki in sodne pisarne lahko zdaj, ko se procesni dokumenti vlagajo elektronsko in vnašajo neposredno v aplikacije IT sodišč, ob upoštevanju dejstva, da sodniki uporabljajo iste aplikacije za opravljanje svojih nalog, uporabljajo te aplikacije in portal CITIUS za vpogled v spise in dokumente v zadevi.

Dodatne informacije

[Apoio Judiciário – Protecção Jurídica](#)

[Bases Jurídico-Documentais](#)

[Câmara dos Solicitadores](#)

[Diário da República](#) (Uradni list)

[Direcção-Geral da Administração da Justiça](#)

[Direcção-Geral da Política de Justiça](#)

[Ministério da Justiça](#) (ministrstvo za pravosodje)

Zadnja posodobitev: 31/03/2017

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Kako postopati? - Romunija

1 Ali se moram obrniti na sodišče ali obstaja druga možnost?

Vsaka oseba, ki uveljavlja pravico zoper drugo osebo, mora vložiti vlogo pri stvarno pristojnem sodišču. Zadeva se lahko sodišču predloži šele po končanem predhodnem postopku, če je to izrecno določeno z zakonom. Vlogi mora biti priloženo dokazilo o končanem predhodnem postopku.

Stranka v sporu lahko uporabi tudi alternativne načine reševanja sporov.

Pred predložitvijo zadeve sodišču se lahko opravi mediacija, ki je prostovoljna. Sodni organi morajo med sodnim postopkom stranke seznaniti z možnostjo mediacije in njenimi prednostmi.

Mediacija je mogoča v sporih, ki se nanašajo na zavarovanje, varstvo potrošnikov, družinsko pravo in poklicno odgovornost, v delovnih sporih in civilnih sporih, katerih vrednost ne presega 50 000 RON, razen v tistih sporih, pri katerih je bila izdana izvršljiva sodna odločba za začetek postopka v primeru insolventnosti, pri tožbah v zvezi s poslovnim registrom in v primerih, v katerih se stranki odločita za postopke iz členov 1.014–1.025 ali 1.026–1.033 zakonika o civilnem postopku (plačilni nalogi ali spori majhne vrednosti).

Stranke v sporu lahko uporabijo tudi arbitražo, ki je alternativno reševanje spora zasebne narave. Osebe s popolno poslovno sposobnostjo se lahko dogovorijo, da bodo spore reševale z arbitražo. To ni mogoče pri sporih, ki se nanašajo na osebno stanje, sposobnost oseb, zapuščinski postopek, družinska razmerja in pravice, ki jih stranke ne morejo določiti.

2 Ali obstaja rok za vložitev tožbe pri sodišču?

Pravica do vložitve denarne tožbe lahko zastara, razen če ni z zakonom določeno drugače. V zadevah, ki so posebej določene z zakonom, zastaranje velja tudi za druge pravice do vložitve tožbe, ne glede na njihov predmet (člen 2501 civilnega zakonika).

V skladu z določbami člena 2517 civilnega zakonika je splošni zastaralni rok tri leta.

V skladu s členom 10(1) izrednega odloka vlade št. 39/2017 o odškodninskih tožbah zaradi kršitev določb konkurenčnega prava ter o spremembi in dopolnitvi zakona št. 21/1996 o konkurenci je z odstopanjem od člena 2.517 civilnega zakonika pravica do vložitve odškodninske tožbe zastarala po petih letih.

V civilnem zakoniku so določeni posebni roki zastaranja v nekaterih zadevah, in sicer:

desetletni zastaralni rok za stvarne pravice, za katere zakon ne določa, da ne morejo zastarati, ali za katere ne velja drug zastaralni rok; za odškodnino za nepremoženjsko/premoženjsko škodo, ki jo je oseba utrpela zaradi mučenja ali krutosti, ali kjer je to ustrezno, zaradi nasilja ali spolnega napada na mladoletne osebe ali osebe, ki se ne morejo braniti ali izraziti svoje volje; za odškodnino za okoljsko škodo;

dveletni zastaralni rok za pravico do vložitve tožbe na podlagi (po)zavarovalnega razmerja; pravico do vložitve tožbe v zvezi s plačilom provizij posrednikom za storitve, opravljene na podlagi pogodbe o posredništvu;

enoletni zastaralni rok za pravico do vložitve tožbe v zvezi s povračilom zneskov od prodaje vstopnic za predstavo, ki ni bila izvedena; za pravico do vložitve tožbe gostincev ali hotelirjev za storitve, ki jih opravljajo; profesorjev, učiteljev, mojstrov in umetnikov za urni, dnevni ali mesečni pouk; zdravnikov, babic, medicinskih sester in farmacevtov za obiske, postopke ali zdravlila; trgovcev na drobno za plačilo za prodano in dobavljeno blago; obrtnikov za plačilo dela; odvetnikov zoper stranke za plačilo nagrad in stroškov; notarjev in sodnih izvršiteljev v zvezi s plačilom zneskov, do katerih so upravičeni za svoje dejavnosti; inženirjev, arhitektov, geodetov, računovodij in drugih samozaposlenih oseb za plačilo zneskov, do katerih so upravičeni; za pravico do vložitve tožbe, ki izhaja iz pogodbe o prevozu blaga po kopnem, zraku ali vodi, zoper prevoznika.

3 Ali se moram obrniti na sodišče v tej državi članici?

Pravila o mednarodni pristojnosti v sporih s čezmejnimi elementi so določena v knjigi VII zakonika o civilnem postopku z naslovom *Mednarodni civilni postopek*. Določbe te knjige za postopek s čezmejnimi elementi na podlagi zasebnega prava se sicer uporabljajo, če ni z mednarodnimi pogodbami, katerih pogodbenica je Romunija, pravom Evropske unije ali posebnimi zakoni določeno drugače.

V zadevah v zvezi z mednarodno pristojnostjo zakonik o civilnem postopku vsebuje določbe, ki se med drugim nanašajo na: pristojnost na podlagi toženčevega stalnega prebivališča ali sedeža, prostovoljni dogovor o pristojnosti v korist romunskih sodišč, dogovore o izbiri sodišča, izključitev arbitraže, *forum necessitatis*, notranjo pristojnost, litispencenco in povezane tožbe na mednarodni ravni, izključno osebno pristojnost, izključno pristojnost za denarne tožbe ali prednostno pristojnost romunskih sodišč (člen 1066 in naslednji zakonika o civilnem postopku).

4 Če je tako, na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na moje prebivališče in prebivališče nasprotne stranke ali glede na druge vidike moje zadeve?

Krajevna pristojnost je urejena v skladu s splošnimi merili (toženčevo stalno prebivališče/sedež), alternativnimi merili (starševstvo, preživnina, pogodba o prevozu, zavarovalna pogodba, menica/ček/zadolžnica/vrednostni papir, potrošniki, civilna odgovornost na podlagi odškodninskega prava) ali izključnimi merili (nepremičnine, dedovanje, družbe, tožbe, vložene proti potrošnikom), ki so določena s členom 107 in naslednjimi novega zakonika o civilnem postopku.

5 Na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na predmet tožbe in vrednost spornega predmeta?

Pristojnost sodišča glede na predmet zadeve je določena s členom 94 in naslednjimi novega zakonika o civilnem postopku ter je odvisna od narave in vrednosti zadeve.

Okrajna sodišča kot sodišča *prve stopnje* obravnavajo vloge, ki so v skladu s *civilnim zakonikom* v pristojnosti sodišča za družinske zadeve in skrbništvo; vloge za vpis v evidence osebnega stanja; vloge v zvezi z upravljanjem večnadstropnih zgradb, stanovanj ali prostorov, ki so v izključnem lastništvu različnih oseb, in pravnimi razmerji, ki so jih združenja lastnikov stanovanj vzpostavila z drugimi fizičnimi ali pravnimi osebami; vloge za prisilno izselitev; vloge v zvezi s skupnimi stenami in jarki, razdaljo med zgradbami in nasadi, pravico do prehoda, bremeni in drugimi omejitvami, ki vplivajo na lastninske pravice; vloge v zvezi s spremembami meja in označevanjem meja; vloge za zaščito premoženja; vloge v zvezi s pozitivnimi ali negativnimi obveznostmi, ki jih ni mogoče ovrednotiti v denarju; vloge za sodno delitev ne glede na zadevno vrednost; druge vloge, ki jih je mogoče ovrednotiti v denarju, in sicer do vključno 200 000 RON, ne glede na status strank.

Okrožna sodišča kot sodišča *prve stopnje* obravnavajo vse vloge, ki po zakonu ne spadajo v pristojnost drugih sodišč, ali vse druge vloge, ki po zakonu spadajo v njihovo pristojnost.

Pritožbena sodišča kot sodišča *prve stopnje* obravnavajo vloge v zvezi z upravnimi in davčnimi spori ali vse druge vloge, ki po zakonu spadajo v njihovo pristojnost.

6 Ali lahko tožbo vložim sam ali mora to storiti posrednik, na primer odvetnik?

Stranke lahko tožbo vložijo osebno ali prek zastopnika, tako zastopanje pa je lahko določeno z zakonom ali pogodbo ali pa ga določi sodišče. Fizične osebe, ki nimajo poslovne sposobnosti, zastopa zakoniti zastopnik. Stranke lahko v skladu z zakonom zastopa zastopnik po njihovi izbiri, razen če se z zakonom ne zahteva njihova osebna navzočnost pred sodiščem.

Na prvi stopnji in v pritožbenem postopku lahko fizične osebe zastopa odvetnik ali drug pooblaščenec. Če kot zastopnik ne nastopa odvetnik, ampak druga oseba, lahko pooblaščenec v preiskovalni fazi in med predstavitvijo argumentov procesne in vsebinske ugovore vloga le prek odvetnika. Fizičnim osebam pri pripravi vloge in pritožbenih razlogov ter vložitvi pritožbe in njenem zagovoru pomaga in jih zastopa samo odvetnik, sicer je vloga oziroma pritožba neveljavna.

Pravne osebe lahko pred sodišči na podlagi pogodbe zastopa samo pravni svetovalec ali odvetnik. Pravnim osebam pri pripravi vloge in pritožbenih razlogov ter vložitvi pritožbe in njenem zagovoru pomaga in jih, kjer je to ustrezno, zastopa samo odvetnik ali pravni svetovalec, sicer je vloga oziroma pritožba neveljavna. Zgoraj navedene določbe se ustrezno uporabljajo tudi za združenja, družbe ali druge subjekte brez pravne osebnosti.

7 Kje moram vložiti tožbo: v sprejemni pisarni, vložišču sodišča ali pri kakšnem drugem upravnem uradu?

Tožba se evidentira in datira z žigosanjem z vstopnim žigom. Po evidentiranju se tožba in spremni dokumenti, kjer je ustrezno skupaj z dokazi, kako so bili posredovani sodišču, predajo predsedniku sodišča ali osebi, ki jo je ta določil, ta pa sprejme takojšnje ukrepe za naključno določitev senata v skladu z zakonom (člen 199 zakonika o civilnem postopku).

8 V katerem jeziku lahko vložim tožbo? Je to mogoče storiti ustno ali jo je treba vložiti v pisni obliki? Ali jo lahko pošljem po telefaksu ali elektronski pošti?

V skladu s členom 12(5) zakona št. 304/2004 o organizaciji pravosodja so vloge in procesna pisanja sestavljeni samo v romunskem jeziku. Vloge se vložijo samo v pisni obliki. V členu 194 novega zakonika o civilnem postopku je določeno, da se vloga, vložena osebno ali prek zastopnika, prejeta po pošti, kurirju, telefaksu ali skenirana in poslana po elektronski pošti ali v elektronski obliki, evidentira in datira z žigosanjem z vstopnim žigom.

Če katera od strank, ki jih je treba zaslišati, ne govori romunščine, sodišče v skladu s členom 225 novega zakonika o civilnem postopku uporabi sodnega tolmača. Če se stranke strinjajo, lahko kot tolmač deluje sodnik ali sodni uradnik. Če navzočnosti sodnega tolmača ni mogoče zagotoviti, lahko tolmačijo zaupanja vredne osebe, ki govorijo zadevni jezik. Če je oseba nema, gluha ali gluhonema ali če se iz katerega koli drugega razloga ne more izražati, komunikacija poteka pisno. Če zadevna oseba ne zna brati ali pisati, se uporabi tolmač. Za prevajalce in tolmače se ustrezno uporabljajo določbe o izvedencih.

9 Ali za zadrževanje tožb obstajajo posebni obrazci? Če ne obstajajo, kako je treba zadevo predložiti? Ali obstajajo elementi, ki jih mora tožba vsebovati?

Z zakonikom o civilnem postopku uporaba standardnih obrazcev za pravne zahtevke ni predvidena. Vsebina nekaterih civilnopravnih zahtevkov (*npr.* tožbe, odgovora na tožbo, nasprotno tožbe) je določena s splošnimi pravili o civilnem postopku.

10 Ali bom moral plačati sodne takse? Če je tako, kdaj? Ali bom moral odvetnika plačati od same vložitve tožbe?

Sodni stroški vključujejo kolkovine, nagrade za odvetnike, izvedence in specialiste, plačila pričam v zvezi s potjo in nadomestila zneskov, izgubljenih zaradi obveznega nastopa pred sodiščem, potne stroške in stroške nastanitve ter vse druge stroške, potrebne za pravilno izvedbo postopka. Stranka, ki uveljavlja sodne stroške, mora stroške in njihovo višino dokazati najpozneje do konca vsebinske obravnave zadeve. Stranka, ki ni uspela v pravdi, mora na zahtevo stranke, ki je uspela v pravdi, plačati sodne stroške zadnje navedene stranke. Če je bilo vlogi delno ugodeno, sodnik določi delež, v katerem vsaka stranka nosi sodne stroške. Po potrebi lahko odredi pobot sodnih stroškov. Tožencu, ki je na prvi obravnavi, na katero so bile stranke ustrezno pozvane, priznal zahtevke tožnika, ni mogoče odrediti plačila sodnih stroškov, razen če je tožnik pred začetkom postopka tožencu poslal uradno obvestilo ali če je toženelec po zakonu zamujal s plačilom. Če je tožnikov ali tožencev več, se jim lahko naloži plačilo sodnih stroškov v enakih deležih, sorazmerno ali solidarno, odvisno od njihovega statusa v postopku ali narave pravnega razmerja med njimi.

11 Ali lahko zahtevam pravno pomoč?

Pravno pomoč je mogoče pridobiti v skladu z določbami izredne uredbe št. 51/2008 o javni pravni pomoči v civilnih zadevah, odobrene z nadaljnjimi spremembami z zakonom št. 193/2008, kakor je bil naknadno spremenjen. Novi zakonik o civilnem postopku (člena 90 in 91) vsebuje splošne določbe o pravni pomoči.

12 Kdaj tožba velja za uradno vloženo? Ali me bodo organi obvestili o tem, ali je bila zadeva pravilno predložena?

Tožba se evidentira in datira z žigosanjem z vstopnim žigom. Po evidentiranju se tožba in spremni dokumenti predajo predsedniku sodišča ali sodniku, ki ga nadomešča, in ta sprejme takojšnje ukrepe za naključno določitev senata.

Senat, ki mu je bila zadeva naključno dodeljena, preveri, ali vloga izpolnjuje potrebne zahteve. Če jih ne, je tožnik pisno obveščen o zadevnih pomanjkljivostih. V največ desetih dneh od prejema obvestila mora predložiti dodatne informacije ali opraviti odredjene spremembe, sicer je vloga neveljavna. Če obveznosti v zvezi s predložitvijo dodatnih informacij ali spremembo vloge v predpisanem roku niso izpolnjene, sodišče s sklepom, izdanim v senatu, razglasi neveljavnost vloge.

Ko sodnik ugotovi, da so v zvezi z vlogo izpolnjeni vsi pravni pogoji, s sklepom odredi njeno vročitev tožencu.

13 Ali bom prejel podrobne informacije o nadaljnjem poteku (npr. rokih za nadaljnja dejanja v postopku)?

Podrobne informacije o zadevi je mogoče pridobiti pri arhivskem uradu sodišč ali na spletiščih sodišč, če so na voljo, na naslovu <http://portal.just.ro/>.

Sodišče lahko o vlogi odloči le, če so bile stranke pozvane ali če so osebno ali prek zastopnika nastopile pred sodiščem. Sodišče odloži obravnavo zadeve in odredi, da je treba stranko pozvati na obravnavo, če ugotovi, da odsotna stranka ni bila pozvana v skladu z zakonsko določenimi zahtevami, sicer obravnavo ni veljavna. Sodni pozivi in vsa procesna pisanja se vročijo po uradni dolžnosti.

Ko sodnik ugotovi, da so v zvezi z vlogo izpolnjeni vsi pravni pogoji, s sklepom odredi njeno vročitev tožencu, ki je obveščen o obveznosti predložitve odgovora na tožbo v 25 dneh od vročitve vloge, pri čemer se mu ob neizpolnitvi obveznosti naloži sankcija. Odgovor na tožbo se vroči tožniku. Ta mora v desetih dneh od vročitve vložiti odgovor na odgovor na tožbo, toženelec pa se z odgovorom na odgovor na tožbo seznanja v vpogledom v spis zadeve. Sodnik v treh dneh od datuma predložitve odgovora na odgovor na tožbo s sklepom določi datum prve obravnave, ki se izvede v največ 60 dneh od datuma sklepa sodišča, in odredi poziv strank na obravnavo. Če toženelec v zakonskem roku ne predloži odgovora na tožbo ali tožnik v zakonskem roku ne predloži odgovora na odgovor na tožbo, sodnik po izteku ustreznega roka s sklepom določi datum prve obravnave, ki se izvede v največ 60 dneh od datuma sklepa, in odredi poziv strank na obravnavo. Sodnik lahko v nujnih postopkih zgoraj navedene roke skrajša, kar je odvisno od okoliščin zadeve. Če ima toženelec stalno prebivališče v tujini, sodnik glede na okoliščine zadeve rok razumno podaljša.

Stranka, ki je vložila vlogo in potrdila datum obravnave, ter stranka, ki je prišla na obravnavo, med postopkom pred tem sodiščem na naslednje obravnave ne bo vabljen, saj se šteje, da je seznanjena z njihovimi datumi. Te določbe se uporabljajo tudi za stranko, ki ji je bil vročen poziv na obravnavo, saj se v tem primeru šteje, da je seznanjena tudi z datumi obravnave, ki bodo sledile obravnavi, za katero je bil vročen sodni poziv. Tudi v sodnem pozivu je navedeno, da se po vročitvi sodnega poziva, ki se potrdi s podpisom povratnice, za pozvano stranko šteje, da je seznanjena tudi z datumi obravnave, ki bodo sledile obravnavi, za katero je bil vročen sodni poziv.

Sodnik mora na prvi obravnavi, na katero so bile stranke ustrezno pozvane, po zaslišanju strank oceniti potreben čas za presojo zadeve ob upoštevanju okoliščin zadeve, da bi bila lahko odločba izdana v optimalnem in predvidljivem času.

Zadnja posodobitev: 22/09/2021

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvornika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Kako postopati? - Slovenija

1 Ali se moram obrniti na sodišče ali obstaja druga možnost?

Morda bi bilo bolje spor rešiti s pomočjo postopkov alternativnega reševanja sporov. Načini alternativnega reševanja sporov (ARS) omogočajo, da se spor reši brez intervencije sodišča ali vsaj brez meritorne odločitve sodišča. Med glavne načine ARS, ki se izvajajo v Sloveniji, spadajo arbitraža, mediacija in v širšem smislu aktivnost sodišča v smeri spodbujanja sodnih poravnav. Zakon o alternativnem reševanju sodnih sporov nalaga prvostopenjskim in drugostopenjskim sodiščem obveznost, da v sporih iz gospodarskih, delovnih, družinskih in drugih civilnopravnih razmerij strankam omogočijo uporabo alternativnega reševanja sporov s tem, da sprejmejo in uveljavijo program alternativnega reševanja sporov. V okviru tega programa so sodišča dolžna strankam omogočiti uporabo mediacije, lahko pa tudi uporabo drugih oblik alternativnega reševanja sporov.

Mediacija je obravnavanje sporov s pomočjo nevtralne tretje osebe, ki ne more izdati zavezujoče odločbe. Se pa stranke lahko dogovorijo, da bo sporazum o rešitvi spora sklenjen v obliki neposredno izvršljivega notarskega zapisa, poravnave pred sodiščem ali arbitražne odločbe na podlagi poravnave.

Stranke lahko med postopkom pred pravnim sodiščem kadar koli sklenejo poravnavo o spornem predmetu (sodna poravnava). Sporazum o sklenjeni sodni poravnavi predstavlja izvršilni naslov.

Več v zvezi s tem si pogledajte tudi temo " Alternativno reševanje sporov".

2 Ali obstaja rok za vložitev tožbe pri sodišču?

Roki za vložitev tožbe na sodišče so odvisni od narave zadeve. Navedeno vprašanje rokov in zastaralnih rokov lahko pojasni pravni svetovalec ali služba za brezplačno pravno pomoč. Več informacij o tem najdete pod temo "Procesni roki".

3 Ali se moram obrniti na sodišče v tej državi članici?

V zvezi s tem si pogledajte temo "Pristojnost sodišč".

4 Če je tako, na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na moje prebivališče in prebivališče nasprotne stranke ali glede na druge vidike moje zadeve?

V zvezi s tem si pogledajte temo "Pristojnost sodišč".

5 Na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na predmet tožbe in vrednost spornega predmeta?

V zvezi s tem si pogledajte temo "Pristojnost sodišč".

6 Ali lahko tožbo vložim sam ali mora to storiti posrednik, na primer odvetnik?

Stranke lahko same nastopajo pred sodišči v Republiki Sloveniji, razen v postopku z izrednimi pravnimi sredstvi, kjer lahko stranka opravlja pravdna dejanja samo po pooblaščenju, ki je odvetnik, oziroma če ima stranka ali njen zakoniti zastopnik opravljen pravniški državni izpit. V kolikor stranka želi, da jo zastopa pooblaščenec, je le-ta lahko v postopku pred okrajnimi sodišči vsak, kdor je popolnoma poslovno sposoben, pred okrožnimi, višjimi in vrhovnim sodiščem pa je pooblaščenec lahko samo odvetnik ali druga oseba, ki je opravila pravniški državni izpit.

7 Kje moram vložiti tožbo: v sprejemni pisarni, vložišču sodišča ali pri kakšnem drugem upravnem uradu?

Tožba se lahko pošlje, naslovljena na pristojno sodišče, po pošti ali odda neposredno v sprejemno pisarno sodišča. Glej tudi odgovor 8.

8 V katerem jeziku lahko vložim tožbo? Je to mogoče storiti ustno ali jo je treba vložiti v pisni obliki? Ali jo lahko pošljem po telefaksu ali elektronski pošti?

Uradni jezik sodišč v Republiki Sloveniji je slovenščina, na območju, kjer živita madžarska in italijanska narodnostna manjšina, pa je poleg slovenščine uradni jezik tudi madžarščina oziroma italijanščina. Tožbo je potrebno sestaviti v slovenskem jeziku, pri čemer jo mora tožnik podpisati.

Za izviren podpis vložnika se šteje njegov lastnoročni podpis kot tudi elektronski podpis, ki je enakovreden lastnoročnemu podpisu.

Vloga (tudi tožba) se vložijo v pisni obliki. Pisna vloga je vloga, ki je napisana ali natisnjena in lastnoročno podpisana (vloga v fizični obliki) ali vloga, ki je v elektronski obliki in je podpisana z elektronskim podpisom, ki je enakovreden lastnoročnemu podpisu (vloga v elektronski obliki). Vloga v fizični obliki se vložijo tako, da se pošlje po pošti, z uporabo sredstev komunikacijske tehnologije, izroči neposredno organu ali po osebi, ki opravlja posredovanje vlog kot svojo dejavnost. Tožbo je mogoče vložiti tudi preko telefaksa.

Zakon predvideva tudi vloge v elektronski obliki, to je vloge, ki so v elektronski obliki in so podpisane z elektronskim podpisom, ki je enakovreden lastnoročnemu podpisu. Le-te se vložijo tako, da se jih vložijo v informacijski sistem sodstva. Informacijski sistem vložniku samodejno potrdi prejem vloge.

Kljub obstoječi pravni podlagi (zakoni in podzakonski akti), ki se nanaša na vse civilne in gospodarske postopke, pa je trenutno preko interneta oziroma po elektronski poti mogoče začeti le postopke, zajete v portalu e-Sodstvo: nekatere vrste izvršb, vlagati vloge in izdajati odločbe v postopkih zaradi insolventnosti ter vlagati zemljiškoknjizne predloge.

V ta namen obstaja v Republiki Sloveniji portal e-Sodstvo, ki omogoča vlaganje pisanj v elektronski obliki: <https://evlozisce.sodisce.si/esodstvo/index.html>

9 Ali za vložitev tožb obstajajo posebni obrazci? Če ne obstajajo, kako je treba zadevo predložiti? Ali obstajajo elementi, ki jih mora tožba vsebovati?

V Republiki Sloveniji ni potrebno sestaviti tožbe na posebnem obrazcu, vendar pa mora le-ta vsebovati zakonsko določene elemente, ki so določeni za vse vloge in dodatno še za tožbo. Tako mora tožba obsegati: navedbo sodišča, ime ter stalno oziroma začasno prebivališče, oziroma sedež strank, morebitnih njihovih zakonitih zastopnikov in pooblaščenec, sporni predmet in vsebino izjave. Poleg tega mora obsegati še EMŠO stranke, če je stranka, ki je fizična oseba, vpisana v centralni register prebivalstva, davčno številko, če je stranka, ki ni vpisana v centralni register prebivalstva, vpisana v davčni register, oziroma rojstni datum, če stranka ni vpisana ne v centralni register prebivalstva ne v davčni register (te podatke pridobi sodišče po uradni dolžnosti). Če je stranka pravna oseba, morajo biti navedeni firma ali ime, sedež in poslovni naslov, ter matična ali davčna številka, če ima pravna oseba sedež v Republiki Sloveniji. Če je stranka podjetnik (na trgu samostojno opravlja pridobitno dejavnost v okviru organiziranega podjetja) ali zasebnik (npr. zdravnik, notar, odvetnik, kmet ali druga fizična oseba, ki ni podjetnik in ki kot poklic opravlja določeno dejavnost) morajo biti navedeni osebno ime, firma, sedež in poslovni naslov ter matična ali davčna številka, če je registriran v Republiki Sloveniji. Tožba mora obsegati tudi določen zahtevek glede glavne stvari in stranskih terjatev, dejstva, na katera tožnik opira zahtevek, dokaze, s katerimi se ta dejstva ugotavljajo, in podpis vložnika. Če je pristojnost sodišča odvisna od vrednosti spornega predmeta, in predmet tožbenega zahtevka ni denarni znesek, mora tožeča stranka v tožbi navesti tudi vrednost spornega predmeta. Vloge, ki jih je treba vročiti nasprotni stranki, se morajo izročiti sodišču v toliko izvodih, kolikor jih je treba za sodišče in nasprotno stranko, ter v taki obliki, da jih sodišče lahko vroči. To velja tudi za priloge.

10 Ali bom moral plačati sodne takse? Če je tako, kdaj? Ali bom moral odvetnika plačati od same vložitve tožbe?

Sodno takso je potrebno plačati ob vložitvi tožbe, nasprotne tožbe, predloga za sporazumno razvezo, tožbe, ki vsebuje predlog za izdajo plačilnega naloga, predloga za obnovo postopka, predloga za zavarovanje dokazov pred začetkom pravnega postopka, predloga za poskus poravnave, vloge, ki vsebuje napoved pritožbe, pritožbe, predloga za dopustitev revizije in revizije. Sodna taksa mora biti plačana najkasneje v roku, ki ga določi sodišče v nalogu za plačilo sodne takse.

Če sodna taksa za vlogo ni plačana v roku in niso podani pogoji za oprostitev, odlog ali obročno plačilo sodnih taks, se šteje, da je vloga umaknjena.

Stroške sodnega postopka krije stranka po načelu uspeha v pravdi. Pooblaščenecem, ki so odvetniki, se odmerijo odvetniški stroški v sodnem postopku po Odvetniški tarifi. Odvetniški stroški so skupna cena odvetniških storitev in izdatkov, ki so potrebni za izvršitev dela, povečani za davek na dodano vrednost v primeru, ko je odvetnik davčni zavezanec v Republiki Sloveniji. Odvetnik je dolžan v skladu s predpisi izstaviti stranki oziroma naročniku storitve specifičan račun za opravljeno odvetniško storitev ali plačani predujem najkasneje osmi dan po tem, ko je storitev opravljena, ali po tem, ko je predujem plačan. Šteje se, da je odvetniška storitev opravljena najkasneje, ko odvetnik v celoti izvrši vsa opravila, ki izhajajo iz pooblastilnega razmerja ali iz sklepa pristojnega organa. Odvetnik lahko od stranke pred zaključkom postopka zahteva plačilo predujma za naročeno storitev in izdatke.

11 Ali lahko zahtevam pravno pomoč?

Stranke lahko zaprosijo za brezplačno pravno pomoč, ki se jim dodeli, če izpolnjujejo pogoje, določene v Zakonu o brezplačni pravni pomoči (ZBPP). Za več v zvezi s tem si pogledajte temo "Brezplačna pravna pomoč".

12 Kdaj tožba velja za uradno vloženo? Ali me bodo organi obvestili o tem, ali je bila zadeva pravilno predložena?

Tožba se šteje za vloženo, ko jo prejme pristojno sodišče. V kolikor je poslana po pošti priporočeno ali brzojavno, se šteje dan oddaje na pošto za dan izročitve sodišču, na katero je naslovljena. Vložnik ne prejme avtomatično potrdila o vložitvi tožbe. Če se vloga odda v sodni nabiralnik, se šteje čas, ko jo sodni nabiralnik prejme, za trenutek izročitve sodišču, na katerega je naslovljena.

Zakon za vloge v elektronski obliki predpisuje, da se vložijo tako, da se pošljejo po elektronski poti informacijskemu sistemu sodstva. V tem primeru se šteje čas, ko jo je prejel informacijski sistem sodstva, za trenutek izročitve sodišču, na katero je naslovljena. Informacijski sistem vložniku samodejno potrdi prejem vloge.

Pri tem velja poudariti, da v praksi kljub zakonski pravni podlagi, trenutno v postopkih v civilnih in gospodarskih zadevah, z izjemo zemljiške knjige, postopkov insolventnosti in izvršilnega postopka, trenutno še ni mogoče vložiti tožbe po elektronski poti.

13 Ali bom prejel podrobne informacije o nadaljnjem poteku (npr. rokih za nadaljnja dejanja v postopku)?

O dogodkih, ki so vezani na prekluzivne roke, sodišče stranke opozarja v pisnih obvestilih s pravnim poukom o posledicah, če se stranka ne bo ravnala po navodilih sodišča.

Sorodne povezave

<http://www.dz-rs.si/wps/portal/Home/deloDZ/zakonodaja/preciscenaBesedilaZakonov>

<http://www.sodisce.si/>

<https://www.uradni-list.si/glasilo-uradni-list-rs>

<http://www.pisrs.si/Pis.web/>

Zadnja posodobitev: 27/03/2018

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Kako postopati? - Slovaška

1 Ali se moram obrniti na sodišče ali obstaja druga možnost?

Za odgovor na to vprašanje glej tudi oddelek: „Alternativno reševanje sporov – Slovaška“.

Vseh sporov ni nujno reševati na sodišču. Stranke bi morale najprej poskušati sporazumno rešiti spor in najti kompromis, sprejemljiv za obe strani. Druga možnost je reševanje spora z mediacijo. Mediacija je izvensodni postopek, pri katerem osebe, vključene v mediacijo, ob pomoči mediatorja rešujejo spor, ki izhaja iz njihovega pogodbenega ali drugega pravnega razmerja. Predložitev zadeve sodišču se priporoča šele, ko stranke izčrpajo vse alternativne načine reševanja sporov, ali v zadevah, katerih cilj je natančno opredeliti pravni položaj strank, njihove pravice in vzajemno odgovornost.

Arbitražno sodišče lahko pod nekaterimi pogoji, določenimi v zakonu o arbitraži (*zákon o rozhodcovskom konaní*), kakor je bil spremenjen, odloča v zadevah, ki se nanašajo na:

- (a) reševanje premoženjskih sporov, ki izhajajo iz domačih in mednarodnih gospodarskih in civilnopravnih razmerij, če je kraj arbitraže v Slovaški republiki;
- (b) priznavanje in izvrševanje domačih in tujih arbitražnih odločb v Slovaški republiki.

Če z zakonom o arbitraži vrsta spora, ki je predmet sodnega postopka, ni izključena iz njegovega področja uporabe, se lahko stranke v postopku pred sodiščem ali zunaj njega dogovorijo, da bodo uporabile arbitražo. Ta dogovor mora vsebovati arbitražni sporazum. Tovrstni dogovor, predložen sodišču, ima v skladu z zakonikom o civilnem pravnem postopku (*Civilný sporový poriadok*) učinek umika zahtevka in soglasja toženca s takim umikom.

2 Ali obstaja rok za vložitev tožbe pri sodišču?

V skladu z zakonikom o civilnem pravnem postopku pravica zastara, če se ne uveljavlja v zakonsko določenem roku. Roki za vložitev tožbe se razlikujejo glede na zadevo.

Zakonski zastaralni roki so določeni z zakonom. Splošni zastaralni rok je tri leta in teče od dneva, ko je bilo pravico prvič mogoče uveljavljati.

Sodišče zastaranje pravice upošteva le na predlog dolžnika. Če ta ugovarja pravici zaradi zastaranja, zastarane pravice upniku ni mogoče priznati.

3 Ali se moram obrniti na sodišče v tej državi članici?

Glej oddelek: „Pristojnost – Slovaška“.

Pristojnost sodišč za obravnavo določene zadeve je določena z zakonodajo Evropske unije – uredbami, mednarodnimi večstranskimi ali dvostranskimi sporazumi, in če teh ni, z nacionalno zakonodajo, s katero se ureja kolizija zakonov.

Pravila o pristojnosti slovaških sodišč so na nacionalni ravni določena z zakonom št. 97/1963 o mednarodnem zasebnem in procesnem pravu (*Zákon č. 97 /1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom*). Temeljno pravilo je, da so slovaška sodišča pristojna, če ima oseba, zoper katero je vložena vloga (tožba), stalno prebivališče ali registrirani sedež v Slovaški republiki, v primeru premoženjskih pravic pa, če ima v državi premoženje. Z nadaljnjimi določbami so opredeljeni pogoji, pod katerimi so pristojna slovaška sodišča. V pogodbenih razmerjih lahko stranke pristojnost določijo v pogodbi. V nekaterih zadevah imajo slovaška sodišča izključno pristojnost, na primer v postopkih v zvezi s stvarnimi pravicami na nepremičninah, najemom nepremičnine na ozemlju Slovaške republike ali registracijo ali veljavnostjo patentov, blagovnih znamk, modelov in drugih pravic.

4 Če je tako, na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na moje prebivališče in prebivališče nasprotne stranke ali glede na druge vidike moje zadeve?

Glej oddelek: „Pristojnost – Slovaška“.

V skladu z zakonikom o civilnem pravnem postopku je za obravnavanje zadeve pristojno redno sodišče stranke, zoper katero je vložena tožba (toženec), razen če ni drugače določeno. Redno sodišče posameznika (državljan) je sodišče, na območju katerega ima državljan stalno prebivališče, če nima stalnega prebivališča, pa sodišče, na območju katerega običajno prebiva; redno sodišče pravne osebe je sodišče, na območju katerega ima pravna oseba registrirani sedež, v primeru tuje pravne osebe pa sodišče, na območju katerega je njena organizacijska enota. Redno sodišče za državo je sodišče, na območju

katerega je nastala okoliščina, ki je podlaga za pravico, ki se uveljavlja. Redno sodišče v gospodarskih zadevah je sodišče, na območju katerega ima toženec registrirani sedež, če registriranega sedeža nima, pa sodišče, na območju katerega opravlja dejavnost. Če toženec nima kraja poslovanja, je njegovo redno sodišče sodišče, na območju katerega ima stalno prebivališče.

5 Na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na predmet tožbe in vrednost spornega predmeta?

Glej oddelek: „Pristojnost – Slovaška“.

Temeljno pravilo za določitev stvarne pristojnosti je določeno v členu 12 zakonika o civilnem pravnem postopku. Na prvi stopnji je praviloma pristojno okrajno sodišče (*okresný súd*). Okrajno sodišče (*krajský súd*) odloča kot sodišče prve stopnje samo v posebnih primerih, kot so spori, ki se nanašajo na tretjo državo ali osebe, ki uživajo diplomatsko imuniteto in privilegije, če taki spori spadajo v pristojnost sodišč Slovaške republike. Z zakonom št. 371/2004 o sedežih in okrožjih sodišč v Slovaški republiki (*Zákon č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodech súdov Slovenskej republiky*) je urejena pristojnost registrskih sodišč, stečajnih sodišč in poravnalnih sodišč, sodišč za menične in čekovne spore, sodišč, ki odločajo v zadevah v zvezi z varstvom predmetov industrijske lastnine in varstvom pred neljalno konkurenco, sodišča za odločanje v zadevah v zvezi z borznimi posli, sodišča, pristojnega za skrb za mladoletne osebe, in sodišča, pristojnega za pravno pomoč v primeru finančne stiske.

Vrednost predmeta spora v Slovaški republiki ne vpliva na pristojnost sodišča za odločanje o zadevi.

6 Ali lahko tožbo vložim sam ali mora to storiti posrednik, na primer odvetnik?

Zastopanje po odvetniku v civilnih postopkih v Slovaški republiki ni obvezno.

Z zakonom je zastopanje po odvetniku predpisano v izbranih vrstah postopka, npr. v stečajnih zadevah, zadevah glede varstva konkurence, neljalne konkurence in pravic intelektualne lastnine ter v izrednem pritožbenem postopku (člen 420 zakonika o civilnem pravnem postopku).

7 Kje moram vložiti tožbo: v sprejemni pisarni, vložišču sodišča ali pri kakšnem drugem upravnem uradu?

V skladu z določbami člena 125 zakonika o civilnem pravnem postopku se lahko vloga vloži le v pisni obliki na papirju ali v elektronski obliki. Vlogo, vloženo v elektronski obliki, je treba nato v desetih dneh vložiti v papirni obliki, sicer se ne bo upoštevala. Vlogo v papirni obliki je treba vložiti v ustreznem številu izvodov.

8 V katerem jeziku lahko vložim tožbo? Je to mogoče storiti ustno ali jo je treba vložiti v pisni obliki? Ali jo lahko pošljem po telefaksu ali elektronski pošti?

Ker so stranke v civilnem sodnem postopku v enakopravnem položaju, tožbe ni treba vložiti v slovaškem jeziku. Stranke imajo pravico, da v sodnem postopku uporabljajo svoj materni jezik ali drug jezik, ki ga razumejo. Sodišče jim mora zagotoviti enake možnosti za uresničevanje njihovih pravic, tj. tudi prevajanje in tolmačenje. Vloga se lahko vloži v pisni obliki na papirju ali v elektronski obliki.

9 Ali za vložitev tožb obstajajo posebni obrazci? Če ne obstajajo, kako je treba zadevo predložiti? Ali obstajajo elementi, ki jih mora tožba vsebovati?

Za vložitev tožbe (vloge za začetek postopka) ni predpisanih obrazcev.

Splošne zahteve so določene v členu 127 zakonika o civilnem pravnem postopku. Tožba mora biti podpisana, iz nje pa mora biti jasno razvidno, na katero sodišče je naslovljena, kdo jo vlaga, na kaj se nanaša in kaj se želi z njo doseči. Vlogo je treba vložiti v potrebnem številu izvodov in prilog, tako da en izvod ostane sodišču, vsaka stranka pa po potrebi prejme en izvod s prilogami. Če stranka ne predloži potrebnega števila izvodov in prilog, sodišče na njene stroške naredi kopije. Če se vloga nanaša na tekočo zadevo, je treba navesti opravilno številko zadeve.

Poleg splošnih zahtev je treba v tožbi navesti ime in priimek ter po možnosti tudi datum rojstva, telefonsko številko in naslov prebivališča strank ali njihovih zastopnikov, podatke o državljanstvu, verodostojen opis pomembnih dejstev in dokaze, na katere se tožnik opira, poleg tega pa mora biti jasno razvidno, kaj tožnik predlaga. Če je stranka pravna oseba, mora tožba vsebovati ime ali firmo, registrirani sedež in identifikacijsko številko, če je bila dodeljena. Če je stranka tuj subjekt, je treba tožbi priložiti izpisek iz registra ali druge evidence, v katero je tuji subjekt vpisan. Če je stranka fizična oseba, ki je podjetnik, mora tožba vsebovati ime podjetja, registrirani sedež in identifikacijsko številko, če je bila dodeljena. Če je stranka država, mora tožba vključevati opredelitev države in ustreznega državnega organa, ki jo bo zastopal.

Ministrstvo za pravosodje Slovaške republike (*Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky*) je za zagotovitev prožnejših sodnih postopkov in za pomoč strankam v postopku na svojem spletišču objavilo vzorce (obrazce) izbranih vlog za začetek postopka. Vzorec je mogoče prenesti s spletišča in ga izpolniti. Obrazec tožnika natančno usmerja glede podatkov, ki jih je treba izpolniti. Izpolnjen obrazec se lahko pošlje nepodpisan ali podpisan s kvalificiranim elektronskim podpisom z uporabo kvalificiranega potrdila. Če tožnik vlogo pošlje brez kvalificiranega elektronskega podpisa, jo mora dopolniti z vlogo v papirni obliki.

10 Ali bom moral plačati sodne takse? Če je tako, kdaj? Ali bom moral odvetnika plačati od same vložitve tožbe?

Za vložitev tožbe je treba plačati sodno takso. Plačati jo mora stranka, ki vlaga tožbo (vložnik/tožnik), razen če je bila na svojo zahtevo oproščena obveznosti plačila sodnih taks ali če je tega plačila oproščena po zakonu. Višina takse je določena s taksno tarifo, ki je priložena zakonu št. 71/1992 o sodnih taksah in taksah za izpisek iz kazenske evidence (*Zákon č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov*). Višina takse je v taksni tarifi navedena kot delež osnovne takse ali kot fikсни znesek. Sodna taksa se plača ob vložitvi tožbe. Če taksa, ki jo je treba plačati, ni plačana ob vložitvi vloge za začetek postopka, sodišče pozove plačnika, naj jo plača v roku, ki ga določi sodišče, običajno v desetih dneh od vročitve poziva; če taksa kljub pozivu v določenem roku ni plačana, sodišče ustavi postopek. Plačnik mora biti v pozivu obveščen o posledicah neplačila takse.

Zastopanje po odvetniku v civilnih postopkih v Slovaški republiki ni obvezno.

11 Ali lahko zahtevam pravno pomoč?

Glej oddelek: „Pravna pomoč – Slovaška“.

12 Kdaj tožba velja za uradno vloženo? Ali me bodo organi obvestili o tem, ali je bila zadeva pravilno predložena?

Tožba se šteje za vloženo na dan, ko je vložena pri sodišču. Sodišče tožniku izda potrdilo, da je bila tožba vložena in evidentirana v registru sodišča.

13 Ali bom prejel podrobne informacije o nadaljnjem poteku (npr. rokih za nadaljnja dejanja v postopku)?

Sodišče pozove stranko, naj v roku, ki ji ga določi in ki ne sme biti krajši od desetih dni, nepravilno, nepopolno ali nerazumljivo vlogo dopolni ali popravi.

Sodišče ne upošteva drugih vlog, ki ne vsebujejo podrobnosti, zahtevanih za vlogo za začetek postopka, če niso ustrezno popravljene ali dopolnjene.

Stranke in njihovi zastopniki imajo pravico do vpogleda v sodni spis ter priprave izvlečkov, prepisov ali fotokopij. Za fotokopije lahko zaprosijo tudi sodišče, vendar morajo zanje plačati.

Sodišče med pripravo na obravnavo nasprotni stranki (tožencu) vroči vlogo za začetek postopka (tožbo) skupaj z izvodom zahtevka in njegovimi prilogami.

Ta vročitev se opravi osebno, stranke pa morajo biti ustrezno poučene. Sodišče toženčev odgovor na tožbo nemudoma pošlje tožniku. Če je to potrebno zaradi narave ali okoliščin zadeve, lahko sodišče tožencu s sklepom naloži, naj predloži pisno izjavo o zadevi in naj – če se z zahtevkom ne strinja v celoti – v izjavi navede tista dejstva, ki so odločilna za njegovo obrambo, priloži dokumente, na katere se sklicuje, in opredeli dokaze v utemeljitev svojih trditev. Sodišče določi rok za predložitev izjave.

Razen če ni z zakonikom o civilnem pravnem postopku ali drugimi posebnimi predpisi določeno drugače, sodišče za odločanje o sporni zadevi razpiše obravnavo, na katero povabi stranke in druge udeležence, katerih navzočnost je potrebna.

Zadnja posodobitev: 16/02/2021

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in

gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Kako postopati? - Finska

1 Ali se moram obrniti na sodišče ali obstaja druga možnost?

Včasih je alternativno reševanje sporov boljša možnost. Glej „[Mediacija v državah članicah](#)“ in „[Mediacija v državah članicah – Finska](#)“.

2 Ali obstaja rok za vložitev tožbe pri sodišču?

Za različne tožbe veljajo različni roki. O rokih se lahko natančneje pozanimate pri odvetniku ali uradu za pravno pomoč (*oikeusaputoimisto*).

3 Ali se moram obrniti na sodišče v tej državi članici?

Glej „[Pristojnost – Finska](#)“.

4 Če je tako, na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na moje prebivališče in prebivališče nasprotne stranke ali glede na druge vidike moje zadeve?

Glej „[Pristojnost – Finska](#)“.

5 Na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na predmet tožbe in vrednost spornega predmeta?

Glej „[Pristojnost – Finska](#)“.

6 Ali lahko tožbo vložim sam ali mora to storiti posrednik, na primer odvetnik?

Fizične osebe lahko tožbo pri sodišču vložijo brez pravnega zastopnika. V zapletenih zadevah bo morda bolje uporabiti odvetnika.

7 Kje moram vložiti tožbo: v sprejemni pisarni, vložišču sodišča ali pri kakšnem drugem upravnem uradu?

Sodne pisarne so prve kontaktne točke.

8 V katerem jeziku lahko vložim tožbo? Je to mogoče storiti ustno ali jo je treba vložiti v pisni obliki? Ali jo lahko pošljem po telefaksu ali elektronski pošti?

Postopki na finskih sodiščih potekajo v finščini ali švedščini. Tožbe (vloge za začetek postopka) je treba vložiti pisno in običajno v finščini. Na Ålandskem otočju je treba uporabljati švedščino. Državljeni Finske, Islandije, Norveške, Švedske in Danske lahko po potrebi uporabljajo svoj jezik. Tožbe se lahko vložijo po telefaksu ali elektronski pošti. Pri nekaterih postopkih je na voljo tudi avtomatizirana obdelava. Glej „[Avtomatizirana obdelava – Finska](#)“.

9 Ali za vložitev tožb obstajajo posebni obrazci? Če ne obstajajo, kako je treba zadevo predložiti? Ali obstajajo elementi, ki jih mora tožba vsebovati?

Posebni obrazci niso na voljo. V tožbi morate jasno navesti svoje zahteve in razloge, na katerih temeljijo. Praviloma morate tožbi priložiti vse pogodbe, obveze ali druga pisna dokazila, na katera se nameravate sklicevati.

10 Ali bom moral plačati sodne takse? Če je tako, kdaj? Ali bom moral odvetnika plačati od same vložitve tožbe?

Po končani zadevi bo sodišče zaračunalo sodne stroške, katerih višina je odvisna od faze v postopku, v kateri je bilo odločeno o zadevi. V nekaterih zadevah je mogoče odločiti samo na podlagi pisnih dokazov, vendar se v večini zadev odloči šele po opravljeni obravnavi. Več informacij je na voljo na naslovu: <https://oikeus.fi/tuomioistuimet/en/index/asiointijajulkisuus/maksut/oikeudenkayntimaksutyleissatuomioistuimissa.html>.

Višina odvetniške nagrade in rok plačila se določita s pogodbo, pri čemer ne veljajo nobena posebna pravila.

11 Ali lahko zahtevam pravno pomoč?

Upravičenost do pravne pomoči je odvisna od višine vašega dohodka. Pravna pomoč se ne odobri za manjše tožbe. Več informacij je na voljo na naslovu: <https://oikeus.fi/oikeusapu/en/index.html>.

12 Kdaj tožba velja za uradno vloženo? Ali me bodo organi obvestili o tem, ali je bila zadeva pravilno predložena?

Datum začetka postopka je datum, ko sodišče prejme vašo vlogo za začetek postopka. Sodišče lahko na zahtevo pošlje potrdilo o prejemu. Sodišče ne more potrditi, ali je bila zadeva pravilno predložena ali ne.

13 Ali bom prejel podrobne informacije o nadaljnjem poteku (npr. rokih za nadaljnja dejanja v postopku)?

Sodišče bo zadevne stranke obveščalo o poteku zadeve in navedlo približen časovni raspored naslednjih dogodkov. O poteku svoje zadeve se lahko pozanimate pri sodišču.

Zadnja posodobitev: 30/09/2021

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Kako postopati? - Švedska

1 Ali se moram obrniti na sodišče ali obstaja druga možnost?

Morda bi bilo bolje uporabiti postopke alternativnega reševanja sporov, na primer [mediacijo](#).

2 Ali obstaja rok za vložitev tožbe pri sodišču?

V nekaterih primerih so predpisani roki, v katerih je treba vložiti tožbo, sicer je lahko prepozno, da bi se zahtevalo na primer plačilo dolga. Rok za vložitev tožbe pri sodišču je odvisen od vrste spora. Na vprašanja o rokih za vložitev tožbe lahko odgovori na primer pravni svetovalec ali svetovalec za potrošniške zadeve.

3 Ali se moram obrniti na sodišče v tej državi članici?

Informacije o pristojnosti sodišč so na voljo [tukaj](#).

4 Če je tako, na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na moje prebivališče in prebivališče nasprotne stranke ali glede na druge vidike moje zadeve?

To, kje morate vložiti tožbo, je lahko odvisno od kraja vašega stalnega prebivališča, kraja stalnega prebivališča nasprotne stranke in drugih dejavnikov. Več informacij je na voljo [tukaj](#).

5 Na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na predmet tožbe in vrednost spornega predmeta?

Vrsta sodišča, pri katerem je treba vložiti tožbo, je lahko odvisna od narave zadeve, vrednosti spora in drugih okoliščin. Več informacij je na voljo [tukaj](#).

6 Ali lahko tožbo vložim sam ali mora to storiti posrednik, na primer odvetnik?

Stranke lahko tožbo pri sodišču vložijo same. Na Švedskem torej ni obvezno imeti zastopnika ali odvetnika. Odvetniki tudi nimajo monopola, tako da ni nujno, da je pravni zastopnik ali svetovalec obvezno odvetnik.

Skratka, tožbo lahko vložite sami, ne da bi morali najeti odvetnika.

7 Kje moram vložiti tožbo: v sprejemni pisarni, vložišču sodišča ali pri kakšnem drugem upravnem uradu?

Tožbo je treba vložiti pri sodišču. Lahko se predloži tajništvu sodišča, odloži v poštni nabiralnik sodišča ali v njegov poštni predal, izroči uradniku sodišča ali pošlje sodišču po pošti.

8 V katerem jeziku lahko vložim tožbo? Je to mogoče storiti ustno ali jo je treba vložiti v pisni obliki? Ali jo lahko pošljem po telefaksu ali elektronski pošti?

Na Švedskem je jezik sodišč švedščina. Tožba mora biti zato napisana v švedščini. Če je dokument predložen v drugem jeziku, lahko sodišče v nekaterih primerih od stranke zahteva njegov prevod. Izjemoma lahko sodišče dokumente prevede samo.

Tožba mora biti vložena v pisni obliki in lastnoročno podpisana. Če ni podpisana lastnoročno, temveč je vložena na primer po telefaksu ali elektronski pošti, mora sodišče zahtevati, naj se verodostojnost tožbe potrdi s predložitvijo izvirnika podpisanega dokumenta. Če take potrditve ni, se tožba zavrže.

9 Ali za vložitev tožb obstajajo posebni obrazci? Če ne obstajajo, kako je treba zadevo predložiti? Ali obstajajo elementi, ki jih mora tožba vsebovati?

Za vložitev tožbe se ne zahtevajo posebni obrazci. V civilnih zadevah je na voljo obrazec tožbe, ki se lahko uporabi ne glede na vrednost spora. Obrazec je v [švedščini](#) in [angleščini](#) na voljo na spletišču švedske nacionalne sodne uprave („Domstolsverket“).

Tožba mora vsebovati informacije o strankah, navedbo zahtevkov, podlago zahtevkov, informacije o dokazih v podporo zahtevkom in o tem, kaj naj bi se s posameznimi dokazi dokazalo, ter informacije o okoliščinah, na podlagi katerih je sodišče pristojno za obravnavo zadeve.

Skupaj s tožbo je treba predložiti pisna dokazila.

Če je tožba pomanjkljiva, mora sodišče zahtevati dodatne informacije. Če se dodatne informacije ne predložijo, se tožbeni zahtevek zavrne.

10 Ali bom moral plačati sodne takse? Če je tako, kdaj? Ali bom moral odvetnika plačati od same vložitve tožbe?

V civilnih zadevah morajo vložniki za vlogo plačati takso. Ta se plača okrožnemu sodišču („tingsrätt“) ob vložitvi vloge. Taksa za vlogo je trenutno 450 SEK (približno 50 EUR). Če taksa za vlogo ni plačana, sodišče pošlje vložniku nalog za plačilo takse. Če se plačilo kljub temu ne izvede, se vloga zavrže.

O plačilu stroškov odvetnika se dogovorita stranka in odvetnik. To velja v zvezi z zahtevki za predujem in naknadno izdanimi računi za opravljeno delo. V zadevah, v katerih se odobri pravna pomoč, veljajo posebna pravila.

11 Ali lahko zahtevam pravno pomoč?

Informacije so na voljo tukaj.

12 Kdaj tožba velja za uradno vloženo? Ali me bodo organi obvestili o tem, ali je bila zadeva pravilno predložena?

Na Švedskem tožba velja za vloženo na datum, ko prispe na sodišče. Za tožbo se šteje, da je prispela na sodišče na datum, ko dokumenti ali obvestilo o plačilu poštne pošiljke z dokumenti prispejo na sodišče ali so izročeni pooblaščenim uradnim osebam.

Če se lahko domneva, da so se dokumenti ali obvestilo o njih na določeni datum oddali v tajništvo sodišča ali so se za sodišče sortirali na poštnem uradu, se šteje, da so prispeli na sodišče na navedeni datum, če so bili pooblaščenim uradnim osebam izročeni naslednji delovni dan.

Samodejno potrdilo, da je bila tožba vložena pravilno, se ne izda. Je pa mogoče informacije o tem dobiti pri sodišču, na primer po telefonu.

13 Ali bom prejel podrobne informacije o nadaljnjem poteku (npr. rokih za nadaljnja dejanja v postopku)?

Sodišče mora v skladu z določbami švedskega zakonika o sodnem postopku („rättegångsbalken“) razpisati narok za čim prejšnjo obravnavo zadeve. V nekaterih zadevah je lahko razpis naroka nesmiseln. Praviloma pred prejetjem odgovora na tožbo ni prave podlage za razpis naroka.

Informacije o stanju obravnave zadeve je mogoče kadar koli dobiti pri sodišču, na primer po telefonu.

Povezave

[Ministrstvo za pravosodje \(Justitiedepartementet\)](#)

[Švedska nacionalna sodna uprava \(Domstolsverket\)](#)

[Švedska nacionalna davčna uprava \(Riksskatteverket\)](#)

Zadnja posodobitev: 17/11/2015

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Kako postopati? - Anglija in Wales

1 Ali se moram obrniti na sodišče ali obstaja druga možnost?

V Angliji in Walesu si vlada želi, da bi se spori lahko reševali hitro, učinkovito in gospodarno ter da bi bilo na voljo več možnosti, ne samo postopek pred sodišči. Pri alternativnem reševanju sporov (ARS) gre za reševanje težav in ne za vsiljevanje rešitev; v mnogih primerih je tako mogoče poiskati ustvarjalne in daljnosežne rešitve težav, ki jih v sodnem postopku ni mogoče obravnavati.

Primeri ARS sta mediacija in arbitraž; ministrstvo za pravosodje je pripravilo tudi spletno stran [usposobljenih mediatorjev](#), ki storitve opravljajo na podlagi drseče lestvice fiksnih taks. V sporih majhne vrednosti, pri katerih tožena stranka ugovarja zahtevku, je na voljo tudi brezplačna mediacija prek telefona, če se stranke z njo strinjajo. Če stranke poskušajo z ARS, vendar zadeve tako ne morejo rešiti, lahko zadevo nadaljujejo v sodnem postopku.

Postopek pri sodišču ureja [pravilnik o civilnem postopku](#).

Informacije, navedene v nadaljevanju, so vam lahko v pomoč pri reševanju spora, vendar zagotavljajo le oris poteka postopka. Pri tem niso navedene vse podrobnosti predpisov, stroškov in postopkov, ki se uporabljajo pred sodiščem in ki lahko različno vplivajo na različne vrste zahtevkov. Opozoriti je treba, da tudi če v postopku uspete, vam sodišče ne more zagotoviti, da boste prejeli dolgovani denar.

2 Ali obstaja rok za vložitev tožbe pri sodišču?

Veljajo roki, v katerih je treba vložiti tožbo. Splošni rok je šest let od zadevnega datuma – na primer od datuma kršitve pogodbe ali nastanka škode ali včasih od odkritja škode. Glede obrekovanja velja rok enega leta, glede malomarnosti v zdravstvu in osebne poškodbe pa tri leta. Nekateri roki so navedeni v [zakonu o zastaranju iz leta 1980](#), vendar ne vsi. Informacije o rokih lahko prejmete pri odvetniku, pravnem svetovalcu ali uradu za svetovanje državljanom v Združenem kraljestvu.

3 Ali se moram obrniti na sodišče v tej državi članici?

V večini primerov se obrnite na sodišče v državi članici, kjer je spor nastal. Izjeme od tega pravila se nanašajo na predmet spora[1], pri čemer obstaja evropski postopek v sporih majhne vrednosti, ki poteka večinoma pisno. Več informacij je na voljo pri [evropskem potrošniškem centru v Združenem kraljestvu](#).

[1] Zadeve, ki se nanašajo na pogodbene obveznosti, odškodnino, varstvo potrošnikov, delovna razmerja, patente in blagovne znamke ter lastništvo ali najem nepremičnin.

4 Če je tako, na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na moje prebivališče in prebivališče nasprotne stranke ali glede na druge vidike moje zadeve?

[Del 7](#) pravilnika o civilnem postopku ter njemu priložena navodila za delo v praksi (*Practice Directions*) so lahko v pomoč pri opredelitvi, kako in kje začeti postopek. Na spletni strani z naslovom [Pristojnost](#) je več informacij o posameznih sodiščih v Angliji in Walesu, pri katerih je treba vložiti tožbo. Naslovi sodišč so navedeni na [spletišču ministrstva za pravosodje](#).

5 Na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na predmet tožbe in vrednost spornega predmeta?

V delu 7 in na spletni strani z naslovom [Pristojnost](#) je navedenih več informacij o tem, pri katerem sodišču v Angliji in Walesu je treba vložiti tožbo. Naslovi sodišč so navedeni na [spletišču ministrstva za pravosodje](#).

6 Ali lahko tožbo vložim sam ali mora to storiti posrednik, na primer odvetnik?

Ne zahteva se, da osebo zastopa odvetnik, ali da si oseba zagotovi njegovo svetovanje; v preprostem primeru dolga se vam ni treba posvetovati s pravnim svetovalcem (*solicitor*). Na splošno pa velja, da če znesek presega 10 000 GBP in zlasti če gre za odškodninski zahtevek, se priporoča posvetovanje s pravnim svetovalcem.

Če zahtevani znesek ne presega 10 000 GBP, vendar nasprotna stran zahtevku ugovarja, se priporoča, da vas na obravnavo spremlja oseba, ki bo govorila v vašem imenu. Tako imenovani laični zastopnik je lahko vaš zakonec, sorodnik, prijatelj ali svetovalec.

Druge vrste zahtevkov, na primer v zvezi z osebnimi poškodbami, so lahko bolj zapletene, zato se priporoča strokovna pomoč ne glede na vrednost zahtevka.

Pri številnih vrstah zahtevkov obstaja protokol dejanj[1], ki jih morate opraviti **preden** vložite tožbo: na primer pisno obvestilo osebi, zoper katero vlagate zahtevek, s podobnostmi o zahtevku, izmenjava dokazov, omogočanje osebi vpogled v vašo zdravstveno dokumentacijo, če gre za osebno poškodbo, ter dogovor o medicinskem izvedencu, ki bo izdelal mnenje.

Ne pozabite, da morate zahtevek tudi dokazati. Za to potrebujete dokaze, na primer mnenje svojega zdravnika ali izjavo prič, ki so videli nesrečo.

Realistično je treba oceniti tudi višino odškodnine, ki jo zahtevate. Predhodno posvetovanje s pravnim ali drugim svetovalcem o tem, ali je vredno vložiti tožbo ter če je, kako jo najbolje pripraviti, katere dokaze potrebujete in kolikšno odškodnino zahtevati, vam lahko prihrani veliko časa in denarja.

Če vlagate tožbo v imenu družbe z omejeno odgovornostjo, boste morda na obravnavi potrebovali pravnega svetovalca. To je odvisno od višine zahtevka in vrste obravnave.

[1] Obstaja še več vrst drugih protokolov, na primer glede sporov na področju gradbeništva in inženirstva, obrekovanja, zdravstva, poklicne malomarnosti in sodne presoje. Izvode vseh je mogoče dobiti pri sodišču ali na spletišču [Ministrstva za pravosodje](#).

7 Kje moram vložiti tožbo: v sprejemni pisarni, vložišču sodišča ali pri kakšnem drugem upravnem uradu?

Pravila o začetku civilnega postopka so določena v delu 7 pravilnika o civilnem postopku[1], pri tem pa je treba upoštevati tudi navodila za delo v praksi, priložena pravilniku. Osnovno pravilo je, da če ni v pravilu ali navodilu določeno drugače, se tožba v Angliji in Walesu vložijo pri katerem koli središču za obravnave pri grofijskem sodišču (*County Court*); v praksi je treba denarne zahtevke grofijskemu sodišču predložiti prek spleta ali spletne strani [Money Claims on Line \(denarni zahtevki prek spleta\)](#) v Salfordu; *obstaja pa tudi podoben spletni postopek za posestne zahtevke*.

Nekatere tožbe, na primer take, ki se vlagajo na podlagi zakona o potrošniških kreditih[2], je treba vložiti pri središču za obravnave pri grofijskem sodišču glede na prebivališče ali kraj poslovanja toženca. Nekatera središča za obravnave imajo možnost elektronske komunikacije; pravila glede tega so določena v delu 5 pravilnika o civilnem postopku ter v njem priloženih [navodilih za delo v praksi](#), s posebnimi pravili glede višjega sodišča. Podrobnosti glede višjega sodišča so navedene na [tej](#) spletni strani.

Sodno osebje vam ne more svetovati glede veljavnosti zahtevka, niti glede primernosti izbranega načina vložitve tožbe. Nasvet lahko pridobite pri uradu za svetovanje državljanom ali pri središču za pravno svetovanje.

[1]Op. cit.

[2] CPR (pravilnik o civilnem postopku) PD (navodila za delo v praksi) 7B5

8 V katerem jeziku lahko vložim tožbo? Je to mogoče storiti ustno ali jo je treba vložiti v pisni obliki? Ali jo lahko pošljem po telefaksu ali elektronski pošti?

Tožbo je treba vložiti pisno v angleščini; [govorci valižanščine](#) lahko uporabijo ta jezik. Kot je navedeno zgoraj, je s sodiščem mogoče komunicirati elektronsko; zahtevki in vloge med postopkom se lahko vlagajo elektronsko, prav tako je mogoča splošna elektronska komunikacija s sodiščem. Več informacij o tem je na voljo [tukaj](#).

9 Ali za vložitev tožb obstajajo posebni obrazci? Če ne obstajajo, kako je treba zadevo predložiti? Ali obstajajo elementi, ki jih mora tožba vsebovati?

Na splošno je treba pred vložitvijo tožbe izpolniti [obrazec N1](#); na voljo so tudi drugi obrazci za posamezna področja, na primer glede posesti. Obrazcu N1 so priložena navodila za tožnika. Po pomoč se lahko obrnete na urad za pomoč državljanom. V navodilih je podrobno navedeno, katere informacije je treba navesti. Ob vložitvi tožbe po pošti potrebujete en izvod zase, enega za sodišče in po enega za vsakega toženca. Sodišče zapečateni izvode vroči tožencem. Obstaja več obrazcev, ki se uporabijo za druge vrste postopkov ali za poznejše faze postopka. Tudi ti so na voljo pri sodišču ali na spletišču [Ministrstva za pravosodje](#).

10 Ali bom moral plačati sodne takse? Če je tako, kdaj? Ali bom moral odvetnika plačati od same vložitve tožbe?

Ob vložitvi tožbe je običajno treba plačati takso. Višina takse je odvisna od vrednosti zahtevka. Če toženec sodbe ne izvrši ali če vašemu zahtevku ugovarja, boste morda morali plačati nadaljnje takse. Če v zadevi uspete, se takse prištejejo k znesku, ki vam ga dolguje toženec. Prizna se vam lahko tudi nadomestilo stroškov za izgubljeni čas dela, vendar tako nadomestilo ne pokrije vedno celotnega izgubljenega zneska.

V nekaterih okoliščinah, če na primer prejimate dohodkovno podporo, lahko zaprosite za oprostitvev plačila takse. Vse informacije o sodnih taksah so na voljo v zloženki na [spletišču ministrstva za pravosodje](#) V njej je navedeno tudi, v katerem primeru vam takse ni treba plačati.

Lahko nastanejo še drugi stroški. Če toženec ugovarja vašemu zahtevku, boste morda potrebovali priče, ki bodo sodišču povedale, kaj se je zgodilo. Morda jim boste morali povrniti potne stroške za pot do sodišča in nazaj ter nadomestilo za izgubo zaslužka za navedeni dan. Če v zadevi uspete, lahko sodišče tožencu naloži vračilo takih stroškov.

Morda boste potrebovali tudi poročilo izvedenca, na primer zdravnika, mehanika ali geodeta. Morda boste morali takega izvedenca tudi povabiti na obravnavo, kjer bo predstavil dokaze v vašo korist. Povrniti mu boste morali stroške in plačati njegove storitve, vendar če v zadevi uspete, lahko sodišče tožencu naloži vračilo takih stroškov.

Če se vaš zahtevek glasi na določen denarni znesek in mu toženec, ki je fizična oseba, ugovarja, se postopek lahko prenese na sodišče, pristojno glede na toženčevo prebivališče. To lahko pomeni, da boste morali na vsak narok potovati. Če boste v zadevi uspešni, lahko morda zahtevate vračilo potnih stroškov in dela izgubljenega zaslužka.

Pri sporih majhne vrednosti so zneski nadomestil za priče, izvedence in pravno svetovanje omejeni.

Če angleščina ni vaš materni jezik in potrebujete tolmača, vam ga sodišče ne more zagotoviti. Poiskati ga boste morali sami in sami plačati njegove storitve. Honorar odvetnika se običajno plača ob koncu postopka. Če boste v zadevi uspešni, lahko sodišče tožencu naloži plačilo dela ali celotnega honorarja vašega odvetnika. Če je vrednost vašega zahtevka manj kot 5 000 GBP, boste morali običajno storitve pravnega svetovalca plačati sami, tudi če v zadevi uspete. Opozoriti je treba, da tudi če sodišče odloči v vašo korist (in naloži tožencu plačilo), sodišče ne bo samodejno poskrbelo, da se plačilo izvede. Če toženec sodbe ne izvrši, boste morali od sodišča zahtevati, naj ukrepa (opravi izvršbo), za kar boste morda morali plačati dodatno takso. Več informacij o izvrševanju sodnih odločb je na voljo v številnih [zloženkah](#).

11 Ali lahko zahtevam pravno pomoč?

V nekaterih civilnih zadevah so na voljo različne vrste omejenih sredstev za pravno pomoč. Vrsta sredstev in upravičenost do njih sta odvisna od številnih dejavnikov, vključno z vrsto tožbe in višino dohodkov tožnika. Več informacije je na voljo na naslednjem spletišču o [\(brezplačni\) pravni pomoči](#).

12 Kdaj tožba velja za uradno vloženo? Ali me bodo organi obvestili o tem, ali je bila zadeva pravilno predložena?

Datum začetka postopka je datum, ko sodišče izda tožbeni obrazec. Sodišče datum izdaje tožbenega obrazca označi z datumskim žigom na obrazcu v sodnem spisu ali na dopisu, priloženem tožbenemu obrazcu, ko ga sodišče prejme. Če tožbeni obrazec ne vsebuje vseh potrebnih informacij ali če vsebuje

očitne napake, sodišče tožbenega obrazca ne izda in vam ga vrne. Če sodišče izda tožbeni obrazec, vam pošlje obvestilo o izdaji, v katerem sta navedena datum izdaje in datum, ko je bil tožbeni obrazec poslan tožencu.

13 Ali bom prejel podrobne informacije o nadaljnjem poteku (npr. rokih za nadaljnja dejanja v postopku)?

Da.

Ko je tožba izdana in je tožencu vročen tožbeni obrazec N1 s prilogami, mora toženec v 14 dneh vložiti ugovor na tožbo in/ali ugovor glede pristojnosti. Po vložitvi ugovora na tožbo sodišče začasno opredeli vrsto postopka, v katerem se bo zadeva obravnavala, in izda vprašalnik z navodili, ki ga je treba v roku vrniti. Po prejemu vprašalnika z navodili se zadeva predloži ustreznemu sodišču; običajno je to lokalno središče za obravnavo pri grofijskem sodišču glede na prebivališče toženca. Sodišče stranke obvešča o vseh rokih, ki veljajo v postopku.

Sorodne povezave

Ustrezne povezave so navedene v zgornjih odgovorih. Tu so navedene splošnejše povezave:

- [Ministrstvo za pravosodje](#)
- [\(Brezplačna\) pravna pomoč](#)
- [Komisija za pravne storitve](#)
- [Odvetniška zbornica Anglije in Walesa](#)
- [Pravniška zbornica Anglije in Walesa](#)
- [Svetovanje državljanom](#)

Zadnja posodobitev: 18/11/2021

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Kako postopati? - Severna Irsko

1 Ali se moram obrniti na sodišče ali obstaja druga možnost?

V naslednjih odstavkih je v grobem orisana ureditev, kako na Severnem Irskem začeti postopek. Vendar pa ta zapis ni izčrpana navedba veljavnega prava in se kot taka tudi ne bi smel razlagati. Postopki so podrobno določeni v poslovnih sodiščih, zato je te treba skrbno proučiti, kadar je to mogoče.

Nekaterim udeležencem se zelo mudi pred sodišče, večina pa je pripravljena poskusiti spor sporazumno rešiti. To je mogoče doseči neformalno, brez pravne podpore (npr. s srečanji, izmenjavo dopisov ali telefonsko), ali formalno, ob pomoči pravnih zastopnikov ali mediatorjev. O sodnem postopku velja razmišljati šele, če ni mogoče doseči sporazumne rešitve.

Več informacij o alternativah sodnim postopkom na Severnem Irskem je na voljo na [spletišču pravnega središča](#).

Če je potreben sodni postopek, boste morali izbrati ustrezno krajevno pristojno sodišče. Če gre za civilno zadevo, se lahko v skladu z zakonom predloži pri višjem sodišču (*High Court*). Vendar pa večino zadev obravnavajo grofijska sodišča (*County Court*), pri katerih je omejitev vrednosti spornega predmeta trenutno 30 000 GBP. Severna Irsko je razdeljena v več okrožij upravnih sodišč; ustrezno krajevno pristojno sodišče lahko izberete na podlagi priročnika o upravnih sodiščih. Osnovno načelo je, da se postopek začne v okrožju upravnega sodišča, kjer prebiva ali opravlja posle toženec (čeprav je načeloma mogoče postopek začeti v katerem koli okrožju).

[Priročnik o upravnih sodiščih](#) je na voljo na spletišču sodne službe Severne Irske. Splošne informacije so na voljo tudi telefonsko (+44 300 200 7812) pri oddelku za komunikacije sodne službe Severne Irske.

2 Ali obstaja rok za vložitev tožbe pri sodišču?

Glej informativni pregled o [procesnih rokih](#).

3 Ali se moram obrniti na sodišče v tej državi članici?

Glej odgovor na vprašanje 1 in informativni pregled o [pristojnosti](#).

4 Če je tako, na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na moje prebivališče in prebivališče nasprotne stranke ali glede na druge vidike moje zadeve?

Glej odgovor na vprašanje 1 in informativni pregled o [pristojnosti](#).

5 Na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na predmet tožbe in vrednost spornega predmeta?

Glej odgovor na vprašanje 1 in informativni pregled o [pristojnosti](#).

6 Ali lahko tožbo vložim sam ali mora to storiti posrednik, na primer odvetnik?

Na splošno velja, da lahko oseba v postopku sodeluje sama ali prek pravnega zastopnika. Obstajajo pa izjeme, na primer pred višjim sodiščem mora prijatelj ali skrbnik *ad litem* osebe brez ustreznih sposobnosti (če je ta na primer mlajša od 18 let) sodelovati prek pravnega svetovalca (*solicitor*). Tudi pravna oseba mora sodelovati prek pravnega svetovalca, razen če sodišče direktorju dovoli zastopati družbo.

Če želite pred sodiščem nastopiti namesto druge osebe ali v njenem imenu, bo za to morda potrebno dovoljenje sodišča.

Pri višjem sodišču in pri grofijskih sodiščih sme osebo, ki nima zastopnika, spremljati prijatelj, ki ji svetuje ali si zapisuje dogajanje. Vendar pa lahko sodišče določi pogoje ali uvede omejitve, da se zagotovi nemotena obravnavo zadeve.

Odvetniki in drugi delavci v pravnih poklicih iz Evropske unije lahko sodelujejo z lokalnimi odvetniki.

Višje sodišče obravnava bolj zapletene zadeve, zato so osebe brez zastopnika bolj izjema kot pravilo. Enako velja pred grofijskimi sodišči. V sporih majhne vrednosti pa je pravno zastopanje manj pogosto. Razlog je verjetno v tem, da se pri takih postopkih uporablja arbitražna in je sodna ureditev manj formalna. Vendar pa vrednost predmeta spora ni dobro merilo, ali je potrebno pravno zastopanje. Včasih se v sporih manjše vrednosti pojavijo težka vprašanja o odgovornosti ali o prispevku žrtve k nastali škodi zaradi malomarnosti. To je eden od razlogov, da na Severnem Irskem zahtevki v zvezi z osebniimi poškodbami ne spadajo med spore majhne vrednosti.

Če ne želite angažirati odvetnika, si lahko nasvet ali pomoč zagotovite pri prostovoljcih (npr. pri uradu za svetovanje državljanom) ali pri zakonskem organu (npr. svet potrošnikov Severne Irske).

7 Kje moram vložiti tožbo: v sprejemni pisarni, vložnišču sodišča ali pri kakšnem drugem upravnem uradu?

Na splošno je treba listine za začetek postopka vložiti v ustrezni sodni pisarni in plačati zahtevano takso. Sodne pisarne so običajno odprte med 10.00 in 16.30.

Sodno osebje vam lahko zagotovi splošno pomoč in informacije o postopkih, ne more pa vam zagotoviti pravnih nasvetov ali priporočiti pravnih zastopnikov. Pravniška zbornica Severne Irske ima seznam lokalnih pravnih svetovalcev (*solicitors*), v knjižnici odvetniške zbornice pa je mogoče dobiti seznam lokalnih odvetnikov (*barristers*).

8 V katerem jeziku lahko vložim tožbo? Je to mogoče storiti ustno ali jo je treba vložiti v pisni obliki? Ali jo lahko pošljem po telefaksu ali elektronski pošti?

Večina vlog se predloži pisno v angleščini. Med postopkom pa je mogoče vloge vlagati tudi ustno.

Listine se običajno predložijo ali pošljejo po pošti ustrezni sodni pisarni, ki jih nato izda. Ko so izdane, se vročajo v skladu s sodnim redom. To je lahko po elektronski pošti, telefaksu, pošti ali z osebno vročitvijo, odvisno od vrste listine.

Če je potrebno tolmačenje ali prevod listine, stroške tega običajno krijejo stranke in ne sodišče.

9 Ali za vložitev tožb obstajajo posebni obrazci? Če ne obstajajo, kako je treba zadevo predložiti? Ali obstajajo elementi, ki jih mora tožba vsebovati?

V skladu s sodnim redom se v različnih postopkih uporabljajo zelo različni dokumenti.

Pri višjem sodišču se večina tožb (npr. odškodninski zahtevek zaradi osebne poškodbe ali smrti, goljufije, poškodovanja premoženja) začne na podlagi sodnega poziva na obravnavo (*writ of summons*), ki ga izda sprejemna pisarna (*Front of House Office*) v imenu osrednje pisarne (*Central Office*) in pisarne za gospodarske zadeve (*Chancery Office*). Na dveh izvodih se označi plačilo takse, nato se zapečatita; en izvod hrani sodna pisarna, drugega pa s potrebnim številom zapečatenih kopij za vročanje vrne.

Poziv je lahko opredeljen na kratko (s kratkim opisom vrste zahtevka) ali v celoti (priloženo je celotno besedilo tožbe).

Pri grofijskih sodiščih se večina zadev začne s civilno listino (*civil bill*). V njej se navedejo polna imena in naslovi strank ter zadevni oddelek upravnega sodišča. Običajni civilni listini je treba priložiti potrdilo o plačilu takse (*21 day costs*) – gre za določen znesek takse in če toženec plača dolg ali odškodnino in takso, se postopek prekine. Zahtevek v civilni listini je treba obrazložiti (navesti tudi zadevne datume in kraje).

Če gre za spor majhne vrednosti, je poseben obrazec na voljo na [spletišču sodne službe Severne Irske](#).

Med postopkom bo morda treba izpolniti tudi druge listine. Sodno osebje lahko pri tem zagotovi splošno pomoč, vendar ne more zagotavljati pravnih nasvetov ali izpolnjevati obrazcev namesto vas.

10 Ali bom moral plačati sodne takse? Če je tako, kdaj? Ali bom moral odvetnika plačati od same vložitve tožbe?

Taksa se plača ob izdaji poziva, civilne listine ali zahtevka majhne vrednosti, pa tudi v različnih fazah postopka. Običajno se na ustreznem obrazcu potrdi plačilo takse. Pri grofijskih sodiščih lahko to uredi katera koli sodna pisarna.

Na splošno velja, da mora stranka, ki v postopku ni uspela, plačati vse stroške: svoje in stroške nasprotne stranke. Pri višjem sodišču pa se stroški ocenijo glede na opravljeno delo. Pri grofijskih sodiščih velja drseča lestvica fiksnih stroškov, glede na vrednost predmeta spora. Na podlagi te je mogoče predvideti stroške pravde, vendar lahko v nekaterih zadevah pred grofijskimi sodišči sodnik prosto odloči o stroških.

Običajno se lahko plačilo ali vračilo stroškov naloži le stranki v postopku. Med postopkom boste morali kriti svoje stroške (npr. stroške prič, potne stroške, stroške izvedenskih mnenj). Če boste v zadevi uspeli, pa lahko zahtevate njihovo vračilo.

Opozoriti je treba, da se v sporih majhne vrednosti vračilo stroškov odredi le, če obstajajo dokazi o nerazumnem vedenju ene od strank.

Za izvrševanje civilnih sodb v zvezi s plačilom denarja ali v zvezi z vračilom blaga ali premoženja je na Severnem Irskem zadolžen urad za izvrševanje sodnih odločb (*Enforcement of Judgments Office*), ki vam lahko pomaga pri izterjavi zapadlih plačil, če boste v zadevi uspešni in druga stranka plačil ne izvede v razumnem roku. Za uporabo storitev navedenega urada se plača taksa. Več informacij o uradu za izvrševanje sodnih odločb je na voljo na spletišču sodne službe Severne Irske ter v informativnem pregledu o postopkih za izvrševanje sodnih odločb.

O odvetnikovem honorarju se dogovorita odvetnik in stranka sama. Včasih so potrebna vmesna plačila. V drugih primerih pa se honorar v celoti plača ob koncu postopka.

11 Ali lahko zahtevam pravno pomoč?

Na Severnem Irskem obstaja zakonska shema za plačilo stroškov postopka iz javnih sredstev (shema pravne pomoči).

Nekateri postopki so iz te sheme izključeni (npr. obrekovanje). Opravita se tudi ocena premoženjskega stanja in preskus utemeljenosti.

Potrdilo o pravni pomoči ne velja za stroške, ki so nastali pred njegovo izdajo.

Več informacij o shemi pravne pomoči je na voljo na strani o pravni pomoči in na spletišču pravniške zbornice Severne Irske.

12 Kdaj tožba velja za uradno vloženo? Ali me bodo organi obvestili o tem, ali je bila zadeva pravilno predložena?

Postopek se začne z izdajo vloge v sporih majhne vrednosti, civilne listine ali poziva, s čimer začnejo teči tudi roki.

Če zakon opredeljuje obličnost in ta ni upoštevana, vendar to ne vpliva na vsebino, namen neupoštevanja pa ni zavajanje, se vloga sprejme, napake pa se običajno odpravijo s spremembami in dopolnitvami.

13 Ali bom prejel podrobne informacije o nadaljnjem poteku (npr. rokih za nadaljnja dejanja v postopku)?

V pravi veljajo različni roki in čeprav sodno osebje lahko odgovarja na posamezne poizvedbe, ne spremlja faz posameznega postopka.

Pri višjem sodišču tožnik zahteva začetek sojenja v šestih tednih po koncu pripravljalnega postopka ali v drugem roku, ki ga določi sodišče; taksa se plača ob vložitvi take zahteve. Tožnik mora preostalim udeležencem v postopku vročiti obvestilo o zahtevi za začetek sojenja. V zadevah v zvezi z osebno poškodbo ali malomarnostjo v zdravstvu je treba pred določitvijo datuma obravnave predložiti potrdilo o pripravljenosti (*certificate of readiness*).

Če izjava o nameri sodelovati v postopku (*memorandum of appearance*) ni vložena in vročena, ali če toženec ne vroči odgovora na tožbo, lahko tožnik zahteva izdajo sodne odločbe v administrativnem postopku (vendar pa se morda zahteva obravnava pred posebnim pravosodnim uradnikom (*Master*), ki oceni višino odškodnine).

Pred grofijskim sodiščem mora tožnik vložiti izjavo o pripravljenosti, če je toženec vročil obvestilo o nameri ugovarjati zahtevku. Če potrdilo ni vloženo v šestih mesecih, se morata stranki zglasiti pred sodnikom, ki lahko izda navodila glede vodenja nadaljnjega postopka. Če ni vročeno obvestilo o nameri ugovarjati zahtevku, lahko tožnik zahteva izdajo sodne odločbe v administrativnem postopku (vendar pa se morda zahteva obravnava pred okrožnim sodnikom, ki oceni višino odškodnine).

V sporih majhne vrednosti se tožencu določi rok, v katerem se mora odzvati na tožbo; običajno je ta 21 dni od datuma, ko sodna pisarna prejme tožbo. Če toženec pošlje obvestilo o sporu (*Notice of Dispute*), se zadeva pošlje v obravnavo k sodniku. Če obvestilo o sporu ni prejeto, lahko tožnik zahteva izdajo sodne odločbe v administrativnem postopku (vendar pa se morda zahteva obravnava pred sodnikom, ki oceni višino odškodnine).

Sorodne povezave

[Sodna služba Severne Irske](#)

[Agencija Severne Irske za pravne storitve](#)

Zadnja posodobitev: 24/09/2021

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Kako postopati? - Škotska

1 Ali se moram obrniti na sodišče ali obstaja druga možnost?

Reševanje spora na sodišču bi moralo biti skrajno sredstvo. Najprej bi bilo treba proučiti druge načine za rešitev zadeve. Če vam kdo na primer dolguje denar, lahko tej osebi pošljete dopis z navedbo zneska dolga, namena dolga in korakov, ki ste jih že naredili za njegovo izterjavo. Opozorite lahko, naj dolžnik dolg poravnava do določenega datuma, saj boste v nasprotnem primeru začeli sodni postopek. Razmislite lahko tudi o alternativnem reševanju sporov. Za več informacij si ogledajte dokument s ključnimi informacijami o alternativnem reševanju sporov.

2 Ali obstaja rok za vložitev tožbe pri sodišču?

V škotskem pravu obstajajo roki oziroma zastaralni roki, znotraj katerih je treba vložiti tožbo na sodišču. Ti izhajajo iz pravnega pojma zastaranja. Roki, ki se uporabljajo, so odvisni od zakonodaje. Ali za tožbo, ki jo želite vložiti, veljajo posebni roki, lahko izveste pri odvetniku ali v posvetovalnici za državljane (Citizens Advice).

3 Ali se moram obrniti na sodišče v tej državi članici?

V zakonodaji EU obstajajo posebni predpisi, ki določajo, v kateri državi članici je treba vložiti zahtevek.

Splošne informacije o tem, katero sodišče obravnava katere vrste zadev na Škotskem, so na voljo v zavihku: „Pristojnost“.

4 Če je tako, na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na moje prebivališče in prebivališče nasprotne stranke ali glede na druge vidike moje zadeve?

Splošne informacije o tem, katero sodišče obravnava katere vrste zadev na Škotskem, so na voljo v zavihku: „Pristojnost“.

5 Na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na predmet tožbe in vrednost spornega predmeta?

Splošne informacije o tem, katero sodišče obravnava katere vrste zadev na Škotskem, so na voljo v zavihku: „Pristojnost“.

6 Ali lahko tožbo vložim sam ali mora to storiti posrednik, na primer odvetnik?

Na škotskih civilnih sodiščih ni obvezno, da ima oseba pravnega zastopnika.

Oseba, ki na sodišču nastopi brez pravnega zastopanja, je „oseba brez pravnega zastopnika“ (*party litigant*). Nekaj posebnih smernic za osebe brez pravnega zastopnika je na voljo na spletišču višjega sodišča (*Court of Session*): [Smernice za osebe brez pravnega zastopnika](#).

7 Kje moram vložiti tožbo: v sprejemni pisarni, vložišču sodišča ali pri kakšnem drugem upravnem uradu?

Najprej se obrnite na upravno osebje sodišča. S sodiščem lahko stopite v stik pisno, po telefonu ali osebno. Po pisnem stiku vam bo sodišče poskušalo odgovoriti pisno ali po telefonu v 10 delovnih dneh.

Informacije o uradnih urah in kontaktni podatki so na voljo na spletišču škotske sodne službe: [Scottish Courts and Tribunals Service pod zavihkom Lokacije sodišč \(Court and Tribunal Locations\)](#).

Osebe škotske sodne službe je ustrezno usposobljeno za izvajanje upravnih, tehničnih in organizacijskih storitev, potrebnih za nemoteno delovanje sodišče, ter učinkovito in spoštljivo sodeluje z uporabniki sodišča. V zvezi s tem ostaja listina uporabnikov sodišča, ki je na voljo na spletišču škotske sodne službe: [Scottish Courts and Tribunals Service](#).

Osebe škotske sodne službe ni pravno usposobljeno, zato ne more zagotavljati pravnega svetovanja. Če potrebujete pravno svetovanje, vam lahko odvetniško združenje Škotske (*Law Society of Scotland*) zagotovi kontaktne podatke o odvetnikih na vašem območju, škotski odbor za pravno pomoč (*Scottish Legal Aid Board*) pa informacije o upravičenosti do pravne pomoči.

8 V katerem jeziku lahko vložim tožbo? Je to mogoče storiti ustno ali jo je treba vložiti v pisni obliki? Ali jo lahko pošljem po telefaksu ali elektronski pošti?

Vloge za sodne postopke morajo biti predložene v angleščini. Postopki potekajo v angleščini, po potrebi prek tolmačenja. Tolmače plačajo stranke v tožbi. Ustrezni obrazci za vložitev tožbe morajo biti predloženi osebno ali poslani na sodišče.

9 Ali za vložitev tožb obstajajo posebni obrazci? Če ne obstajajo, kako je treba zadevo predložiti? Ali obstajajo elementi, ki jih mora tožba vsebovati?

Na splošno je treba zahtevek vložiti na izpolnjenem obrazcu. Poslovnik sodišča za vsako vrsto sodišča določa, katere obrazce je treba uporabiti za začetek postopka na določenem sodišču.

Za več informacij o posameznih sodiščih glej spletišče škotske sodne službe: [Scottish Courts and Tribunals Service](#).

10 Ali bom moral plačati sodne takse? Če je tako, kdaj? Ali bom moral odvetnika plačati od same vložitve tožbe?

Sodne takse je običajno treba plačati na začetku postopka. Takse se razlikujejo glede na vrsto tožbe in sodišče, na katerem so vložene. Določene so v sekundarni zakonodaji (t. i. predpisi o taksah) in se redno posodablajo s predpisi o spremembah taks. Za posodobljene takse glej spletišče škotske sodne službe: [Scottish Courts and Tribunals Service](#).

V nekaterih primerih ste lahko upravičeni do oprostitve plačila sodnih taks. Ti so prav tako navedeni na spletišču škotske sodne službe.

Sodni postopki vključujejo takse, vendar to morda ne bodo vaši edini stroški. Stranka, ki v postopku ne uspe, je običajno odgovorna za plačilo sodnih stroškov in drugih stroškov, ki jih je imela stranka, ki v postopku uspe, ter za plačilo svojih stroškov in izdatkov. V nekaterih primerih ima sodnik možnost odločanja o tem, koliko mora plačati stranka, ki v postopku ne uspe. Stranka, ki v postopku uspe, bo morda morala vseeno kriti stroške svojih prič ali izvedenskih dokazov.

Odvetniški stroški se običajno plačajo na koncu postopka. Če ste v postopku uspeli, lahko sodišče toženi stranki odredi plačilo dela ali celotnih stroškov vašega odvetnika. Upoštevati je treba tudi, da lahko sodišče sicer odloči v vašo korist (kar pomeni, da mora tožena stranka plačati vam), vendar ne bo samodejno sprejelo ukrepov za zagotovitev, da vam bo ta denar izplačan. Če tožena stranka ne plača, boste morali sodišče zaprositi za postopek (t. i. izvršbo vaše sodbe), za katerega boste morda morali plačati novo takso. Več informacij o izvrševanju sodb je na voljo v številnih zloženkah: [zloženke o izvrševanju sodb](#).

11 Ali lahko zahtevam pravno pomoč?

V civilnih zadevah so na voljo različne vrste pravnega financiranja. Vrsta financiranja in upravičenost do njegovega prejemanja sta odvisni od številnih dejavnikov, vključno z vrsto tožbe in dohodkom vložnika. Več informacij je na voljo na spletišču škotskega odbora za pravno pomoč: [Scottish Legal Aid Board](#).

12 Kdaj tožba velja za uradno vloženo? Ali me bodo organi obvestili o tem, ali je bila zadeva pravilno predložena?

Tožba je sprožena, ko tožeča stranka toženi stranki vroči obrazec, vabilo na narok, sodni poziv ali zahtevek. Vročitev se običajno izvede po pošti, lahko pa jo izvede tudi sodni izvršitelj ali sodni vročevalec.

Kadar se obrazec, vabilo na narok, sodni poziv ali zahtevek predloži v vročitev uradniku grofijskega sodišča (ali se na višjem sodišču predloži v podpis sodnemu uradu), upravno osebje preveri, ali pisanje vsebuje vse potrebne informacije. Upravno osebje ne zagotavlja pravnega svetovanja o vsebini zadeve. Po začetku tožbe lahko sodišče še vedno ugotovi, da tožba ni bila pravilno vložena.

13 Ali bom prejel podrobne informacije o nadaljnjem poteku (npr. rokih za nadaljnja dejanja v postopku)?

Pisanja, vročena toženi stranki, bodo tej stranki zagotovila informacije o tem, kakšno obrambo naj izbere, v kakšnem časovnem okviru in kdaj bo potekala naslednja obravnava zadeve.

Škotska sodna služba poskuša čim hitreje organizirati vse obravnave. V civilnih zadevah poskuša obravnave dokazov organizirati v 12 tednih od datuma, ko sodišče odobri obravnavo dokazov.

Sorodne povezave

[Scottish Courts and Tribunals Service](#)

 [Škotski odbor za pravno pomoč](#)

 [Odvetniško združenje Škotske \(Law Society of Scotland\)](#) (odvetniki, vključno s tistimi z razširjenimi pravicami do nastopa)

 [Odvetniški zbor Škotske \(Faculty of Advocates\)](#) (svetovanje)

Zadnja posodobitev: 24/09/2021

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Kako postopati? - Gibraltar

1 Ali se moram obrniti na sodišče ali obstaja druga možnost?

Vložitev tožbe pri sodišču naj bo vaša zadnja možnost. Poskusite predhodno rešiti zadevo na drug način. Če vam nekdo na primer dolguje denar, mu lahko pošljete dopis, v katerem navedete, koliko vam dolguje, iz česa izhaja dolg in katere ukrepe za izvršitev plačila ste že sprejeli. Dolžnika lahko tudi opozorite, da boste vložili tožbo, če dolga ne plača do navedenega roka.

Če zadeve ni mogoče rešiti drugače, se lahko odločite za vložitev tožbe. Če toženec zahtevku ugovarja, se lahko postopek nadaljuje na tri načine. Vrhovno sodišče (*Supreme Court*) lahko obravnava zahtevke majhne vrednosti (običajno 10 000 GBP ali manj) v hitrem, poceni in preprostem postopku. Večje zahtevke lahko vrhovno sodišče obravnava po dveh vrstah postopka. Hitri postopek je namenjen zadevam, pri katerih je vrednost predmeta spora med 10 000 in 15 000 GBP ter pri katerih je treba tožencu predložiti le omejeno število dokumentov in za pripravo na sojenje ni potrebnih več kot približno 30 tednov. Vse druge zadeve se obravnavajo v večslednem postopku.

Večina strank, ki sodelujejo v svojem imenu, izbere postopek za spore majhne vrednosti.

Informacije, navedene v nadaljevanju, so vam lahko v pomoč pri odločitvi o načinu reševanja spora, vendar vsebujejo le splošen oris poteka dogodkov. Pri tem niso navedene vse podrobnosti predpisov, stroškov in postopkov, ki se uporabljajo pred sodiščem in ki lahko različno vplivajo na različne vrste zahtevkov. Opozoriti je treba, da tudi če v postopku uspete, vam sodišče ne more zagotoviti, da boste prejeli dolgovani denar.

2 Ali obstaja rok za vložitev tožbe pri sodišču?

Veljajo roki, v katerih je treba vložiti tožbo. Splošni rok je šest let od zadevnega datuma – na primer od datuma kršitve pogodbe ali nastanka škode ali včasih od odkritja škode. Glede obrekovanja velja rok enega leta, glede malomarnosti v zdravstvu in osebne poškodbe pa tri leta. Zastaralni roki so navedeni v [zakonu o zastaranju iz leta 1960](#). Informacije o rokih lahko prejmete pri odvetniku ali uradu za svetovanje državljanom.

3 Ali se moram obrniti na sodišče v tej državi članici?

Zakonodaja EU vsebuje posebna pravila o tem, v kateri državi članici se vložijo tožbe. Več informacij je na voljo na strani [Pristojnost](#).

4 Če je tako, na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na moje prebivališče in prebivališče nasprotne stranke ali glede na druge vidike moje zadeve?

V Gibraltarju je le ena sodna stavba, in sicer na naslovu: 277 Main Street, Gibraltar.

5 Na katero sodišče v tej državi članici se moram obrniti glede na predmet tožbe in vrednost spornega predmeta?

V Gibraltarju je le ena sodna stavba, in sicer na naslovu: 277 Main Street, Gibraltar.

6 Ali lahko tožbo vložim sam ali mora to storiti posrednik, na primer odvetnik?

Ne zahteva se, da se oseba predhodno posvetuje z odvetnikom ali da jo ta zastopa. Tožnik, ki vlaga tožbo v svojem imenu, lahko vse vrste tožb vložijo sam, v svojem imenu. O tem se svobodno odloči.

7 Kje moram vložiti tožbo: v sprejemni pisarni, vložišču sodišča ali pri kakšnem drugem upravnem uradu?

Tožba se izda oziroma jo vložite pri vrhovnem sodišču v Gibraltarju, na naslovu: 277 Main Street, Gibraltar.

Sodno tajništvo vrhovnega sodišča je odprto od ponedeljka do četrтка med 9.30 in 16.00 ter ob petkih med 9.30 in 15.45 (v poletnih mesecih velja krajši delovni čas). Na okencu za stranke sodno osebje sprejema tožbe in nudi informacije o sodnih postopkih. Sodno osebje ne daje pravnih nasvetov. (Lahko pa vam morda svetujejo o tem, ali ste upravičeni do pravne pomoči.)

8 V katerem jeziku lahko vložim tožbo? Je to mogoče storiti ustno ali jo je treba vložiti v pisni obliki? Ali jo lahko pošljem po telefaksu ali elektronski pošti?

Tožba se vložijo pisno v angleščini; sodni postopek poteka v angleščini, ob pomoči tolmačev, če je potrebno. Na splošno velja, da je treba tožbo vložiti osebno pri sodnem tajništvu vrhovnega sodišča v Gibraltarju.

9 Ali za vložitev tožb obstajajo posebni obrazci? Če ne obstajajo, kako je treba zadevo predložiti? Ali obstajajo elementi, ki jih mora tožba vsebovati?

Na splošno velja, da je treba za vložitev tožbe izpolniti tožbeni obrazec (obrazec N1). Osebje v sodnem tajništvu vrhovnega sodišča vam lahko pomaga pridobiti izvode obrazca. Nanj se lahko obrnete na naslovu: sodno tajništvo vrhovnega sodišča, 277 Main Street, Gibraltar, ali po telefonu: (+350) 200 75608. Obrazec vsebuje navodila za tožnika in toženca (osebo ali družbo, zoper katero je vložena tožba). Sodno osebje vam lahko pomaga pri izpolnjevanju obrazca. V navodilih je podrobno navedeno, katere informacije je treba navesti. Ko izpolnite obrazec, obdržite en izvod zase, enega pripravite za sodišče in po enega za vsakega toženca. Ko sodno tajništvo vrhovnega sodišča izda tožbeni obrazec, vam ga vrne, da lahko vsakemu tožencu pošljete po en izvod. Tožencu je treba poslati tudi obrazec s potrdilom o vročitvi in listine za odgovor.

Obstaja več obrazcev, ki se uporabijo za druge vrste postopkov ali za poznejše faze postopka.

10 Ali bom moral plačati sodne takse? Če je tako, kdaj? Ali bom moral odvetnika plačati od same vložitve tožbe?

Ob vložitvi tožbe je običajno treba plačati takso. Višina takse je odvisna od vrednosti zahtevka. Če toženec po izdaji sodbe ne plača ali če vašemu zahtevku ugovarja, boste morda morali plačati nadaljnje takse. Če v zadevi uspete, se takse prištejejo k znesku, ki vam ga dolguje toženec.

Lahko nastanejo še drugi stroški. Če toženec ugovarja vašemu zahtevku, boste morda potrebovali priče, ki bodo sodišču povedale, kaj se je zgodilo. Morda jim boste morali povrniti potne stroške za pot do sodišča in nazaj ter nadomestilo za izgubo zaslužka za navedeni dan. Če v zadevi uspete, lahko sodišče tožencu naloži vračilo takih stroškov.

Morda boste potrebovali tudi dokazila izvedencev, na primer zdravnika, mehanika ali geodeta. Morda boste morali takega izvedenca tudi povabiti na obravnavo, kjer bo predstavil dokaze v vašo korist. Povrniti mu boste morali stroške in plačati njegove storitve, vendar če v zadevi uspete, lahko sodišče tožencu naloži vračilo takih stroškov.

Pri sporih majhne vrednosti so zneski nadomestil za priče, izvedence in pravno svetovanje omejeni.

Honorar odvetnika se običajno plača ob koncu postopka, vendar se o tem dogovorite z odvetnikom. Če boste v zadevi uspešni, lahko sodišče tožencu naloži plačilo dela ali celotnega honorarja vašega odvetnika. Če je vrednost vašega zahtevka manj kot 10 000 GBP, boste morali storitve pravnega svetovalca običajno plačati sami, tudi če v zadevi uspete. Opozoriti je treba, da tudi če sodišče odloči v vašo korist (in naloži tožencu plačilo), sodišče ne bo samodejno poskrbelo, da se plačilo izvrši. Če toženec ne plača, boste morali od sodišča zahtevati, naj ukrepa (opravi izvršbo), za kar boste morda morali plačati dodatno takso.

11 Ali lahko zahtevam pravno pomoč?

V Gibraltarju se pravna pomoč v civilnih zadevah imenuje „legal assistance“. Upravičenost do prejema je odvisna od več dejavnikov. Več informacij je na voljo pri sodnem tajništvu vrhovnega sodišča na naslovu: 277 Main Street, Gibraltar, ali na telefonski številki: (+350) 200 75608.

12 Kdaj tožba velja za uradno vloženo? Ali me bodo organi obvestili o tem, ali je bila zadeva pravilno predložena?

Datum začetka postopka je datum, ko sodišče izda tožbeni obrazec. Sodišče označi datum izdaje z datumskim žigom. Če je tožba izdana, vam sodno tajništvo vrhovnega sodišča pošlje obvestilo o izdaji, v katerem je naveden datum izdaje.

13 Ali bom prejel podrobne informacije o nadaljnjem poteku (npr. rokih za nadaljnja dejanja v postopku)?

V obvestilu o izdaji, ki vam ga po izdaji tožbe pošlje sodno tajništvo vrhovnega sodišča, je naveden rok, v katerem mora toženec odgovoriti na tožbo. Če toženec v roku ugovarja celotnemu zahtevku ali njegovemu delu, se vam pošljejo kopija odgovora na tožbo, obvestilo o odgovoru na tožbo (*Notice of Defence*) in vprašalnik za izbiro vrste postopka (*Allocation Questionnaire*). Obvestilo in vprašalnik se pošljeta tudi tožencu. Izpolnjen vprašalnik je sodniku v pomoč pri odločitvi, v katerem postopku obravnavati zadevo (spori majhne vrednosti, hitri postopek, večsledni postopek). Ko sodnik sprejme odločitev o vrsti postopka, vse stranke prejmejo obvestilo o izbiri vrste postopka.

Če se toženec v roku ne odzove na tožbo, lahko od sodišča zahtevate izdajo zamudne sodbe (s katero sodišče tožencu odredi plačilo zneska, ki ga zahtevate, ker ni odgovoril na tožbo). Če toženec prizna celotni zahtevek, lahko od sodišča prav tako zahtevate izdajo sodne odločbe. Te zahteve za izdajo sodne odločbe se vložijo z obvestilom o izdaji (*Notice of Issue*), ki ga prejmete ob izdaji tožbe. Na tem obvestilu je navedeno, da če taka zahteva ni vložena v šestih mesecih od izteka roka, v katerem je moral toženec vložiti odgovor na tožbo, se postopek prekine (to pomeni ustavi ali zadrži). V takem primeru lahko sodnika le zaprosite za izdajo odločbe, s katero odpravi prekinitev postopka.

Zadnja posodobitev: 23/09/2021

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.